

SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS III. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA (2019-2024)

RENATUR 2005 BT.

2019. június

 RENATUR

KÉSZÍTETTE:

RENATUR 2005 Természet- és Környezetvédelmi Szolgáltató Betéti Társaság (RENATUR 2005 BT.)

- Képviseli: Dukay Igor, cégvezető, természetvédelmi szakértő, természetvédelmi mérnök
- Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16.
- Telefon: +36 70 325 02 54
- E-mail: info@renatur.hu, dukayigor@gmail.com

MEGRENDELŐ:

Szigetszentmiklós Város Önkormányzata

- 2310 Szigetszentmiklós, Kossuth Lajos utca 2.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

Tartalomjegyzék

MELLÉKLETEK JEGYZÉKE	5
1. BEVEZETÉS.....	6
2. SZIGETSZENTMIKLÓS II. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJÁNAK TELJESÜLTSEGE.....	10
3. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE.....	13
3.1. Az Alaptörvény	13
3.2. A környezetvédelmi törvény	13
3.3. A természetvédelmi törvény.....	17
3.4. Az önkormányzati törvény	18
3.5. Az Agenda 21.....	19
3.6. Az Európai Unió Hetedik Környezetvédelmi Akcióprogramja („7EAP”, 2014-2020).....	19
3.7. A IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP IV.; 2015-2020).....	20
3.8. Natura 2000-területekre vonatkozó 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet.....	24
3.9. Az EU Víz Keretirányelve.....	25
4. A KÖRNYEZETVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS HELYI JOGI SZABÁLYOZÁS.....	26
5. SZIGETSZENTMIKLÓS KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁNAK ÉRTÉKELÉSE: A TÁJALKOTÓ TÉNYEZŐK, A TERMÉSZETES KÖRNYEZET BEMUTATÁSA.....	28
5.1. A település elhelyezkedése, megközelítése, egyes főbb jellemzői, részei	29
5.2. Földtani, talajtani és domborzati adottságok	31
5.3. Éghajlati adottságok	32
5.4. Felszíni és felszín alatti vizek.....	32
5.5. Szigetszentmiklós természeti és táji értékei	33
5.5.1. Országosan védett területek.....	34
5.5.2. Natura 2000-területek	34
5.5.2. Nemzeti Ökológiai Hálózat	35
5.5.3. Ex lege-védett értékek és területek.....	36
5.5.4. Helyi védettséget élvező és javasolt területek	38
5.5.5. Védett fajok Szigetszentmiklóson	39
5.5.6. Egyes szakági tervek természetvédelmi összefüggései	39
6. TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI MUTATÓK SZIGETSZENTMIKLÓSON.....	42
6.1. Főbb demográfiai adatok, információk:	42
6.2. Területhasználatok.....	44
6.3. Közlekedés, tömegközlekedés, környezetbarát közlekedés	48

6.4. Környezeti szempontok a döntéshozatalban, környezeti tudatosság, környezeti nevelés, környezet-egészségügy.....	53
7. AZ ÖNÁLLÓ TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI HATÓTÉNYEZŐK BEMUTATÁSA....	58
7.1. Hulladékgazdálkodás.....	58
7.2. Ivóvízellátás, szennyvízkezelés.....	69
7.3. Csapadékvíz-elvezetés.....	74
7.4. A zaj és rezgés káros hatásai.....	76
7.5. Energiagazdálkodás.....	77
7.6. Épített környezet, épített örökség.....	82
7.7. Települési zöldfelületek.....	83
7.8. A levegőminőség védelme.....	85
7.9. Klímavédelem.....	87
7.10. Szennyezett területek.....	89
8. AZ ELÉRNI KÍVÁNT KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK ÉS CÉLÁLLAPOTOK – A III. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM EGYES FELADATAI.....	91
9. FELHASZNÁLT IRODALOM.....	93

MELLÉKLETEK JEGYZÉKE

1. sz. melléklet	A 2011-ben készült második szigetszentmiklósi települési környezetvédelmi program (TKP II.) előirányzott feladatainak teljesülése
2. sz. melléklet	A 2019-ben készült harmadik szigetszentmiklósi települési környezetvédelmi program (TKP III.) javasolt intézkedései, ütemezésük, valamint a teljesülés nyomon-követéséhez kidolgozott indikátorok
3. sz. melléklet	Vizsgált szigetszentmiklósi szakmai programok
4. sz. melléklet	Tájhasználat-változás Szigetszentmiklóson a XVIII. és a XIX. században
5. sz. melléklet	A DINPI térképi adatszolgáltatása 1.: Védett, fokozottan védett és Natura 2000 jelölő fajok előfordulása Szigetszentmiklóson
6. sz. melléklet	A DINPI térképi adatszolgáltatása 2.: Védett és Natura 2000 területek Szigetszentmiklóson
7. sz. melléklet	Természetvédelmi prioritások és célkitűzések a Szigethalmi homokbuckák Natura 2000 területen
8. sz. melléklet	Természetvédelmi prioritások és célkitűzések a Ráckevei Duna Natura 2000 területen
9. sz. melléklet	Természetvédelmi prioritások és célkitűzések a Duna és ártere Natura 2000 területen
10. sz. melléklet	Szigetszentmiklósi társadalmi szervezetek
11. sz. melléklet	A Fővárosi Vízművek Zrt. tájékoztató levele
12. sz. melléklet	A Fővárosi Vízművek Zrt. az ivóvíz minőségére vonatkozó adatszolgáltatása
13. sz. melléklet	A Fővárosi Vízművek Zrt. a szennyvíz minőségére vonatkozó adatszolgáltatása
14. sz. melléklet	Az ARIES Kft. távhő-szolgáltatással kapcsolatos tájékoztatása
15. sz. melléklet	Lakossági véleményekre adott tervezői válasz
16. sz. melléklet	Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály tájékoztatása
17. sz. melléklet	Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály levele
18. sz. melléklet	Pest Megyei Kormányhivatal Szigetszentmiklósi Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály levele
19. sz. melléklet	Pest Megye Közgyűlésének Elnöke levele
20. sz. melléklet	Szigethalom Aljegyzőjének válasza

1. BEVEZETÉS

A Települési Környezetvédelmi Program (TKP) adott település egyik meghatározó, stratégiai dokumentuma. A benne foglaltakat minden települési szintű döntésnél figyelembe kell venni, így más stratégiai dokumentumok, mint pl. a településfejlesztési koncepció és a településrendezési eszközök készítése, felülvizsgálata során is iránymutatásként kell használni a fenntarthatóság hatékony megvalósítása érdekében.

Magát a TKP-t is időről időre felül kell vizsgálni, korszerűsíteni kell, hiszen számos tényező változhat időközben: az intézkedések eredményeképpen javul a környezet állapota, vagy – rosszabb esetben – romlik. Egy harmadik esetben az állapot stagnál, ill. aktív beavatkozás nélkül spontán indul el (sodródik) valamilyen irányban. Mindemellett a jogszabályi környezet is változhat.

Szigetszentmiklós II. Települési Környezetvédelmi Programja – készítette: Sol Oriens Környezetvédelmi és Biztonságtechnikai Bt 2011. április, **a továbbiakban: TKP II. – a 2011-2016. közötti időszakra szól.**

Szigetszentmiklós III. Települési Környezetvédelmi Programja (a továbbiakban: TKP III.) a 2019-2025. közötti időszakra szóló feladatokat határozza meg, az elmúlt időszak helyzetfeltárása alapján.

A tervezés egyik első lépéseként áttekintettük a TKP II. struktúráját, adat- és információtartalmát, a benne foglalt intézkedéseket.

Az intézkedések teljesültségét internetes és hagyományos irodalmi adatgyűjtéssel, valamint a Polgármesteri Hivatal szakreferenseinek adatszolgáltatása alapján vizsgáltuk.

Közreműködésüket köszönjük!

A vizsgálat egyik legfontosabb része volt az elmúlt másfél évtized szakmai koncepcióinak, fejlesztési terveinek áttekintése (listájukat a 3. sz. mellékletben közöljük). Ennek egyik oka az volt, hogy **stratégiai dokumentum felülvizsgálatáról-készítéséről lévén szó, a többi, hasonló szintű munkát is megakartuk ismerni.** Nem végeztük el felülvizsgálatukat, vagy jogszabály által külön meghatározott környezeti értékelésüket, csak azt akartuk látni, hogy vannak-e egymást segítő és gátló stratégiai irányok. Mindkét irányra van példa a települési stratégiai dokumentumokban.

A korábbi dokumentációk vizsgálatának másik oka az volt, hogy még abban az esetben is, ha vannak célirányos települési szintű programok, stratégiák, koncepciók, a környezetvédelem holisztikussága szükségessé teszi, hogy

1. a többi dokumentumba legalább azok felülvizsgálatakor a környezetvédelem szempontjait beépítsék (ld. pl. az Egészségfejlesztési Koncepció készítői javaslatára az egészségügyi szempontokat más stratégiákba beépítette az önkormányzat);
2. közvetlenül olyan célprogramok szülessenek, melyek a környezetvédelmi célt integráltan, összefüggéseiben vizsgálják. Ilyen például a még elkészíteni javasolt Klímavédelmi Program, de hasonlóak az „alternatív” csapadékvíz-kezelési tervek is Szigetszentmiklóson.

Szigetszentmiklóson, meglátásunk szerint, nagy hangsúlyt fektetnek a szakági koncepciók készítésére, mely nagymértékben megkönnyíti és településszinten átláthatóvá teszi a konkrét tervezést. Éppen ezért rendkívül fontos, hogy a környezeti szempontok, akármilyen relevancia-szinten is, de minden szakági tervben megjelenjenek.

Mindemellett egy (széleslátókörű) koncepció önmagában nem pótolja a tényleges intézkedést, de mindenképpen segíti az erőforrások koncentrációját. Pl. Egy csapadékhálózat fejlesztési pályázaton induló tervvel zöldfelület- és klímavédelmi célok is megvalósíthatók.

Tájékozódjunk, továbbá, az önkormányzat honlapján elérhető adatok, információk, helyi rendeletek, tervek, pályázatok köréről is és megkerestük az egyes szolgáltatókat is (pl. a többi más feladat között a települési hulladékgyűjtésért felelős ARIES Kft-t).

A TKP és felülvizsgálata alapvető céljának nem a friss adatok gyűjtését és értékelését tekintjük. Az adatok, természetesen segítik a tervezési időszakra kitűzött intézkedések teljesültségének megítélését, a tulajdonképpeni felülvizsgálatot. Ugyanakkor a konkrét környezeti adatok gyűjtése jellemzően nehézkes, mert

1. ritkán van kész célirányos adatbázis (az éves hulladéktermelésre vonatkozó kimutatás jellemzően rendelkezésre szokott állni),
2. maguk az adatok köre is rendkívül széles,
3. ezért csak az adatbázis feltöltése is külön erőforrásokat igényelne, amire nincs kapacitás, továbbá
4. a környezeti elemek állapotára vonatkozó, pl. víz- és levegőminőségi adatok - lehetőleg rendszeres és „hálózat-menti” - költséges méréseket, vizsgálatokat igényelnek.

A fent leírtakkal összefüggésben, minden települési környezetvédelmi program, így a TKP II is, tartalmazza a környezeti elemek vizsgálatát, a mért adatok közzétételét, az egyéb hatótényezőkre vonatkozó adatok, információk gyűjtését és közkinccsé tételét.

Módszertanilag fontos, hogy magukban a nyers adatok csak szakembereknek mondanak valamit, másoknak önmagukban, értékelés, grafikus ábrázolás nélkül, gyakorlatilag értelmezhetetlenek. Vagy határértékkel vagy idősorosan kell az adatokat ábrázolni és szöveges értékeléssel ellátni.

Így tettünk mi is.

A TKP III. struktúrája a TKP II. szerkezetéről elsősorban az alábbiakban tér el:

1. Az előzetes egyeztetések alapján, a szerződésnek megfelelően, a Ktv. szerinti, alábbi tematikát követtük. Minden ott megfogalmazott témakör jól beazonosítható módon képviselve van a TKP III. intézkedései között. Emellett fontosnak éreztünk külön témakörök bevonását is.
2. A TKP II. felülvizsgálatát (intézkedéseinek teljesültségét), valamint, az új tervezési időszak intézkedéseit külön-külön mellékletben, táblázatosan adjuk közre. Ezzel az egyes intézkedések egymás után, sorrendben, átláthatóbban, a hozzájuk tartozó indikátorokkal együtt kerültek megjelenítésre.
3. A TKP III-ban csak a legszükségesebbnek ítélt alátámasztó leírásokat közöljük, azokat is elsősorban az összefüggések láttatása érdekében. Számos korábbi adat, információ visszakereshető más dokumentumokban, így a TKP II-ben is.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény települési környezetvédelmi programra vonatkozó részei:

48/B. § (2) bekezdése alapján a települési környezetvédelmi program tartalmazza:

- a) a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén alapuló helyzetértékelést;
- b) a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat;
- c) a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedéseket (különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat), valamint azok megvalósításának ütemezését;
- d) a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;
- e) az intézkedések végrehajtásának, valamint a d) pont szerinti eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével.”

48/E. § (1) A települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmaznia kell:

- a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
- b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,
- c) a zöldfelület-gazdálkodással,

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

- d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- e) az ivóvízellátással,
- f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
- g) a kommunális szennyvízkezeléssel,
- h) a települési hulladék-gazdálkodással,
- i) az energiagazdálkodással,
- j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,
- k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környeztkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

A fenti, törvény által kötelezően előírt feladatokon túl a Program – a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban – tartalmazza

a) a települési környezet minőségének, környezetbiztonságának, környezet-egészségügyi állapotának javítása, valamint a természeti értékek védelme és fenntartható használata érdekében különösen:

- aa) a területhasználattal,
- ab) a földtani képződmények védelmével,
- ac) a talaj, illetve termőföld védelmével,
- ad) a felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelmével,
- ae) a rekultivációval és rehabilitációval,
- af) a természet- és tájvédelemmel,
- ag) az épített környezet védelmével,
- ah) az ár- és belvízgazdálkodással,
- ai) az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével, az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással,
- b) a környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

A tervezett intézkedések teljesültségének majdani vizsgálatát segítik a megadott indikátorok. Ilyen például az, hogy megvalósult-e a 2019-re javasolt „Klímavédelmi program készítése”-intézkedés. Ez egy dokumentum elkészítését jelenti, az az egyszeri feladat. Ha megvalósult, az is információ/adat, ha nem 2019-ben készült el, az is. Ez esetben az indikátor egy darabszám és egy évszám. A Program alapján meghatározott klímavédelmi intézkedések majdani megvalósulása, a konkrét javasolt intézkedések ismerete hiányában egyelőre nem tudható, de vélhetően például a napenergia-hasznosítás témakörében, pl. létesült napelem-park m²/év, az általa termelt elektromos áram az igények százalékában (%).

Az indikátorok egyúttal olyan környezeti adatok is, melyek nyilvánosságra hozhatók, így részei a települési környezetvédelmi információs rendszernek; segítik a szakági tervezést.

Az indikátorok körének ismerete azért is fontos, mert a TKP III. megvalósítása, management-je során segíti a folyamatos nyomon követést, és ezen keresztül a helyi döntéshozatalt, a tervezést és a tájékoztatást.

Az egyes intézkedések időben ütemezésére is sor került. Az ütemezés során időben előre soroltuk a Klímavédelmi Programot, mely elkészítésére ez év tavaszán még állami pályázati források is rendelkezésre állnak. Ugyancsak a közeljövőben javasoljuk megvalósítani az olyan TKP II-ben is javasolt, de elmaradt intézkedés megvalósítását, mint a település természeti értékeinek számbavétele, állapotfelmérése, természetvédelmi kezelési terv készítése (2019-ben), jogi védelem meghozatala (2019/2020), és a jövőre nézve, végrehajtása (2019-2025).

Módszertani és gyakorlati szempontból szintén fontos, hogy vannak olyan feladatok, melyek jellegükből fakadóan nem ütemezhetők egyes évekre, hanem folyamatos munkát igényelnek. Számos feladat

tulajdonképpen településüzemeltetési feladatként évről évre megvalósul; elegendő itt az ivóvíz-szolgáltatásra, a szennyvíz- és hulladékkezelésre, a zöldfelületek gondozására gondolni. Más kérdés a meglévő és működtetett rendszerek fejlesztése, mely lehet, hogy további jelentős források bevonását igényelné, így a megvalósítás részben pályázatfüggő is.

Összességében az, hogy a TKP III. végrehajtása a javasolt ütemezés szerint tartható-e, előre nem ismert; döntéstől és a rendelkezésre álló forrásoktól is függ.

A TKP III-ban szereplő intézkedések száma viszonylag magas, de amint az egyes feladatok leírásánál olvasható, az egyes feladatok összefüggenek egymással, így az egyik teljesítése segítheti egy vagy több másik részbeni teljesülését.

Szükségesnek is tartjuk, hogy a környezettel kapcsolatos tervek multidiszciplináris, komplex szemlélet mentén valósuljanak meg, hiszen a **környezet védelme – a nevének megfelelően – a környezetben, a (földrajzi) tájban lévő összefüggés-rendszerekben realizálódik.**

Meglátásunk szerint így, sarkítva, valójában nincs önmagában „a környezetvédelem”, mint egy zárt szakterület, hanem minden tervet, intézkedést át kell hasson annak megértése, figyelembevétele és alkalmazása, hogy a rendszer egyes elemei összefüggenek egymással. Ugyanezen elv alapján, nincs külön vízgazdálkodás vagy mezőgazdaság, stb. sem – mindezeknek ma már környezetbarátnak kellene lenniük. Szükségszerűen azonban nem lehet eltekinteni a szakági megközelítéstől, ezért **a TKP III-ban javasoljuk a meglévő szakági programok, tervek felülvizsgálatakor a környezetvédelmi szempontok figyelembevételét, illetve szükség esetén komplex koncepciók készítését és megvalósítását. Mindezek előre vetítik annak igényét, hogy adott szakterületek szakértői a határfelületeken együttműködjenek más szakértőkkel.**

A Program elkészítésének fontos záró eleme a véleményeztetés, melyre több lépcsőben került sor.

A megbízási véleményeztetéseken kívül az 1995. évi, a környezet védelmének általános szabályairól szóló LIII. törvény („környezetvédelmi törvény”, Ktv.) tartalmi előírásai szerint elkészült Programot a Ktv. 48/F. § (1) bekezdése alapján illetékes hatóságoknak, valamint a 48. § (3) bekezdése alapján a szomszédos önkormányzatoknak véleményezésre megküldeni szükséges. A 48/F. § (4) bekezdése alapján a véleményezésre a megkeresett szervezeteknek 60 nap áll rendelkezésre.

A véleményezés lehetőségével a megkeresett intézmények egy része élt. Tartalmat módosító észrevételüket integráltuk a dokumentumba, magukat a válaszleveleket pedig mellékletként csatoltuk.

2. SZIGETSZENTMIKLÓS II. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJÁNAK TELJESÜLTSEGE

A TKP II. a 2011-2016. közötti időszakra szól. Tervezői 21 intézkedést fogalmaztak meg, amint az az alábbi táblázatos listában (1. sz. táblázat) olvasható. A tervezők az összefüggések szemléletes bemutatása végett hatásmátrixot is közreadtak (ld. 2. sz. táblázat).

Az egyes intézkedések teljesültsége részletesebben az 1. sz. mellékletben táblázatos formában kerül bemutatásra, de az egyes vonatkozó témakörök tárgyalásakor is említést teszünk róluk.

1. sz. program	Információs célú monitoring mérő és adatrendszer kialakítása
2. sz. program	Levegőszennyezés csökkentése
3. sz. program	Bucka városrész csatornázása, szennyvíztisztító bővítése, tisztított víz biztonságos elvezetésének megteremtése
4. sz. program	Az RSD mikrobiológiai szennyezettségének csökkentése
5. sz. program	Bucka-tó kármentesítése
6. sz. program	Szigetszentmiklósi Önkormányzat tulajdonában lévő hulladéklerakó rekultivációja
7. sz. program	Szelektív hulladékgyűjtés és a háztartási veszélyes hulladék gyűjtésének fejlesztése
8. sz. program	Illegális hulladéklerakások megszüntetése
9. sz. program	Természetes növényzet, élőhelyek megőrzése a településen
10. sz. program	Zöldfelületek, közparkok fejlesztése
11. sz. program	Település bányatavai környezetének rendezése
12. sz. program	Közúti forgalom csökkentése
13. sz. program	Környezetbarát ipar megőrzése
14. sz. program	Zajszennyezés csökkentése
15. sz. program	Turizmus fejlesztése
16. sz. program	Aktuális információ a lakosság egészségi állapotáról
17. sz. program	Környezeti menedzsment hiánya
18. sz. program	Allergiát okozó anyagok csökkentése
19. sz. program	Hatékony energiagazdálkodás
20. sz. program	Környezettudatos életforma ösztönzése, szemléletformálás
21. sz. program	Ütemezett együttműködési program a Fővárosi Vízmű Zrt.-vel

1. táblázat A TKP II., 2011-2016. közötti időszakra szóló egyes programjai, intézkedései (Forrás: TKP II.)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	∅																			
2		∅																		
3			∅																	
4				∅																
5					∅															
6						∅														
7							∅													
8								∅												
9									∅											
10										∅										
11											∅									
12												∅								
13													∅							
14														∅						
15															∅					
16																∅				
17																	∅			
18																		∅		
19																			∅	
20																				∅

2. táblázat Összefüggések az egyes programok/intézkedések között. (Forrás: TKP II. , A 21. sz. intézkedést nem tartották célszerűnek megjeleníteni.)

Az 1. sz. mellékletben leírtak alapján az egyes intézkedések teljesültsége a következő:

Teljesültség	Adott intézkedések sorszáma	Összesen érintett intézkedések száma, aránya (db; %/összes int.)
nem teljesült	1., 9., 12., 15., 16.	5 db, 23,8 %
teljesült	3., 4., 5., 6., 7.	5 db, 23,8 %
részben teljesült	2., 10., 11., 13., 14., 17., 18., 19., 20., 21.	10 db, 47,6 %
nincs adat	8.	1 db, 4,76 %

3. táblázat A TKP II-ben megfogalmazott intézkedések teljesültsége.

Összességében elmondható, hogy

1. A szennyezéssel, kármentesítéssel, hulladéklerakóval kapcsolatos intézkedések negyede teljesült. Ezzel együtt a talaj és a talajvíz szennyezésének a lehetősége fennáll, pl. az illegális hulladéklerakók miatt.
2. Nem teljesültek a környezeti információgyűjtéssel és közzététellel kapcsolatos intézkedések, kezdve a környezeti és természeti állapotfelméréstől, a nyilvánosságra hozatalig, ill. a gépjárművek számából fakadó terhelés sem csökkent vélhetően. Tulajdonképpen az adathiány az illegális hulladéklerakók körében is ebbe a csoportba sorolható. Ugyancsak az intézkedések negyede, 25 %-a tartozik ebbe a csoportba.
3. Részleges és/vagy folyamatos teljesültségű feladatok tipikusan az olyan intézkedések (az összes intézkedés fele, 50 %-a), melyek a mindennapi településüzemeltetésnek valamilyen formában részei.

3. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

Több magasabb rendű, hazai és nemzetközi jogszabály, program, irányelv vonatkozik, közvetve, vagy közvetlenül, a települési önkormányzatok környezetvédelemmel kapcsolatos feladataira, melyek közül néhányat ebben a fejezetben mutatunk be, releváns részleteik kiemelésével, a környezettudatos, jogszabály-követő döntéshozatal támogatása érdekében.

Maguk a települési önkormányzatok is alkotnak helyi jogszabályokat. A helyi rendeletekről a következő fejezetben szólnak röviden, felsorolásuk a 3. sz. mellékletben található.

3.1. Az Alaptörvény

A TKP I. készítése idején (2005-ben), 2011. december 31-ig, Magyarország alkotmányának hatályos elnevezése „Alkotmány” volt, melyet 2012. január 1-jétől váltott fel az „Alaptörvény” elnevezés. Azóta az Alaptörvényt többször módosították, jelenlegi változatának környezet védelmével kapcsolatos cikkelyei:

P) cikk

(1) A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

XX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

XXI. cikk

(1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

(2) Aki a környezetben kárt okoz, köteles azt - törvényben meghatározottak szerint - helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni.

(3) Elhelyezés céljából tilos Magyarország területére szennyező hulladékot behozni.

3.2. A környezetvédelmi törvény

Részletek a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény TKP I. készítésekor hatályos szövegéből: (Azóta a 47. paragrafust teljes részében törölték. A 46. és a 48. paragrafust módosították. Az 58. paragrafus lényegében az eredeti változat.)

IV. Fejezet

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATAI

46. § (1) A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

a) biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat;

b) a Programban foglalt célokkal, feladatokkal és a település rendezési tervével összhangban illetékességi területére önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki, amelyet képviselő-testülete (közgyűlése) hagy jóvá;

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz;

d) együttműködik a környezetvédelmi feladatot ellátó egyéb hatóságokkal, más önkormányzatokkal, társadalmi szervezetekkel;

e) elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot;

f) a fejlesztési feladatok során érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezeti állapot javítását.

(2) A megyei önkormányzat az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében

a) a települési önkormányzatokkal egyeztetett környezetvédelmi programot készít;

b) előzetes véleményt nyilvánít a települési önkormányzati környezetvédelmi programokról, illetve kezdeményezheti azok megalkotását;

c) állást foglal a települési önkormányzatok környezetvédelmet érintő rendeleteinek tervezetével kapcsolatban;

d) elősegíti az 58. § (7) bekezdése szerinti egyezség létrehozását;

e) javaslatot tehet települési önkormányzati környezetvédelmi társulások létrehozására.

(3) A megyei jogú város tekintetében a (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti feladatokat az egyeztető bizottság [ÖT61/A. §] keretében kell ellátni.

(4) A külön jogszabályban meghatározott települési önkormányzatnak az (1) bekezdés e) pontjában előírt környezetállapot-értékelést környezeti zajra vonatkozóan - a külön jogszabályban meghatározott területekre, létesítményekre, és az ott előírtak szerint - stratégiai zajtérkép alapján kell elkészítenie.

47. § (1) A 46. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott települési környezetvédelmi programnak tartalmaznia kell, különösen:

a) a települési környezet tisztasága,

b) a csapadékvíz-elvezetés,

c) a kommunális szennyvízkezelés, -gyűjtés, -elvezetés, -tisztítás,

d) kommunális hulladékkezelés,

e) a légszennyezés, a zaj és rezgés elleni védelem, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervek,

f) a helyi közlekedésszervezés,

g) az ivóvízellátás,

h) az energiagazdálkodás,

i) a zöldterület-gazdálkodás,

j) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításának és a környezetkárosodás csökkentésének, településre vonatkozó feladatait és előírásait.

(2) A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kíséri az azokban foglalt feladatok megoldását, és a programot szükség szerint - de legalább két évente - felülvizsgálja.

(3) A jóváhagyott környezetvédelmi programban meghatározott feladatokat a település rendezési terveinek jóváhagyása során, illetve az önkormányzat által hozott más határozat meghozatalával - szükség esetén önkormányzati rendelet megalkotásával - kell végrehajtani.

(4) Települési önkormányzatok közös települési környezetvédelmi programot is készíthetnek.

48. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete, illetőleg a fővárosi önkormányzat esetén a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletben - törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben - illetékességi területére a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat határozhat meg.

(2) A települési önkormányzat képviselő-testülete, illetőleg a fővárosi önkormányzat esetén a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletben más törvény hatálya alá nem tartozó egyes fás szárú növények védelme érdekében tulajdonjogot korlátozó előírásokat határozhat meg.

(3) A települési önkormányzat környezetvédelmi tárgyú rendeleteinek, határozatainak tervezetét, illetve a környezet állapotát érintő terveinek tervezetét, a környezetvédelmi programot [46. § (1) bekezdés b) pont] a szomszédos és az érintett önkormányzatoknak tájékoztatásul, az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervnek véleményezésre megküldi. A környezetvédelmi igazgatási szerv szakmai véleményéről harminc napon belül tájékoztatja a települési önkormányzatot.

(4) A települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik:

a) a füstködriadó terv,

b) a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, valamint az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása, valamint

c) a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek kijelölésével kapcsolatos eljárásban való közreműködés.

...

V. Fejezet

A KÖRNYEZET VÉDELMEINEK MEGALAPOZÁSA

A környezetvédelem tervezési rendszere

48/A. § (1) Az emberi egészség védelme, valamint a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata érdekében - e vagy külön jogszabályban foglaltak előírása szerint - a környezettel, annak védelmével, illetve a környezetet veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos általános tervet (*átfogó környezetvédelmi terv*), az egyes környezeti elemekkel, azok védelmével, illetve a környezeti elemeket veszélyeztető egyes tényezőkkel kapcsolatos részletes tervet (*tematikus környezetvédelmi terv*) és egyedi környezeti adottsággal, problémával foglalkozó tervet (*egyedi környezetvédelmi terv*) kell készíteni.

(2) A tervezés során

a) az alacsonyabb területi szintű környezetvédelmi tervet a magasabb területi szintű környezetvédelmi tervekkel,

b) a tematikus és az egyedi környezetvédelmi terveket az adott területi szint átfogó környezetvédelmi tervével össze kell hangolni.

(3) A környezetvédelmi terv készítőjének az előkészítés során gondoskodnia kell a terv széleskörű társadalmi egyeztetéséről.

48/B. § (1) Átfogó környezetvédelmi terv az e törvényben szabályozott országos [40. §] és területi (regionális [48/C. §], megyei [48/D. §] és települési [48/E. §]) környezetvédelmi program.

(2) Az átfogó környezetvédelmi terv tartalmazza:

a) a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén alapuló helyzetértékelést;

b) a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat;

c) a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedéseket (különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat), valamint azok megvalósításának ütemezését;

d) a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;

e) az intézkedések végrehajtásának, valamint a d) pont szerinti eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével.

(3) A területi környezetvédelmi programokban foglaltakat az adott területi szint fejlesztési koncepciójának és rendezési, valamint fejlesztéspolitikai terveinek kidolgozása, a döntéshozatal és a végrehajtás, továbbá az adott területre vonatkozó ágazati tervezés során érvényre kell juttatni.

(4) A területi környezetvédelmi programot szükség szerint, de legalább a Program megújítását, illetve felülvizsgálatát követően - a 48/A. § (2) bekezdésének figyelembevételével - felül kell vizsgálni.

48/C. § (1) A regionális fejlesztési tanács a tervezési-statisztikai régióra vonatkozóan az érintett megyei önkormányzatokkal egyeztetve regionális környezetvédelmi programot készít.

...

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

48/D. § (1) A megyei környezetvédelmi program tartalmazza a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően azokat a célokat és intézkedéseket, amelyek elérése, illetve megvalósítása megyei szinten hatékony és indokolt.

...

48/E. § (1) A települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmaznia kell

- a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
- b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,
- c) a zöldfelület-gazdálkodással,
- d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- e) az ivóvízellátással,
- f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
- g) a kommunális szennyvízkezeléssel,
- h) a települési hulladék-gazdálkodással,
- i) az energiagazdálkodással,
- j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,
- k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével

kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl a települési környezetvédelmi program - a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - tartalmazhatja

a) a települési környezet minőségének, környezetbiztonságának, környezet-egészségügyi állapotának javítása, valamint a természeti értékek védelme és fenntartható használata érdekében különösen:

- aa) a területhasználattal,
  - ab) a földtani képződmények védelmével,
  - ac) a talaj, illetve termőföld védelmével,
  - ad) a felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelmével,
  - ae) a rekultivációval és rehabilitációval,
  - af) a természet- és tájvédelemmel,
  - ag) az épített környezet védelmével,
  - ah) az ár- és belvíz-gazdálkodással,
  - ai) az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével, az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással,
  - b) a környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel
- kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

(3) A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.

...

48/F. § (1) A területi környezetvédelmi program kidolgozója a program tervezetét az illetékes

- a) környezetvédelmi hatóságnak,
  - b) talajvédelmi hatóságnak,
  - c) ingatlanügyi hatóságnak és
  - d) egészségügyi államigazgatási szervnek
- véleményezésre megküldi.

2) A környezetvédelmi hatóság a véleményezésbe bevonja az illetékes környezetvédelmi igazgatási szerveket, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervet, valamint a természetvédelmi, vízügyi hatósági feladatokat ellátó külön szerveket, akik 30 napon belül tájékoztatják véleményükről a hatóságot.

(3) A települési és térségi környezetvédelmi program tervezetét - az (1) bekezdésben meghatározott szerveken túl - az illetékes megyei önkormányzatnak, a megyei környezetvédelmi program tervezetét az illetékes regionális fejlesztési tanácsnak is meg kell küldeni véleményezésre.

(4) A véleményező szervek szakmai véleményükről hatvan napon belül tájékoztatják a környezetvédelmi program kidolgozóját.

(5) Az elfogadott területi környezetvédelmi programot meg kell küldeni a program tervezetét véleményezőknak. Az elfogadott regionális és a megyei környezetvédelmi programot a 40. § (6) bekezdésben meghatározott közreműködő szerv részére is meg kell küldeni tájékoztatásul.

(6) A területi környezetvédelmi programok végrehajtásának helyzetéről a lakosságot rendszeres időközönként tájékoztatni kell.

....

58. § (1) Környezetvédelmi feladatai (46. §) megoldásának elősegítése érdekében a települési önkormányzat - Budapesten a fővárosi önkormányzat is - önkormányzati rendelettel önkormányzati környezetvédelmi alapot hozhat létre.

(2) A települési önkormányzati környezetvédelmi alap bevételei:

- a) a települési önkormányzat által jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírság teljes összege,
- b) a területi környezetvédelmi hatóság [65. § (1) bek. a) pont] által a települési önkormányzat területén jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírságok összegének harminc százaléka,
- c) a környezetterhelési díjak és az igénybevételi járulékok külön törvényben meghatározott része,
- d) a települési önkormányzat bevételeinek környezetvédelmi célokra elkülönített összege,
- e) egyéb bevételek.

(3) Ha a települési önkormányzat nem hoz létre önkormányzati környezetvédelmi alapot, a (2) bekezdés c) pontjában foglalt bevétel nem illeti meg.

(4) Az önkormányzati környezetvédelmi alapot környezetvédelmi célokra kell felhasználni.

(5) A települési önkormányzati környezetvédelmi alap felhasználásáról a képviselő-testületnek évente a költségvetési rendelet (Áht. 65. §) és a zárszámadás (Áht. 85. §) elfogadásával egyidejűleg kell rendelkeznie.

3.3. A természetvédelmi törvény

Néhány releváns részlet a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényből:

„Az Országgyűlés felismerve, hogy a természeti értékek és természeti területek a nemzeti vagyon sajátos és pótolhatatlan részei, fenntartásuk, kezelésük, állapotuk javítása, a jelen és jövő nemzedékek számára való megőrzése, a természeti erőforrásokkal történő takarékos és ésszerű gazdálkodás biztosítása, a természeti örökség és a biológiai sokféleség oltalma, valamint az ember és természet közötti harmonikus kapcsolat - nemzetközi kötelezettségvállalásainkkal összhangban történő - kialakítása, mint az emberiség fennmaradásának alapvető feltétele, a természet hatékony védelmének létrehozását igényli, ezért a következő törvényt alkotja:

.....

54. § (1) Területrendezési, területfejlesztési, vízrendezési, meliorációs és a táj jellegét megváltoztató egyéb terv jóváhagyására, módosítására a külön jogszabályok rendelkezései szerint, a miniszter, illetve az igazgatóság bevonásával kerülhet sor.

(2)

(3) Település külterületét a 7. § (3) bekezdése, valamint a 37. § (5) bekezdése figyelembevételével, továbbá az Alaptervvel és a település környezetvédelmi programjával összhangban lehet belterületbe sorolni.

(4) Település külterületének belterületbe vonásához a természetvédelmi hatóság előzetes véleménye szükséges. A külterület bevonásáról szóló önkormányzati rendelet egy elfogadott példányát meg kell küldeni a természetvédelmi hatóságnak.

55. § (1) A települési önkormányzat - fővárosban a fővárosi önkormányzat - az illetékességi területén található helyi jelentőségű védett természeti területek fenntartására tervet készít. A tervnek az országos, a regionális tervekkel összhangban kell lennie. A tervet a települési önkormányzat képviselő-testülete, a fővárosban és a megyei jogú városban a közgyűlés (a továbbiakban együtt: képviselő-testület) *rendelettel fogadja el.*

(2) A tervek előterjesztéséhez a [nemzeti park] igazgatóság előzetes véleménye szükséges. Az elfogadott önkormányzati természetvédelmi terv egy példányát meg kell küldeni az igazgatóságnak.

AZ ÖNKORMÁNYZATOK TERMÉSZETVÉDELMI FELADATAI

61. § (1) A megyei önkormányzat gondoskodik a megye területén található helyi jelentőségű védett természeti területek védelmével kapcsolatos tevékenységek összehangolásáról.

(2) A megyei önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott feladatkörében:

a) javaslatot tesz helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításra;

b) a települési önkormányzat felkérése alapján részt vesz a helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítás előkészítésében;

c) elősegíti a települési önkormányzatok természetvédelmi tevékenységét.

(3) A megyei önkormányzat a helyi jelentőségű védett természeti területek fenntartása érdekében a települési önkormányzatokkal megállapodást köthet, vagy társulást hozhat létre.

62. § (1) Törvényben meghatározott esetekben természetvédelmi feladatokat települési önkormányzatok is ellátnak.

(2) A helyi jelentőségű védett természeti terület fenntartásáról, természeti állapotának fejlesztéséről, őrzéséről a védetté nyilvánító települési önkormányzat köteles gondoskodni.

(3) A települési önkormányzat a természet védelmének helyi - területi feladatai ellátására az önkormányzat környezetvédelmi alapjában (Kt. 58. §) természetvédelmi célokat szolgáló részt hozhat létre.

63. § (1) A települési - fővárosban a fővárosi - önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati természetvédelmi őrszolgálatot működtethet. A települési - fővárosban a fővárosi - önkormányzat az önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat megalakítása előtt az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvényben meghatározott együttműködési megállapodást köt a rendőrséggel.

(2) Az önkormányzati természetvédelmi őrs feladata a helyi jelentőségű védett természeti terület védelme érdekében a külön törvényben és az 59. §-ban meghatározott jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése.

(3) Az (1)-(2) bekezdésekben foglalt keretek között az önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat tagjaira vonatkozó részletes szabályokat a Kormány határozza meg. Az 59. § (4) bekezdésében meghatározott szolgálati szabályzat hatálya az önkormányzati természetvédelmi őrré is kiterjed.

3.4. Az önkormányzati törvény

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény is jelentős változásokon ment át. A jelenleg hatályos, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény az alábbi joghelyen tér ki a környezet védelmére (a **vastag betűs kiemelések** a tervezőktől származik):

13. § (1) A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

1. településfejlesztés, településrendezés;

2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);

3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;

4. egészségügyi alapellátás, az **egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;**

5. **környezet-egészségügy** (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
  6. óvodai ellátás;
  7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi **védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;**
  8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
  - 8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
  9. lakás- és helyiséggazdálkodás;
  10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
  11. **helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;**
  12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
  13. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
  14. **a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;**
  15. **sport, ifjúsági ügyek;**
  16. nemzetiségi ügyek;
  17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
  18. **helyi közösségi közlekedés biztosítása;**
  19. **hulladékgazdálkodás;**
  20. távhőszolgáltatás;
  21. **víziközmű-szolgáltatás**, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.
- (2) Törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó más helyi önkormányzati feladatot is megállapíthat.

3.5. Az Agenda 21

Az ENSZ Környezetről és Fejlődésről 1992-ben Rio de Janeiróban tartott konferenciája után a fenntartható fejlődés jegyében készült ún. Agenda 21-et, mint vezérfonalat terjesztették elő a környezetvédelmi programokhoz az egész világon. Az Agenda 21 28. fejezete felhívást tartalmaz az összes közösséghez, hogy alkossák meg a saját, helyi Agenda 21-et (Local Agenda, Fenntarthatósági program), mely átveszi az Agenda 21 általános célkitűzéseit és konkrét tervekké, akciókká alakítja át egy-egy konkrét terület vonatkozásában. A program sikere függ a helyi közösség részvételétől és a decentralizált fejlődés népszerűsítésétől. A szociális, gazdasági és környezetvédelmi problémákat integrált megközelítéssel tárgyalja. A program életbe ültetése el kell vezessen azon célkitűzések, politikák és tevékenységek megfogalmazásához amelyek lehetővé teszik a helyi közösségek fejlődését.

Rioban írták alá az ún. „riói egyezményeket”, a Biológiai Sokféleségről szóló Egyezményt és az Éghajlatváltozási Keretegyezményt. A kevés elért eredmény értékelésére, illetve a hátralévő feladatok megfogalmazására 2002-ben került sor Johannesburgban, a Fenntartható Fejlődés Világkonferencián. „Rio +20”-névvel 2012-ben ismét Rio de Janeiro-ban rendezték meg Egyesült Nemzetek Szervezetének a fenntartható fejlődésről szóló konferenciáját.

Szigetszentmiklós Fenntartható Fejlesztési Programja, Local Agenda 21-e, a TKP II-vel egyidejűleg készült el és a 2011-2016-os időszakra szól.

3.6. Az Európai Unió Hetedik Környezetvédelmi Akcióprogramja („7EAP”, 2014-2020)

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

A hatodik Akcióprogram törekvéseire támaszkodva, célul tűzte ki, hogy fokozza erőfeszítéseit a természeti tőke védelme, az erőforrás-hatékony, alacsony szén-dioxid kibocsátásra épülő növekedés és innováció ösztönzése, valamint az emberi egészség és jóllét megóvása érdekében úgy, hogy közben tiszteletben tartja a Föld erőforrásainak korlátait.

Az akcióprogram legfontosabb célja a fenntartható fejlődés megteremtése, s leszögezi, hogy az uniós intézmények és a tagállamok együtt felelősek a kiemelt célkitűzések végrehajtásáért és eléréséért, így jövőbeli fellépéseiket ennek a közös stratégiának kell irányítania.

A kiemelt célkitűzései mind relevánsak Szigetszentmiklóson is:

1. az Unió természeti tőkájének védelme, megőrzése és növelése (vö. Natura 2000-területek)
2. az Unió erőforrás-hatékony, zöld és versenyképes, alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdasággá történő átalakítása
3. az uniós polgárok megóvása a környezettel kapcsolatos terhelésektől, valamint az egészségüket és jóllétüket fenyegető kockázatoktól
4. a környezetre vonatkozó uniós szabályozás előnyeinek maximalizálása a végrehajtás javításával
5. az uniós környezetpolitika ismeret- és tudományos alapjának bővítése
6. a környezet- és éghajlat-politikával összefüggő beruházások feltételeinek javítása és a környezeti externáliák kezelése
7. a környezetvédelem integrációjának és a szakpolitikák koherenciájának növelése
8. az uniós városok (települések – a szerk.) fenntarthatóságának javítása
9. a nemzetközi környezettel és éghajlattal kapcsolatos kihívások hatékonyabb uniós kezelése.

3.7. A IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP IV.; 2015-2020)

A környezetvédelmi törvény alapján megalkotott NKP IV. főbb kapcsolódási irányai, helye és szerepe a kormányzati stratégiai irányítási rendszerben:

1. Magyarország környezetpolitikája – mind kialakításában, mind végrehajtásában – szervesen kapcsolódik az EU vonatkozó szakpolitikáihoz (kiemelten 7EAP-hoz) és szabályozási eszközeihez, valamint a nemzetközi környezeti politikákhoz, programokhoz és megállapodásokhoz (mint például a Rió+20 világtalálkozó következtetései);
2. a Program szorosan kapcsolódik az Országgyűlés által elfogadott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiához, mint hosszú távú koncepcióhoz; az abban tárgyalt négy alapvető erőforrás közül elsősorban a természeti erőforrásokhoz kapcsolódó célokat és intézkedéseket részletezi;
3. az NKP a környezetügy átfogó stratégiai tervdokumentuma, mely keretet ad minden környezetügyi szakterületi stratégiának, programnak, tervnek (pl. A biológiai sokféleség megőrzésének nemzeti stratégiája, Nemzeti Vízstratégia, Országos Hulladékgazdálkodási Terv, Nemzeti Környezettechnológiai Innovációs Stratégia, Magyarország Vízyűjtő Gazdálkodási Terve, Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése, Országos Ivóvízminőség-javító Program, Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Program, Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programja, Ivóvízbázis-védelmi Program, Országos Környezeti Kármentesítési Program, illetve a Program részét képező Nemzeti Természetvédelmi Alapterv);
4. integrálja fő célkitűzéseiket, illetve útmutatást fogalmaz meg a kidolgozásukhoz;
5. a Program kidolgozása során egyrészt figyelembe kell venni a környezet állapotát befolyásoló hajtóerőkre vonatkozó átfogó, illetve ágazati stratégiai tervdokumentumok (pl. Nemzeti Vidékstratégia, Nemzeti Erdőprogram, Nemzeti Energiastratégia, Magyarország II. Nemzeti Energia-hatékonyasági Cselekvési Terve, Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve, Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, Nemzeti Közlekedési Stratégia) fő célkitűzéseit, másfelől biztosítani szükséges, hogy a környezeti szempontok ezen politikákba is megfelelő módon beépüljenek;
6. a hazai fejlesztések koncepcionális keretét adó, tervezés alatt álló Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióban foglaltakkal összhangban készült a Program;

7. a Program egyúttal a 2014-2020 közötti időszakban rendelkezésre álló európai uniós környezetügyi célú fejlesztési források felhasználásáról szóló dokumentumok szakmai megalapozását is szolgálja.

A NKP IV. alapelvei:

1. A környezetvédelmi törvényben szereplő alapelvek, amelyek alapvetően a környezethasználat helyes módjára (elővigyázatosság, megelőzés, helyreállítás), a felelősség vállalására (szennyező fizet), a közérdekből fakadóan az együttműködés és átláthatóság fontosságára hívják fel a figyelmet (tájékoztatás, nyilvánosság);
2. a környezeti problémák, jelenségek, folyamatok összetettségéből eredően mind nagyobb teret kell kapnia a holisztikus megközelítésnek (összefüggések vizsgálata, hatásfolyamatok feltárása), az integráció elvének, valamint a rövid, közép és hosszú távú szempontok egyidejű figyelembevételének;
3. mivel a környezeti problémák megelőzése az egész társadalom támogatását igényli, ezért megkerülhetetlen a kidolgozás és a megvalósítás során a partnerség és a szubszidiaritás elve;
4. a területiség elvének érvényesítése, a fenntartható térhasználat, a kedvező területi hatások elősegítése és területi szinergia megvalósítása, a környezeti, társadalmi és gazdasági adottságokhoz illeszkedő, területileg differenciált beavatkozások kialakításának elve;
5. tekintettel arra, hogy az Alaptörvény értelmében „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez”, kiemelt figyelmet kell szentelni az esélyegyenlőség, a társadalmi igazságosság, valamint a nemzedéken belüli és nemzedékek közötti szolidaritás elvének; melyek egyúttal kapcsolódnak a helyi erőforrások fenntartható hasznosításának elvéhez, miszerint törekedni kell a közösségek szükségleteinek helyi szinten, helyi erőforrásokból történő kielégítésére, de egyben a helyi sajátosságok, sokszínűség, készletek védelmére is.

Szemléleti szempontból az NKP IV. tekintélyes részét idézni lehetne a települési környezetvédelmi program adott témakörénél. Ahol szükségét láttuk, rövid idézeteket szúrtunk be a programba.

Szigetszentmiklós általános, de környezetvédelemtől nem függetleníthető helyzetképének (pl. adottságainak, lehetőségeinek, stb.) felvázolásához *módszertanilag* jónak tartjuk az NKP IV.-ben közölt SWOT-analízist és összegzését, ezért az alábbiakban közöljük. Természetesen nem minden megállapítás igaz a településre. Ugyanakkor éppen a helyi és országos helyzetkép közötti azonosságok és a különbségek is nagyon informatívak. Egyes települési dokumentumok is tartalmaznak SWOT-analízist – a későbbiekben egyes megállapításaikra utalni is fogunk.

<u>ERŐSSÉGEK</u>	<u>GYENGESÉGEK</u>
<ul style="list-style-type: none"> – az ország területének 36%-át lefedő Nemzeti Ökológiai Hálózat – jelentős, egyedi természeti értékek – stratégiai jelentőségű vízkészlet és termőföld – a vízfogyasztás mérséklődött – a szennyvízkezelés során a megfelelő tisztítás aránya emelkedik – hatékony vízkárelhárítási rendszer működik – a keletkezett hulladék mennyisége csökkent – a környezetvédelmi infrastruktúra kiépítése növekedett – a légszennyezőanyagok kibocsátása összességében csökkent – nőtt a megújuló energiaforrások használata – a környezetvédelmi nonprofit szervezetek száma növekszik – javultak a környezeti információkhoz való hozzáférés feltételei 	<ul style="list-style-type: none"> – a vízfolyások 8, az állóvizek 18%-a éri csak el a VKI szerinti „jó” ökológiai állapotot – jelentős a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű élőhelyek és fajok aránya – jelentős a szennyezett, illetve a degradációs folyamatok által érintett területek kiterjedése – a területhasználat gyakran nem alkalmazkodik a természeti adottságokhoz – az egyéni cselekvésekben, háztartásokban ritka a környezettudatos gondolkodásmód – a hatályos szakpolitikai programok forráshiány miatti lassú végrehajtása – nehézkes a környezeti szempontok integrálása – a környezetvédelmi igazgatási szervek forráshiányosak, dolgozóinak létszáma csökken – a környezetvédelmi nonprofit szervezetek forráshiányosak – a támogatások hatásossága és környezeti teljesítménye sok esetben nem ismert – a porszennyezettség nő – ivóvízminőségi problémák – a zöldterületek nagysága nem megfelelő – továbbra is jelentős a hulladéklerakás aránya
<u>LEHETŐSÉGEK</u>	<u>VESZÉLYEK</u>
<ul style="list-style-type: none"> – az Alaptörvény rögzíti a természeti erőforrások védelmét – a vízkincs felértékelődése – a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízvédelmi szempontok hatékonyabb integrációját célzó EU-s szakpolitikák – a fogyasztás a gazdasági válság következtében mérséklődött – GMO korlátozás a köztermesztésben – az egészséges élelmiszerek és tiszta, biztonságos környezet iránti igény növekedése – az innováció és a tudástranszfer felértékelődése – klímareziliencia növelésének igénye megjelent 	<ul style="list-style-type: none"> – az erőforrások takarékos használata és az életciklus szemlélet alkalmazása nem általános a fejlesztési prioritások sokszor „felülírják” a környezetvédelmi szempontokat – a stratégiai szintű döntéshozatal során a rövid távú érdekek kerülnek előtérbe, melyek nem állnak arányban a környezethez fűződő, hosszabb távú közérdekkel – a termelési tevékenységek, beruházások környezeti külső költségei (externáliák) gyakran nem jelennek meg az árakban, illetve a piac nem ismeri el ezeket – környezetkárosító tevékenységek támogatása – az ökológiai lábnyom értéke meghaladja a hazai biokapacitás nagyságát és a világlátagot

1. ábra A IV. Nemzeti Környezetvédelmi Programban szereplő SWOT-analízis mintája lehet egy hasonló, szigetszentmiklói elemzésnek

<u>ERŐSSÉGEK</u>	<u>GYENGESÉGEK</u>
<ul style="list-style-type: none"> • stratégiai vízkészlet rendelkezésre állása 	<ul style="list-style-type: none"> • a településen kis kiterjedésűek a természetvédelmi szempontból értékes területek és általában a zöldfelületek
<ul style="list-style-type: none"> • még jelentős a beépítetlen területek aránya 	<ul style="list-style-type: none"> • a beépítetlen területeket jobbra szántók alkotják
<ul style="list-style-type: none"> • belvízveszély nincs a településen 	<ul style="list-style-type: none"> • nehezen megoldható a csapadékvíz kezelése
<ul style="list-style-type: none"> • árvízvédelem megoldott 	<ul style="list-style-type: none"> • jelentős az illegális hulladékelhelyezés

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

<ul style="list-style-type: none"> energia hatékonysági program elindult 	<ul style="list-style-type: none"> jelentős az illegális területfoglalás, különösen az RSD mentén
<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> egy pólusú a turisztikai fókusz (RSD)
<u>LEHETŐSÉGEK</u>	<u>VESZÉLYEK</u>
<ul style="list-style-type: none"> nagy kiterjedésű beépítetlen területeken van mód zöldfelületet létrehozni 	<ul style="list-style-type: none"> beépített területek növekedése
<ul style="list-style-type: none"> a mélyfekvésű területek csapadékvíz-megtartásra, szikkasztásra, vizes élőhelyé alakítható lennének 	<ul style="list-style-type: none"> a lélekszám további növekedése
<ul style="list-style-type: none"> vannak zöld civil szervezetek a településen, melyek nagy erőforrásokat képesek megmozgatni 	<ul style="list-style-type: none"> levegőszennyezettség növekedése
<ul style="list-style-type: none"> környezettudatosság növelése 	<ul style="list-style-type: none"> zsúfoltság, forgalom növekedése
<ul style="list-style-type: none"> Bucka-tó kármentesítése befejeződik 	<ul style="list-style-type: none"> termőtalaj vesztese
<ul style="list-style-type: none"> védelemre érdemes természeti és épített örökség feltárása, jogi védelme 	<ul style="list-style-type: none"> élőhelyek degradálódása, elvesztése
<ul style="list-style-type: none"> A Duna integrációja a település életébe (a természetvédelmi szempontok figyelembe vételével) 	<ul style="list-style-type: none"> RSD funkcionális túlterhelése
<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> környezeti szempontok integrációja elmarad

2. ábra Szigetszentmiklós környezetvédelmi szempontú SWOT-analízise (1. változat)

A településre vonatkozóan szakági SWOT-elemzést találunk a TKP II-ben és Szigetszentmiklós 2015-2019. évre szóló Város Gazdasági Programjában. Említést érdemel, hogy az, ami gazdasági szempontból előnyös, nem biztos, hogy környezeti szempontból is az. A Város természeti állapota alapján semmiképpen nem javasolt olyan fejlesztést napirendre tűzni, mely jó természetességi állapotú területet érint.

A SWOT-elemzés során tett megállapítások három fő témakört érintenek.

1

Az első tématerület az életminőség és az emberi egészség javításához kapcsolódik.

Ezt a típust mind a 4 SWOT szempont érinti: az erősségek között a csökkenő kibocsátott légszennyezőanyagok és a keletkezett hulladék mennyisége, valamint a megfelelő szennyvízkezelés növekvő tendenciája áll. A gyengeségek között az ivóvízminőségi probléma emelhető ki. E csoportban lehetőségeket jelent az egészséges élelmiszerek, illetve a tiszta, biztonságos környezet iránti igény növekedése. Veszélyt jelent ugyanakkor a döntéshozatal során az egyéni, rövid távú érdekek előtérbe helyezése a környezethez fűződő, hosszabb távú közérdekkel szemben.

2

A második nagy tématerület alatt a természeti értékek és erőforrások szerepelnek.

E csoport egy része erősségekként kezelhető (pl. az ország területének 36%-át lefedő Nemzeti Ökológiai Hálózat, illetve a stratégiai jelentőségű vízkészlet és termőföld). Az erősségeket gyengítik a még mindig felszámolandó problémák (pl. a vízfolyások 8, az állóvizek 18%-a éri csak el a VKI szerinti „jó” ökológiai állapotot, vagy jelentős a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű élőhelyek és fajok aránya). Lehetőségeink közül kiemelendő, hogy az Alaptörvény rögzíti a természeti erőforrások védelmét. Természeti értékeinket, erőforrásainkat ugyanakkor számos külső tényező is veszélyezteti: pl. az erőforrások takarékos használata és az életciklus szemlélet alkalmazása nem általános, a fejlesztési prioritások sokszor „felülírják” a környezetvédelmi szempontokat.

3

A harmadik csoportot azok a környezeti állapotok, folyamatok alkotják, melyek az erőforrások takarékos és hatékony hasznosításához kötődnek.

Ezen a téren is tapasztalunk erősségeket (pl. nőtt a megújuló energiaforrások használata). A gyengeségek között olyan belső környezeti hiányosságok, elmaradások találhatók, mint pl. az, hogy továbbra is jelentős a hulladéklerakás aránya. A lehetőségek között megemlítendő, hogy a gazdasági válság következtében mérséklődött fogyasztásunk. Veszélyt jelent, hogy a termelési tevékenységek, beruházások környezeti külső költségei (externáliák) gyakran nem jelennek meg az árakban, illetve az ökológiai lábnyom értéke meghaladja a hazai biokapacitás nagyságát és a világot is.

3. ábra Az NKP IV-ben szereplő SWOT-elemzés értékelése során feltárt három fő témakör bemutatása

3.8. Natura 2000-területekre vonatkozó 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet

Hazánk Európai Unióhoz történt csatlakozása megkövetelte a jogszabályi harmonizációt, melynek eredményeként született meg a 275/2004. (X. 8.) sz. Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.

Szigetszentmiklóson három Natura 2000-terület található (a „Duna és ártere”, a „Ráckevei Duna-ág” és a „Szigethalmi homokbuckák” megnevezésű területek), ezért a későbbiekben még bővebben lesz szó erről a védelmi kategóriáról. Itt a Kr. néhány részletét közöljük:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 41/A. §-ában, valamint a 85. §-ának a) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

A rendelet célja

1. § E rendelet célja az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek hálózatába tartozó, a rendelet hatálya alá eső Natura 2000 területeken előforduló, a mellékletekben meghatározott közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetőleg fajok megőrzéséhez szükséges előírások megállapítása.

Natura 2000 területek lehatárolásának és fenntartásának célja

4. § (1) A Natura 2000 területek lehatárolásának és fenntartásának célja az azokon található, az 1-3. számú mellékletben meghatározott fajok és a 4. számú mellékletben meghatározott élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

(2) Az (1) bekezdés szerinti célokat

a) az ország társadalmi-gazdasági fejlődését biztosító - törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott – célokkal összehangoltan, illetve

b) a kulturális igények és sajátosságok, valamint a helyi és térségi jellegzetességek figyelembevételével kell megvalósítani.

(3) A Natura 2000 területen található közösségi jelentőségű és a kiemelt közösségi jelentőségű fajok, illetve élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzését, fenntartását, valamint helyreállítását szolgáló intézkedéseket a következők állapítják meg:

a) természetvédelmi kezelési terv;

b) más - külön jogszabály alapján készített - természetvédelmi célú vagy valamely Natura 2000 terület védelmét szolgáló, illetve arra kihatással lévő terv;

c) fenntartási terv, amennyiben az a Natura 2000 területen található közösségi jelentőségű és kiemelt közösségi jelentőségű fajok, illetve élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása és helyreállítása érdekében szükséges, ideértve a külön jogszabály alapján az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott Natura 2000 fenntartási tervet is;

d) az (1) bekezdés szerinti célok megvalósítását érintő szerződés.

3.9. Az EU Víz Keretirányelve

A 2000. december 22-én hatályba lépett a 2000/60/EK sz. Víz Keretirányelv (a továbbiakban: VKI), az EU új víz-politikája.

A VKI legfőbb célkitűzése, hogy a tagállamok 2015-ig jó kémiai és ökológiai állapotba hozzák felszíni és felszín alatti vizeiket. Ez alatt nemcsak a vízminőségi paraméterek javítását érti (mely terén vannak előre lépések), hanem a hidromorfológiai állapot javítását is, mely a vizes élőhely ökológiai igényeket valóban kielégítő mederalakjára vonatkozik. Ezen feltételek biztosítása hazánk mindezedáig a leginkább mellőzött tervezési és gyakorlati szempont volt. A VKI előírásai Szigetszentmiklóson figyelembe veendő a Duna, a Ráckevei-Duna, a Bucka-tó és a bányatavak kezelése, az ezeket érintő projektek mentén.

4. A KÖRNYEZETVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS HELYI JOGI SZABÁLYOZÁS

A TKP II.-ben külön mellékletben olvashatók az akkor aktuális helyi rendeletek. A jelenleg aktuális lista az Önkormányzat honlapjának rendelettára alapján, 2019. januárjában készült.

A listában nem szerepelnek a másutt felsorolt tervek, koncepciók elfogadására, vagy hatályon kívül helyezésére vonatkozó rendeletek, mint pl. SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 1/2012.(II.01.) ÖNKORMÁNYZATI RENDELETE Szigetszentmiklós Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről vagy a helyi hulladékgyűjtési tervről szóló 28/2011. (XI.24.) rendelet, melyet hatályon kívül helyezett a 13/2017. (III.30.) rendelet.

Nem szerepelnek a listában a költségvetésre vonatkozó rendeletek, melyek az adott évben környezetvédelmi célokra tervezett költségkeretet is tartalmazhatják.

A célszerű finanszírozás mentén itt emeljük ki, hogy a város rendelkezik környezet- és természetvédelmi alappal. Az önkormányzat az alapból a helyi környezetvédelmi célú társadalmi szervezetek munkáját támogatja pályázatos formában.

Egyes rendeletek az évek során módosításra kerültek.

Alkalmassint új rendeletek készítése válhat szükségessé. Például a még el nem készült, de már a TKP II-ben is javasolt környezeti nevelési koncepció elkészítéséről és elfogadásáról, vagy védetté nyilvánításról és természetvédelmi kezelési terv készítéséről. E koncepcionális és konkrét szintű dokumentumok sorába tartozik a mostani Programban elkészíteni javasolt klímavédelmi stratégia is.

1. SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROSKÉPVISELŐTESTÜLETÉNEK.20/2003./X.29./ számú rendelete a HELYI KÖRNYEZETVÉDELMI és TERMÉSZETVÉDELMI ALAP LÉTREHOZÁSÁRÓL szóló rendelet a 2/2007./I.31./ sz. rendelettel módosított egységes szerkezetben
2. SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 19/2003. (X.29.) ÖNKORMÁNYZATI RENDELETE a helyi környezet védelméről, a közterületek és ingatlanok rendjéről
3. SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 11/2014. (V.05.) ÖNKORMÁNYZATI RENDELETE a helyi közművelődésről
4. SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 10/2005.(IV.20.) ÖNKORMÁNYZATI RENDELETE a település folyékony hulladék szállításával, kezelésével kapcsolatos helyi közszolgáltatásról
5. SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 24/2013. (VI.27.) ÖNKORMÁNYZATI RENDELETE a település tisztaságáról és közszolgáltatás szabályairól
6. SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 37/2013. (XI.28.) ÖNKORMÁNYZATI RENDELETE a mezei őrszolgálatról

A helyi rendeletekkel, ahogy más szakmapolitikai dokumentumokkal kapcsolatban is, jelezzük, hogy ezek felülvizsgálata nem része TKP felülvizsgálatának, de valamilyen szinten vizsgáltuk őket.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

Jelezzük, hogy rendszeresen felülvizsgálat szükséges a TKP esetében is. Nem ritka, hogy két évente készül felülvizsgálat. Ez az olyan nagymértékben intenzifikálódó településeken, mint Szigetszentmiklós, kiemelten fontos lenne a változások nyomon követése szempontjából. Legalább ilyen fontos a környezetvédelmi szempontok beépülése stratégiai és terv szintű döntéshozatalba.

Nagy jelentőségű, ha célirányos, szakági, de komplex programok továbbra is készülnének, de kiemelt figyelemmel a környezetügyi vonatkozásokra. A településrendezési eszközök környezetvédelmi felülvizsgálata a legfontosabb teendő.

Ugyancsak fontos szabályozási, környezeti management kérdés, hogy az önkormányzatnak legyen más bizottságokkal szorosan együtt dolgozó Környezetvédelmi Bizottsága.

A következő tervezési időszakra nézve több olyan intézkedést fogalmaztunk meg (részleteket lásd a 2. sz. mellékletben), melyeknek minden bizonnyal van (lesz) helyi jogalkotási vonatkozása.

5. SZIGETSZENTMIKLÓS KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁNAK ÉRTÉKELÉSE: A TÁJALKOTÓ TÉNYEZŐK, A TERMÉSZETES KÖRNYEZET BEMUTATÁSA

A környezetet, a bevezetőben felvázoltaknak megfelelően, a maga komplex összefüggés-rendszerében vizsgáljuk, akkor is, ha tárgyaláskor elemeire is kell bontani.

A szakterület felosztásban történő tárgyalás azt a jól ismert hibalehetőséget hordozza, hogy a preferált szakterületek és szempontok élveznek prioritást, míg másokat mellőznek. Esetenként olyannyira mellőznek szakterületeket, hogy még közvetve sem lesz tervezési szempont állapotuk megőrzése, a kedvezőtlen hatások mérséklése.

Például a talaj szerkezetének, tápanyagtartalmának, termőképességének megőrzése gyakran még egyes mezőgazdasági formák számára sem szempont (ld. nagy egybefüggő szántók, mezővédő erdősávok nélkül; a szikességet rendre talajhibának tekintik, holott az a természetes adottság része, a mezőgazdasági formát kellene hozzá alakítani), nemhogy a beépített területek növekedése mentén, ahol egész egyszerűen csak, mint „üres” földdarab játszanak szerepet.

A korábban megfogalmazottak szerint, a környezet fogalmát azonosítjuk a táj fogalmával, mert a táji adottságok, az egyes tájalkotó tényezők képezik adott terület sajátosságait, egyediségét, kereteit; ebben a megközelítésben integráltan jelen van a társadalom és a gazdaság, mint tájformáló erő. Károsnak tartjuk, ha a környezetet épített környezetre és azon kívül álló természeti környezetre osztjuk, mert ezen szemlélet szerint az ami az épített környezeten kívül van, vagyis „a természetes környezet” sokadlagos szemponttá válik és semmilyen táji összefüggés, hatásmechanizmus nem mutatható meg. Azért sem jó ez a megoldás, mert „a természeti környezet” messze nem egyenlő a beépített területeken kívül lévő szántókkal, utakkal, de még az erdőre hasonlító faültetvényekkel sem. Ugyanígy elsikkadnak a beépített területeken lévő tényleges természeti értékek, beáldozhatóvá válnak az urbánus szemléletnek.

A táji adottságok a földtani, talajtani, domborzati, hidrológiai, éghajlati, biotikus jellemzők, és természetesen az antroposzféra, mely világméretű léptékben befolyásolja a tájalkotó tényezők állapotát az utóbbi kétezzer évben, de különösen az utóbbi 50-100 évben.

Az ember és az emberi társadalom egyfelől mindenképpen és továbbra is a bioszféra része, ökológiai igényei ugyanúgy vannak, mint a többi élőlénynek.

Az embert és a társadalmat, nem utolsósorban a gazdaságot, mely az ember sajátos igényeit igyekszik kielégíteni, különálló tényezőként is vizsgálhatjuk, esetünkben azonban elengedhetetlen, hogy más tájalkotó tényezőkkel összefüggéseiben ne vizsgáljuk az antropogén hatásokat.

Ezek közül legjelentősebb a területhasználatok megjelenése (mely a természetes táj átalakulását eredményezte), változása (melynek gazdasági és társadalmi mozgatórugói korról korra változnak). A leírtak miatt Szigetszentmiklóson külön mellékletet szenteltünk a területhasználatok utóbbi évszázadokban történt változásának relevancia-szintű nyomon követésének. (ld. 4. sz. melléklet.)

Amint előzőleg, a részletek nélkül említettük, vannak, akik a környezet védelme alatt a lakóterület környezetminőségének megőrzését és javítását értik, tehát pl. azt, hogy megoldott a (természetesen burkolt) közutak vízelvezetése, a hulladékszállítás, rendszeres-e a közterületi zöldfelületek kaszálása. Ezek a témakörök is gyakran sokkal árnyaltabbak, mint az magától értetődik. A környezet védelme ebben a formában rendkívül szűkítő, tulajdonképpen egyfajta településüzemeltetési kérdésnek tűnik, mely nem vesz figyelembe semmilyen egyéb tájalkotó tényezőt, nem számol azok meglétével, esetleges kedvező hatásával (vagy új keletű kifejezéssel: ökoszisztéma szolgáltatásaival); legfeljebb, mint megfelelő műszaki megoldással áthidalható korlátozó tényezőnek tekinti azt. Lásd pl. domborzati adottságok, meglévő élőhelyek.

A környezeti elemek (tájalkotó tényezők) állapotára vonatkozóan a tapasztalatunk az, hogy az általában környezeti adatnak gondolt adatok, pl. levegő és víz kémiai vizsgálata során nyert adatok, ha vannak is, kis számban és nehezen érhetőek el. Ezek az adatok, például a vízben oldott nitrácion, vagy a talajközeli

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

ózon koncentrációja, egy időpillanat állapotát jelzik, nem informálnak bennünket hosszú távon. Egyetlen adat, vagy egy éves átlagadat extrém helyzeteket is elfedhet, vagy ellenkezőleg, egyetlen mérés alapján általánosan rossznak írja az egyébként akár jó állapotot. Ezenfelül, csak szakember tudja megmondani, hogy adott érték káros-e és nem káros az élővilágra vagy az emberre. Az értékeléshez ismerni kellene a határértékeket és kémiai folyamatokat.

Végül pedig, ha csak a kémiai megfeleléssel azonosítjuk a jó vagy rossz környezeti állapotot, akkor lemondunk a környezeti állapotot meghatározó egyéb aspektusok figyelembevételéről. Tipikusan ilyenek például a vizes élőhelyek, melyek számára a kémiai vízminőség csak egy, bár fontos meghatározó tényező. Legalább ilyen fontos a megfelelő fajok és növénytársulások megléte vagy hiánya, a zavartalanság és az ökológiai kapcsolatok biztosíthatósága.

Szigetszentmiklós környezeti állapotának bemutatásához gyűjtöttünk és feldolgoztunk számszerű adatokat is, de a környezet védelmét szolgáló intézkedések megfogalmazásához sokkal fontosabbnak tartjuk, hogy a Program egy átfogó, összefüggéseket látó és láttató stratégiai dokumentum legyen. A Programnak közvetve célja az adathiányok szükség szerinti pótlása: egy-egy szakági koncepció elkészítésekor, annak megalapozásához keletkezni fognak majd számszerű adatok. Az adatok önmagukban nem, hanem egymáshoz és más adatokhoz, határértékekhez viszonyítva, térben és időben, különöse pedig, grafikusán igazán „beszédesekek”.

A Város 2019-2025. évekre szóló új programjában ezért is határoztunk meg olyan indikátorokat, melyek konkrét számszerű adatok gyűjtését, majdani értékelését, a tendenciák bemutatását teszi lehetővé. Az alábbi állapotfeltáró részben megjelenített adatokat is ennek szellemében adjuk közre.

Összességében a természeti adottságok mellett a társadalmi és gazdasági tényezők alakítják egy település környezeti adottságait, így az alábbiakban ennek megfelelően vizsgáljuk Szigetszentmiklós környezeti állapotát. A fenntarthatóságnak is ezt a három pillérét szokás figyelembe venni, ezért célszerű a TKP II-vel egyidőben készült Fenntarthatósági Program felülvizsgálata is.

A következő fejezetben tehát:

1. Először bemutatjuk az egyes környezeti, tájalkotó elemeket, természeti adottságokat, melyek a társadalom, gazdaság kereteit, tevékenységének alapját adják, majd
2. azokat a társadalmi, gazdasági jellemzőket vázoljuk fel, melyek a természeti adottságokra épültek, ill. arra vissza is hatnak (ld. 6. sz. fejezet), végül
3. azok a tényezők következnek, melyeket önállóan, az egyes környezeti elemekre való hatásuk alapján szokás értelmezni (ld. 7. sz. fejezet).

A tematika összeállításához a korábbi települési környezetvédelmi program témaválasztásai mellett, más települési környezetvédelmi programok készítésekor alkalmazott és további, például jogszabályi szempontokat vettünk figyelembe (ld. Ktv.).

A 8. sz. fejezet az elérendő célállapotok, mutatószámok és indikátorok kérdéskörét elemzi, néhány intézkedés példáján. A Szigetszentmiklós Város III. Települési Környezetvédelmi Programjának feladatai a 2. sz. mellékletben kerülnek részletesebben bemutatásra.

A választott megoldásnak az a célja, hogy az intézkedések/programok/feladatok egy egységként, egy táblázatban, viszonylag könnyen áttekinthetően, kereshetően álljanak rendelkezésre, s már a struktúra is segítse a környezetüggyel kapcsolatos mindennapi munkát.

A település társadalmi-gazdasági története a 2015-2019.-es időszakra szóló Gazdasági Programban részletesebben bemutatásra kerül. Mindemellett több fejezetben integráltan, később pedig külön fejezetben, a környezetvédelemmel összefüggésben szólunk a társadalmi és gazdasági vonatkozásokról.

5.1. A település elhelyezkedése, megközelítése, egyes főbb jellemzői, részei

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

Szigetszentmiklós Város Pest megye területén, belterületének középpontja Budapest középpontjától D-i irányban kb. 12 km-re fekszik. A járás névadó települése.

Közvetlenül vele határos települések: Budapest XXI. kerülete (Csepel), Halásztelek, Tököl, Szigethalom, a Duna sodorvonalában Budapest XXII. kerülete (Budafok-Tétény), a Ráckevei-Soroksági-Duna tengelyében Budapest XXIII. kerülete (Soroksár), Dunaharaszti, Dunavarsány, Taksony.

Közigazgatási területe: 4568 ha, 45.68 km².

4. ábra Szigetszentmiklós nagyobb határon szomszéd települései a fővárosi kerületek külön feltüntetése nélkül.

A település Magyarország kistájainak katasztere (szerk.: Dövényi Zoltán, 2010) alapján

- a 1. Alföld nagytáj,
- a 1.1 Duna menti síkság középtáj és
- a 1.1.21 Csepeli-sík kistáj területén található.

A kistáj 94,4 m és 126 m tengerszintfeletti magasságú területek foglal magába. Szigetszentmiklós a kistáj északi, kissé magasabb, kb. 110 m tszfm-ú részén terül el. A terület közel sík, a természetes szintkülönbségek kicsik. A kistáj felszínformáit és földtani adottságait alapvetően befolyásolja a dunai eredet.

A kistáj területhasználatának fele (54,4 %-a) szántó, 11,5 %-a lakott (beépített) terület, 16 %-a gyep (rét, legelő). Országos átlagnak a felét sem éri el a kistáj erdősültsége (8,1 %). A vízfelszínének aránya viszonylag magas (7,3 %), köszönhetően a Dunának, az RSD-nek és a számtalan bányatónak.

A kert-művelési ág 2,3 % -ot tesz ki.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

Szigetszentmiklós táj-, ill. területhasznosítási arányai a kistáj átlagától természetesen eltérnek. (A rendelkezésre álló információk alapján pl. az erdőszűlség még a kistájénál is sokkal kisebb mértékű.)

A város területhasznosítása az idők során jelentősen változott, mely változást a rendelkezésre álló térképek sorozatával a 4. sz. mellékletben mutatjuk be.

5.2. Földtani, talajtani és domborzati adottságok

Az előző alfejezetben csak említés szintjén szóltunk a földtani, talajtani és domborzati adottságokról. Ebben az alfejezetben a környezetvédelmi szempontból leginkább fontos vonatkozásokat emeljük ki.

A tektonikai adottságok következtében a terület földrengés-veszélyes, mely elsősorban az épített környezetet, épített örökséget és az épített környezet károsodásán keresztül az emberi életet és lakhatási, ellátási feltételeket veszélyezteti.

A földrengések az élővilágra is hatással lehetnek. Tekintettel azonban arra, hogy az épített környezetben az élővilág jellemzően alulreprezentált, a kockázat alacsony. Az árvízvédelmi gátak, távolabb a tassi zsilip esetleges károsodása további veszélyeket rejt magában (pl. árvizes időszakban, a gátak sérülése okán, elöntés vagy a zsilip tönkremenetele esetén az RSD lecsapolódása).

A mélyben meghúzódó földtani szerkezetet dunai eredetű, folyami akkumuláció következtében igen vastag homok- és kavicsrétegek takarják. A homok és a kavics a vizet könnyen átterszti, a víz bennük különbözőképpen, de az agyagnál sokkal gyorsabban mozog minden irányban.

A felszín alatti víz mozgását számos tényező befolyásolhatja, így a két Duna-ág mindenkori vízállása; a kavicsbányatavak nyílt vízfelületének párolgása, és ebből kialakuló talajvízszint-süllyedés, mely depresszió bizonyos távolságra elhat; a vízkitermelés, a csapadék, a hóolvadás, a felszíni vizek szikkasztása vagy elvezetése.

Mindezek kihatnak az épített és zöld infrastruktúrák állapotára, veszélyeztetettségére.

A veszélyeztetettséghez még hozzájárul a felszín alatti vizek esetleges elszennyeződése és annak gyors mozgása a földtani közegben, valamint az, hogy éppen ezek a földtani adottságok teszik lehetővé a vízbázisok meglétét, az ivóvíz kitermelését és biztosítását.

Összességében tehát a földtani adottságoknak kiemelt szerepe van Szigetszentmiklóson. Mindent meg kell tenni a szennyezések elkerülése érdekében és törekedni kellene a víz helyben, földtani közegben való megtartására.

A talajréteg a földtani közeg felső, termékeny, humuszos rétege, azzal tehát szoros összefüggésben van. A talajt számos hatótényező alakítja ki és alakítja át, jellemzően degradálja: a szántás, burkolás, erózió, defláció, lecsapolás, az árvízi elöntés vagy éppen annak megszűnése töltések emelése által.

A talaj élőhelye számos állatfajnak, de a növényzet egészét tekintve elmondható, hogy – Magyarországon ritka kivételektől és a vízi fajoktól eltekintve – benne gyökerezik, annak szó szerint táptalaja.

A felszínborítás ezért sok szempontból kulcskérdés.

A település domborzati adottságai a hajdani folyami eredet következtében viszonylag egyszerűek, de környezetvédelmi szempontból igen fontosak:

A terület közel sík, a közigazgatási terület déli részén vannak jelentősebb kiemelkedések.

A lapályos, mélyfekvésű területek potenciális árterületek (ármentesített területek), a Duna menti területek „aktív”, mentetlen árterületek, hullámterek. Kapcsolódó, mesterséges domborzati formák az árvízvédelmi töltések.

Az RSD menti hajdani árvízi veszélyeztetettség már a múlté - ott új domborzati, területhasználati helyzetet is teremtett a folyóág duzzasztása.

A terület déli részén lévő homokhalmos vidéken a beszédes nevű Bucka városrész épült ki. Ezen városrészben is van példa a domborzat átalakítására, elég, ha a Bucka-tó kialakítására gondolunk. A közlekedési infrastruktúrák és épületek létesítése során is módosult a terep. (A Bucka-tónál jelentős talaj- és talajvíz-szennyezés történt, de azóta sor került kármentesítve is, mely mentén további domborzat-átalakítás történt.) A domborzatot a bányatavak is formálják, bár terepbe mélyített medrük nem látható, mégis az eredeti felszíninformákat (és területhasználatot) megváltoztatják.

A domborzati adottságok a táj fontos elemei, tájvédelmi szempontból az alföldi, Duna-menti táj karakterét kellene megőrizni az eredeti terepformák megőrzésével, visszaalakításával.

A terepadottságok befolyásolják a hasznosíthatóságot (ld. pl. ármentes terület, rossz lefolyású terület, sík terep, művelési ágak), a vegetációt, az élőhelyeket, a lehetőségeket és a veszélyforrásokat. Infrastruktúra-fejlesztési szempontból a közel sík terep ideális, a település központi elhelyezkedése is kiváló telepítő tényező. Azonban ennek következtében a természetesség is alacsony, a táj regenerálódásának a lehetősége kicsi.

A sík, másutt homokbuckás jelleg a csapadékvíz-elhelyezést befolyásolja. Az ártéri fekvés, vagy a homokbuckás terület pedig, ahol őrzi eredeti természetes vegetációját, a település természetvédelmi területeit gyarapítja.

A csak vázlatosan felsorolt szempontok tudatos környezetpolitikát tesznek szükségessé, mind az említett veszélyforrások kizárása, mind a környezetvédelmi célok megvalósítása mentén.

A településen kimondottan, klasszikus földtani természetvédelmi értékekről nincs tudomásunk; ezek köre (pl. barlangok, szurdokok, sziklák léte) már a táji adottságok miatt is kizárható.

A táji adottságok alapján maga a sík, hajdani akkumuláció révén kialakult, látványosnak, a homokbuckás vidéket eltekintve nem látványos, de földtanilag sajátos, nyitott táj képez értéket. Vízföldtani-természetvédelmi értékek a források, melyek az OKIR TIR adatbázisában a településen nem, de az RSD keleti partvidékén megtalálhatók. A DINPI adatbázisában sem szerepelt ex lege forrás.

A Hulladékgazdálkodási Terv (2011-2016) „Mezőgazdaság”-fejezetében olvasható, hogy „Szigetszentmiklóson jellemző a magas, 17 aranykorona feletti, jó talajadottságú mezőgazdasági területek mintegy 75 %-os aránya az összes mezőgazdasági területhez képest”.

5.3. Éghajlati adottságok

Az éghajlati adottságokat alapvetően a földrajzi helyzet határozza meg (számos egyéb, planetáris léptékű tényezőtől, mint pl. a Föld helye a Naprendszerben, bolygóközi kölcsönhatások, tengelyferdeség), de a korábbi alfejezetben említett domborzat is befolyásolja. A légköri-levegőminőségi jellemzőkre (hőmérséklet, kémiai összetétel, por) a felszínborítás, a területhasználatok, a szélirány is hatással vannak (pl. fűtés, közlekedés, avarégetés, szántóművelés, erdők aránya).

A települést befogadó kistáj mérsékelten meleg, száraz éghajlatú. Az évi napfénytartalom az északi részen 1950 óra/év, délen 2000 óra/év. Az évi középhőmérséklet 10,3-10,5 °C. A csapadékösszeg éves átlaga 510-530 mm, a vegetációs időben, az északi részen 290 mm alatti.

Az uralkodó szélirány északnyugati, az átlagos szélesség 2,5 – 3 m/s.

Az ariditási index az északi és középső részeken 1,35.

A leírtak alapján Szigetszentmiklós éghajlata száraz. A szárazságot fokozza az erdők alacsony aránya, a szántók, beépített területek magas aránya, az ármentesítés, vízelvezetés, a vízáteresztő talaj, némileg ellensúlyozza a folyók és a tavak párolgása.

5.4. Felszíni és felszín alatti vizek

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

A városnak helyt adó Csepel-szigetet nyugatról a Duna, keletről a Ráckevei-Soroksári-Duna, köznapi rövid nevén, az RSD határolja. A Duna medre szabályozott, elöntései ellen árvízvédelmi töltéseket emeltek. Az RSD két végét kb. 100 évvel ezelőtt zsilipekkel lezárták, az addig szintén gyorsan folyó Duna-ágot beduzzasztották (1908-1914 között épült a Kvassay-zsilip, 1927-ben pedig a Tassi-zsilip). Az így kialakult lassú átöblítődésű „tározótó” - vagy megközelítéstől függően: „holtág” - mentén az árvíz-veszély is megszűnt. A Duna a belterülettől való nagy távolsága miatt nem igazán része a város mindennapi vérkeringésének. A belterület a Csepel-sziget RSD felőli oldalán alakult ki, terjedt szét, a folyóág üdülési funkciója, jelentősége igen magas.

A település északi részén számos bányató létesült, az utóbbi időben sor került egyes tavak feltöltésére.

A folyóknak és a bányatavaknak hatása van a felszínalatti vizek mélységére/magasságára, mozgására, vízminőségére. A bányatavak nagy párolgása miatt a felszíni víz szintje süllyed. A Duna felszín alatti vizekre való hatása a vízszint emelkedésén, süllyedésén keresztül történik, egyúttal a Duna víz be is táplálódhat a földtani közegbe. Ennek a vízbázisvédelmi szempontból van jelentősége; a város vízellátása a folyómenti kavicságyból kiemelt ivóvízből történik.

A felszínalatti vizek szintjét és minőségét befolyásolja, a fentiekén túl, a beszivárgás mértéke (ld. beépített és beépítetlen területek aránya, a földtani tényezők, domborzati adottságok), a beszivárgó víz minősége. Utóbbi kapcsán meg kell említeni a szennyvíz-terhelést, az illegális hulladék lerakások nem-inert összetevőinek jelentőségét.

A felszíni vizek befogadói a Duna és az RSD. A területen természetes vízfolyás nincs, mesterséges vízfolyások, árkok is csak kis számban vannak jelen. A csapadékvizeket a település 10 %-án zárt rendszerrel gyűjtik össze és vezetik el. Ahol lehetséges szikkasztanak, ahol nem, pl. a Bucka városrészben, van rá példa, tengelyen szállítják el a közúti közlekedést akadályozó csapadékvizet.

A RSD hossza 56 km, vízgyűjtő területe 1.141 km².

Vízminőségét a „tápvíz”, a Duna, a belvíz-elvezető csatornák, valamint a bebocsátott tisztított szennyvíz aktuális vízminősége és a vízpótlás mértéke határozza meg.

Az RSD a Duna alacsony vízállása esetén állóvíznek tekinthető.

A kistájban, így a tervezési területen sincs természetes tó, azonban igen nagy számban vannak jelen a kavicstermelést követően visszamaradt talajvíz-tavak, melyek vízminőségét a mindenkori hasznosítás (ld. mezőgazdasági művelés a közelben, haltenyésztés, horgászat, hétvégi házak) befolyásolja.

5.5. Szigetszentmiklós természeti és táji értékei

Az előző alfejezetekben bővebben és általában volt szó egyes természeti és táji adottságokról, illetve az azokat befolyásoló tényezőkről, úgy mint elhelyezkedés, éghajlati, földtani-talajtani, víztani adottságok. Érintőlegesen volt szó a terület- vagy tájhasználatok jelentőségéről. Ebben az alfejezetben a település konkrét természeti és táji értékeit, jellemző élővilágát, védett területeit vesszük sorra.

Adott terület természetességét „nagy felbontásban” a terület-, tájhasználatok módja adja meg. A „Kistáj-kataszter” megállapítása szerint a kistáj egésze szintjén, de a településen is jól érzékelhetően, alacsony a természetes, természetközeli területek aránya, nagy a beépített és szántóterületek kiterjedése. A terület domborzati és talajtani adottságai miatt a folyómenti ártéri és magasabb belső térszínnek homoki élőhelyei voltak jellemzők Szigetszentmiklós területén.

A tájrészlet potenciális vegetációja a folyó mentén, az elöntés gyakoriságától függően, az ártéri puhafa- és keményfaligeterdők, láperdők, ezekkel mozaikoló mocsarak. A kistáj nagyobbik, keleti, RSD-n kívüli részén, megjelennek a sziki élőhelyek is.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

A homoki élőhelyek kiváló példája gyepekkel mozaikoló ÁTI-véderdő, mely a „Szigethalmi Homokbuckák” Natura 2000-területet alkotja.

Az ártéri élőhelyek ma már csak a Duna mentén, keskeny sávban maradtak fenn. Az RSD menti ártéri erdők, folyami élőhelyek visszaszorultak, illetve újraalakultak. A duzzasztott víztestben, ellenben, igen sajátos és értékes élőhelyek alakultak ki - az úszólápok. Az úszólápok jelentős része éppen Szigetszentmiklós közigazgatási területén található.

A több évszázados tájtalalkítás egyes „pillanatfelvételeiből” a 4. sz. mellékletben adunk közre egy összeállítást.

A természeti értékekről érintőlegesen megemlékezik SZIGETSZENTMIKLÓS TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE is (készült 2017. augusztusában). További települési dokumentumokban is számos információ áll rendelkezésre, bár éppen a helyi védett területek esetében nincs elegendő adat.

5.5.1. Országosan védett területek

Országosan védett, tehát Nemzeti Park-terület és Tájvédelmi Körzet nem érinti a város területét. Az országosan védett területek körébe sorolhatnánk az ex lege-területeket és a Nemzeti Ökológiai Hálózathoz (NÖH) tartozó területeket, de ezeket külön alfejezetben mutatjuk be.

A DINPI-től kapott térképi adatszolgáltatás szerint ex lege lápok, NÖH- és Natura 2000 területek található Szigetszentmiklósön. Elhelyezkedésüket az alábbi alfejezetekben és a 6. sz. mellékletben mutatjuk be térképen és szövegesen.

A HGT-ben említett szigetszentmiklói hókonyok védettségi szintjéről nem találtunk információt. A terület 103,0 ha kiterjedésű, 1979 óta áll természetvédelmi oltalom alatt. Elképzelhető, hogy az ex lege lápokot említi a tervező ezen a néven.

Az ugyancsak védettként említett, 1985 óta védett, M0 autópálya hídja melletti Czuczor-szigetről sem áll rendelkezésre információ a TIR-ben (sem a helyi, sem az országosan védett területek listájában nincs benne). A 65,0 ha-os területen orchideás láp- és mocsárrét található.

5.5.2. Natura 2000-területek

Hazánk Európai Unió taggá válásával, a jogharmonizáció keretében megtörtént a közösségi jelentőségű élőhelyek, területek, növény- és állatfajok kijelölése. Ezen az ún. jelölő élőhelyek és fajok, valamint a Natura2000 nemzetközi ökológiai hálózat részét képező területek, melyeket Szigetszentmiklós területén három terület képvisel. (Lásd az alábbi és mellékletben közölt térképeket.)

A Natura 2000 hálózat az európai jelentőségű védett és egyéb, természeti értékekben jelentős területek hálózata, amelyet a tagországok az Európai Unió Madárvédelmi Irányelve (Birds Directive 79/409/EEC) és Élőhelyvédelmi Irányelve (Habitats Directive 92/43/EEC) alapján jelöltek ki.

(A két irányelv alapján kijelölt ún. Különleges Madárvédelmi Területek és Különleges Természetmegőrzési Területek rendszere együtt alkotja a Natura 2000 természetvédelmi hálózatot.)

A leírtak azt is jelentik, hogy más védettségi kategóriák is lehetnek a Natura 2000-területen, úgy mint: országos vagy helyi védelem, nemzeti ökológiai hálózat, ex lege, stb. Szigetszentmiklósön is, miként az az alábbi térképen is látszik, a Natura-terület egy része a nemzeti ökológiai hálózatnak is része.

Megnevezés	Területkód	Néhány példa, jellegzetes élőhely és faj
Duna és ártere	HUDI20034	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén közönséges hód, vidra, balin, vöröshasú unka, vágócsík, garda

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

Ráckevei Duna-ág	HUDI20042	Természetes disztróf tavak és tavacsokák, Tőzegmohás lápok és ingólápok lápi póc, lápi hagymaburok, mocsári teknős
Szigethalmi homokbuckák	HUDI20042	Pannon homoki gyepek Homoki kikerics

4. táblázat A Szigetszentmiklóst érintő Natura 2000 területek neve és kódja

A Natura2000-terület EU-s és magyar leírólapja közül az utóbbit csatoltuk tájékoztatásul, mert – ha nem is teljes, de – rövidebb és magyar nyelvű. (Lásd 7., 8., 9. sz. melléklet.) A leírólapon feltüntetésre kerültek az ún. jelölő élőhelyek és fajok, a kezelési intézkedések, így ezek néhány példán túlmenő közlésétől eltekintünk. Az angol nyelvű változat teljes, de a jelölő fajok és jelölő élőhelyek magyar neve nem, csak szakértőknek ismert kódok és latinnevek találhatóak benne; az élőhely-kezelési célok azonban magyar nyelvűek és a rövid magyar változattal megegyeznek. Mindhárom terület ún. Natura 2000 fenntartási terv elkészült, bővebb. Adott Natura 2000-területen történő tervezések során mindhárom dokumentumot figyelembe kell venni.

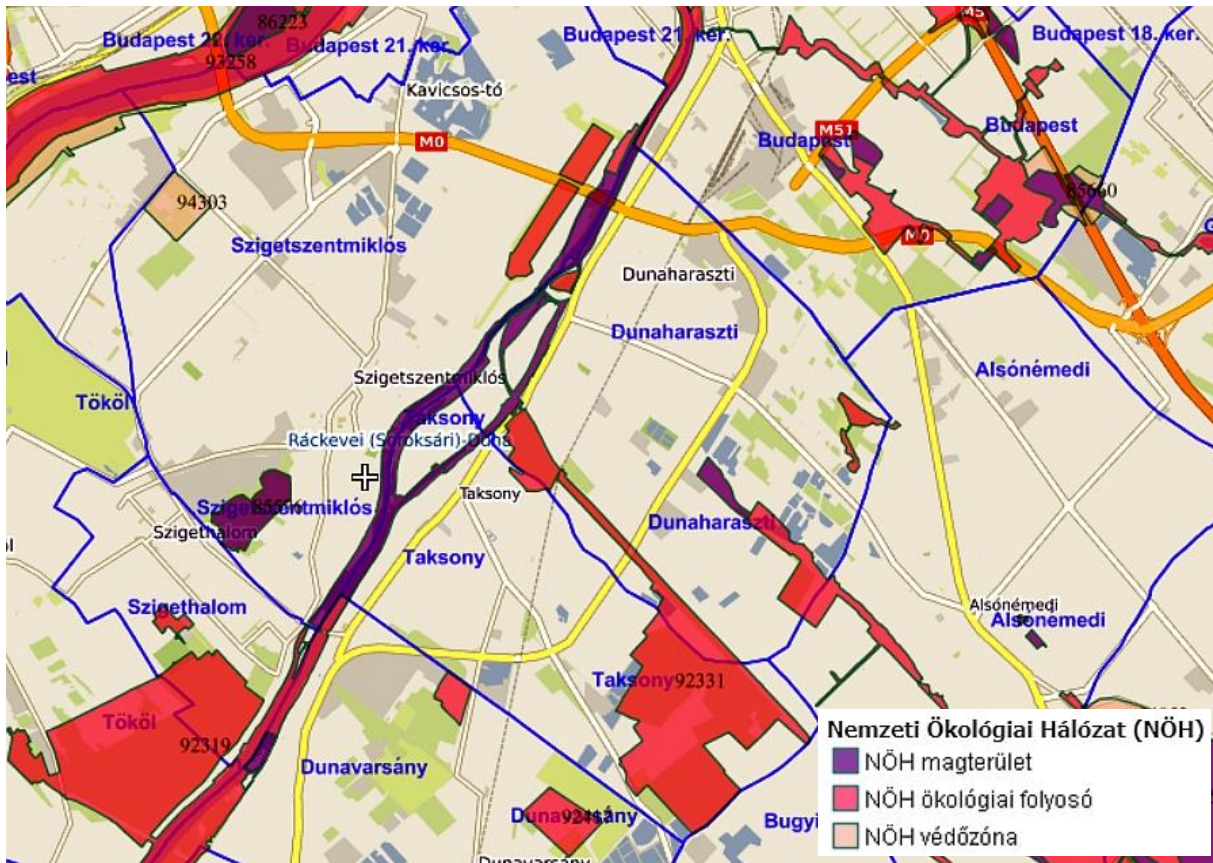
Az érintett területek helyrajzi számait a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet sorolja fel. A Natura 2000 területeket a többi jogi védelem alatt álló területtípussal együtt a településrendezési eszközökben is fel kell tüntetni.

5.5.2. Nemzeti Ökológiai Hálózat

A természetvédelem, korábban, világviszonylatban és hazánkban is, csak az ismert védett természeti értékeket hordozó területekre koncentrált. Az utóbbi évtizedekben nyilvánvalóvá vált, hogy az ember nagymértékű természetátalakító munkája miatt egymástól elszigetelten megtalálható védett területek – amennyiben a védelemre érdemes területek egyáltalán jogi védelmet kaptak – természeti értékeinek fennmaradása, állapotának megőrzése, fejlesztése önmagában gyakran nem elegendő. E felismerés hívta létre az ökológiai hálózatokat, melyek egyik nemzetközi formája a Natura 2000-hálózat. Hazánkban korábban is létezett a Nemzeti Ökológiai Hálózat (NÖH), mely 3 területtípusból áll:

- a.) magterület, mely a legértékesebb, gyakran Natura 2000 és országosan védett terület is; az alábbi térképen lila folt jelzi; gyakorlatilag megegyezik a ÁTI-véderdő („Bucka-erdő”) és az ex lege lápok területével;
- b.) ökológiai folyosó, mely értékes, gyakran egyéb védelmet nem élvező terület; a térképen rózsaszínnel van jelölve, pár ilyen terület van, pl. a Duna mentén és az RSD-től nyugatra);
- c.) pufferzóna, melyet világos rózsaszínnel jelölnek a belterület és a Duna között; kisebb természeti értékű, de az értékesebb területeket kívülről érő hatások kipufferelését, elviselését szolgáló területek ezek.

Az ökológiai hálózathoz tartozó élőhelyek védelmének biztosítása a magyar jogrendbe is beépült (ld. elsősorban a természetvédelmi törvényt), és fel kell tüntetni őket a településrendezési eszközökben is.

5. ábra NÖH-területek Szigetszentmiklós térségében (OKIR TIR)

5.5.3. Ex lege-védett értékek és területek

A természetvédelmi törvény erejénél fogva több sajátos természeti és kulturális érték, ún. ex lege-védelmet élvez. Ilyenek a barlangok, kunhalmok, szikes tavak, valamint a lápok, források. Az RSD szabályozásának eredményeképpen kialakult úszólápok ex lege védelmet kaptak: az alábbi ábrán látható, hogy a teljes szigetszentmiklói RSD-szakaszon ex lege láp található.

6. ábra Ex lege lápok Szigetszentmiklós térségében (OKIR TIR)

Az OKIR TIR-ből származó alábbi térkép alapján ugyan *ex lege* forrás nem található a város területén, azonban az RSD másik oldalán néhány forrás szerepel a nyilvántartásban.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

7. ábra Ex lege források Szigetszentmiklós térségében (OKIR TIR)

5.5.4. Helyi védettséget élvező és javasolt területek

A szigetszentmiklói helyi védelem alatt álló területeknek a TIR-ben és helyi rendeletekben nincs nyoma.

A valószínűleg nem önkormányzati, hanem országos védelmet élvező területek közé tartozik a már említett szigetszentmiklói hókonyok és a Czuczor-sziget. Az IVS-ben említésre került két tölgyfa és egy idős galagonya védettsége.

A Gazdasági Program a helyi védett területek kezeléséről a „IV. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ” c. rész „Az önkormányzat feladatellátásának mértéke és módjai” c. fejezetében emlékezik meg:

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

1. Az épített és természeti környezet védelme körében gondoskodik:

- a) légszennyezés elleni védelemről (füstködriadó terv, háztartási tevékenységgel okozott légszennyezés, avar és kerti hulladékégetés), zaj és rezgés elleni védelemről (csendes övezet kialakítása, zajtérkép készítése, helyi szabályok megalkotása),
- b) önkormányzati környezetvédelmi alappal való gazdálkodás szabályszerűségről.

18. f. helyi jelentőségű védett természeti terület fenntartásáról, fejlesztéséről, őrzéséről;

5.5.5. Védett fajok Szigetszentmiklóson

A DINPI adatszolgáltatása keretében kapott és általunk készített tematikus térképeket az 5. és a 6. sz. mellékletben adjuk közre:

A DINPI adatai alapján 27 védett, egy-egy fokozottan védett növény- és állatfaj, egy Natura 2000 jelölő növényfaj, 11 Natura 2000 jelölő állatfaj fordul elő Szigetszentmiklós közigazgatási területén. A két fokozottan védett faj egyben Natura 2000-faj is. A többi jelölő faj hazai jogszabály alapján védett.

E fajok kisebb része a Duna mentén fordul elő. Az RSD mentére és a Bucka-erdőre koncentrálnak a védelem alatt álló növény- és állatfajok.

Ezek a terület egyúttal Natura 2000- és országosan védett területek, ex lege területek és részei Nemzeti Ökológiai Hálózatnak is. E védett fajok jelentős része tehát védett területen fordul elő, de azok közelében lévő hasonló élőhelyeken is számítani lehet egyes fajok jelenlétére.

A felsoroltak okán javasoljuk, hogy a védett területeket beruházások ne érintsék. Bővebben lásd a következő alfejezetet.

5.5.6. Egyes szakági tervek természetvédelmi összefüggései

A településfejlesztésével foglalkozó dokumentumokban rendre megjelennek a természeti értékekkel, területekkel kapcsolatos elképzelések, akár csak indirekt formában is, ezért külön alfejezetet szenteltünk egyes olyan eseteknek, mely felhívják a figyelmet a fejlesztések lehetséges hatásainak elemzésére.

A Településfejlesztési Konceptió SWOT-elemzése környezet- és természetvédelmi szempontból további mérlegelést igényel, például:

„Gyengeség” a „Vízparti terület közcélú kihasználatlansága”. Fontos részletezni, hogy mit is értenek ez alatt, mert az RSD minden tekintetben túlterhelt. További funkciókat nem lenne célszerű rátelepíteni, mert az egyfelől élőhely-vesztéssel, másfelől élőhely-zavarással jár. A telekhatárok tisztázása, túlépítések felszámolása nem csak az önkormányzati vagyon helyreállítását, hanem a kedvezőtlen hatásoktól való mentesítést is szolgálja, de új funkcióval, feltárással újabb veszélytényező jelenik meg!

Hasonlóképpen említést érdemel a „Lehetőségek” körében a „Vízpart fejlesztése” -megfogalmazás, vagy a „Veszélyek” körében a „Környezeti értékek (vízpartok) elherdálása, környezetszennyezés”-tétel. Véleményünk szerint, a „Természet-hasznosítás” nem elherdálás, míg az elidegenítés és beépítés az; és a túl sok funkció rátelepítése azonban akár természetkárosítást is jelenthet, ezért ennek veszélyére szükséges volt felhívni a figyelmet.

Ugyanitt kell megemlíteni a „TC5 = Természeti környezet emberközpontú fejlesztése”-cél is, melyben „Szigetszentmiklós környezetének védelme, turisztikai szolgáltatások pozícionálása. A táji-, természeti potenciál fenntartható fejlesztése és kihasználása”-célok a részletek mentén ellentmondásosak. A város kevés természeti környezete kíméletet és helyreállítást, nem további turisztikai terhelést kíván.

A már jogi védelem alatt álló országosan védett és Natura 2000-területeken bármit nem lehet megtenni! A helyi védett és védelemre javasolt területek károsítását is kerülni kell.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

A SZIGETSZENTMIKLÓS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA szerint „komoly ellátási, és közlekedési infrastrukturális és környezeti feszültségeket szülhet a jövőben, hogy a vizsgált tíz agglomerációs város közül Szigetszentmiklóson a leggyorsabb a lakosságszám növekedése.” Ez a tendencia a beépített településrészekben és határán még esetleg meglévő élőhely-maradványok terhelését is jelenti (ld. illegális hulladéklerakás, parkolás természeti területeken, parkosítás, beépítés).

Az IVS éppen ezzel összefüggésben is releváns, OTK céljait említő része szerint:

„Az agglomerációs települések fizikai összenövésének megakadályozása, a zöldmezős beruházások és a belterületbe vonások korlátozásával, a főváros körüli zöld területek védelmével, ill. növelésével cél egy kiegyensúlyozott zöldfelületi rendszer, ökológiai és rekreációs „zöld gyűrű” kialakítása. E gyűrűben biztosítani kell egyrészt a köztes mező- és erdőgazdálkodási zöldterületek ökológiai célú hasznosulását, másrészt a főváros számára minőségi rekreációs lehetőségek – a fenntarthatóság szempontjaival összhangban álló - széles körét (pl. kerékpáros-, vízi-, horgász-, lovassport és turizmus, természetjárás, vízi turizmus, stb.), lehetővé téve a jelenleg kevés helyszínen nagy terhelést jelentő kiránduló- és üdülőforgalom szétterítését, ezzel összhangban az erdők közjóléti szolgáltatásainak bővítését. „

A Stratégia megemlíti, hogy „az OTK vonatkozó részei közül Szigetszentmiklósnak itt az alábbiakat kell figyelembe vennie:

- a Duna és környezete által kínált természeti és kulturális erőforrásoknak a fenntarthatóság elveire építése, hasznosítása a mezőgazdasági, halászati, erdő- és vadgazdálkodási, ökoturisztikai- és infrastruktúra-fejlesztéseknek összhangolásával.
- a Duna-mente természeti területeinek, tájainak, természeti és kulturális értékeinek, NATURA 2000 területeinek a megőrzése, fenntartása a természet önszabályozó működéséhez közelítő állapotok kialakítása, a biodiverzitás megőrzése;
- a vízszennyezés és a vízkárok megelőzése és felszámolása;
- az árvízvédelem és vízkészlet-gazdálkodási rendszerek kiépítése, megerősítése és ezek összhangolása az ökológiai célokkal és a hajózhatósági feladatokkal ,,

Az IVS szerint ugyanakkor „megjegyzendő, hogy az OTK-ban felsorolt részcélok nem minden esetben egyeznek meg Szigetszentmiklós szuverén érdekével. Ok-okozati viták jellemzik pl. az olyan kérdéseket, mint a főváros körüli zöldterület védelme (azaz; a főváros korábbi túlzott növekedését a környező települések korlátozásával kompenzálni), vagy a főváros közlekedésének tehermentesítése (ismét csak az agglomeráció kárára); ezért csak ott tartjuk célszerűnek Szigetszentmiklós számára az OTK-ból egyértelműen levezetni részcélokat, ahol az nem jár társadalmi-gazdasági konfliktussal.”

Nem lehet tudni pontosan, mely célok korlátozzák a város szuverenitását, de az biztos, hogy a OTK természetvédelmi céljai járhatnak társadalmi-gazdasági konfliktusokkal, ellenben nem szabad, hogy az a magmaradt kevés élőhely károsodását eredményezze. Mindemellett az IVS alábbi részlete elnagyolt (és egyoldalú) a hatások elemzése mentén:

„4.4. Környezeti hatások kompenzálása

A meghatározott fejlesztési elképzelések mindegyik városrészben a környezeti állapot javulását is eredményezhetik, negatív környezeti hatást nem okoznak. A rekreációs célú és rehabilitációs fejlesztéseknél a meglévő épületek felújítása, illetve újak építése nem okoz terhelést a meglévő zöldfelületi rendszer számára, sőt a zöldfelületek felújítása, növekedése mindenképpen elsődleges szempont: a város tematikus céljainak is tökéletesen megfelel.

Környezeti veszélynek kitett fejlesztési elképzelés – a városrészeket összekötő Déli Kiskörút – sem okoz közvetlen környezeti terhelést: a tehermentesítő út hozzájárul a városközpont forgalmának csillapításához, a városon belüli közlekedés ésszerű strukturálódásához. Az út ugyan „megnyitja” a Csepel Autógyár erdőterületét, de mivel ez Natura 2000-es övezet, ott semmilyen infrastrukturális, vagy lakóterületi fejlesztés nem valósulhat meg. A terület pihenőerdővé alakítása a jelenleg elhanyagolt erdő felújítását, karbantartását is magában foglalja.

A rekreációs fejlesztések közül különös figyelemmel kell lenni egyrészt az Önkormányzati Üdülő fejlesztése során a várhatóan növekvő vendégforgalom okozta esetleges környezeti terhelésre (élővilág, vízpart) vonatkozóan. Hasonló feszültséget okozhat az Árpád-strand rekreációs célú fejlesztése esetén a

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

megnövekvő idegenforgalom okozta terhelés. Elsősorban az élővilág nyugalma, valamint a vízpart hulladékszennyezése van kitéve ezeknek a veszélyeknek.”

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

6. TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI MUTATÓK SZIGETSZENTMIKLÓSON

A környezet állapotát, a korábban felvázoltak alapján az emberi, társadalmi és gazdasági tevékenység jelentősen befolyásolja. Minden környezeti elem, de maga az emberi egészség, a fizikai, lelki, szellemi jólét is hatásviselő.

A társadalmi tényezők közül legfontosabb az otthagási szándék, az alapján az adott településen élők száma. A területfoglalás mértékét, milyenségét, a közlekedés és egyéb ellátó rendszereket ez a szándék, a mögötte álló településfejlesztési politika mind befolyásolja.

A településen élők számára kulcskérdés a megélhetés, a gazdaság helyi jellegzetességei, pl. a munkahelyek megléte vagy hiánya, a munkahely-irány közlekedés, illetve a gazdálkodás környezeti hatása, környezetbarát volta, stb.

„SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT (2015.08.14.)” c. dokumentum több ponton idézi a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepciót, melyben horizontális szempontok például a társadalmi felzárkózás támogatása, az esélyegyenlőség megteremtése, a nemzetiségi identitás erősítése, a fenntartható fejlődés és a fenntartható növekedés, valamint az értékmegőrzés és az intelligens növekedés.

NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepció a vidéki térségek fenntartható fejlődésének biztosítására vonatkozó célkitűzései is irányadók, pl. a táj, a természeti értékek és erőforrások védelme, a helyi gazdaság fejlesztése, stb.

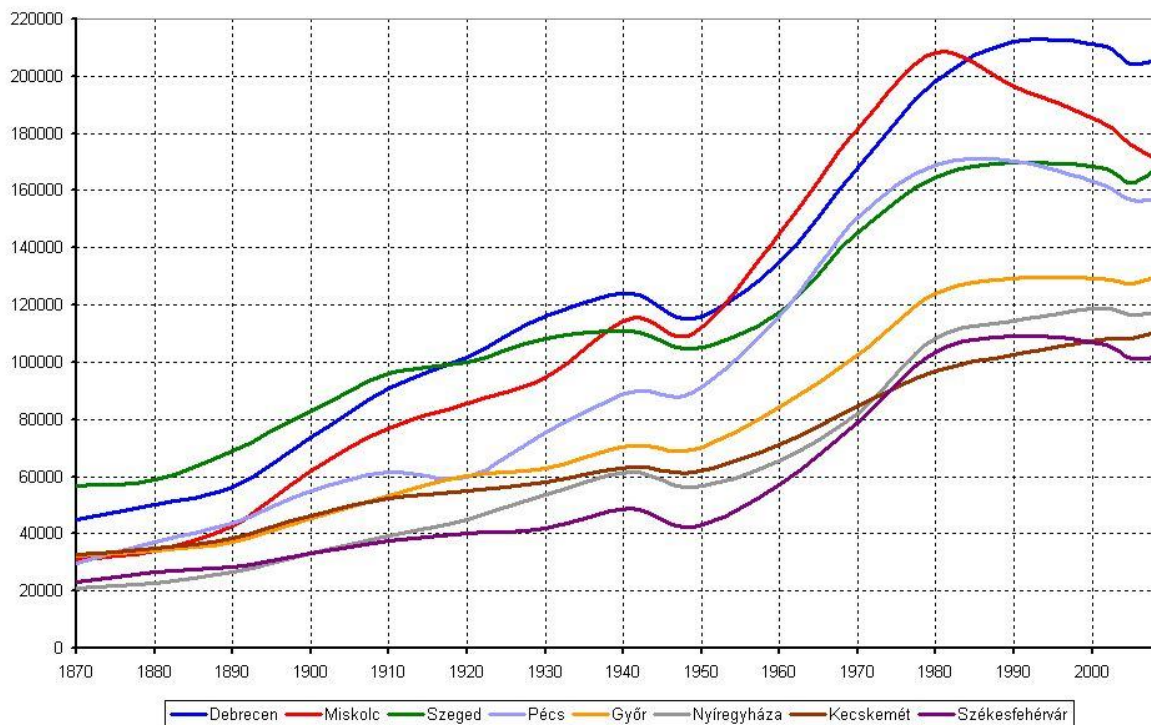
A természeti adottságok, mint kereteket adó „telepítő tényezők” számos további települési dokumentumban megjelennek.

Maga a társadalom pedig, mint környezet-használó, alakítja a környezeti, természeti, táji adottságokat: Például az ember megjelenése, a népességszám és a beépített területek növekedése, a tájhasznosítási formák alakulása mind hatással van a környezet állapotára.

Az alábbiakban néhány, adatokkal jobban ellátott témakörben vázoljuk fel a társadalmi és gazdasági mutatókat Szigetszentmiklóson.

6.1. Főbb demográfiai adatok, információk:

Az alábbi ábra Magyarország nagyobb városai lakosságának alakulását mutatja 1870. és 2000. között. Látható, hogy a nagyvárosokban a lélekszám növekedése az 1980-as évektől lelassult, sőt, az ezredforduló után csökkenés, majd csekély emelkedés volt tapasztalható. Ez összefügghet az agglomerációkba kiköltözéssel és onnan a nagyvárosba való visszaköltözéssel, mely jelenség-együttes világszerte ismert.

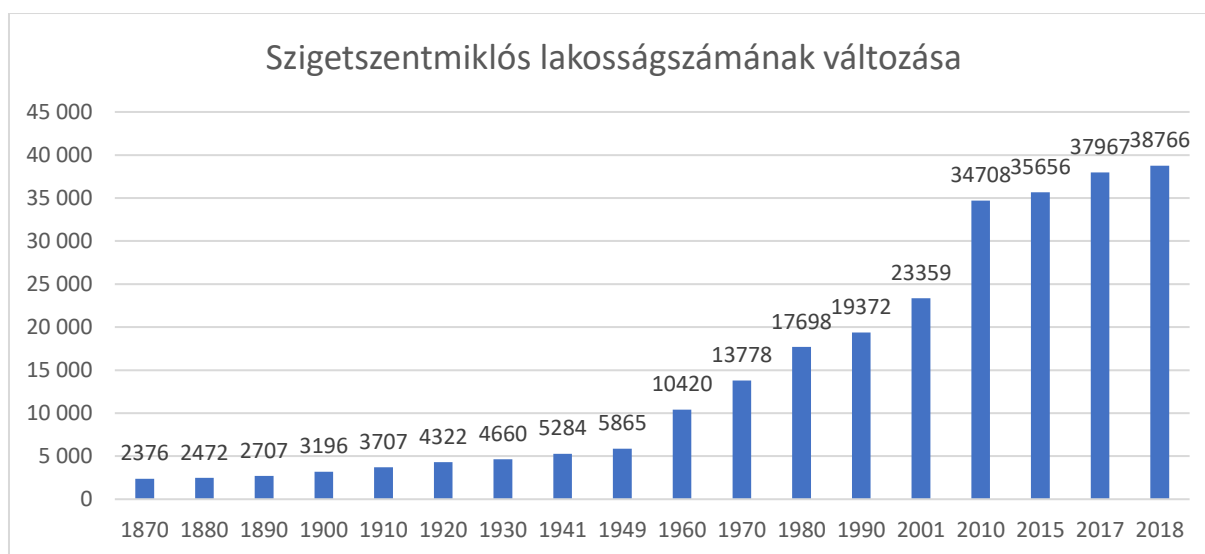

8. ábra Egyes magyarországi nagyvárosok lakosságának növekedése az 1870-es évektől a közelmúltig

Az agglomerációba kiköltözés folyamata, Szigetszentmiklóst, mint Budapest agglomerációjának egyik jelentős települését, nagymértékben érinti.

Az alábbi ábrán látható, hogy a város lélekszáma 1780 óta tizenhatszorosára nőtt. S míg a népesség első megduplázódásához 169 év kellett (ld. 1780-1949), addig a második megduplázódáshoz már csak 30 év (ld. 1949-kb. 1965). Az 1960-1990-es 30 éves időszak alatt a lélekszám ismét kétszeresére nőtt, majd 1990 és 2018. között ugyancsak 28 évnek kellett eltelnie.

Minden népesség növekedéssel megnő az igénybe vett területek kiterjedése, az igénybevétel intenzifikációja, a környezeti terhelés, melyek maga a lakosság is kárvallottja.

9. ábra A Város lélekszámának gyarapodás a1870 és 2018 között. (Az adatok forrása: nepesseg.com)

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

6.2. Területhasználatok

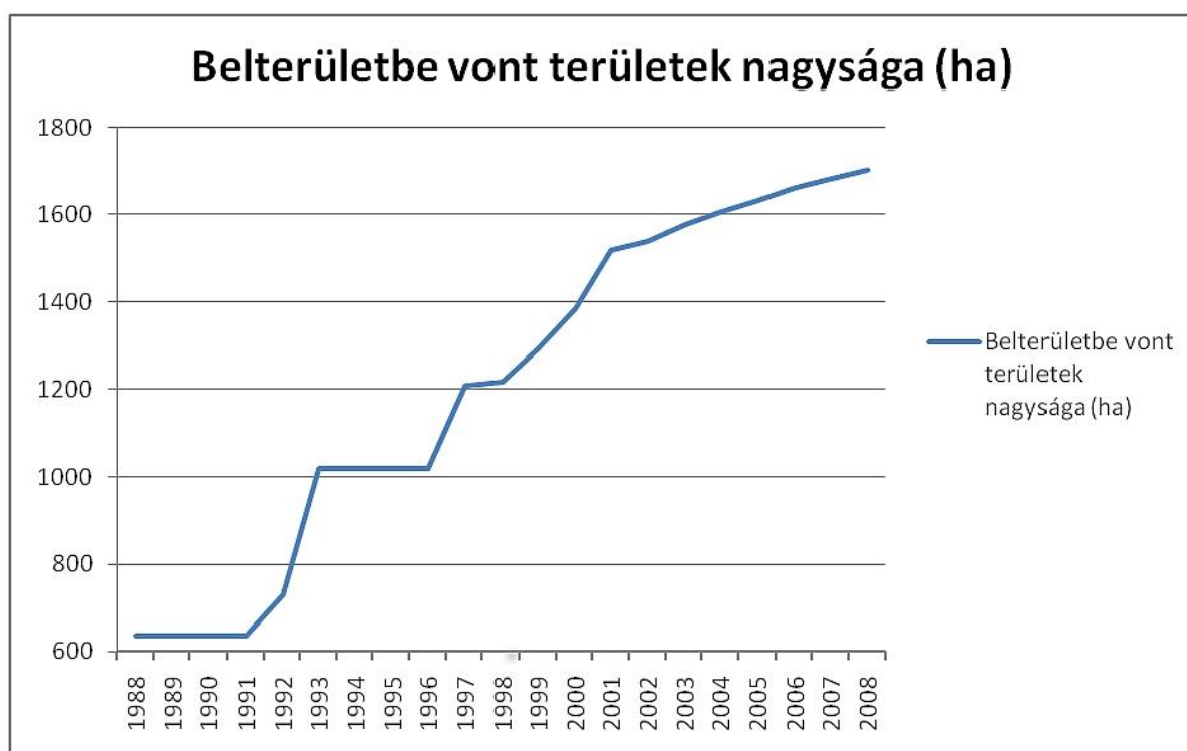
A területhasználatok területi megoszlása és annak változása környezetvédelmi szempontból az egyik legfontosabb mutató egy településen, vagy régióban.

A beépített területek, utak kiterjedése, aránya egyfajta fejlettségi mutató, ha az infrastruktúrák mibenlétét nézzük önmagában, ugyanakkor fenntartásuk feladatokat, költségeket is ró a településre. A költségekbe a környezeti, ökológiai költségeket is bele kell(ene) érteni.

Az alábbi grafikonon látható, hogy a településen 1988. és 2008. közötti két évtizedben közel háromszorosára nőtt a belterületbe vont területek kiterjedése.

Míg korábban a szántók, legelők, erdők (és a földtani adottságok) teremtették meg a helyi lakosság megélhetésének alapjait, az utóbbi évtizedekben e területhasználatok jelentősége és kiterjedése csökkent. A megnövekedett lakosság ma már jellemzően ingázóként másutt és jellemzően a tercier szektorban, keresi meg a kenyerét.

20. grafikon: Belterületbe vont területek nagysága Szigetszentmiklóson

10. ábra Belterületbe vont területek növekedés az 1988. és 2008. közötti húsz évben. (Forrás: Szigetszentmiklós IVS-ja. 20. sz. grafikon)

A fenntarthatóság és élhetőség szempontjából település-stratégiai kérdés, hogy a kivett területek aránya alacsony, az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal bíró területek aránya magas maradjon. A lakó, ipari, logisztikai, közlekedési funkciójú kivett területek ugyanis, ökoszisztéma szolgáltatásokkal nemhogy nem bírnak, hanem azok által másutt megtermelt javakat, hasznokat el-, ill. felhasználják.

Ökoszisztéma-szolgáltatások, például:

1. élelmiszer megtermelésére alkalmas területek, összefüggésben a termelés módjával (művelési ág vs. adott művelt terület alkalmassága; érintett művelési ág: szántó, gyep, erdő, gyümölcsös, szőlő, kert);
2. oxigén-termelés és szén-dioxid-megkötés (érintett művelési ág: gyep, erdő, esetleg: gyümölcsös);
3. vízmegtartás (érintett művelési ág: gyep, erdő, gyümölcsös, nádas);

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

4. klímaszabályozás (érintett művelési ág: gyepek, erdők, gyümölcsösök, nádasok; a szántó és a beépített terület különösen nem kedvező ebből a szempontból).

Az élőhelyek múltban és a jelenben történt pusztulása az egyik legnagyobb környezetvédelmi probléma; a város esetében elegendő a természeti területek alacsony területfoglalására utalni. Másik jelentős probléma a klímaváltozás veszélye, ezért külön kell megemlékezzünk azokról a művelési ágakról, területhasználati formákról, melyek nagyobb biodiverzitást feltételeznek és jobban szolgálják a klímaváltozás szélsőségeihez való alkalmazkodást:

A gyepek, erdők, nádas művelési ágú területeknek van jelentőségük, melyek – a fentiek alapján – számos ökoszisztéma-szolgáltatással bírnak.

Természetvédelmi szempontból további differenciáció szükséges, hiszen pl. egy akácos vagy egy fenyeves természetvédelmi, ökológiai jelentősége sokkal kisebb, mint egy tölgyesnek.

Az egyes művelési ágak környezeti hatása, ökoszisztéma-szolgáltatása jelentősen eltér egymástól:

A biológiailag aktív felületek a gyepek és az erdők, melyek együtt a település területének kis hányadát teszik ki. Különösen az erdők jelentősége nagy az oxigéntermelésben, a széndioxid megkötésében, a zaj, a por, a lefolyás, a defláció és az erózió csökkentésében. Növelik a légkör páratartalmát, kedvezőbb klímát alakítanak ki. Az erdő meghatározó tájképi érték, turisztikai, rekreációs célpont.

Az erdők, típusuktól függően épületfát, tüzelőt adnak, így helyi erőforrásokként szolgálnak.

Az erdők adta előnyök megőrzése érdekében fontos a tartamosság, az egyidejűleg minél kisebb területen történő letermelés, a minél nagyobb kiterjedésben történő kíméletes telepítés (pl. mélyszántás helyett egyedi gödörfürős eljárás alkalmazása). Fontos, hogy honos fajok kerüljenek telepítésre és a honos fajok spontán kialakult állományok védelmet kapjanak.

A gyepek szintén szerepet játszanak a klíma és a talaj védelmében, de a természet- és tájvédelemben is.

A szőlők, gyümölcsösök is rendelkeznek tájképi értékkel, gazdasági jelentőséggel. Részarányuk növelése az önellátás szempontjából kiemelkedő. A gyepek talajú kultúrák esetében további, gyepeknél említett előnyökkel is számolni lehet. A régi felhagyott gyümölcsösök természeti értéke nagy, s bennük extenzíven művelhető tájfajták is fennmaradhattak, melyeknek gazdasági, ökológiai, kultúrtörténeti jelentőségük lehet.

A szántók esetében a biológiai aktivitás és diverzitás rendkívül alacsony, melyhez a talaj többszöri átforgatása és a kemizálás is hozzáadódik, mint kedvezőtlen hatás:

A többszöri talajátforgatás a talajban lévő széndioxidot a légkörbe juttatja; energiaigényes tevékenység, ráadásul fosszilis energiát használ, a talajéletet, a talaj szerkezetét rendre tönkre teszi, a kemizálás, a szél és a víz mozgató ereje miatt potenciálisan terheli a környezetét (ld. vegyszerek talajvízbe, felszíni vizekbe jutása, lemosódó termőtalaj, kiporzás).

Mivel a szántóföldi művelés táplálkozásunk és élelmiszeriparunk alapja, a szántókat nem lehet megszüntetni, de káros hatásait sokféleképpen lehet csökkenteni. Például a nem megfelelő termőhelyeken (pl. meredek domboldal, völgytalpi fekvés) a szántók helyén gyepeket, erdőket, mocsarakat kellene létrehozni, másutt a táblák méretét szükséges csökkenteni, vagy legalább erdő- vagy gypsávval tagolni a táblákat.

A fenntarthatóság szempontjából előnyösebb lenne, ha a mezőgazdaságból, tehát helyi erőforrásból helyben élők részaránya növekedne (a mezőgazdaságból élők aránya nem ismert a településen, azonban az agárterületek kiterjedése igen nagy). A szántóföldi művelés nagyfokú gépesítettsége relatíve kevés családnak adhat megélhetést, továbbá tökeigényes. A családi önellátó vagy csak kiegészítő jellegű, kiskert, házi kerti zöldség- és gyümölcs-termesztés többeknek adhat lehetőséget, de ennek nyilván számos aspektusa van, a szándéktól, a műveléshez szükséges tudás megszerzésének lehetőségén át, a talajtani adottságokig. A talajtani, klimatikus, földtani és hidrológiai adottságok miatt a vízigényes kultúrák helyett is alternatívát kell találni.

Szigetszentmiklós 2015-2019-es időszakra szóló Gazdasági Programjából az alábbi információkat tudjuk meg:

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

„10. Környezeti állapot

Szigetszentmiklós teljes közigazgatási területének mindössze 0,1 %-a erdő, 24,5 %-a kivett (beépített, beépítésre szánt) terület, 75,4 %-a, azaz túlnyomó része mezőgazdasági terület. Megjegyzendő, hogy az előkészített településszerkezeti tervek megvalósulásakor – elsősorban az M0 autópálya térségében – jelentősen megnő a kivett, kereskedelmi-gazdasági hasznosítású területek aránya és a térségben a mezőgazdasági tájhasználat vissza fog szorulni.

Erdőterületek leginkább a Csepeli Autógyár területén maradtak meg, mely terület a XIX. században Szigetszentmiklós összefüggő erdeje volt. Továbbra is a táj markáns része a két Duna-part, valamint a kavicsbánya tavak rontott tájnak minősíthető térsége.

A térség alapvetően – a Csepel sziget egészéhez hasonlóan – síkság, melynek legmagasabb, korábban 104 – 106 Bf. magasságú, mára 102,90-re tereprendezett része a Leshegy. A legalacsonyabb területrészek 93 - 96 Bf. magasságon találhatók.

Legtagoltabb a település Bucka nevű része, ahol még ma is vannak 2-3 m magas homokdombok. Ezek között kisméretű tó is rejtőzik. A Bucka-tó állami felelőségi körben okozott környezetszennyezés felszámolása 2014-15-ben valósul meg, a terület tervezett hasznosítása közpark.

Szigetszentmiklóson jellemző a magas, 17 aranykorona feletti, jó talajadottságú mezőgazdasági területek mintegy 75 %-os aránya az összes mezőgazdasági területhez képest. Domináns a szántóföldi művelés, előfordul gyümölcsstermesztés és igen alacsony – jelentéktelen – a rét-legelő és a szőlőművelési ágba tartozó mezőgazdasági területek aránya. Alacsony arányú a tájfásítottság, külterületi fasorok, erdősávok elenyésző mértékben fordulnak elő.

Fentiek következtében a táj kevésbé attraktív, inkább monotonnak nevezhető. Ezen távlatban módosíthat az, hogy a nagyparcellás, nagyüzemi, kevés élömunka ráfordítású termelési mód várhatóan háttérbe fog szorulni a nagyobb élömunka igényű termeléssel szemben (pl: dísznövénytermesztés), így a tájkép is előnyösen változhat.

A belterületi – közös használatú – zöldfelületek aránya a domináns kertes-családiházias települési arculatnak megfelelően – alacsony. Jelentősebb közös használatú zöldfelületek – melyek a város üzemeltetésében gondozottak – leginkább csak a lakótelepeken (József Attila lakótelep, Szent Miklós lakótelep) fordulnak elő. Ezek összterülete 23,16 ha.

A zöldfelület használat minőségét javítja, hogy néhány játszótér-köztér a közelmúltban felújításra, átépítésre került, így nőtt a korszerű, dekoratív zöldfelületek aránya.

A belterületi zöldfelületi rendszer túlnyomó részét a magántelkek alkotják, melyeknek a települési mezoklíma alakításában meghatározó szerepük van. Ápoltságuk, funkció szerinti kialakításuk (díszkert, haszonkert) növényfaj összetételük rendkívül vegyes, alapvetően a lakosság jólétének függvénye.

Feltűnő a településen a fásított utcák hiánya, melyet helyenként a keskeny szabályozási szélesség szükségszerűvé tesz, egyébként pedig településfejlesztési hiánynak, távlatban megoldandó feladatnak tekinthetünk.

Súlyos probléma a Soroksári Duna melletti vízpartok elépítettsége. Ez a tulajdonviszonyok ismeretében távlatban is nehezen kezelhető gond.

A település sporttelepe a beépített területek ÉK-i határánál van, gyepes labdarugó pályából és a hozzátartozó épített létesítményekből áll. A városi temető ugyancsak ezen településrészen található, területe 6,75 ha.”

„2. Az értékelések alapján megfogalmazható fejlesztési irányok:

A fenti elemzések és az IVS alapján megállapítható, hogy Szigetszentmiklós nem rendelkezik olyan erőteljes karakteres jegyekkel, amelyek eleve befolyásolnák a fejlesztési irányokat. Ez részben hiányosság, részben előnyt jelent.

Hiányosság, mert nincsenek olyan hagyományos társadalmi és város-funkcionális elemek, melyekre egyértelműen és evidens módon lehetne a fejlesztés határozott irányait és céljait meghatározni. Ez adódik abból, hogy:

- Szigetszentmiklós ipari jellegű foglalkoztatási hagyományai a rendszerváltást követően megszűntek. Ezzel egy fontos foglalkoztatási karakter elveszítette jelentőségét.
- A mezőgazdaság nem jelent a városban olyan gazdasági húzóerőt, amellyel jelentősen számolni lehet.
- A fejlődés során inkább – különösen a közelmúltban - az „alvóváros” szerepkör erősödött és ez azzal a ténnyel, hogy mind a régi lakosság, mind az újonnan beköltözöttek továbbra is ezt a fő funkciót szeretnék megtartani, várhatóan nem is változik jelentősen.
- Bár Szigetszentmiklósnak lehet találni olyan adottságait, amelyek régebben karaktert jelentettek, ezek mára különböző okok miatt elvesztették jelentőségüket. Ebben a témakörben figyelemre méltó adottság a Soroksári Duna jelenléte, az üdülőterületek kialakulása, az egyébként igen rossz környezetbe került bányatavak.
- Azáltal, hogy mindez ideig nem alakult ki olyan városközpont, amely regionális jelentőséggel bírhatna, a kereskedelmi –, szolgáltatási és adminisztrációs szerepkör ellátására a város nem rendelkezik adottságokkal.

Ugyanakkor a fentiekben leírtak előnyöket is jelenthetnek. Az erős hagyományok ugyanis korlátok is lehetnek a fejlesztésben, ha azok nem felelnek meg a korszerű városfejlesztési elveknek, a nemzetközi, hazai és térségi trendeknek. Ebben a tekintetben Szigetszentmiklós előnyei:

- A város rendelkezik olyan szabad területekkel, amelyek alkalmasak korszerű munkahelyek telepítésére és ehhez megfelelő infrastruktúráis adottságai és lehetőségei is vannak.
- A fejlesztésre használható területek kedvezően elég nagy távolságra vannak a város belterületeitől ahhoz, hogy az új telepítések ne zavarják a lakosságot.
- A város lakosságának általános képzettsége megfelelően jó ahhoz, hogy a korszerű foglalkoztatási igényeknek megfeleljen.
- Természetes módon kialakult két olyan terület egység, amely akár kistérségi, akár települési központi szerep ellátására is alkalmas lehet. Az egyik a város belső területén, a jelentősebb intézmények közelében van, a másik a jelenleg nagyon kihasználatlan állapotban lévő volt Csepel Autógyár területén.
- Igaz, hogy mind a Soroksári Duna-part, mind a kavicsbányatavak környezete, mind a gyártelep funkcionális és városesztétikai szempontból elhasznált és nem kellően kezelt állapotban van, e területeken megfelelő fejlesztési elvek alapján és szabályozási eszközökkel jelentős változás érhető el.
- A közelmúltban átadott Sportcsarnok megteremtette az alapját egy regionális szerepkört is ellátó funkciónak.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

Hosszú távú jövőkép:

Szigetszentmiklós fejlett gazdaságú, identitását pozícionáló, élhető lakó környezetű multifunkcionális, a fővárostól elkülönülő agglomerációs társközpont, a Csepel-sziget vezető városa, kistérségi és igazgatási központja.

Atfogó cél:

Központi funkciójú tartalmi elemekkel rendelkező fejlett humán-infrastruktúrára támaszkodva magas színvonalú oktatási, kulturális és szociális, valamint igazgatási szolgáltatásokat nyújtson a város és térségének lakói számára.

Szolgáltató intézmények koncentrált jelenléte a közösségi élet, a helyi identitás erősítésének generálására.

A város lakosságának jelentős része helyben, vagy az agglomerációs hurokban dolgozik, a szolgáltatásokat helyben veszi igénybe.”

A Gazdasági program a környezeti helyzetképet reálisan látja, a megoldás-keresése azonban nem foglalkozik, az alternatívák körében azzal a környezeti szempont-rendszerrel, melyet fent vázoltunk.

6.3. Közlekedés, tömegközlekedés, környezetbarát közlekedés

A közlekedésnek kulcsszerepe van minden település életében, mint gazdasági, mind társadalmi, mind pedig környezeti szempontból.

Már maga a település létrejöttékor is telepítő tényező a megközelíthetőség, a közelség-távolság kérdése. Szigetszentmiklós esetében a fővároshoz és az RSD-hez való közelség mindenképpen előnyös tényező volt, míg a szigeti fekvés kevésbé, ám az is a HÉV megépültével és a közúti közlekedés fejlesztésével nagymértékben vesztett jelentőségéből, korlátozó szerepéből.

Az egyes településfejlesztési és különösen a közlekedésfejlesztési programok, koncepciók, tervek a jövőre nézve is számos megoldási javaslattal élnek. Szükséges is ez, hiszen Szigetszentmiklóst is elérték az agglomerációs léttel járó kedvezőtlen, kényelmetlen közlekedési sajátosságok, a közúti dugók, a stressz, a levegőszennyezés.

Amint a TKP II-ben külön programként is megfogalmazódik, fontos a közúti közlekedés csökkentése, a közlekedés átstrukturálása, melynek oki kezelése az utazási kényszer csökkentése lenne. Így alapvetően a népességszám növekedésének megállítása, a távmunka lehetőségeinek fejlesztése, a helyi termelés elősegítése lehetne, sajnos elsősorban inkább csak elvi megoldás. Az ilyen irányú változáshoz mind a társadalomnak, mind a gazdaságnak célirányosan kellene összefognia, Amíg ez nem következik be, marad a jelenlegi helyzet a fővárosi munkahelyek nagy arányával, a nagy átmenő forgalommal, az ingázással és a környezeti hatásokkal.

Mindezt tetézi a tömegközlekedés nehéz fejlesztése, különösen az újabban kiépült városrészekben, valamint az egyéni közlekedés szükségszerű megoldása és fokozódása. A közlekedést megnehezítő telekszerkezet és domborzati viszonyok további tényezőkként játszanak szerepet.

A Város Gazdasági Programjából (2015-2019) ismert, hogy az M0 autót út gyakorolja a városra a legjelentősebb hatást. Az út mellé számos vállalkozás létesült, mely felhívja a figyelmet az útfejlesztések feltáróút voltára és szerepére, annak veszélyére is a figyelmet. Nem csak egyértelműen pozitív hatásuk van a helyi munkaerő-teremtéssel, hanem nagymértékben átalakítják a tájat, intenzifikálják annak használatát, csökkentik az ökoszisztéma-szolgáltatásokat. Ezzel összefüggésben – idézve Pest Megye Közgyűlésének véleményét – „a változások tendenciáinak visszahatásaival kapcsolatban fontos hangsúlyozni pl.: A város lakó-, gazdasági-, azaz a beépített területeinek növekedése addig tudja fenntartani a város vonzását, élhetőségét, amíg az agglomerációs közlekedési folyosó keresztmetszetének beszűkülése, kedvezőtlen hatásainak csökkentése érdekében intézkedéseket kíván/tud érvényesíteni a település.”

Az 5101. jelű országos összekötő út a város nyugati területét, Lakihegyet érinti. A város belterületének legfontosabb közlekedési pályája az 51101. jelű országos bekötőút. Az ezen az úton akkor regisztrált

forgalmi terhelés jelentősen meghaladta a hasonló besorolású utaknak megfelelő értéket, mely az út funkciója miatt érthető.

2009-ben adták át a Csepel-szigeti gerincutat, majd annak folytatásaként Halásztelki utat.

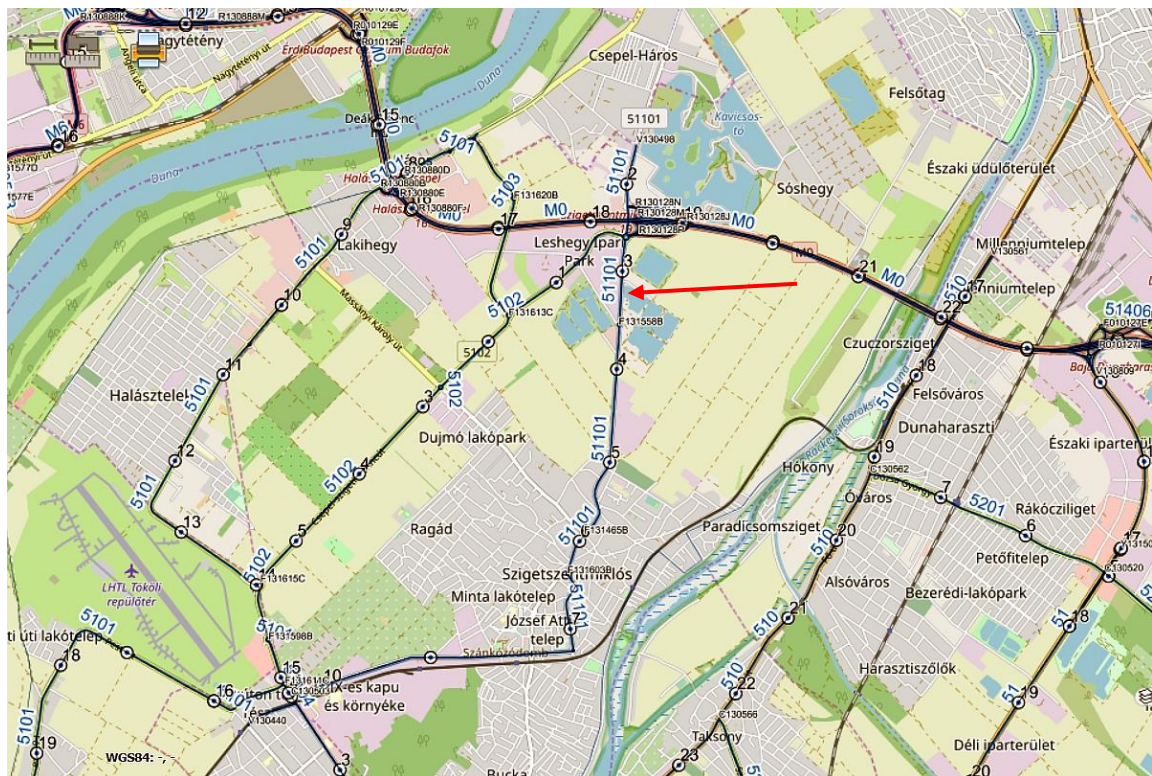
Szigetszentmiklós közúthálózata a településszerkezettel összefüggésben spontán alakult ki, tervszerű útfejlesztésről az utóbbi 15-20 évben lehet beszélni.

A településen áthaladó közúti forgalmi adatokból, azok változásából következtetni lehet például a levegőminőség vagy az életkörülmények változására, azonos műszaki és egyéb feltételek mellett. Szigetszentmiklóson két, rendszeresen vizsgált út adatait elemezzük, melyek

1. az 5101. sz. út (szigetszentmiklósi szakasza a II. Rákóczi Ferenc út), mely lakott területi, 29+930 m szelvényében található a 7130. sz. mérőállomás;
2. az 51101. sz. út (szigetszentmiklósi szakasza a Csepeli út), mely külterületi, 3+0139 m szelvényében található a 5543. sz. mérőállomás.

A településen szintén áthaladó 5102. sz. útról (ld. alábbi térkép; Csepel-szigeti gerincút) nem áll rendelkezésre forgalomszámlálási adat.

Az M0-as út 15+456 szelvényében kijelöl forgalomszámlálási pont a Duna-híd szigetszentmiklósi részén található, azonban csak 2011-ben történt ott mérés, 2017-ben nem, így nem áll rendelkezésre legalább két adat a forgalom változásának megállapítására.

11. ábra Szigetszentmiklós úthálózata, az utak és a fontosabb keresztszelvények számával. A piros nyíl a szövegben elemzett forgalomszámlálási adatok felvételi helyszínét jelöli. (A térkép forrás a Közlekedési Információs Rendszer és Adatbázis /KIRA/)

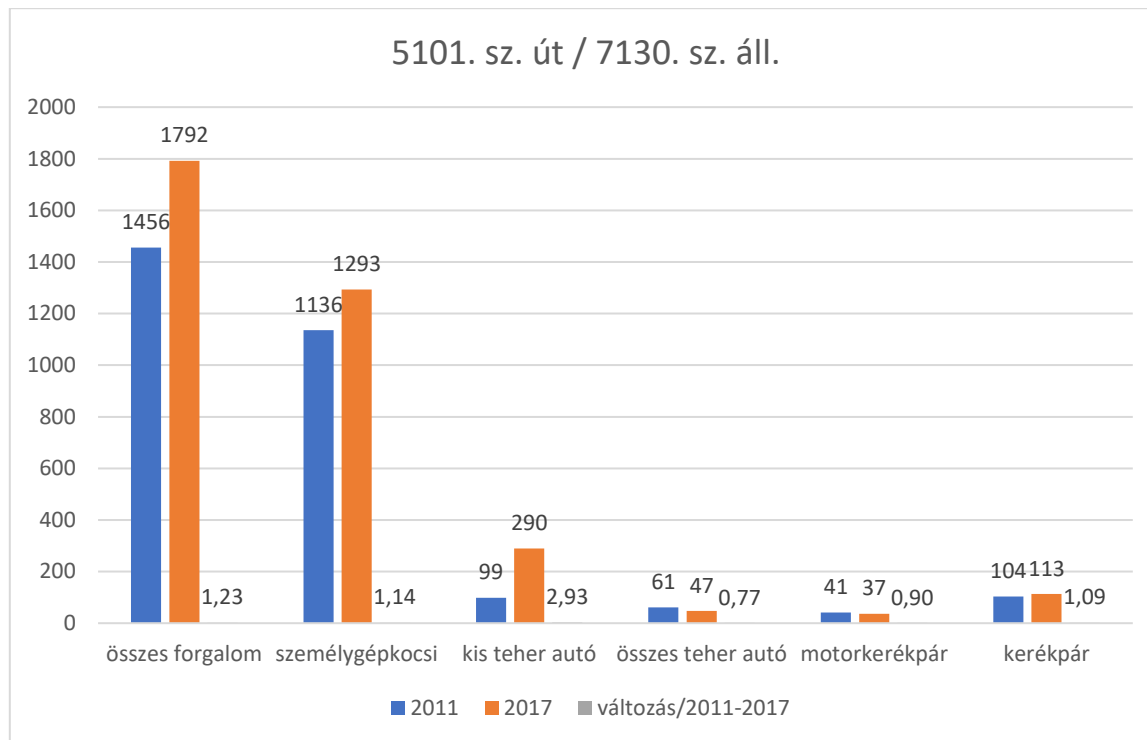
Az előző ábra alapján látható, hogy a fent említett 5101. sz. úton lévő 29+930 m szelvény nem a Város közigazgatási területére esik, hanem attól 10 km-re délre, Szigetújfalu belterületének északi határában

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

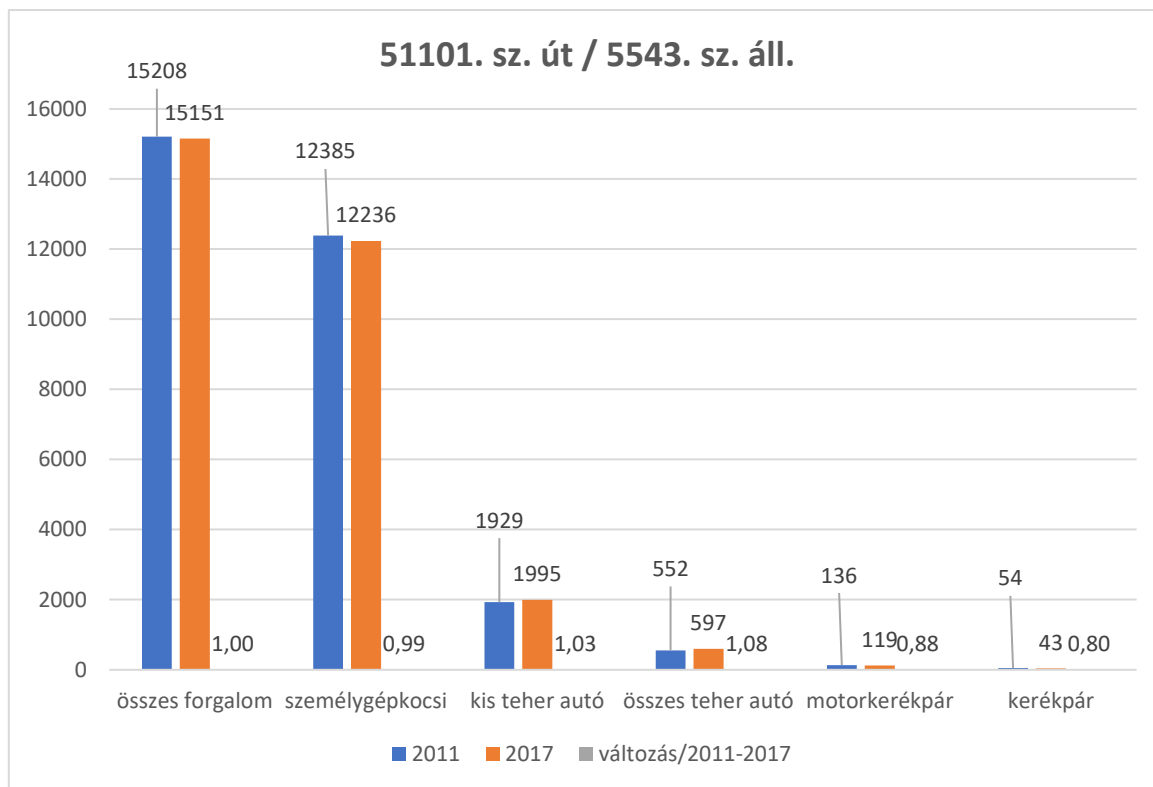
*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

található, így nem reprezentatív a Város forgalmára nézve. Alábbi adatait inkább csak „háttérinformáció-nak” tekintjük. Vélhetően a szigetszentmiklósi szakaszán ennél jelentősebb forgalom bonyolódik le. A forgalmi adatok forrása a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság „KÖZÚTI FORGALOM FIGYELEMMEL KÍSÉRÉSE 2011” és a „KÖZÚTI FORGALOM FIGYELEMMEL KÍSÉRÉSE 2017” című kiadványai.

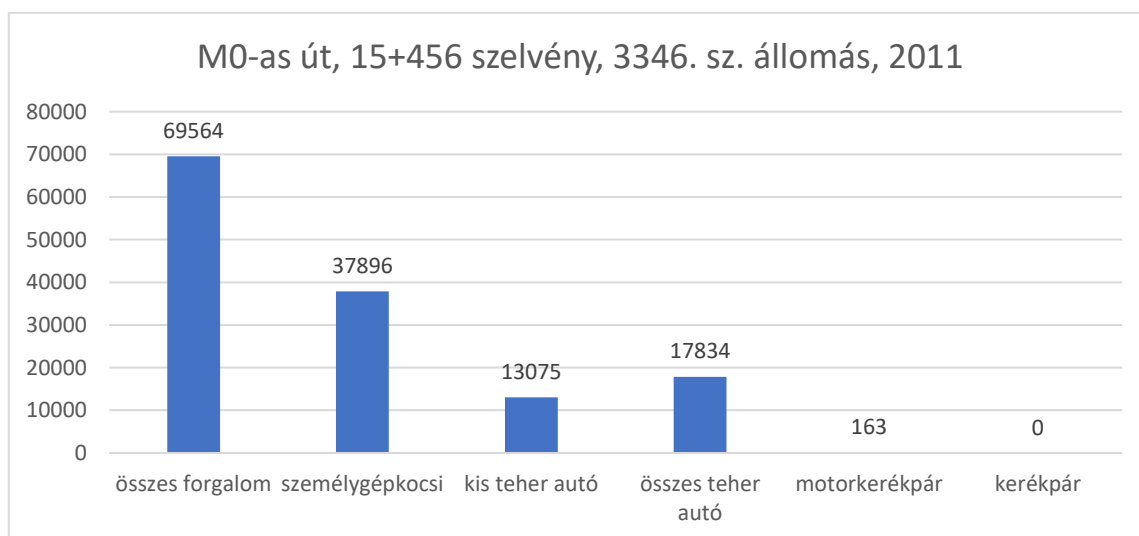

12. ábra Az 5101. sz. úton, 2011-ben és 2017-ben végzett forgalomszámlálások adatai. Az adatbázisból a jelentősebb vagy jellemzőbb közlekedési eszközök adatait emeltük ki (a buszok és a lassújárművek adatait nem tüntettük fel).

Az 5101. sz. úton lévő forgalomszámlálási pont a Város belterületétől északra, az M0 felé található, mint ahogy az a fenti térképen, megközelítő helyének ábrázolásából látható. Az alábbi ábrán megfigyelhető, hogy a két vizsgált év adatai között stagnálás vagy némi csökkenés volt tapasztalható. Ezen az útszakaszon tízszer annyi gépjármű halad át, mint a másik, távolabbi szelvényben.

13. ábra Az 51101. sz. úton, 2011-ben és 2017-ben végzett forgalomszámlálás adatai. Az adatbázisból a jelentősebb vagy jellemzőbb közlekedési eszközök adatait emeltük ki (a buszok és a lassújárművek adatait nem tüntettük fel).

14. ábra Az M0-as úton végzett 2011. évi forgalomszámlálás adatai. Az adatbázisból a jelentősebb vagy jellemzőbb közlekedési eszközök adatait emeltük ki (a buszok és a lassújárművek adatait nem tüntettük fel, a kerékpárokat szemléltetés okán jelenítettük meg).

Az M0-s út forgalmi adataiból csak a 2011. évet elemeztük. Ezen az úton négyszer akkora forgalom halad át, mint a Szigetszentmiklóson átmenő Csepeli úton (a 15101. sz. úton).

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

A közösségi közlekedés tekintetében legfontosabb a Budapest-Ráckeve vonalon közlekedő HÉV. A településnek más vasúti kapcsolata nincs.

A település tömegközlekedéséről az alábbi összefoglalást adjuk:

Szigetszentmiklós HÉV-vel és autóbuszokkal közelíthető meg.

A VOLÁNBUSZ Zrt. általi helyi és helyközi buszközlekedést 7 buszjárat szolgálja, melyek számai: 673-674, 675-676, 677, 682-683, 684, 688-690, 689-691. A fővárosi célpontok (Csepel, Kelenföld) felé két busz nyújt szolgáltatást.

A Budapesti Közlekedési Központ (BKK Zrt.) hét buszjáratot üzemeltet, melyek járatszámai: 38, 38A, 238, 278, 279, 280, 938.

A településen a H6-os HÉV halad át, mely Budapesten a Közvágóhíd és Ráckeve között közlekedik. Szigetszentmiklóson négy megállója van.

A H7-es HÉV a Boráros tér és Csepel között közlekedik, így Csepel-Szigetszentmiklós-viszonylatban további tömegközlekedési eszközt vagy autót kell igénybe venni a HÉV-megközelítéséhez.

Az önkormányzat honlapján lévő térinformatikai rendszerben elérhetők a HÉV- és busz-nyomvonalak, buszmegállók.

Kerékpáros közlekedés kiszolgálására eddig egyetlen kerékpárút épült.

A lakosság rövidebb távú helyváltoztatásában (pl. oktatási és egyéb intézmények felkeresése) kiemelkedő jelentősége van a járdák, átkelőhelyek meglétének, állapotának, biztonságosságának.

A gépjárművekkel közlekedők számára a parkolás, a tömegközlekedéssel és az ügyintézésrel összefüggésben kulcskérdés. Ezen a téren számos fejlesztésre került sor.

A település életében a vízi közlekedés szerepe alárendelt. A dunai kapcsolat kicsi, az RSD-n a korábbi hajóközlekedés megszűnt. Több települési dokumentumban felmerül az RSD-n a hajóközlekedés feltámasztása, azonban éppen a Közlekedési Konceptióban nincs róla szó. Ennek oka lehet az is, hogy a Konceptió deklarálta a fenntartható megoldásokat kereste, és a természeti értékeket érintő hajózási fejlesztés minimálisan kótrást igényel, mely többek között károsan érintené az úszólápos szakaszokat.

A Dunán az áru- és személyszállítás jelen van.

A légi közlekedés annyiban releváns a település életében, hogy a tököli repülőtér közel van hozzá.

A Gazdasági Program egyik kiemelt célja a „Minőségi, többpólusú városi közlekedés. Szigetszentmiklós külső és belső közlekedési kapcsolatainak fejlesztése az elérhető városközpont megteremtése érdekében.”

Szigetszentmiklós Város közlekedésfejlesztési koncepciója, 2015-ben került elfogadásra. Célja a fenntartható közlekedésfejlesztés. A tömegközlekedéssel összefüggésben vizsgálták a kapacitáskihasználtságot, többek között 2100 embert kérdeztek meg. A Konceptió a vízi közlekedéssel nem foglalkozik. A tervezők javasolják a város egész területén a zárt csapadérendszer kiépítését, melyre vonatkozóan másutt, a környezeti hatások mentén kitérünk.

6.4. Környezeti szempontok a döntéshozatalban, környezeti tudatosság, környezeti nevelés, környezet-egészségügy

A környezettel kapcsolatos döntéseinket előzetes ismereteink, lehetőségeink és szándékaink alapján hozzuk meg. A múltban hozott döntések gyakran a jelenben és a jövőben is hatnak; sok esetben nehéz a döntéseket és következményeiket visszafordítani (ilyenek elsősorban az irreverzibilisnek tekinthető beépítések, területfoglalások), ezért rendkívül fontos, hogy a döntések előkészítéséhez kellő mennyiségű és minőségű információ álljon rendelkezésre. A „kellő minőség” az összefüggések látását is magába foglalja.

A környezetvédelemre érzékeny döntéshozatal értékválasztás is (pl. egyéni gazdasági haszon háttérbe szorítása a környezeti elemek védelme, állapotának javítása érdekében), egyúttal számos elvet integrál magában:

1. A fenntartható fejlődés alapelve
2. Az elővigyázatosság és a megelőzés elve
3. Az együttműködés elve
4. Integrációs elv
5. Rendszerszemlélet elve
6. Szubszidiaritás elve
7. A felelősség elve
8. Az erőforrások eltartó-képesség szerinti használatának elve
9. A megőrzés elve (gazdaszemlélet)
10. A megosztott felelősség elve
11. A közös érdekek és koncentráció elve
12. Az átláthatóság biztosítása a tervezés, döntéshozás, finanszírozás, megvalósítás és ellenőrzés során
13. A kiszámíthatóság a szabályozásban és a finanszírozásban, programozás.
14. Az esélyegyenlőség biztosítása, partnerség elve
15. Az addicionalitás, többszörös hasznú intézkedések gyakorlata
16. Számonkérhetőség, világos célok és mérhető teljesítmények.

Az egyes döntéshozatali folyamatoknak a hatóságok is részesei, akik kontrollként működnek közre. Számos esetben adott tervre vagy beruházásra hatásvizsgálati, hatásbecslési kötelezettség is vonatkozik. Ilyenek pl. a védett vagy Natura 2000-területre tervezett, vagy bizonyos termelési volument elérő beruházások, de környezeti vizsgálat tárgyai lehetnek a településrendezési eszközök is. A hatóságok el is zárkozhatnak a terv vagy tervezett beruházás engedélyezésétől, vagy előírhatják más változatok kidolgozását.

Ezzel együtt is előfordulnak olyan esetek, amikor csak hathatós helyi vagy országos szintű társadalmi részvétel vezet el a megfelelő (alacsony vagy nulla) környezetterhelésű megoldás kiválasztásáig. E tekintetben a felelős szakmai és társadalmi szervezetek, aktív lakóközösségek szerepe igen nagy.

A településszintű döntéshozók alapvetően az önkormányzati képviselők, akiket a lakosság választ meg. Egyes helyi jogszabályokat vagy települési szintű terveket, felsőbb jogszabályok alapján kell létrehozni, elkészíttetni, másokat saját indíttatásra hoz meg, vagy nem hoz meg, vagy készített el, vizsgálat felül az önkormányzat. (Ilyen például a Települési Környezetvédelmi Program.)

A testületi tagok döntéshozatala a helyi rendeletekben is lemérhető, így pl. a környezetvédelemmel összefüggésben lévő rendeletek száma, szakterületi lefedettsége, az egyes célokra fordított összegek mértéke lehet a helyi döntéshozatala környezeti teljesítményének indikátora.

A lakosság, a gazdálkodó szervezetek és a hivatal munkatársai is mindennapi döntéshozók, hiszen jogszabály követő, vagy nem követő módon, vagy jóhiszeműen hoznak döntéseket. E tekintetben például a lakossági illegális hulladéklerakások helye, száma, összetevői árulkodnak a lakosság egy részének környezet iránti igényéről és felelősségéről.

Pozitív döntésekre példa lehet az alternatív energiaforrások alkalmazása, a gépjárműhasználat, energiaigény lehetőség szerinti csökkentése, kiváltása pl. kis távolságokon gyalogos vagy kerékpáros közlekedéssel, a zöldfelületek növelése, tájhonos fajok alkotta erdők, fasorok környezetbarát módon történő telepítése, védelemre érdemes természeti és kulturális értékek célzott kutatása, védetté nyilvánítása, helyreállítása, a környezeti nevelési, ökoturisztikai lehetőségek feltárása, megvalósítása, támogatása, integrált tervezési megoldások alkalmazása. Ez utóbbihoz kapcsolódóan javasoljuk egyes feladatok körében a szakterületi, de komplex szemléletű koncepciók készíttetését.

A felsorolt néhány példa közismert lehetőség, mellyel a lakosság, egyes intézmények és gazdálkodók erőforrásaikhoz mérten élhetnek. A TKP II. és a TKP III. számos olyan feladatot tartalmaz, melyek eltérő erőforrás-igényűek, így van mód pl. a kisebb költségigényű feladatokat is választani, prioritásnak tekinteni.

Önmagában döntéshozatal az is, hogy az adott időszakra hány feladatot tűzünk ki és valósítunk meg. A TKP III.-ban a feladatokat a szerint prioritizáltuk, hogy a korábban és általában mellőzött témakörök feladataihoz időben korábbi határidőket rendeltünk. E prioritálásban a 3. sz. fejezetben vázlatosan ismertetett szakmapolitikai dokumentumok (pl. IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program, NKP IV.) is szerepet játszottak.

Ahogy a jelenkor döntéshozóit múltbeli ismereteik, tapasztalataik, értékválasztásuk befolyásolja, úgy a következő generációk szemléletét is:

A környezeti tudatosság fejlesztésére, a környezeti érzékenyítésre a legfogékonyabb időszak a gyermekkor, ezért az óvodáknak, iskoláknak, de maguknak a szülőknek, nagyszülőknek, családtagoknak is rendkívül nagy szerepük van a megfelelő viselkedésmódok és szemlélet kialakításában.

A TKP III. intézkedéseiben több szakmapolitikai intézkedés kap helyett, melynek része a környezeti nevelés, szemléletformálás, mely terén nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy azok célcsoportjai nemcsak az óvodások és az iskolások, hanem a felnőtt lakosság is.

A környezeti nevelésnek ma már hatalmas szakirodalma, eszköztársa, gyakorlott szakember gárdája van Magyarországon.

Szigetszentmiklós természeti és kulturális értékei kiváló alapot adnak a tudat- és szemléletformáláshoz, az értékvédelemhez. Ezen felül a hulladékgyűjtéstől a levegőtisztaságon, a tudatos vásárláson át a komposztálásig számos fontos témakör van, melyet valamilyen módszerrel közel lehet vinni a gyerekekhez, a lakossághoz.

Nagyon fontos, hogy a megoldások gyakorlatiasak, a korosztályi sajátosságainak megfelelőek legyenek. Fontos továbbá, hogy a környezeti nevelő tevékenysége ne legyen elszigetelt a pedagóguskollégákétól, a szülőkétől, ha lehet, folyjon közös munka! Ha azonban gyakorlati támogatást nem is kap a környezeti nevelő, lényeges, hogy legalább ellenkező irányú ingerekkel, ismeretekkel ne rontsák munkáját. Sajnos előfordul, hogy a családi környezet nem tolerálja a szokások megváltoztatására tett próbálkozásokat, a gyerekeknek, családtagnak pedig más lehetősége nincs, mint az alkalmazkodás.

Jellemző az is, hogy akár környezeti értékekre érzékeny felnőtt is, döntéshozatali helyzetben nem mérlegel, vagy, úgymond, „racionálisan”, anyagias szemlélettel dönt.

Ezért lenne fontos a lakosság környezeti ügyekkel kapcsolatos, összefüggéseket láttató, rendszeres tájékoztatása, a családok gyakorlatias megszólítása.

A környezet minősége egészségügyi vonatkozásaiban is kiemelkedő jelentőségű. A közlekedés okozta zajterhelés a lelki-szellemi jóllét, a pihenés szempontjából, a rosszabb levegőtisztaság a légzőszervi megbetegedések szempontjából jelentős hatótényező. Szigetszentmiklós tekintetében konkrét környezetegészségügyi adatokkal nem rendelkezünk, de a közlekedés, az avarégetés okozta hatásokra van panasz a településen.

A településen csökkent a parlagfű-pollen általi terhelés.

(Itt jegyezzük meg, hogy a parlagfüvel kapcsolatban gyakori probléma, hogy összetévesztik más, hasonló élőhelyi igényű, szintén allergizáló, gyakori fajjal, például a fekete és a fehér ürömmel, libatopokkal. Az élőhelyi igény említése azért fontos, mert ezek a fajok olyan talajon jelennek meg és szaporodnak el, mely bolygatott. Ilyenek az éppen felhagyott vagy pihentetett szántók (ld. „parlag”!), az utak menti parkolással, kihajtással roncsolt talajú útpadkák, azok menti gyepsávok, építkezések, beruházások talajdeponiái. E fajok az árnyékolást nem bírják, a beálló gyepvegetációból kiszorulnak. Irtásuk gyakori módja a rendszeres kaszálás lenne, de rendszeresség nem mindig teljesül, másfelől a kaszálás gyakran felsérti a talajt, ami további jó feltételeket biztosít e faj(ok)nak.

Sok más növényfaj is allergizál; egyes fajok esetében a faj pollenjének szerepe nem egyértelmű. Az irtás-központú megoldásnak távlatokban az lehet kimenete, hogy számos növényfajt ki fognak irtani települési környezetből, anélkül, hogy az okokat kezelnék (pl. bolygatások megszüntetése, allergiára hajlamosító életforma megváltoztatása.)

Az önkormányzat honlapján lévő lista szerint Szigetszentmiklóson 59 társadalmi szervezet van, melyek jelentős része közvetve kapcsolódhat a környezetvédelmi programban megfogalmazott intézkedések megvalósításához. A szervezetek listáját teljes terjedelmében a 10. sz. mellékletben közöljük a majdani partneri együttműködések elősegítése érdekében.

A listában a rendelkezésre álló információk alapján (szervezet neve; internetes rákeresés alapján kapott információ a tevékenységről; másutt szerzett tapasztalatok alapján feltételezett tevékenységi kör) a tágabb értelemben véve környezetvédelmi szervezetek nevét vastagbetűvel kiemeltük.

Egyes szervezeteket emailben is megkerestünk további információhoz jutás érdekében.

Az 59 szervezet közül 13 ilyen szervezetet „azonosítottunk”.

Zárójelben az irodalmi és internetes kutatásból származó néhány információ olvasható.

1. Buckai Szövetség Egyesület
2. KAMILLA Környezet és Természetvédelmi Egyesület (Számos tevékenysége között szerepel az illegális és elektronikai hulladék gyűjtésben való részvétel, valamint ökoturisztikai térkép készítése.)
3. Kossuth Kertbarát Kör
4. Közösen Városunkért Egyesület (Környezettudatos magatartásra való nevelés széles körű terjesztése.)
5. Otthon Szigetszentmiklóson Egyesület (A Bucka szennyvízcsatorna-projekt során támogatóként lépett fel, a helyi Vörös Kereszttel együtt. 2007-ben NCA-pályázat segítségével illegális hulladék lerakók térképezését és felszámolását végezte.)
6. Polgárőr Egyesület (Többek között az illegális hulladék-lerakásokkal kapcsolatosan tevékenykedett).
7. Ragádi Kulturális, Családsegítő és Városszépítő Egyesület
8. Segítő Mancs Kiemelten Közhasznú Állatvédő Alapítvány
9. Szigetszentmiklós és Térsége Turisztikai Egyesület
10. Szigetszentmiklósért Egyesület
11. Szigetszentmiklósi Honismereti Szakkör
12. Szigetszentmiklósi Vadász Társaság
13. Zöldi Környezetvédelmi Egyesület Közhasznú Szervezet (Szemléletmód-váltás, környezet tudatos nevelés. Természeti értékek helyreállítása, megóvása. Partnerség.)

Pest Megye Közgyűlésének véleménye szerint az aktív társadalmi szervezetek segítségével, közreműködésére többek között a természeti értékek védelme, kezelése terén is lehet számítani.

„A fenntartók (önkormányzatok) feladat-ellátási kötelezettségei” c., 2003-as anyagban olvasható:

„Valamennyi oktatási intézményünkben szükség van az értékörzésre. Valamennyi intézményünk meglévő erősségeire építsen, tervezhető környezetet, biztonságot adó értékviszonyokat és vonzó hagyományokat teremtsen. Ebben létfontosságú a folyamatos ellenőrzés, értékelés és önértékelés működtetése. Valamennyi intézmény tárja fel szakmai működésének erős és gyenge pontjait és dolgozzon ki stratégiát a gyengébb területek javítására. Az óvodák és iskolák vezetési és szakmai kulcsfolyamatait célszerű átgondolni, újra szabályozni és folyamatosan javítani.”

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

Az óvodában a környezeti nevelés nevesítve van, de a későbbi évfolyamok nevelése során már nem. Azonban biztosra vehető, hogy folyik ilyen jellegű tevékenység az iskolákban. Az iskolák honlapja alapján megtudtuk, például, hogy a József A. Á.I.-ban és a Bíró Lajos Á.I.-ban van papírgyűjtés.

Szigetszentmiklós Város Informatikai Fejlesztési Konceptiója (2009-2013) azért is érdemel említést, mert az informatikai rendszer (célzott) fejlesztése segíti a környezeti adatok közzé tételét a lakosság számára, valamint a döntéshozók és az Önkormányzat munkatársai mindennapi, gyakran környezett állapotát gyakran érintő feladat-ellátását. A honlap önmagában már meglévő információs rendszernek tekinthető, de részeként célzott fejlesztéssel létrehozható a Környezetvédelmi Információs Rendszer is. Tulajdonképpen a meglévő és folyamatosan keletkező releváns adatokat, információkat, rendszert kell strukturálni, a meglévő belső és nyilvános térinformatikai rendszert fenntartani és fejleszteni. (A Konceptió 2004-ben, majd 2009-ben készült el, az utóbbi 2013-ban zárult. Felülvizsgálatakor a megadott néhány szempont alapján javasoljuk a környezetvédelme szolgálatába is állítani.)

Az egészségfejlesztési koncepció egyik legnagyobb érdeme, hogy felhívja a figyelmet a környezeti állapot és egészségi állapot összefüggésére, valamint arra, hogy az egészségi állapot javítása (és így a környezeti állapot védelme és javítása is) csak integráltan, az egyes döntések során történő tudatos odafigyeléssel valósítható meg.

A tervezők a szuburbanizációs problémák kezelése kapcsán javasolták pl. Csepel felé kerékpárút létesítését, a biztonságos közlekedés és parkolás feltételeinek megteremtését, a közlekedési eredetű stressz csökkentését az előbb leírt infrastrukturális megoldásokkal, a fiatalok környezettudatos életre nevelését. 2007-ben foglalkoztak többek között a közlekedés okozta légszennyezés csökkentésével:

„Az egészségtelen fizikai környezet és az egészségtelen életvitel közvetlenül gyakorol káros hatást a szervezetre, míg a mindennapi aggodalmak és a bizonytalanságok, valamint a segítő környezet hiánya szintén hatással vannak az egészségre és az életminőségre.”

„A településen élők életét érintő fejlesztések esetén történjen meg az egészségre gyakorolt hatások előzetes vizsgálata, melynek eredményei kerüljenek figyelembe vételre a tervezett fejlesztés feltételeinek meghatározásakor.”

A területileg illetékes Népegészségügyi Osztály figyelemfelhívása alapján (ld. 16. sz. melléklet) itt kell említést tennünk arról, hogy a lakosság aktuális egészségi állapotára vonatkozó naprakész információk gyűjtése rendkívül fontos lenne a tendenciák megállapítása érdekében (ld. még TKP II. 16. sz. program, TKP III. 33. sz. program), valamint az egészségi és környezeti állapot összevethetősége érdekében. Az egészségre gyakorolt hatások időben változhatnak, s így egy sűrűn lakott agglomerációs településen a vegyi hatások (ld. levegőminőség) mellett például a stressz is jelentős faktor lehet. A humán-egészségügyi és környezetállapot-adatok összehasonítása azonban célirányos vizsgálatokat és adatgyűjtést is szükségessé tesz, mindezt hosszútávon, valamint a majdani értékelés és visszacsatolás igényével, szükségességével. Bízni kell abban, hogy pl. 5-10 év múlva már nem lesz késő településrendezési, település-stratégiai szintű döntéseket hozni a jövőben (pl. beépítenek zöldfelület-fejlesztésre alkalmas területeket)! A már nyilvánvaló hatótényezők esetében mielőbb döntéseket szükséges hozni.

A Népegészségügyi Osztály prioritásként javasolja kezelni a TKP II. megvalósult és nem megvalósult, valamint a TKP III. tervezett, környezetegészségügyi szempontból releváns intézkedéseinek megvalósítását a település lakossága egészségügyi állapotának védelme és javítása érdekében!

Végül ebben a fejezetben teszünk említést a helyi termékek jelentőségéről. A helyi termékek (és szolgáltatások) társadalmi és gazdasági előnye az, hogy a másutt előállított termékekéhez (vagy igénybe vett szolgáltatásokhoz) képest, hogy megvásárlásuk a helyi foglalkoztatást támogatja. Ugyanakkor társadalmi előny a helyi termékeken és szolgáltatásokon a társadalmi kohézió növekedése, környezetvédelmi előny pedig a kis szállítási igényből fakadóan pl. a kisebb levegőszennyezés. Végző soron minden helyi munkaerőt foglalkoztató és helyben terméket/szolgáltatást előállító/nyújtó cég,

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

rendelkezhet ezekkel az előnyökkel, míg egy világ minden részéről termékkel előálló multinacionális cég „csak” a helyi foglalkoztatási nehézségeket segíti enyhíteni. Ennek is azonban megvannak a maga társadalmi-gazdasági előnyei. Például a helyi céghez eljutni kisebb „ökológiai lábnyommal” jár, mint egy fővárosiba, és a lakosnak is kevesebb időt kell közlekedéssel tölteni, mintha Budapestre járna be dolgozni, többszöri átszállással, vagy autóval; így viszont akár gyalog, akár kerékpárral is munkába járhat. A hangsúly a környezet által megfizetett árakon van. Például a helyi cég esetében is előnyösebb a barnamezős beruházás, mint a zöldmezős, vagy előnyös, ha nincs szennyezőanyag-kibocsátása.

A helyi termékek körének sajátos része a helyben megtermelt élelmiszer. A szigetszentmiklói östermelői piac ugyan nem biopiac, de ott jelen vannak a vegyszermentes terméket árusítók is, melyek száma a vizsgált 2011-2016. közötti 6 évben mindvégig változatlanul kettő. Ugyanezen időszakban az árusítók teljes száma 48 és 54 között mozgott; 50 árus alá csak 2015-ben és 2016-ban csökkent. (Az adatokat az Aries Kft., mint az östermelői piac üzemeltetője, szolgáltatta.)

A helyi kommunikáció és partnerség körében említést érdemel még, hogy a honlapon a „Letöltések” között megtalálható az Esélyegyenlőségi program, a településrendezési eszközök, valamint a „Kisváros” c. újság.

A honlapon ugyancsak külön fül alatt érhető el a „Kiemelt projektek”, valamint az „Elektronikus Döntéstámogató Rendszer (EDtR)”.

Az EDtR-ben lakosként és képviselőként eltérő tartalmak kerültek elhelyezésre. A rendszerben a testületi és bizottsági ülések listája, témái, valamint a megszületett döntések kereshetők.

A környezetvédelemmel kapcsolatban említést érdemel, hogy nincs külön Környezetvédelmi Bizottság. Környezetvédelmi témakörök, meglátásunk szerint, elsősorban az alábbi bizottságok munkája keretében kerülhetnek napirendre:

1. A Köznevelési, Nemzetközi Kapcsolatok és Közbiztonsági Bizottság (Lásd például környezeti nevelés.)
2. A Kulturális, Sport és Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága
3. Tulajdonosi Bizottság
4. Népjóléti Bizottság
5. Pénzügyi Bizottság
6. Gazdasági Bizottság

A kommunikáció sajátos eleme a honlapon a „Túlélőkészlet” címszó alatt megosztott széleskörű információ. Itt a katasztrófavédelem témakörét is érintő, mindennapi alapinformációk (pl. tömegközlekedés, orvosok, gyógyszertárak, Katasztrófavédelmi kirendeltségek ügyfélfogadása) állnak rendelkezésre..

7. AZ ÖNÁLLÓ TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI HATÓTÉNYEZŐK BEMUTATÁSA

7.1. Hulladékgazdálkodás

A TKP II-ben hat intézkedés foglalkozik a - tágabban értelmezett - hulladékgazdálkodással:

3. sz. program	Bucka városrész csatornázása, szennyvíztisztító bővítése, tisztított víz biztonságos elvezetésének megteremtése
4. sz. program	Az RSD mikrobiológiai szennyezettségének csökkentése
5. sz. program	Bucka-tó kármentesítése
6. sz. program	Szigetszentmiklói Önkormányzat tulajdonában lévő hulladéklerakó rekultivációja
7. sz. program	Szelektív hulladékgyűjtés és a háztartási veszélyes hulladék gyűjtésének, a települési folyékony hulladék (lakossági szennyvíz) gyűjtésének fejlesztése
8. sz. program	Illegális hulladéklerakások megszüntetése

A 3., 5., 6. és 7. sz. intézkedések, az összes intézkedés 66 %-a, 2/3-a, megvalósult. A részleteket az 1. sz. mellékletben közöljük.

A nem megvalósult két intézkedést megvizsgálva a következő megállapításokra jutottunk:

1. Az illegális hulladéklerakások megszüntetése továbbra is fontos teendő. Az önkormányzat számos módon próbálta elejét venni a lerakások keletkezésének, ezek a megoldások azonban nem voltak elég hatékonyak. A HGT alapján ismert, hogy utoljára 2004-ben (15 éve) történt meg a lerakók (egy részének) felmérése. A területileg illetékes környezetvédelmi hatóság 17. sz. mellékletként csatolt véleményében felhívja a figyelmet arra, hogy a hulladékokról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban Ht.) 61. § (4) bekezdésének figyelembevételével az illegális lerakásokat fel kell számolni és a veszélyeztetett területek ellenőrzését meg kell oldani, az ütemezést ki kell dolgozni. (Lásd TKP III. 14. sz. intézkedés.)
2. Az RSD mikrobiológiai szennyezettségének csökkentése-című, 4. sz. intézkedés négy projektelemből áll, melyek közül egy valósult meg, tudomásunk szerint, részben, a IV. számú, „a szennyezőanyag kivezetése a parti sávból”-projektem. Az egyes projektelemek, bár közvetve és közvetlenül kétségtelenül érintik a település közigazgatási területét, jellemzően az RSD menti önkormányzatok és a területkezelők közös erőfeszítését igényli. Az I. projektem (RSD iszaplerakódás eltávolítása) felett az önkormányzat akár közvetlenül is prosperálhat, azzal, hogy a saját szakaszát megkotorja. Ez a témakör jelenleg, 2019. februárjában is napirenden van, de a parti sáv szennyezettségének előzetes csökkentéséhez kötötte. Megfontolandó azonban az, hogy
  - a. az RSD jellegéből fakadóan iszaplerakódásra hajlamos, ezért bár jobbra csak egy megoldás látszik a feltöltődés megszüntetésére, a kotrás, azonban komoly természetvédelmi károkat okozhat. (Ezen felül a kitermelt zagy elhelyezése is jelentős feladatokat ró az érintetteknek.)
  - b. Át kell gondolni, hogy az RSD „funkcionálisan” egy tápvíz kapó mentett oldali mellékág/holtág, melynek a sorsa a lassú feltöltődés. A jelenség az RSD saját mellékágai mentén jól megfigyelhető. A feltöltődés szükségszerű, hiszen nincs érdemi folyamatos átöblítődés, a hordalékmozgató képességről nem beszélhetünk, a nagy bekerülő tápanyag révén jelentős a növényi produkció. Mindezt tetézik az antropogén hatások, a nem eléggé megtisztított vagy egyáltalán nem tisztított szennyvizek általi közvetlen terhelés.

A II. projektemre („A Dél-pesti Szennyvíztisztító telepéről származó szennyvíz átvezetése a Dunába”) az önkormányzat közvetve gyakorolhat hatást. A telep üzemeltetője a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt., mely honlapja szerint „a Dél-pesti Szennyvíztisztító Telep a legkorszerűbb és a legkörnyezetkímélőbb technológiával működik. Pestlőrinc, Kispest, Erzsébet és Soroksár (XVIII., XIX., XX., XXIII.) kb. 300 ezer lakosának, valamint az ott működő vállalkozásoknak a szennyvizét fogadja és tisztítja folyamatosan.”

A szigetszentmiklósi szennyvízgyűjtésről és kezelésről 2014. óta nem a helyi vízműtársaság, hanem az Fővárosi Vízművek gondoskodik.

Mindenképpen megoldandó, hogy sem a sziget felől, sem Dél-Pest felől az RSD-t ne érje terhelés, de megfontolandó, hogy nem az az oki kezelés-e, hogy a dél-pesti szennyvíztisztítótelep hatásfokát javítják megfelelően, ahelyett, hogy a szennyezést áthelyezik egy másik, ugyan nagyobb hozamú vízfolyásba. A hazai szennyvíztisztítótelepek hatásfoka eltérő, vannak olyanok is melyek vizét alkalmoszerűen vizes élőhelyek vízpótlására használják. Tulajdonképpen szennyvíztisztításnak ezt a hatásfokot lehetne nevezni.

A IV. projektem a sziget felőli szennyvezések terhelés-mentesítését szolgálja.

A III. projektem, a Tassi vízleeresztő műtárgy újjáépítése, nem feltétlenül függ össze a kitűzött céllal.

A témakör stratégiai dokumentuma a 2011-2016. közötti időszakra készült Szigetszentmiklós Város Hulladékgazdálkodási Terve, mely alapvetően 2010. évi bázisadatokra épít, de 2002-2010 közötti adatokat is közöl. A tervről szóló 28/2011. (XI.24.) rendeletet hatályon kívül helyezte a 13/2017. (III.30.) Ö.r..

Ebben az alfejezetben a továbbiakban csak a szilárd hulladék témakörével foglalkozunk. A folyékony szennyvíz kezelése a következő alfejezet tárgya

A 2011-2016. közötti tervezési időszakra és az azt követő két évre kért, ARIES Kft.-től kapott adatok:

1. Egyéb települési hulladék, ideértve a vegyes települési hulladékot is (200301)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
lakossági	6945427	7285710	7665907	7593069	7415950	7632206	7799671
közületi	1563325	1150700	1446480	1989680	3058770	3113895	3933039
összesen	8508752	8436410	9112387	9582749	10474720	10746101	11732710
2. Beton, tégl, cserép és kerámia frakció, és azok keveréke, amely különbözik a 170106-tól (170107)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
lakossági	431510	395580	360130	600230	344640	454700	377580
közületi	135700	65220	45770	30750	50480	6020	1290
összesen	567210	460800	405900	630980	395120	460720	378870
3. Biológiailag lebomló hulladék (200201)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
lakossági	521060	470900	629670	653109	732250	874350	818790
közületi	7370	42060	45950	28820	58010	11660	41500
összesen	528430	512960	675620	681929	790260	886010	860290

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

4. Műanyag csomagolási hulladék (150102)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
lakossági	148673	153682	155370	213077	202390	212130	247340
közületi	2370	4102	933	40	14570	6890	10310
összesen	151043	157784	156303	213117	216960	219020	257650
5. Fém csomagolási hulladék (150104)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1138	443	906	128	90		
6. Papír és karton csomagolási hulladék (150101)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
lakossági	110140	109730	125498	182113	128170	158460	187010
közületi	3060	160740	1580	1350	80490	27500	69340
összesen	113200	270470	127078	183463	208660	185960	256350
7. Üveg csomagolási hulladék (150107)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	72340	58530	50968	68633	61680	25110	19100
8. Lomhulladék (200307)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	468160	456270	479660	598320	356610	453030	592580
9. Hulladékká vált gumiabroncs (160103)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
lakossági	13240	17620	13940	12190	10580	10230	8360
közületi					3420	590	400
összesen	13240	17620	13940	12190	14000	10820	8760
10. Kiselejtett elektromos és elektronikus berendezések, amelyek különböznek a 200121-től, a 202123-tól és a 200135-től (200136)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
lakossági	2010	760	1000	6210	14860	20130	8790
közületi					1170	1490	310
összesen	2010	760	1000	6210	16030	21620	9100

5. táblázat Hulladékgazdálkodási adatok a TKP II. tervezési időszakából és azt követően. (Forrás: ARIES Kft.)

A táblázatban lévő adatok sokkal szemléletesebbek grafikus formában.

Az első grafikonon leválogattuk a lakosságra vonatkozó adatmennyiségeket, ahol erre külön adat szerepelt. Ahol nem volt különválasztva a lakossági és közületi eredetű hulladékmennyiség, ott az összes mennyiséget vettük figyelembe. A lakosságszámra vonatkozó adatokat a másutt közölt adatbázisból vettük át; a 2012. évre nem állt rendelkezésre adat, de a két legközelebbi, adattal rendelkező év adatai között éppen igen csekély különbség állt fenn (ld. 2010: 34.708 fő, 2015: 35.656 fő), ezért a 2012. évi lélekszámot 35.000 főnek tekintettük. Az alábbi ábrán jól látható, hogy az egy főre jutó éves hulladékmennyiség körülbelül 250 kg. Ennek nagy részét az „egyéb”, tehát nem szelektíven gyűjtött

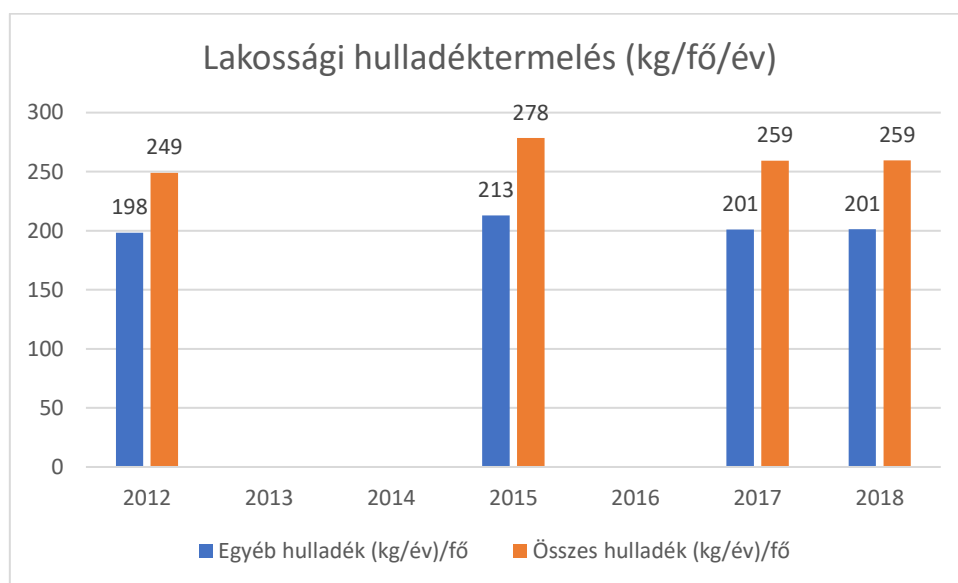
RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

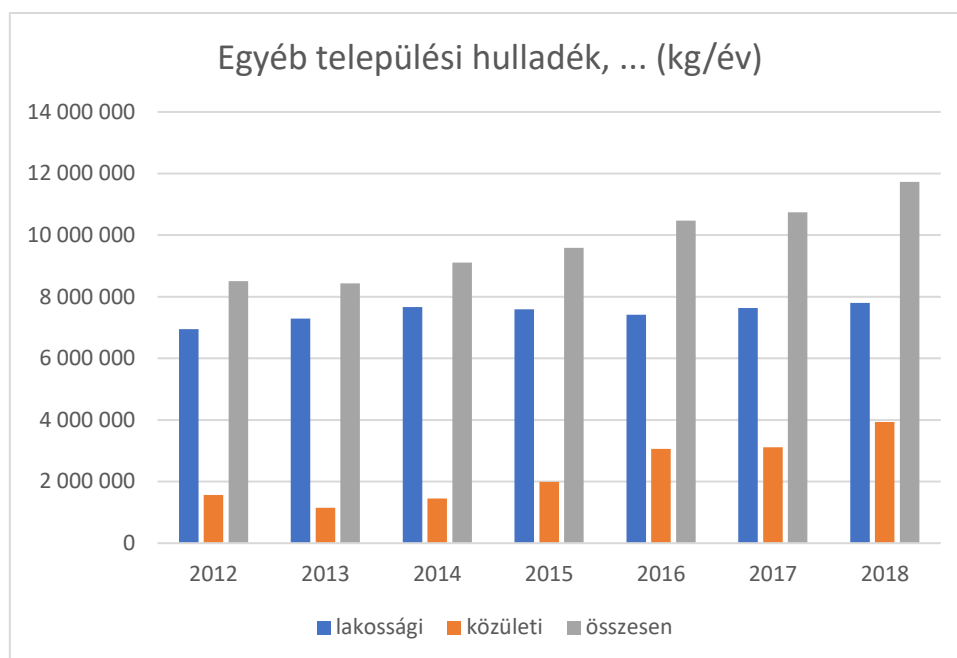
vegyes kommunális hulladék teszi ki, mely mennyisége fejenként kb. 200 kg. Az együttesen adatokkal rendelkező 4 évből 3 közel azonos mennyiségeket mutat (kivétel a 2015-ös esztendő), vagyis a növekvő népességszám mellett érdemben elenyésző mennyiségben, egyenes arányban nőtt a hulladékmennyiség. Az adatokat ilyen jellegű értékelését, természetesen, fenntartásokkal kell kezelni, hiszen nem egy főre bontva érvényesülnek ezek az adatok, sokkal inkább háztartásra vonatkozóan és az egyes háztartások között jelentős különbségek lehetnek. A számítás célja csupán az volt, hogy az egyén szerepét, jelentőségét a hulladéktermelésben érzékeltesük. Az összes fejenként termelt hulladékmennyiségben belül a többi kilenc típus aránya, az alábbi ábrán is látható módon, kb. 20 %. Ez a 20 % szelektíven gyűjtött építési-bontási, csomagolási és biológiailag lebomló hulladék, melyek a szelektív gyűjtés eredményeképpen kezelésre, utóhasznosításra, újrahasznosításra kerül.

Ezzel együtt a lakosság szerepe a tudatos vásárlással igen nagy, így kevesebb csomagolóanyag keletkezhetne.

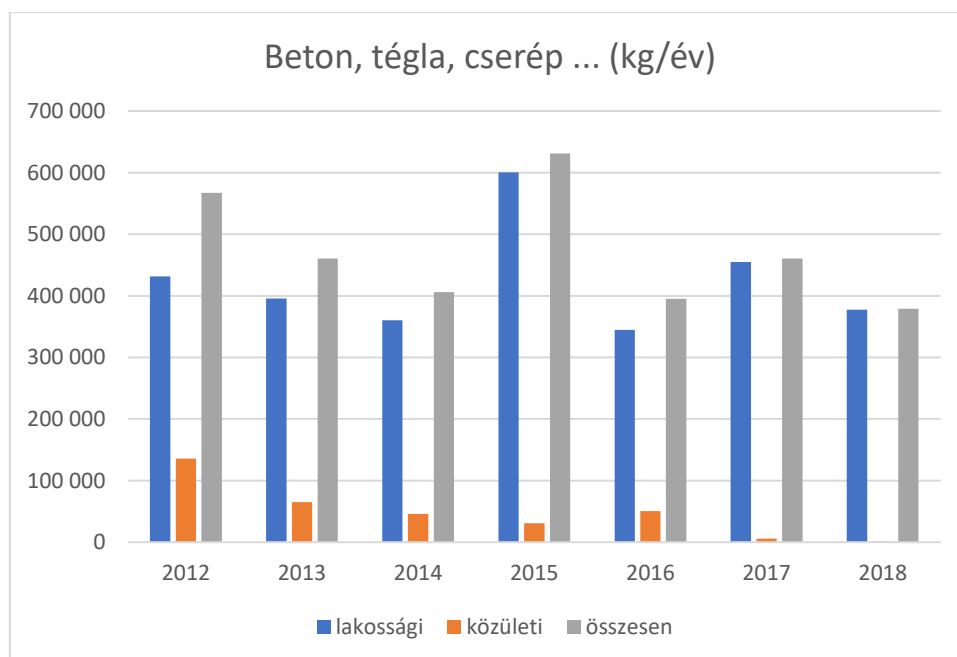
15. ábra A lakossági hulladéktermelés változása a vegyes kommunális hulladék és az összes hulladékmennyiség alapján.

A táblázatban szereplő első, „egyéb” hulladéktípus („egyéb települési hulladék, ideértve a vegyes települési hulladékot is”) esetében jól látszik a hulladékmennyiség növekedése, elsősorban a közületi viszonylatban; a lakossági hulladékmennyiség alig változott, csekély növekedés fedezhető fel. (Itt kapunk választ arra, hogy a lakossági vegyes hulladék keletkezése és a keletkezés megelőzése mellett a közületinek is lehet jelentősége.)

16. ábra A vegyes kommunális hulladék mennyiségének változása Szigetszentmiklóson 2012-2018. között.

Az építési-bontási inert hulladék mennyisége a vizsgált időszakban, 2012-2018. között nagy ingadozásokat mutat, mind a lakossági, mind a közületi bontásban. A fő tendencia a közületektől származó hulladék fokozatos, jelentős csökkenése, míg a lakossági eredetű hulladék mennyisége igen változó és nyilván összefüggésben van az építkezési kedvvel. (Itt jegyezzük meg, hogy építési-bontási inert hulladékkal töltik fel a településen lévő egyes bányatavakat is, mely egyfelől mesterséges víztest felszámolásával, a talajvízszint emelésével, a visszatöltött területek újrahasznosíthatóságával, beépíthetőségével, újabb építési-bontási hulladék keletkezésével, építkezésekkel járó környezeti hatásokkal, stb. jár.)

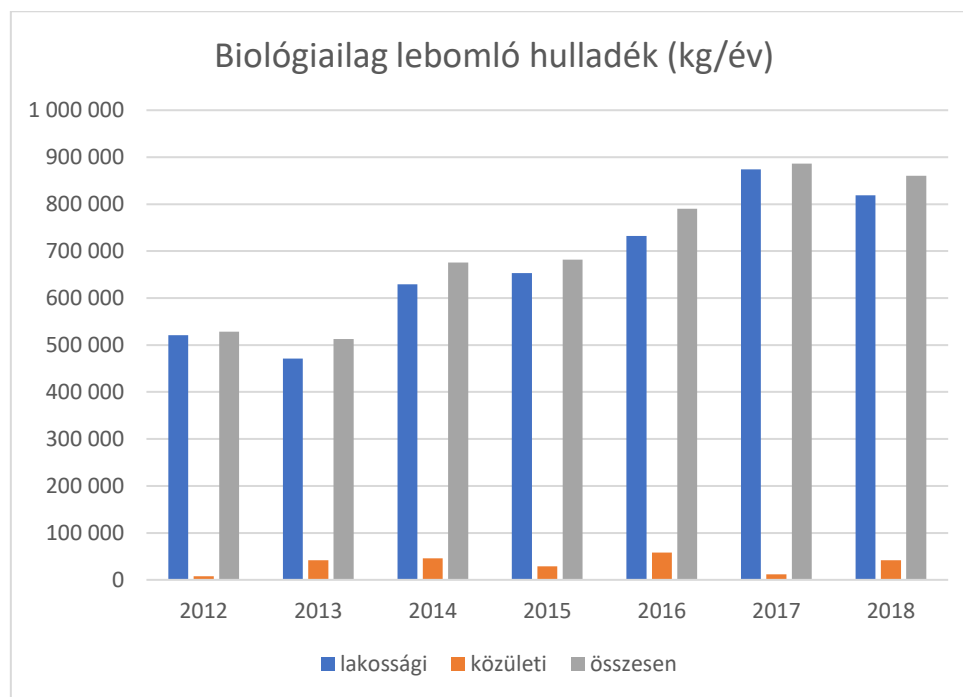
17. ábra Az inert építési-bontási hulladék mennyiségének változása az elmúlt 7 évben.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

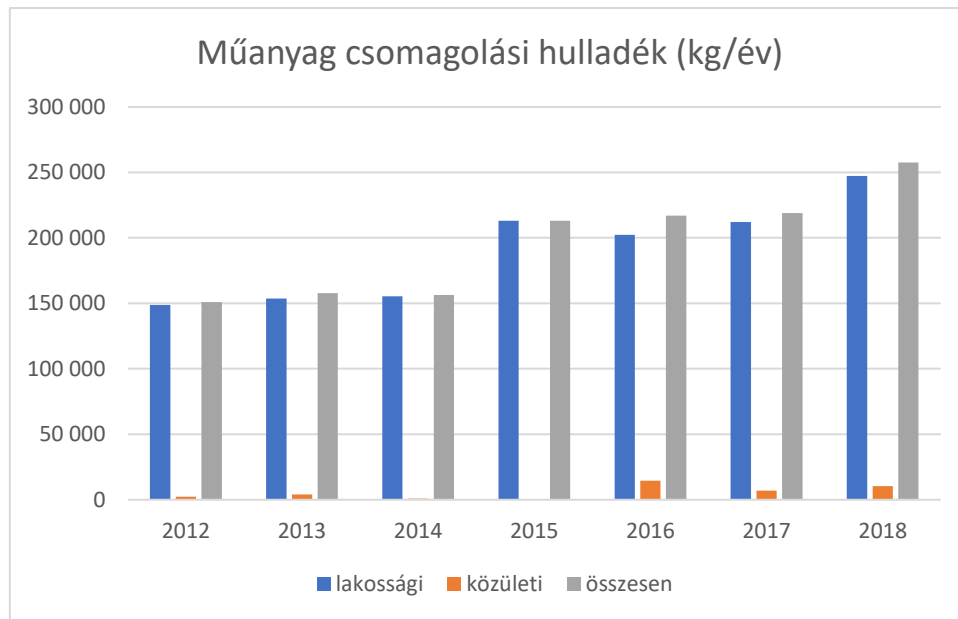
A lakosságtól származó biológiailag lebomló hulladékok mennyisége a vizsgált időszakban fokozatosan és nagymértékben nőtt, a közületi eredetű hulladék erősen változó volt az évek során.

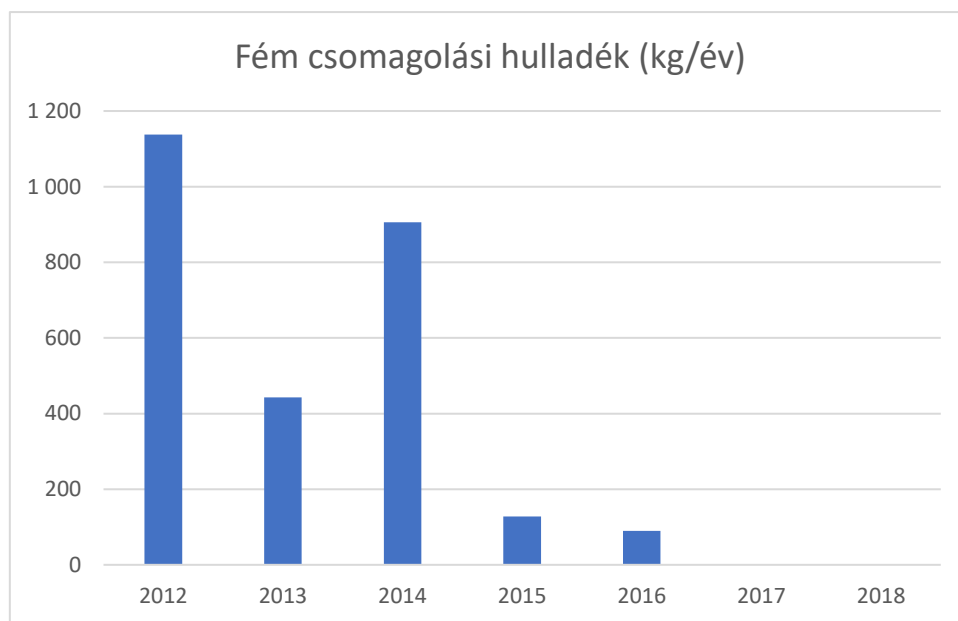
18. ábra A biológiailag lebomló hulladék mennyiségének változása lakossági és közületi bontásban az elmúlt 7 évben.

A műanyag csomagolási hulladék vizsgált időszak elején alig változott, majd 2015-től a mennyiség megnőtt és kissé csökkenő kezdeti szakasz után jelentősen nőtt a lakosság körében. Mindeközben a fém csomagolási hulladék jelentősen változott, alapvetően csökkent (2017-ből és 2018-ból nincs adat). Az üveg csomagolási hulladék mennyisége is csökkent; ennek mennyisége egyébként nagyságrendileg nagyobb a fém hulladéknál és kb. fele-harmada a műanyag hulladék mennyiségének.

A lakosságtól begyűjtött papír és karton csomagolási hulladék ugyanebben a terminusban, ha nem is egyenletesen, de másfélszeresére nőtt! Egyes években hirtelen megnő a közületektől származó hulladék mennyisége is, mely jellemzően relatíve igen alacsony. Egy évben, 2013-ban azonban jelentősen meghaladta a lakossági hulladék mennyiségét, és további 1 évben annak felét is.

19. ábra A lakossági és közületi műanyag csomagolási hulladék mennyiségének változása az elmúlt 7 évben.

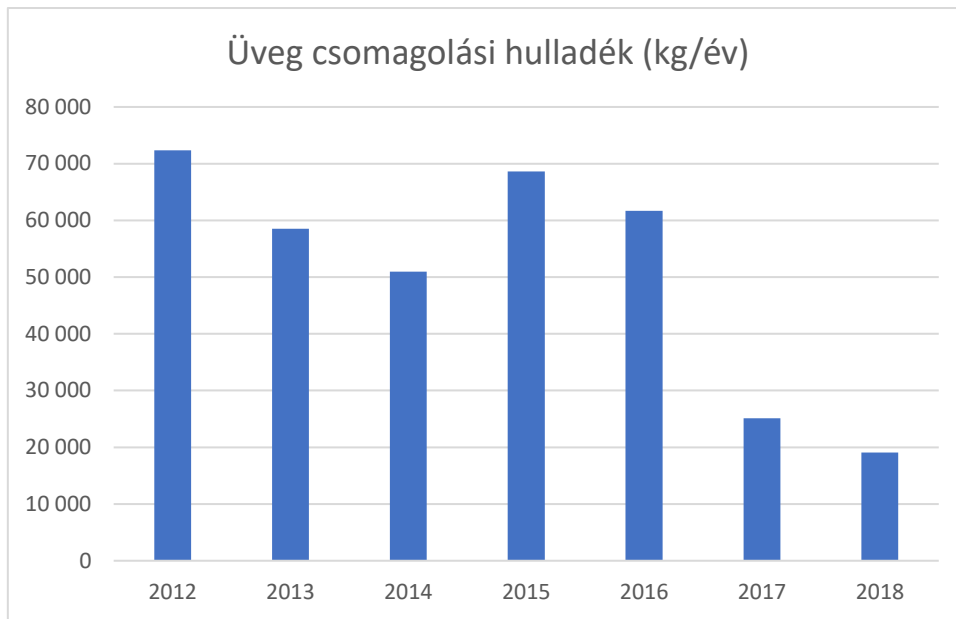
20. ábra A fém csomagolási hulladék mennyiségének változása 2012-2016. között.

RENATUR 2005 BT.

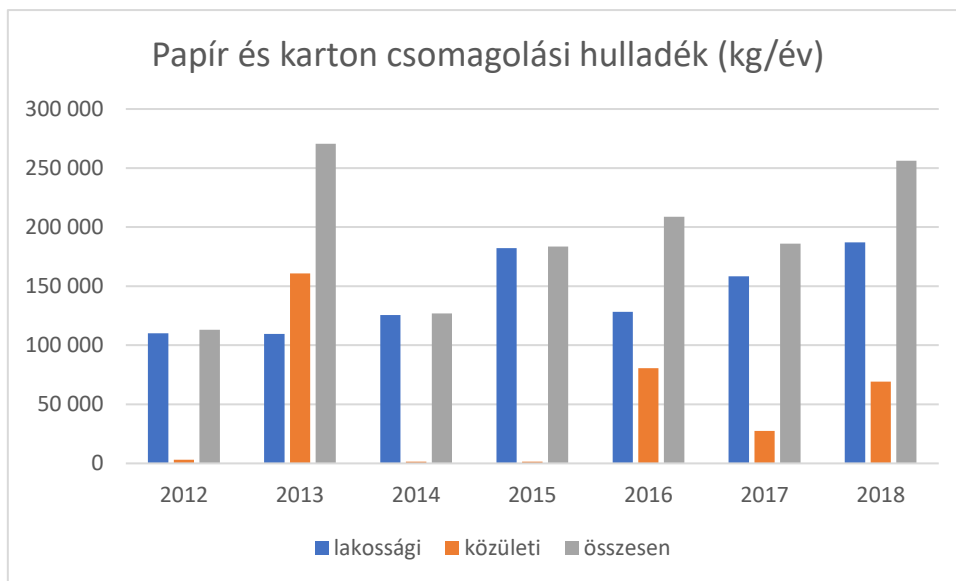
*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

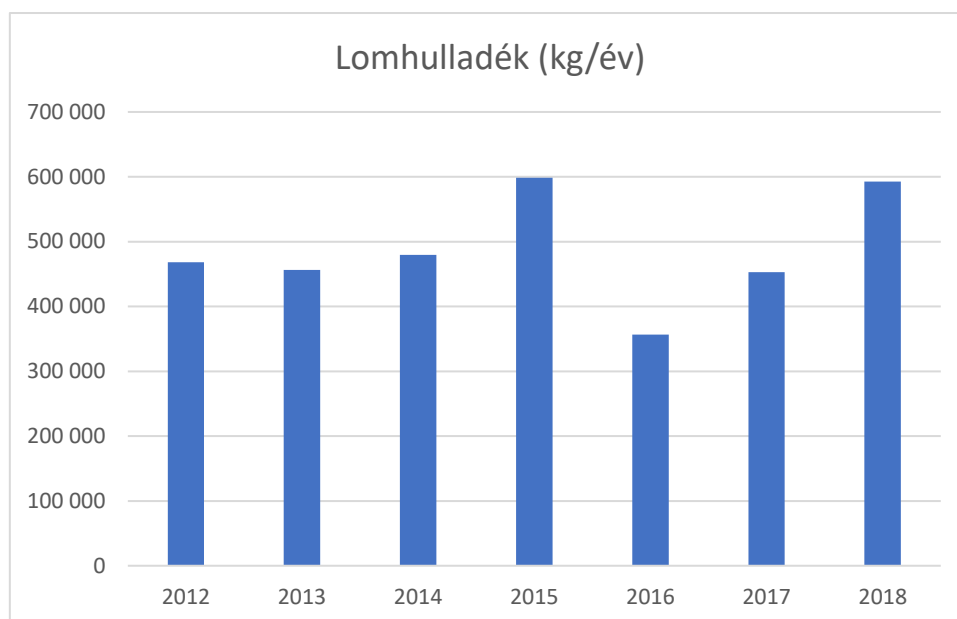

21. ábra Az üveg csomagolási hulladék mennyiségének változása az elmúlt 7 évben.

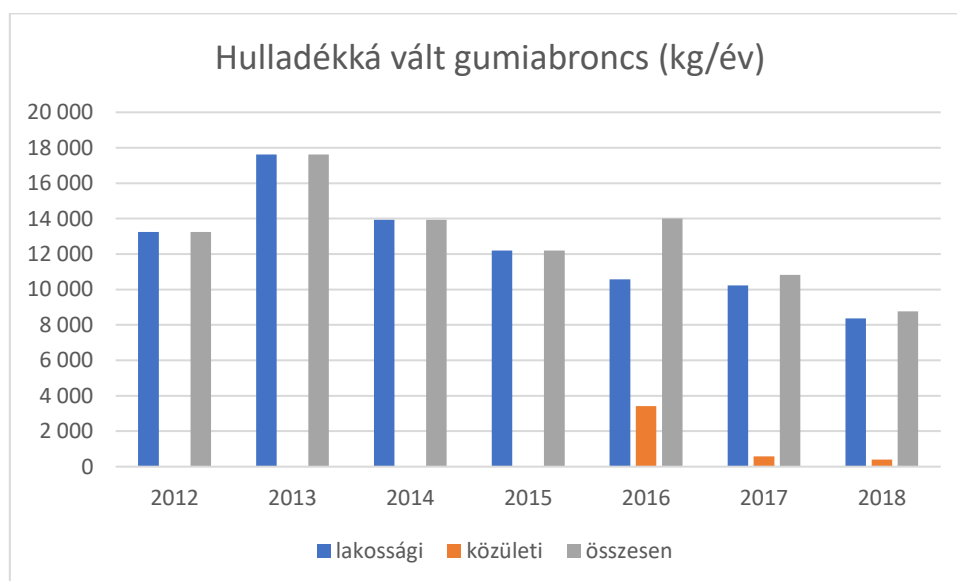
22. ábra A papír és karton csomagolási hulladék mennyiségének változása az elmúlt 7 évben.

Az évről évre begyűjtött lom mennyisége több száz tonna; a begyűjtött mennyiség jellemzően 450 t/év körül alakul.

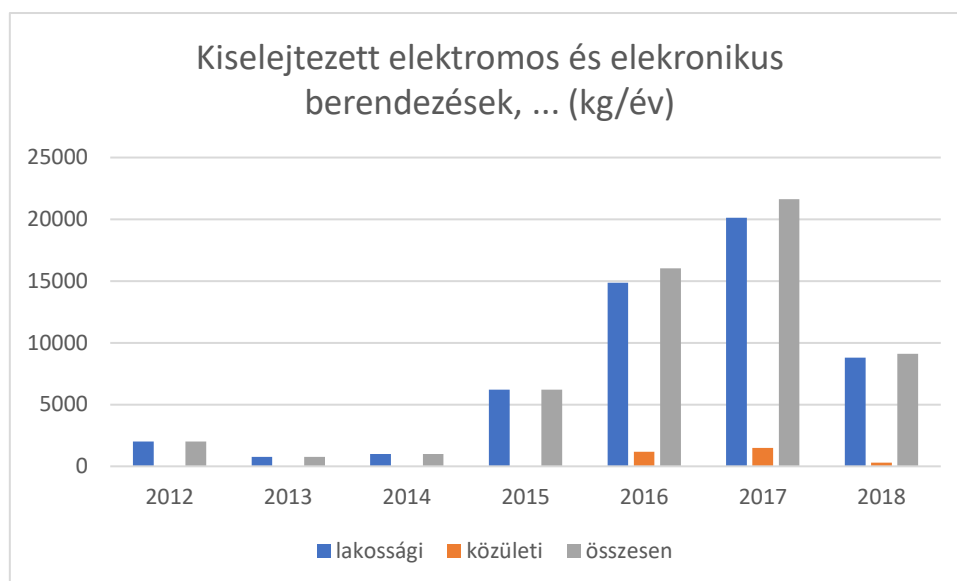
23. ábra A lomhulladék mennyiségének változása 2012-2018. között.

A gumiabroncsok közületektől történő gyűjtése az utóbbi 3 évben kezdődött meg. A kezdeti nagy mennyiség azóta alacsonyan stagnál; a lakossági eredetű gumiabroncs-mennyiség is évről évre csökken.

24. ábra A hulladékként begyűjtött gumiabroncs mennyiségének változása 2012-2018. között.

Ugyancsak 2016-ban kezdődött meg az elektronikai berendezések gyűjtése közületek számára. A lakossági elektronikai hulladék mennyisége az azt megelőző évben kezdett megnövekedni és egészen 2017-ig jelentősen, többszörösére nőtt. Mindkét viszonylatban 2018-ban jelentős csökkenés következett be.

25. ábra Elektronikai hulladék mennyiségének változása az elmúlt 7 évben.

Az NKP IV. a települési szilárd hulladékkal kapcsolatosan az alábbi tendenciákat, célokat és indikátorokat vázolja fel:

„A keletkezett települési szilárd hulladék mennyiségének tekintetében az elmúlt években csökkenés figyelhető meg - ami részben a gazdasági válság következményeképpen fellépő megváltozott fogyasztási szokásoknak köszönhető – de a hulladék mennyiségének nagyságrendje az uniós tagállamokhoz képest még mindig magas és hasznosítása alacsony szintű, továbbá a keletkezett hulladék kezelése sem felel meg a kor színvonalának, az elvárásoknak.”

Célok:

1. Elkülönített hulladékgyűjtési rendszerek fejlesztése (2015-ig elkülönített hulladékgyűjtési rendszer létrehozása a háztartásokban képződő üveg-, fém-, műanyag- és papírhulladék vonatkozásában).
2. Az újrahasználat és a hasznosítás növelése (2020-ig a háztartásokból származó, illetve az ahhoz hasonló papír-, fém-, műanyag-, és üveghulladék esetében az újrahasználatra való előkészítést és az újrafeldolgozást tömegében átlagosan minimum 50%-ra kell növelni).
3. A környezeti szennyezések és a nyersanyag felhasználás csökkentése.
4. A lerakással történő ártalmatlanítás arányának 40% alá csökkentése.”

Ha a fenti adatokra visszagondolunk, a (lakosságtól) külön gyűjtött, újrahasznosítható anyagok 20 %-a a teljes lakosság által termelt hulladékmennyiségnek, így a 2020-i kitűzött cél nem lesz tartható.

A hulladéktermelés problematikája összetett, egyik leglényegesebb vonatkozása az előállítási anyag- és energiaigény, a gyűjtés, ártalmatlanítás energia- és helyigénye. Utóbbi esetében elegendő az idővel betelő, ezért újabb hulladéklerakókra gondolni, melyek esetenként, természetes élőhelyeken kerülnek kialakításra. Ennek helyi példája a bucka-tavi hulladéklerakás, ami ugyan ipari hulladékkal történt, és felszámolásra került, mégis jól példázza, hogy a hulladéklerakásnak többek között, helyigénye és környezeti hatása van.

Nem véletlen, hogy egy-egy hulladéklerakó létesítése, azzal együtt, hogy fontossága vitathatatlan, nem egyszer lakossági ellenállásba ütközik.

Legfontosabb a megelőzés, a tudatos vásárlás, a kíméletes használat. Mindezt nem segíti a termékadások erőszakos marketingje, az anyagi jellegű birtoklási és önjutalmazási vágy, a termékek szándékosan rövid élettartamra való tervezése.

Az illetékes környezetvédelmi hatóság 17. sz. mellékletben közölt véleményében, a Ht. 92. § -ra hivatkozva, említi, hogy 2020. december 31-ig a szelektíven gyűjtött hulladékok részarányának növelése

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

érdekében a szelektív hulladékgyűjtő rendszer megfelelő üzemeltetését, fejlesztését, valamint a veszélyes hulladékok lakossági hulladékba való keveredésének csökkentése érdekében célirányos gyűjtési akciók megtartását, illetve a hulladékgyűjtő udvar fejlesztését szorgalmazni kell. Ugyanezen paragrafus (3) bekezdése alapján a Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya szükségesnek tartja az építési-bontási hulladékok kezelésével kapcsolatos teendők kidolgozását, hiszen azok újrahasznosítását, tömegében 70 %-os arányban 2020. végéig meg kell oldani.

A kerti komposztálás a szerves anyag helyi, szállítás nélküli kezelését és felhasználását, a központi gyűjtés és kezelés energia- és költségigényét csökkenti, valamint redukálja a külső tápanyagforrás igénybevételét. A szerves hulladék lerakón történő elhelyezését csökkenteni, egyidejűleg a házi komposztálás terjedését szorgalmazni kell, a Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya szerint is.

A zöldhulladék köz- és magánterületeken képződő fűnyesedék, levél, gally, ág, törzs, dísz- és gazdasági növények maradványai. Ezek jelentős része, helyben, házi kertben, könnyen komposztálható. Itt nem lehet cél a komposztálási technológia ismertetése, és az sem, hogy az alapvetően ártalmatlan zöldhulladék veszélyforrásait bővebben elemezzük. (Utóbbira néhány példa: a természetes élőhelyre kirakott szerves hulladék kirohasztja a növényzetet, ezért helyén nyílt, bolygatott felszín keletkezik. A lassan lebomló, de koncentráltan jelen lévő szerves anyag tápanyag-többletet okoz, mely a nyílt felszínen egyébként is hamarabb megjelenő gyomok terjedésének, növekedésének kedvez. A hulladékkupacokban gyakran vannak még élő növényi maradványok, magvak, termések, vegetatív szaporító képletek, melyek tájidegen kerti dísznövények szabadföldi elterjedéséhez vezetnek. Gyakran ezek nagymértékű elszaporodása okozza a természetes élőhelyek további degradációját. A szerves hulladék felgyűjtésével a halom alatt lévő talaj, növényzet, állatvilág károsodik, tönkremegy, helye tápanyagban dúsul, és az esetleg felügyelet nélkül hagyott égetés tűzkárokat okozhat, különösen nem megfelelő időszakban, csapadékhányos területen.)

A komposztálás egy „kis üzem”, mely hatékony működtetésének megvannak a maga fogásai, de egyáltalán nem bonyolult, a fő elvek mindenki számára könnyen megérthetőek. Van, amit nem tanácsos a komposztba tenni (az aprítatlan ág, a nehezebben lebomló tülevél is ilyen, de pl. a fertőzött gyümölcsfa-ágak, termések jelentősége nagyobb).

A komposztálás az anyag előkészítését is magába foglalja (legfontosabb az aprítás, a különböző frakciók keverése, stb.)

A komposztálás elleni egyik érv a szag és a folyamat feladatigénye, lassúsága. Megfelelően kezelt, de a kevésbé jól kezelt kerti komposztáló sem bűdös és az anyag még kis kezelés mellett is, egy év alatt lebomlik. Éves szinten is csekély idő ráfordításával a komposzt hamar (hónapok alatt) használhatóvá érik.

Ezzel együtt, ha nem is minden lakos akar komposztálni, fokozatosan törekedni kell rá, hogy a közszolgáltatásba kerülő szerves hulladék mennyisége a lakosság által is csökkenjen. A lakos saját, jól megértett alapvető érdeke a helyi tápanyag-forrás megtartása kellene legyen, nem lenne szükség gazdasági ösztönzőket bevezetni. A tájékoztatás és a támogatás (pl. komposztáló tanfolyam, ingyen vagy olcsó ládák kiosztása) jelentősége ezért nagy.

A közterületeken keletkező szerves hulladék kezelése az önkormányzattól és a közszolgáltatótól is függ. Gyűjtést követően központi komposztálótelep, vagy a szigetmonostori példa alapján, egy önkormányzati mulcsüzem, lehet a feldolgozás helye. Szigetmonostoron a közterületekről és a magánkertekből begyűjtött, jellemzően fás szerves hulladékot egy, az EU által támogatott Klímapark projekt keretében vásárolt aprítógéppel dolgozzák fel, különböző szemcseméretre. A nagyobb frakció mulcsozásra és aprítékkazánba használható, a kisebb frakcióból brikett készül.

A mulcsozás talajtakarást jelent, erre a faapríték kiváló, tiszta, zsákolható alapanyag. A mulcsozás révén a talaj energiaigényes, a talaj szerkezetét rontó, CO₂-tartalmának légkörbe vezetését eredményező bolygatása (vö. kapálás) csökkenthető, ugyanis a mulcsréteg alatt a gyomok fejlődése lassabb, megakadályozódik. A mulcs késleltetett tápanyagpótlásnak is értelmezhető, hiszen az apríték fokozatosan lebomlik.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

Javasoljuk a környezeti kockázatok csökkentése érdekében (összességében a Környezetvédelmi Információs Rendszer keretében) felmérni az illegális hulladéklerakók helyét, meghatározni anyagtartalmukat és mennyiségüket, ezek alapján a lerakás okát, lehetőség szerint okozóját. (A hulladékban néha előfordul személyes jellegű irat, megcímezett levél, vagy a levágott növényi gallyból lehet visszakövetkeztetni, melyik kertből származik. Meg lehet találni az ok és a lerakás közötti összefüggést. Pl. szállítási útvonal, távolság, megközelíthetőség, közszolgáltatás elégséges vagy elégtelen volta, lakosság tájékozatlansága /elérhető távolságban van hulladékudvar vagy van rendszeres lomgyűjtés a településen, de a lakos nem tudja, mikor/, társadalmi szempontból periferiális helyzete, a minimális kulturális és környezeti nevelés hiánya. Az okot is kezelni kell, de a kialakult helyzetet is: a hulladékot felszámolni, vagy az elkövetővel elszállíttatni, és mindenképpen szankcionálni.)

7.2. Ivóvízellátás, szennyvízkezelés

Szigetszentmiklóson jelenleg a Fővárosi Vízművek Zrt. gondoskodik az ivóvíz-szolgáltatásról, valamint a szennyvíz-elvezetésről és -kezelésről. A korábbi szolgáltató az Észak-Csepel Szigeti Vízfűtő és Csatornamű Nonprofit Kft. (Szigeti Vízművek Nonprofit Kft.), mely 2014-ben ezeket az üzletágait átadta, jelenleg a felszíni csapadékvíz-vezető rendszerek karbantartásáért felel.

A TKP II. -ben több intézkedés foglalkozik a szennyvízkezeléssel és egy az ivóvíz-ellátással:

3. sz. program	Bucka városrész csatornázása, szennyvíztisztító bővítése, tisztított víz biztonságos elvezetésének megteremtése
4. sz. program	Az RSD mikrobiológiai szennyezettségének csökkentése
7. sz. program (1)	Települési folyékony hulladék (lakossági szennyvíz) gyűjtésének hatékonyabbá tétele, 2017-ig
7. sz. program (2)	Települési szennyvíziszap kezelése és elhelyezése, 2017-ig
21. sz. program	Ütemezett együttműködési program a Fővárosi Vízmű Zrt.-vel, 2011-2017

A felsorolt programok egy része megvalósult. A 21. sz. program meglehetősen széleskörű; egy eleme foglalkozik a szennyvízkezeléssel, a kutakkal. Itt összességében a vízbázisvédelem a cél.

A TKP II. javaslatot tesz a felszín alatti víz és talaj minőségének mindennemű szennyezések ellenére védelmére, a településtisztasági rendeletről a szennyvíztisztítás hatásfokának javításán túl az ivóvízbázis védelemig.

Ivóvíz-biztosítás szempontjából jelentős a felszíni vizek állapotminősége is.

A hatékony szennyvíz-gyűjtés és -kezelés a felszíni és a felszín alatti vizek, a talaj, és mindezekon keresztül az élővilág és az ember védelme érdekében kulcskérdés. Humán-egészségügyi szempontból itt talán a legfontosabb a megfelelő ivóvíz kockázatmentes biztosítása, de nem elhanyagolható a felszíni vizek rekreációs hasznosítását lehetővé tevő, vagy éppen ellehetetlenítő vízminőség kérdése sem. Az RSD tisztított szennyvízbefogadója, de korábban a talajvízen keresztül tisztítatlanul is fogadta a szennyvizeket. A tisztítás hatásfoka hagy kívánnivalót maga után, ezért merült fel a tisztított szennyvíz Dunába vezetése, - át a Csepel-szigeten. Erre vonatkozóan másutt tettünk javaslatot.

A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 16. sz. mellékletbe csatolt véleménye alapján:

1. A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet előírásait be kell tartani.
2. Szigetszentmiklós területe érinti a 35100/2797-28/2016. ált. (FKI-KHO: 400-26/2016.) számú határozattal módosított, KTVF: 11490-3/2009. számú határozatban kijavított, KTVF: 5020-3/2008. számú határozattal (a továbbiakban: Vízbázis-határozat) kijelölt Csepel-Halásztelek vízbázis

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

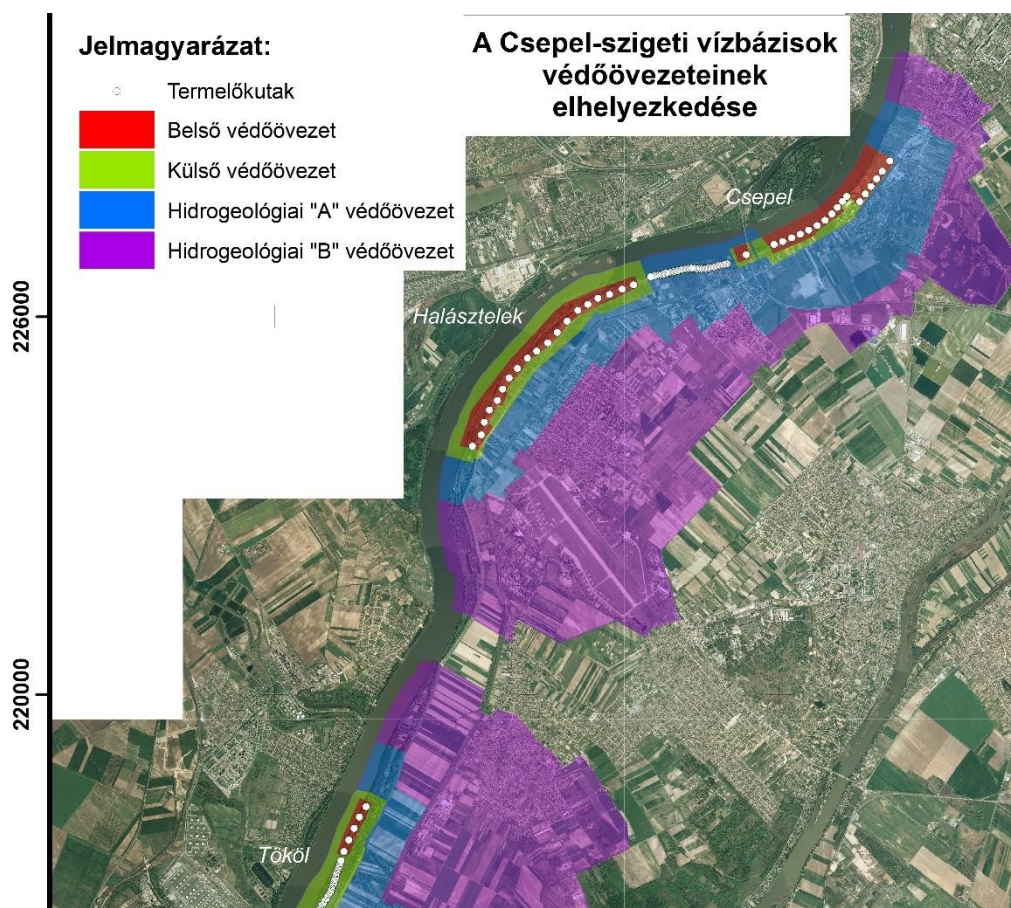
hidrogeológiai „A” és „B” védőterületét. A vízbázis üzemeltetője a Fővárosi Vízművek Zrt. (1138 Budapest, Váci út 182.).

3. A felszíni és felszín alatti vizek minősége nem veszélyeztethető, be kell tartani a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Kormányrendelet és a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII.21.) Kormányrendelet előírásait.
4. A területéről elvezetett szennyvíz és csapadékvíz minőségének meg kell felelnie a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII.25.) KvVM. rendelet előírásainak.
5. Amennyiben közüzemi ivó-, csapadék-, vagy szennyvízhálózat kiépítése, átépítése, megszüntetése válik szükségessé, úgy a munkálatok megkezdése a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 28/A.§ (1) bekezdés szerinti, végleges és érvényes vízjogi létesítési, illetve megszüntetési engedély birtokában kezdhető meg.
6. A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 55. § alapján a szennyvízcsatornával rendelkező területeken az ingatlan tulajdonosok kötelesek a víziközmű-szolgáltatás igénybe venni, ha az ingatlant határoló közterületen olyan, a közműves ivóvízellátás vagy a közműves szennyvízelvezetés és tisztítás biztosítását szolgáló víziközmű-rendszer helyezkedik el, amihez ivóvíz-bekötővezeték vagy szennyvíz-bekötővezeték és azok műtárgyai kiépítésével közvetlenül csatlakozni lehet.

E fejezettől külön tárgyaljuk a nem szennyvíz-eredetű, hanem hulladéklerakásból származó szennyezéseket, mint például a Bucka-tó szennyezése és kármentesítése. A tó – mely kavicsbányászat révén jött létre és ipari eredetű veszélyes hulladékkal töltötték fel – szennyezettsége nem gyakorolt hatást ivóvízbázisra.

A csapadékvíz elvezetés, ill. megtartás is hatással lehet a felszíni és felszín alatti vizek minőségére. A Fővárosi Vízművektől kapott adatok és információk összegzése:

A vízbázisvédelmi területek átnézeti térképe alapján látható, hogy a legérzékenyebb belső és külső védőövezetek a Duna mentén találhatóak, a Hidrogeológiai „B” védőövezetek azonban jelentős területet foglalnak el a sziget nyugati felén.

26. ábra Vízbázisvédelmi területek Szigetszentmiklós térségében (Forrás: Fővárosi Vízművek)

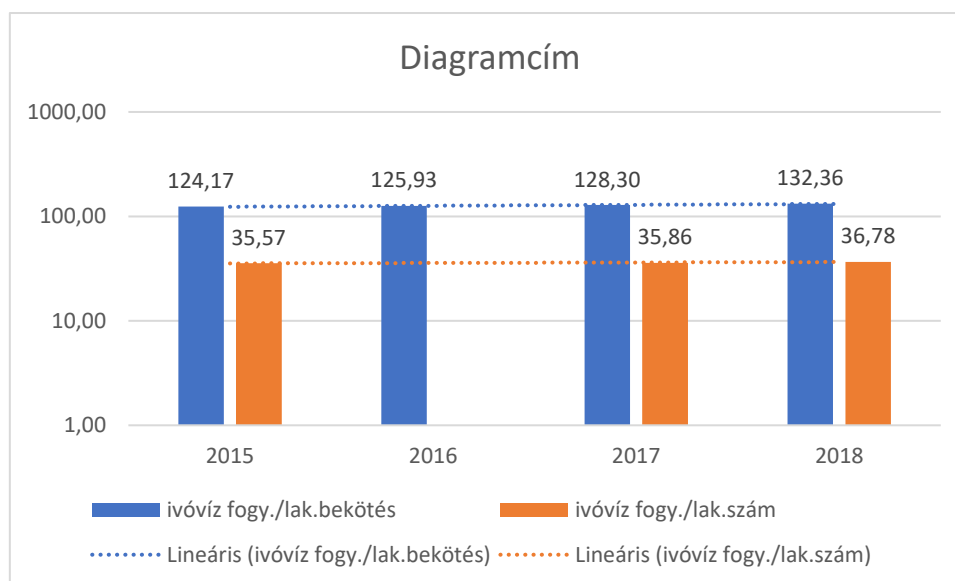
A társaság víziközműveket (bekötési vízmérőket) tart nyilván, nem ingatlanokat, tételes fogyasztókat, így például a fogyasztási szokásokra utaló liter vagy $\text{m}^3/\text{fő}/\text{nap}$ -adatokat nem számíthatók egzakt módon. Ezzel együtt, az alábbi ábrán feltüntetjük a lakossági vízfogyasztás főre lebontott értékének éves változását. A fejenkénti fogyasztás növekedése jelentéktelen. Mindeközben a lélekszám több ezer fővel gyarapodott. Ennek folyományaként a 2015. és 2018. közötti időszakban a város lakosságának össze vízfogyasztása közel 200 000 m^3 -rel nőtt.

Ezen értéknél alig nagyobb a közületi fogyasztás (220 000 $\text{m}^3/\text{év}$), de ez is jelentős emelkedést mutatott az évek során.

A lakossági bekötési vízmérők száma a 2014-2018-as évek viszonylatában 10.500 db körül, az utóbbi években évi 150-200 db-os növekedéssel emelkedik, a nem lakosságiaké 1.000 db körül mozog, némi emelkedéssel, az évek során. Ezen adatokból annyi összefüggés állapítható meg, hogy számszerűleg nő az ivóvíz igénybe vevők aránya, mely nyilván a lakosság és az intézmények számának növekedésének köszönhető. Ez az irány az összes ivóvíz-mennyiség és kibocsátott szennyvíz-mennyiség növekedését is prognosztizálja. A víz a Duna kavicságyba beszűrődött vize, egyúttal a Duna a tisztított szennyvíz befogadója is, így a folyót duplán terheli az ivóvízfogyasztás.

A kapott adatok alapján a lakossági összes szennyvíz-kibocsátás 2014. és 2018. között közel másfélszeresére nőtt (1,46-szoros növekedés). Ennél lényegesen kisebb a közületek növekménye a vizsgált 5 év távlatában (1,23-szoros növekedés)..

A lélekszám növekedése 2015. és 2018. között közel 10 %.

27. ábra Ivóvíz-fogyasztás változása 2015. és 2018. között Szigetszentmiklóson. A fogyasztott víz- m³-ket elosztottuk a lakosság számával, és a lakossági bekötések számával is. (Adatok forrása: Fővárosi Vízművek Zrt.)

A Társaság ivóvíz-minőségi adatokat is rendelkezésre bocsátott, mellyel kapcsolatban megjegyzi, hogy „a felsorolt évben a BFKNF közegészségügyi szakhatóság részéről a szolgáltatási területünkön az ivóvíz minőségi adatok alapján vízkorlátozásra, vagy vízellátásra vonatkozó tiltó határozat nem volt.”

Az ivóvíz- és szennyvíz-adatokat – mely átlagadatokat - határértékkel összefüggésben, szakembernek érdemes elemezni. Az egyes szennyvíz-komponensekhez megadott határértéket egyik adat sem érte el.

A kapott, telepre érkező szennyvíz-mennyiségre vonatkozó alábbi adatok alapján látható, hogy a mennyiség tendenciózusan nő és a 2014-es bázisév adatait a 2018. évi adatok közel másfélszeresen haladják meg!

Év	Befolyó szennyvízmennyiség m ³ /év
2014	1 361 502
2015	1 574 859
2016	1 714 155
2017	1 786 342
2018	1 842 340

6. táblázat Az utóbbi 5 évben telepre érkező szennyvízmennyiség változása. (Forrás: Fővárosi Vízművek)

A Fővárosi Vízművek Zrt.-től kapott számszerű adatokat és további információkat a 11., 12., 13. sz. mellékletekben adjuk közre. Nem csatoltjuk a szintén megkapott üzemeltetési szabályzatot és egyéb olyan információkat, mely mélyebb tanulmányozást igényelnek.

A 11. sz. mellékletben szereplő ivóvíz- és szennyvíz- mennyiségi adatokat a fentiekben adtuk közre.

A 12. sz. melléklet az ivóvíz-minőség éves változását, a 13. sz. melléklet a szennyvíz minőségének változásáról ad információt. Az adatok éves átlagok, elemzésük a határértékek és folyamatok ismeretét igényli.

A Társaságtól megkaptuk az ivóvíz- és szennyvíz-hálózat főbb műszaki adatait tartalmazó adatbázis is, mely 2017. évi állapotokat tükröz. Az ivóvíz-ellátó víziközmű-rendszer jellemző csőátmérői 50 mm és 1000 mm között változnak; a hossz fele 100 mm átmérőjű. Az össz-hossz közel 198.000 m, vagyis közel 200 km.

A szigetszentmiklósi szennyvízelvezető és - tisztító rendszer hálózatának hossza közel 177 km. A jellemző csőátmérők 63-600 mm közöttiek; a rendszer közel fele 200 mm átmérőjű.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

A Szigetszentmiklós szennyvíztisztító telepre vonatkozó főbb információk:

1. A szigetszentmiklói szennyvíztisztító telep Szigetszentmiklós északi részén helyezkedik el. A szennyvíztisztító telep a Szigetszentmiklós Város Önkormányzata tulajdonában álló 0267/4 hrsz. alatti ingatlanon található.
2. Régi teleprész
  - Szigetszentmiklós város régi szennyvíztisztító telepe 1994-1995-ben létesült, 5000 m³/d tisztítóképességgel, teljes biológiai tisztítást, nitrifikációt, denitrifikációt, biológiai foszfortalanítást magában foglaló, A2/0 tisztítási technológiával.
3. Új telep
  - A telep 2014-ben bővítésre került, amely során hidraulikai kapacitása 6 000 m³/napra nőtt.
  - A KTVF: 16273-10/2013. számú, Szigetszentmiklós települési szennyvíztisztító telep bővítésének vízjogi létesítési engedélye alapján valósult meg a telepfejlesztés.
  - A telepre érkező szennyvíz mechanikai tisztítása új gépi rácsból és homokfogóból álló mechanikai egységen valósult meg, üzemem kívül helyezve a régi teleprészen található mechanikai egységet.
  - A mechanikailag előkezelt szennyvíz mennyiségarányos osztás után jut a meglévő és új tervezett teleprészekre.
  - Az OMS szennyvíztisztítási technológia került megvalósításra. A tisztítási technológia totáloxidációs, eleveniszapos eljárás, a keletkezett iszapok stabilizációjával, nitrifikációval, denitrifikációval, részleges biológiai foszfortalanítás szimultán foszfortalanítással történő kiegészítésével.
4. Telep tervezett hidraulikai kapacitása

Qd (m ³ /d)	Qh (m ³ /h)	Qh max (m ³ /h) (Z=1/14)	Lakos egyenérték (LE)	Befogadó
6000	249	498	45 350	Duna 1631+150 fkm

Bár a város ivóvíz-hálózata megfelelő, már a TKP II. időszaka előtt felmerült egy új vízellátási koncepció készítése.

A szennyvíz témakörével többek között a Gazdasági Program (2015-2019, továbbiakban: GP), a Hulladékgazdálkodási terv (2011-2016 továbbiakban: HGT) is foglalkozik.

Részlet a GP-ból:

„Szennyvízcsatornázás, szennyvíztisztítás

A település 1995 óta rendelkezik egy olyan korszerű szennyvíztisztító teleppel, mely hosszú távon kiszolgálja a teljes települést. A telepet 2014-ben rekonstruálták és bővítették. A tisztított szennyvíz befogadója a nagy Duna. Ezért tehát minden jelenlegi és jövőbeli szennyvízhálózatot e pont felé kell irányítani. Az irányítás, átfogatás a belterületen megtörtént, amikor a Ráckevei (Soroksári)- Duna-ági elavult szennyvíztisztító telepet felszámolták. Hátra van még a Csepel Autó gyárterület szennyvizének átirányítása az új tisztítótelep felé. A település egészére jellemző a szennyvíz egyszeri, vagy többszörös átemelése, mert a csatornázandó vízgyűjtő terület terjedelmes és sík.”

A GP készítése idején és később több fejlesztési projekt is lezajlott.

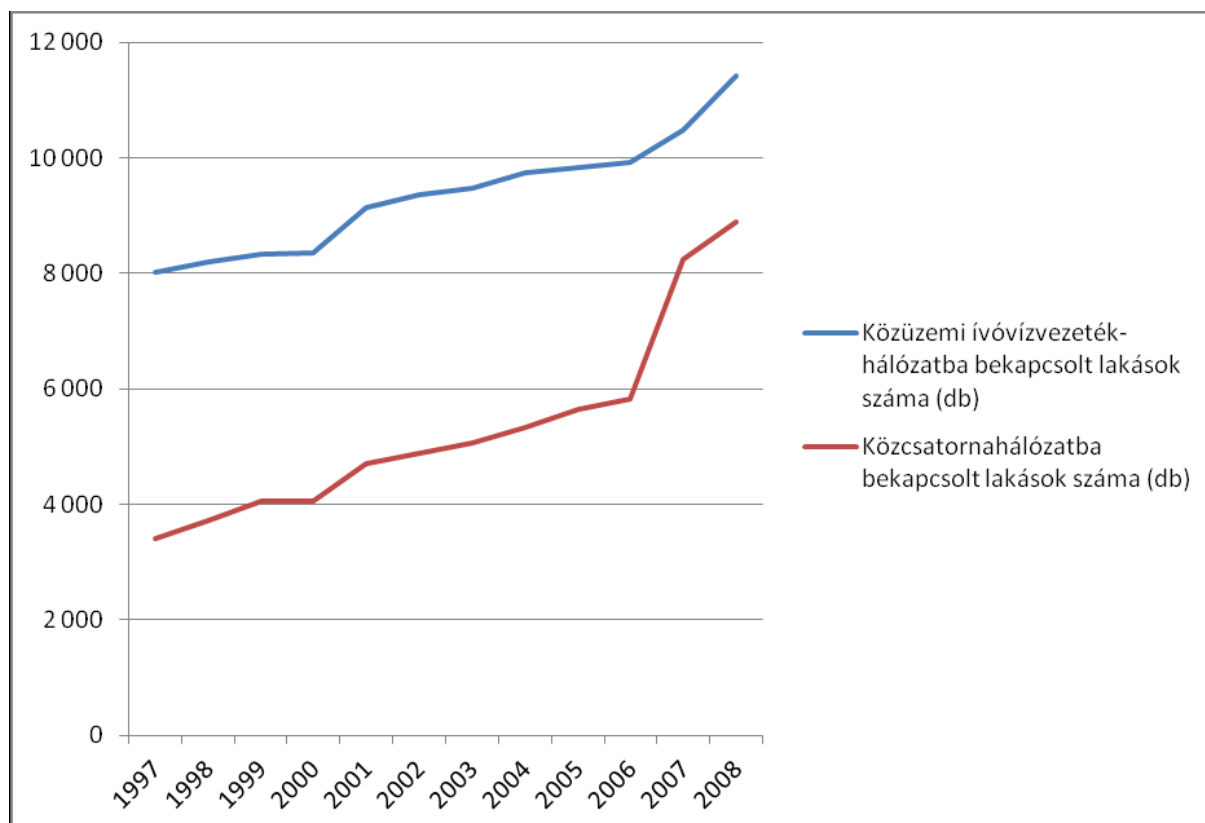
RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

A HGT alapján ismert, hogy 2011-ben „a szennyvízcsatorna-hálózatba a lakások 77,4%-a van még csak bekötve, ám a Bucka-városrész csatornázása már folyamatban van.” „E számok mögött azonban jelentős közelmúltbeli fejlődés áll: 1995-ben a lakások alig több mint ¼-e volt még bekapcsolva a közüzemi vízhálózatba, s 39%-a a csatornahálózatba.”

A közműolló alakulásáról rendelkezésre álló grafikus információ az alábbi ábrán látható:

28. ábra 24. ábra A közműolló alakulása Szigetszentmiklósön 1997 és 2008 között. (Forrás: TKP II alapján: Szigetszentmiklós Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2010)

7.3. Csapadékvíz-elvezetés

A csapadékvíz-vezető rendszerek üzemeltetése az Észak-Csepel Szigeti Vízf- és Csatornamű Nonprofit Kft. (Szigeti Vízművek Nonprofit Kft.) feladata. A Kft. 2014-ig az ivóvízszolgáltatásért és szennyvízelvezetésért is felelt.

A felülvizsgált TKP nem tartalmazott csapadékvíz-elvezetéssel kapcsolatos intézkedést. Az eltelt időszakban azonban a témakör többször is megoldandó feladatokat támasztott, melyre válaszul koncepcionális szintű és konkrét tervek is születtek, melyek elsősorban:

1. DHI Hungary Kft: Tervezés támogatás Szigetszentmiklós Városi csapadékvíz-gazdálkodási programjához, 2018. október
2. Dornbach Ádám: Szigetszentmiklós Zöldinfrastruktúra Fejlesztési Koncepciója, szakdolgozat, 2017
3. Trabak Zoltán, diplomamunka „Vízvisszatartási lehetőségek vizsgálata a zöld infrastruktúra fejlesztése kapcsán Szigetszentmiklósön”, 2017. december

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

4. Béres Katalin, diplomamunka-feladat: „LID kontroll megoldások hatékonyságának vizsgálata egy mintaterületen”, 2017

A dokumentumok készítésének dátumából jól látható, hogy azok már a TKP II. tervezési időszaka után születtek, szinte egyidőben, ami mindenképpen jelzi a témakör fontosságát, aktualitását.

A következő tervezési időszakra az alábbiak figyelembevételével folytatni javasoljuk a csapadékvíz kezelésére tett törekvéseket.

A település fő felszínvíz-befogadói a Csepel-szigetet két oldalról határoló folyóágak, a Duna és az RSD. A település belterülete szempontjából az RSD-nek van jelentősége.

A tervezési terület – másutt részletesebben bemutatott - domborzati adottságai miatt, a felszíni lefolyás helyenként akadályoztatott. A csapadékvíz-elvezetés különösen a Bucka városrészben nehezen megoldható problémákkal jár.

Amint fent jeleztük, több tanulmányterv és diplomadolgozat foglalkozott a csapadékvíz elvezetéssel. A lehetséges megoldások között szerepelnek a víz megtartását szolgáló technológiák alkalmazása is, pl. esőkert létesítése. A csapadékvíz helyben tartására, elszivárogtatására megvalósult példák is vannak Szigetszentmiklóson, például a sportcsarnok közelében lévő szikkasztómedence formájában.

A vizsgálatok alapján a csapadékvíz helyben tartásában, éppen a domborzati és földtani adottságok miatt, nagy potenciálok - és kényszerek - vannak. Bár a megszokott szemlélet szerint a csapadékvizet „illik elvezetni” a befogadói, érdemes mérlegelni azt, hogy

1. ha a vízgyűjtőn mindenki így tesz, vagyis még csak passzívan sem hasznosítja a csapadékvizet, hanem megszabadul tőle, akkor az alvízi irányban az árvízi hozamok növekedését okozza;
2. mennyire különösen fontos a vízhozamok megfelelő kezelése, amikor a csapadékkintenzitás szélsőségesebbé válik, és a hirtelen megjelenő nagyobb vízmennyiségek gyakorisága nő, a száraz periódusok hossza pedig nyúlik;
3. ha a vizet elvezetjük, a talaj felső rétegének víztartalma a lehetőségekhez képest sokkal alacsonyabb lesz – nincs miért csodálkozni az „elsivatagosodáson”, melynek a klimatikus összetevője csak egy tényező, a másik a vízelvezetés;
4. a vízhiányos periódusra a lehullott (és beszivárogtatott/betározott) csapadék közel ingyen rendelkezésre állna.

Természetesen nem mindenhol oldható meg a csapadékvíz megtartása, a lefolyás lassítása, de a beszivárogtatás lehetősége gyakorlatilag mindenhol adott, ill. segíthető (ld. homoktalaj, burkolatok minimalizálása, esőkertek, vízáteresztő burkolatok létesítése). Az sem biztos, hogy a csak vízelvezetésre épülő megoldások mindenütt megoldhatók, éppen a domborzati adottságok miatt.

A következő időszakban javasoljuk a különböző megoldások további részletes vizsgálatát és annak mérlegelését is, hogy a vízmegtartásra alkalmas mélyvonulatok akár parkosított zöldfelületként, akár természetközeli területként legyenek kialakítva. Ezen a ponton a témakör átfed a klíma-, a táj, a természet-védelmi tervezéssel, de az ökoturisztikai, rekreációs, sőt, az egészségügyi és veszélyelhárítási témakörökkel is! (A témakör fontosságára, komplex kezelése, összefüggésben a klímavédelemmel és a zöldfelület-gazdálkodással, Pest Megye Közgyűlése is felívja a figyelmet a mellékletben csatolt véleményében.)

A Szigeti Vízművek Nonprofit Kft-től kapott adatok és információk alapján a következőket váltak ismerté:

1. A csapadékvíz-elvezetés csak zárt rendszerben történik. A rendszer össz-hossza 24 km.
2. A zárt rendszerrel lefedett terület alig 10 %.
3. A kialakított árkok nem a vízelvezetést, hanem a szikkasztást szolgálják.
4. Ezen felül a városban jelenleg kb. 160 szikkasztó kút is működik (a kapott kimutatásban 168 db szerepel).
5. Az elvezetett csapadékvíz befogadója az RSD, öt ponton.
6. A domborzati adottságok (és egyéb tényezők, pl. helyszűke) következtében vannak olyan településrészek (Bucka), ahol sem elvezetéssel, sem szikkasztással nem oldható meg az

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

összegyülemlett csapadékvíz kezelése, így ott tengelyen szállítják el a csapadékvizet. Ezen helyszínek összegzésre kerültek, a javasolt műszaki megoldásokkal (pl. feltöltés, árokásás, kút létesítés) és az onnan elszállított vízmennyiségekkel együtt. Ez utóbbi esetenként többszáz m³.

7. Van, ahol csapadékvíz-átemelő is létesült.
8. A szikkasztó-rendszer jellemzően kapacitáshiányos. 2018-ban egy fejlesztésre (bővítésre) került sor.
9. A Szigeti Vízművek Nonprofit Kft. éves feladata a csapadékvíz-elvezető rendszerek, szikkasztó árkok és szikkasztó kutak ellenőrzése és rendszeres karbantartása. Folyamatosan dolgoznak a megoldások keresésén.

A probléma jelentősége miatt említést érdemelnek a Gazdasági Program (2015 – 2019) „Csapadékvíz elhelyezés” c. fejezetének alábbi gondolatai:

„A hagyományos települési központban az útburkolat megjelenésével kezdődött meg a csapadékvíz elvezető hálózatok kiépítése. A befogadó a Ráckevei (Soroksári)- Duna-ág közelsége lehetővé tette, hogy a part menti városkából több ponton épüljön csapadékcsatorna betorkollás a Kis Dunába. Elsősorban szennyezettségi problémák, valamint az elvezető hálózat gravitációs elvezetési lehetőségének „kimerülése” miatt a hálózat gravitációsan térben nem fejleszthető.

Az egykori külterületeken, a ma már ipari parkokra, kereskedelmi-gazdasági funkciójú fejlesztési egységekké átalakult részekben területegységenként testre szabott csapadékvíz elhelyezési megoldásban kell gondolkodni.

A fő elvek már meg is valósultak:

A Duna-ágaktól távol lévő, középső területeken, a sziget közepén lévő ipari park közepes méretű ingatlanai saját területükön szivárogtatják el a csapadékvizet – pl. Leshegy Ipari Park, Lakihegyi lakó- és gazdasági területek, Felső-tag. Ugyanitt a közterületeken szintén a helyszínen tartás a gazdaságos megoldás, azonban ennek kiépítési és üzemeltetési vonzatait ki kell dolgozni.

A Nagy Duna-ág közelében lévő nagy kereskedelmi egységeket befogadó területekről (AUCHAN), valamint az M0 autópályáról előtisztítással és átemeléssel a nagy Duna-ágba vezethető a csapadékvíz.

A hagyományos, nyugat felé növekedett és növekvő belterületen is ki kell dolgozni egy megoldást a csapadékvíz visszatartására, késleltetett elvezetésére, az elvezető rendszer eszközeinek és üzemeltetésének megszervezésére.”

A Gazdasági Program egyik fejlesztési célja a fentiekkel összefüggésben a „Városi csapadékvíz hálózat fejlesztése, bővítése”.

7.4. A zaj és rezgés káros hatásai

A zaj és rezgés káros hatásai elleni védelem fontossága nagymértékben megnőtt az utóbbi évtizedben. Szigetszentmiklós Város is kötelezett zajtérkép készítésére, mely 2012-ben és 2017-ben készült el. A legújabb zajtérkép intézkedési terve jelenleg (2019. február) készül. A 2015. évi zajvédelmi intézkedési tervben szerepelnek konkrét szempontok, megoldások, a káros hatások csökkentésére, pl. decentralizáció, beépítés korlátozása, védőtávolság elhagyása utaktól, a zajhatások csökkentése érdekében.

A TKP II-ben egy intézkedés, a 14. sz. program foglalkozik a zajszennyezés csökkentésével. Abban a formában teljesítettnek tekinthető a program, hogy időről időre a zajvédelmi terv felülvizsgálata megtörténik és annak újabb felülvizsgálata jelenleg is zajlik. Ezzel együtt a jelenlegi TKP-ban a

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

zajvédelmi terv/program készítése/felülvizsgálata továbbra is szerepel, hiszen későbbi felülvizsgálatok is várhatók és a gyakorlati megvalósításra is sor kerül valamilyen formában.

A település egészségfejlesztési koncepciója is hangsúlyozza a zaj káros hatásainak megnövekedését és az az elleni védekezés fontosságát. Több megoldási javaslatot is felsorol (pl. zajvédelmi fal, növényzások telepítése), megállapítja továbbá, hogy a településen a közúti zaj a legnagyobb ilyen jellegű hatótényező.

A zajhatás csökkentésére adódó elvi lehetőség a forgalom csökkentése, de ez a jelenlegi tendenciák mellett, vagyis az egyéni közlekedés fontossága, a tömegközlekedési hálózat korlátozottsága miatt egyelőre biztosan csak elvi megoldás marad. Hasonlóképpen csökkenti az elektromos autók, buszok használata a közlekedési zajt, azonban ezek széleskörű elterjedésére még várni kell. A telekocsi rendszer, vagy a távmunkavégzés szintén „koncentrálja” vagy csökkenti a mobilitási igényt, azonban ezek a megoldások szintén esetlegesek.

A lakosságszám és a lakott területek növekedésének megállítása a további gépjárműforgalom növekedést akadályozza meg, ezért egy fontos, bár nehezen kivitelezhető/felvállalható megoldás.

7.5. Energiagazdálkodás

Szigetszentmiklós energiagazdálkodásának jelenlegi helyzetéről a távhő-szolgáltató, az ARIES Kft-től kapott adatok és információk alapján van képünk.

Jelen fejezetben elsősorban a környezetvédelmi szempontokat elemezzük, bár ez összefügg a műszaki és pénzügyi vonatkozásokkal is.

Környezetvédelmi szempontok, például:

1. milyen energiahordozóra épül az energia-ellátás, ezen belül milyen a különböző (fosszilis és alternatív) energiahordozók aránya?
2. mekkora a felhasznált energia mennyisége?
3. mindezek hogyan változnak évről évre, lakossági és intézményi bontásban?
4. milyen energia-hatékonysági megoldásokat alkalmaznak a szolgáltatók és az intézményi, valamint a lakossági fogyasztók?

A Kft. a jogszabályi és gazdasági lehetőségeik keretei között több energia-hatékonysági beruházást valósított meg, mely fejlesztéseket folytatni kívánnak.

Elkészült egy korszerű kondenzációs hő-hasznosítású kéménnyel szerelt, 1MW teljesítményű kazán beszerzése, valamint ahhoz és egy 4 MW-os kazánhoz korszerű égőfejek üzembe állítása.

Az elmúlt évekhez képest 20 % villamosenergia-megtakarítást értek el a hőközponti szivattyúk cseréjével.

További energia-megtakarítást értek el egy napelemes rendszer telepítésével, mely 11.000 kWh energiát fog termelni, s ezzel a primer energiaköltségeket fogja csökkenteni.

További terv a földgáz felhasználás csökkentése: napkollektoros, vagy hőszivattyús rendszer kiépítése.

Összességében elmondható, hogy:

1. A távhő ellátás földgázra, mint fosszilis energiahordozóra épül, de megjelent a napenergia-hasznosítás is.
2. Történtek és tervezettek további energiahatékonysági intézkedések, melyek azonban igen nagy pénzügyi forrásokat (több tíz, ill. százmillió Ft nagyságrendű összegeket) igényelnek. Ezeknek a fogyasztói költségek mérséklése mellett a környezeti hatások mérséklésében is van jelentősége.
3. A 2011-2018-as időszakra kapott értékesített hőmennyiségek alapján egyértelmű tendenciák nem állapíthatók meg az alábbi okokból. (Az ARIES Kft-től kapott adatokat ezzel együtt teljes egészében közöljük 14. sz. mellékletben, valamint, bemutatjuk a kapott adatok egy részét, számszerűleg és grafikus értékeléssel is az alábbiakban):

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

1. Az ellátott lakossági és intézményi fogyasztók, a kiadott számlák havi átlaga alapján jelentősen nem változik (a számlák száma a rendelkezésre álló adat, a tényleges igénybevevő emberek száma nem ismert): A lakossági számlák havi átlaga 1.000-1.100 db, a külön kezelt intézményeké (bölcsőde, óvoda általános és középiskola) a 2011-es 1 db-t követően 2018-ig 6-8 db között változik. Az egyéb intézményeknek (pl. bolt, fodrászat) kiadott számlák havonta a 2011-es 11-ről kb. 30 körüli értékre emelkedett a 2012-2018-as időszakban.
2. A fogyasztók említett kismértékű változása mellett az átadott hőmennyiség változása adna információt a fogyasztásról, a fogyasztási szokásokról és annak tendenciáiról. Ugyanakkor a fogyasztott hőmennyiséget legjobban a mindenkori hőmérséklet befolyásolja, ennél fogva az éves ingadozásokból nem lehet a fogyasztási szokásokra és a műszaki feltételekre sem következtetni. A tapasztalatok szerint az időjárási szélsőségek nőnek, ami a fűtési időszakban azt jelenti, hogy előfordulnak enyhe vagy átlagos telek, vagy olyan enyhe téli időszakok, melyek a korábbiaktól eltérően nagyobb és tartósabb hideg időszakokkal váltakoznak.
3. Míg az intézmények száma jól körülhatárolható, addig a lakossági fogyasztók számát jobban befolyásolja a rendszerre rákapcsolás és arról leválás, de tekintettel arra, hogy számszerűen az érintett lakások száma sem tudható, sem az ott lakók száma, így az egyéni fogyasztás/igény valós értéke nem állapítható meg, így a fogyasztási szokások sem. Ebben pedig jelentős különbségek lehetnek. Konkrét adatok nélkül is magától értetődik azonban, hogy a környezet-tudatos fogyasztási szokások és azok kialakítása jelentős energia-megtakarítást eredményez.
4. Jelentős különbségek vannak – szóbeli közlés alapján, konkrét mért adatokra hivatkozva - az egyes lakások hővesztesége között, mely természetesen a fűtés-számlán is meglátszik. A nem kellően szigetelt lakás fűtési energiaigénye (és így költségigénye) akár háromszorosa is lehet a jól szigetelt lakásénak! Ez felhívja a figyelmet a falak és nyílászárók hőszigetelésének fontosságára, a megkezdett ilyen célú projektek folytatásának szükségességére.

A település energiaigényét a távhőellátásban nem részesülők esetében a direkt földgáz-ellátás fedezi. Elektromos energiát szintén igénybe vehetnek fűtési céllal, de egyéb hasznosítása sokkal szélesebb körű.

Az ARIES Kft-től kapott adatok és értékelésük alapján az alábbi információkat emeljük ki:

Az alábbi néhány adatsort azért tettük vizsgálat tárgyává, hogy a fogyasztási szokásokra, tendenciákra következtethessünk:

	2011	2012	2013	2014
Hőmennyiség (MJ)	34 662 330	33 744 625	30 489 585	26 127 060
Számlák száma	1 151	1 072	1 058	1 043
Lakosság-szám	34 708*			
Hőmennyiség/számla	30 115	31 478	28 818	25 050
Hőmennyiség/lakos	999			
	2015	2016	2017	2018
Hőmennyiség (MJ)	29 289 521	29 923 660	30 429 442	28 004 238
Számlák száma	1 044	1 049	1 055	1 079
Lakosság-szám	35 656		37 967	38 766
Hőmennyiség/számla	28 055	28 526	28 843	25 954
Hőmennyiség/lakos	821		801	722

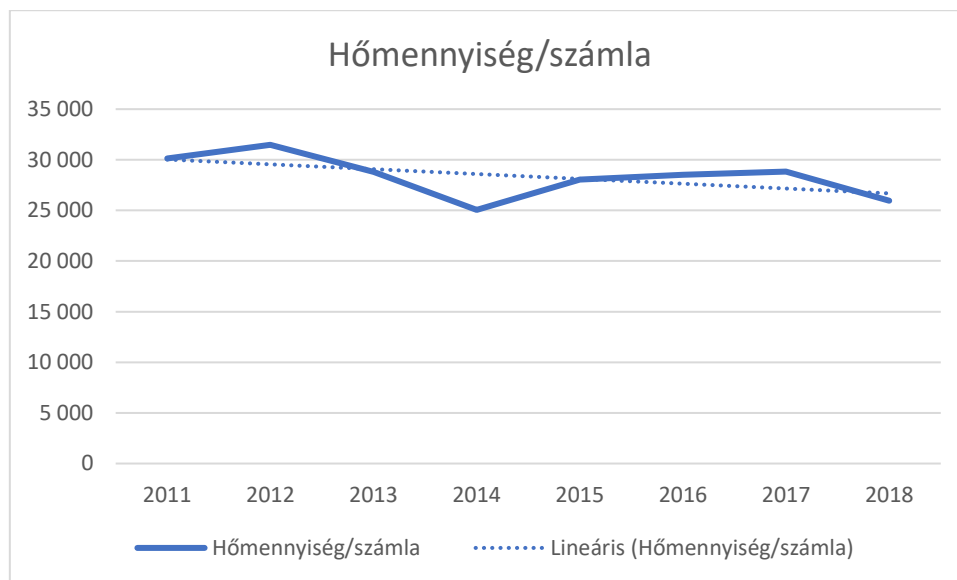
RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

7. táblázat A lakosság számára értékesített összes éves hőmennyiség változása 2011. és 2018. között. * A 2011. évi lakosságszám adat valójában 2010. évi, mert az év adathiányos volt; azonban hosszabb időszak tendenciáinak mutatása végett szükségesnek tartottuk adatot „képezni”. (A hőmennyiség-adatok forrása az ARIES Kft)

Ha az értékesített hőmennyiséget elosztjuk a számlák éves számával az alábbi grafikont kapjuk. Megfigyelhető, hogy a hőmennyiség jelentősen csökken, bár kétségtelenül ingadozik a mennyiség. Mindeközben a számlák száma alig változik, a lélekszám jelentősen nőtt, hiszen a lakosságszám 4000 fővel gyarapodott 2010. és 2018. között!

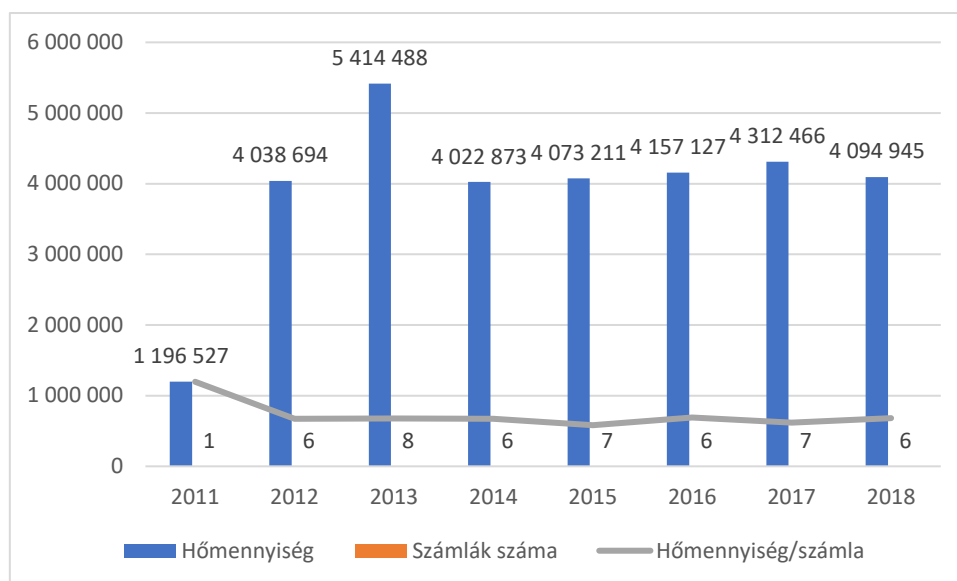
29. ábra Lakossági fogyasztás tendenciáinak bemutatása a 2011. és 2018. közötti adatok alapján. (A hőmennyiség-adatok forrása az ARIES Kft)

Az értékesített hőmennyiséget elosztva a növekvő – bár adathiányos – lélekszámmal, csökkenő tendenciákat figyelhetünk meg: közel ezer MJ-ról 722-re, vagyis negyedével csökkent a felhasznált hőmennyiség.

Az ún. külön kezelt, önkormányzati, intézmények száma a vizsgált időszak elején többszörösére nőtt, amiként az értékesített hőmennyiség is. A két értéket leosztva egy intézményre, kisebb-nagyobb éves változásoktól eltekintve, közel hasonló (670 000 MJ) értéket kapunk a vizsgált időszak teljes hosszában.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hőmennyiség (MJ)	1 196 527	4 038 694	5 414 488	4 022 873	4 073 211	4 157 127	4 312 466	4 094 945
Számlák száma	1	6	8	6	7	6	7	6
Hőmennyiség/számla	1 196 527	673 116	676 811	670 479	581 887	692 855	616 067	682 491

8. táblázat Az ún. külön kezelt intézmények részére értékesített összes hőmennyiség változása a vizsgált időszakban. (Az adatok forrása az ARIES Kft)

30. ábra Az ún. külön kezelt intézmények részére értékesített összes hőmennyiség változása a 2011. és 2018. közötti időszak adatai alapján. A „Számlák száma”-oszlopok a csekély értékek miatt nem jelennek meg, de számszerű értékek feltüntetésre kerültek. A folyamatok érzékeltetése szempontjából a hőmennyiségeknek, az intézmények számának és mindezek változásának van nagyobb jelentősége. (A hőmennyiség-adatok forrása az ARIES Kft)

A 2015-2019-es időszakra készült Gazdasági Programból az alábbi környezetvédelmi szempontból releváns információkat emeltük át:

1. Földgáz ellátás: Az ellátottság teljes körű, a meglévő rendszerről a távlati igények is kielégíthetők.
2. Távhő ellátás: „A távfűtési hálózat csak precedens-szerűen van jelen a területen, szorosan kapcsolódva a város 1980-as években épített kis „munkáslakás” lakótelep-szerű magjához. Kár lenne elhamarkodottan felszámolni a távfűtést és átállni egyedi gázfűtésre. Ehelyett a ma már begyakorlott, bevált hőmennyiség méréssel, elszámolással és korszerű hálózattal és korszerű hőközponttal megújulva lehetne végezni a távhőszolgáltatást, amelyek kiépítése az elmúlt években helyenként megkezdődött.”
3. Villamosenergia ellátás: „Az egykor megfontoltan súlypontba telepített ún. Szigetszentmiklósi alállomás napjainkban kimerülni, a súlypontból kicsúszni látszik. A Szigetszentmiklósi alállomás fő ellátási területe maga a település és a Csepel Autógyár volt. Az alállomásból sugarasan kiinduló vezetékek hamar ellátási célhoz értek. Az alállomás kimerülése az ezredfordulón már az északi területek fejlesztésénél is jelentkezett, de még ideiglenesen az első területfoglalóknak jutott a tartalékból. Az ugrásszerű igénynövekedést felismerve az ELMŰ Nyrt. előkészítette egy új alállomás telepítését a Leshegyi ipari park területén. Az alállomás a budai oldal ún. Rózsakert központból kap 20 és 120 kV-os megtáplálást. A villamosenergia ellátás alsórendű hálózatánál a hálózat megjelenése okoz látvány-, illetve városképi problémát.”

Az energiagazdálkodás témakörét hagyományosan gyakran összekapcsolják a klímavédelemmel, mert a fosszilis tüzelőanyagok használatának tulajdonítják a klímaváltozás felgyorsulását. Ugyanezen okból, joggal, az alternatív energiaforrások használatának előtérbe helyezését sürgetik.

A klímaváltozásnak számos oka van, melyből egy a légköri széndioxid-koncentráció antropogén növekedése (a témával más fejezetben foglalkozunk bővebben).

A TKP II. a 19. sz. programjában (intézkedésében) foglalkozik energiagazdálkodással, olyan altémák szerint, mint

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

1. Hatékony energiagazdálkodás,
2. Települési energiapolitika kialakítása, megoldási alternatívák feltárása (2012-ben),
3. Szemléletformálás, és megvalósítás (mint folyamatos tevékenység).

Látható, hogy a tervezők fontosnak érezték a helyi stratégia szintű, szakmapolitikai tervezést, de ilyen terv nem készült a tervezési időszakban. Azonban számos gyakorlatias, közintézményi energiahatékonyságot célzó projekt valósult meg az elmúlt évtizedben (a pályázatok címeit a 1. sz. mellékletben felsoroltuk).

A stratégiai tervezés, a gyakorlati műszaki megvalósítás mellett, a szemléletformálás jelentősége szintén kiemelkedő. A következő tervi ciklusban ezért az intézkedés ezen „három lába” továbbra is szerepel. A szemléletformálásra egy, WWF Magyarországgal közös rendezvény példáját tudjuk megemlíteni.

A fogyasztás egyéni szokás, technológia és műszaki infrastruktúra állapotának kérdése is. A szemlélet- és tudatformálással a fogyasztás mértéke csökkenthető, mind intézményi, mind lakossági szinten. A fogyasztás mérséklése egyúttal költséghatékonysági tényező is, így a fogyasztók anyagilag is érdekeltek benne, s nem csak a környezettudatosságra lehet építeni bevonásukat.

Figyelembe kell venni, ahogy minden más igény is, (legalább) egyenes arányban nő a fogyasztók számával és ez, előbb-utóbb nemcsak többlet energiát, hanem hálózatfejlesztést is igényel.

A meglévő és növekvő energiaigények egyúttal szinte megkövetelik a központi megoldások fejlesztését (ld. Paks), de az alternatív energiaforrások alkalmazásának igényét is.

A nap-, a szél, a biomassza-, a földhő-hasznosítás jelenlegi szigetszentmiklói tendenciái részleteiben nem ismertek. A lehetőségek és pályázati források feltárása, része lehet a települési energiapolitikai stratégiának, amint arra a TKP II-ben is kitértek a tervezők.

A településen napenergia-hasznosításra van példa (Ádám Jenő Többcélú Intézmény).

Az energia-ellátással összefüggésben érdemes lehet a következőket figyelembe venni:

A központi rendszerek fejlesztése bár kézenfekvő, mégis a decentralizáció felé (is) kellene haladni, hiszen az energetikai függésünket és az ország kiszolgáltatottságát is növeli. Vagyis az országos rendszer mellett legyen lehetőség kisebb, akár települési energia-termelő és ellátórendszer. A központi fejlesztés lassítja az alternatív energiaforrások használatának terjedését, melyeknek ugyan megvannak a maguk korlátai, de lehetőségei is.

Tájéki és a témakör stratégiai-kockázati vonatkozásai mentén említést érdemel:

A gázvezetékek a talaj felszíne alatt kerülnek kialakításra, így tájképi szempontból nem jelentenek zavaró hatást (a nyomvonalat jelző sárga színű oszlopok nem túl zavarók, a pászta csak erdőben kialakítva jár élőhely-rombolással). A nyomvonal azonban keresztezhet jó élőhelyet, - ekkor élőhely-vesztéssel kell számolni.

A gáz- és kőolajvezetékek, természeti káresemények vagy szándékos rongálás révén, komoly környezeti és ellátási kockázatot jelentenek.

Az elektromos légvezetékek jelentős tájképformáló hatásúak, különösen nyílt vagy erdős területen, valamint épített örökséggel bíró területeken. A pászta kialakítása és fenntartása élőhely-vesztéssel jár; a szigeteletlen vezetékek, pedig országos szinten évente több ezer védett, fokozottan védett madár pusztulását okozzák. Ahol építészeti emlékek vannak, turisztikai szempontból is nagyon kedvezőtlen a légvezeték megléte.

A leírtak okán, természet- és tájképvédelmi, biztonsági szempontból ezért előnyös, ha helyi, kis szállítási infrastruktúrát igénylő, alternatív energiaforrások igénybevitelére is sor kerül.

Az energiaigény kapcsán gyakran a fűtési igény kerül megemlítésre.

Ugyanakkor, pl. a hűtési igény is igen jelentős lehet a nyári időszakban a légkondicionáló berendezések használatával. Bár kézenfekvő és gyakran valóban az egyetlen megoldás ezek használata, a Corvinus Egyetem kutatásai szerint az épület elé megfelelően telepített fa lombzata a homlokzati hőmérsékletet

8-10 C fokkal csökkenti önmagában. (Télen lombvesztett állapotban ugyanakkor nem gátolja meg a nap ablakon keresztül történő melegítő hatását.)

7.6. Épített környezet, épített örökség

A lakosság és a gazdálkodó szervezetek szempontjából talán a legfontosabb „környezeti elem” az épített környezet, mely alatt itt az épületállományt és az épített elemek összességét, szövetét értjük, azzal, hogy ez természetszerűen mozaikos zöldfelületi elemekkel és beágyazódik a szintén vegyes hasznosítottságú külterületbe.

A TKP II-ben külön, nevesített, épített örökséggel foglalkozó intézkedés nincs, azonban a települési környezet általános minőségével több intézkedés hozható kapcsolatban. Gyakorlatilag az összes program azt a célt szolgálja, közvetve vagy közvetlenül, hogy az épített (jórészt lakó-) környezet élhető legyen. Legszűkebben véve az épített környezet a 9. sz. program alább megnevezett egyik elemeként kerül szóba, melyen túl azonban további intézkedések is érintik:

2. sz. program	Levegőtisztaság csökkentése
8. sz. program	Illegális hulladéklerakások megszüntetése
9. sz. program	Természetes növényzet, élőhelyek megőrzése a településen: Építési korlátozás, tilalom, rövidtávon
10. sz. program	Zöldfelületek, közparkok fejlesztése
11. sz. program	Település bányatavai környezetének rendezése
12. sz. program	Közúti forgalom csökkentése
13. sz. program	Környezetbarát ipar megőrzése
14. sz. program	Zajszennyezés csökkentése
15. sz. program	Turizmus fejlesztése
18. sz. program	Allergiát okozó anyagok csökkentése
19. sz. program	Hatékony energiagazdálkodás
20. sz. program	Környezettudatos életforma ösztönzése, szemléletformálás
21. sz. program	Ütemezett együttműködési program a Fővárosi Vízmű Zrt.-vel

A felsorolt programok többé-kevésbé megvalósultak (ld. 1. sz. melléklet).

A célok megvalósítását helyi rendeletek és pályázatok is támogatták. Ilyen például a KMOP-5.1.1/B-12-k-2012-0005 Híd a generációk között - A szigetszentmiklói József Attila lakótelep szociális célú rehabilitációja c. azonosító számú pályázat.

Az épített környezet zöldfelületi vonatkozásaival külön fejezetben foglalkozunk.

A település régészeti és építészeti öröksége a településrendezési eszközökben és a Települési Arculati Kézikönyvben említésre kerülnek. Itt az - ugyan csak részben épített örökséget őrző - régészeti lelőhelyek Hulladékgazdálkodási tervben (2011) szereplő listáját közöljük:

1. Felsőtag, Gere - tanya (Felsőtag u. 1.): középső bronzkori temető
2. Nyilasokra dűlő 1.: Árpád-kori település. Kora bronzkori temető
3. Alsóbán-dűlő: Árpád-kori telep és temető
4. Üdülőtelep (M0, BTM feltárásai): középső rézkori (Ludiance - kultúra) és kora bronzkori (Harangedény – Csepel – csoport) telep
5. Les-hegy: középső bronzkori telep
6. Kaposos dűlő (Auchan áruház): középső bronzkori temető
7. Vízműtelep, 1. Lh. (M0, BTM feltárásai): neolitik, kora- és későbronzkori, kelta, Árpád-kori telepészlet

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

8. Szigetszentmiklós – Vízműtelep, 2. Lh.: (MOL 1999): Kora bronzkori temető, kelta telep, népvándorláskori telep.
9. Szigetszentmiklós, Alsó - Középdűlő: Árpád-kori település
10. Laki-hegy: kora bronzkori telep és sírok, árpád-kori telep
11. Teleki út 45.: kora-bronzkori temetkezés
12. Vízcsőárok II.: kora-bronzkori temetkezések
13. Hídfő: kora-bronzkori leletek
14. Alsóbuca: Szarmata telep és temető, kora bronzkori sírok
15. A 7. Kilométerkő (Repülőgépgyár): kora bronzkori leletek
16. Háros: kora bronzkori (harangedényes) és avar temető

Ugyancsak a HGT alapján foglaljuk össze a védelem alatt álló épített értékek körét:

1. „A város egyetlen helyi védelem alatt álló és egyben legrégebbi épülete az 1770-ben épült egykori dézsmaház hozzátartozó pincéje. A vályogház a Csepel út 1. szám alatt található, állapota jó.”
2. „A szigetszentmiklói Lakihegyi Rádióadót 1985-ben nyilvánították ipari műemlékké.”

Az épített környezet kiterjedése a település története alatt sokat változott, jellemzőn és dinamikusán nőtt az utóbbi évtizedekben (ld. még 4. sz. melléklet). A beépített területek növekedése számos környezeti hatást generál. Egyrészt nő a burkolt felületek aránya, másfelől a nem burkolt felületek természetessége is töredékére csökken. A területhasználat változásában szembevetendő a beépített részek növekedése mellett az erdők és gyepek kiterjedésének csökkenése, egy időben a szántók növekedése.

Az épített környezet növekedésének alapvetően a növekvő lakosságszám az oka, mely mellett jelentős volt az ipar térnyerése, az utóbbi évtizedekben pedig a közlekedési infrastruktúrák, logisztikai cégek megjelenése.

Mind ezekkel megjelent a zsúfoltság, a forgalom, a zaj, a rezgés, a légszennyezés, a gyomosítás, a stressz, mint az emberi jól-létet negatívan meghatározó tényezők.

7.7. Települési zöldfelületek

Amint az előző alfejezetben említésre került, a települési zöldfelületek, melyen most a település egészének zöldfelületeit értjük, az utóbbi évszázadokban, jelentősen csökkentek. (Lásd még a 4. sz. mellékletet.)

A települési zöldfelületek számos módon csoportosíthatók, például bel- és külterületi zöldfelületekre, külterületen művelési ág vagy védettség szerint, vagy a IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program megfogalmazása szerint:

„A települések zöldfelületi hálózata vagy rendszere magában foglalja a növényzettel fedett összes földfelszíni területet (pl. zöldterület, erdőterület, magánkertek) és a vonalas jellegű zöldfolyósókat (pl. fasorok, vízfolyásokat kísérő (zöld)folyósók), valamint a földfelszínhez nem kötődő növényzettel borított felületeket is (pl. homlokzati sövények, tetőkertek). A vízfelületekkel együtt része a település biológiailag aktív felületének. A települések által elfoglalt területeken belül a zöldterületek 4% körüli arányban vannak jelen. A települési zöldfelület nem egy elszigetelt része a településnek, hanem kapcsolódik a környező természeti rendszerekhez: része lehet az Országos Ökológiai Hálózatnak, a Natura 2000-hálózatnak, lehet országos és helyi védett természeti terület, vagy természeti érték is.”

A zöldfelületek ökoszisztéma szolgáltatásai (árnyékolás, párástítás, nyári hőmérséklet csökkentése, szél erejének mérséklése, por megkötése, oxigéntermelés, esztétikum, relaxáció, rekreáció, turizmus) kiemelkedők, mely szolgáltatások különösen a klímaváltozáshoz való adaptáció és alkalmazkodás mentén válnak – szó szerint - érezhetően fontossá. (Mindezek összefüggését a zöldfelületekkel és az összefüggés jelentőségét Pest Megye Közgyűlése külön kiemeli a Programra vonatkozó véleményében.)

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

A védett területekkel külön fejezetben foglalkozunk.

A TKP II-ben számos program/intézkedés tárgya közvetlenül és közvetve, a fenti ökoszisztéma szolgáltatásokon keresztül, a települési zöldfelületi hálózat.

Legszűkebb értelemben, tehát a csak közvetve zöldfelületi vonatkozásokkal bíró intézkedések (pl. levegőszennyezettség, zajártalom elleni védekezés, környezet-egészségügy) nélkül az alábbi intézkedések említhetők meg:

9. sz. program	Természetes növényzet, élőhelyek megőrzése a településen: Építési korlátozás, tilalom, rövidtávon
10. sz. program	Zöldfelületek, közparkok fejlesztése
11. sz. program	Település bányatavai környezetének rendezése
18. sz. program	Allergiát okozó anyagok csökkentése

A zöldfelületekkel közvetve és közvetlenül számos terv foglalkozott. Itt a település ún. zöldinfrastruktúra-fejlesztési programját említjük meg, mely hiánypótló stratégiai dokumentum.

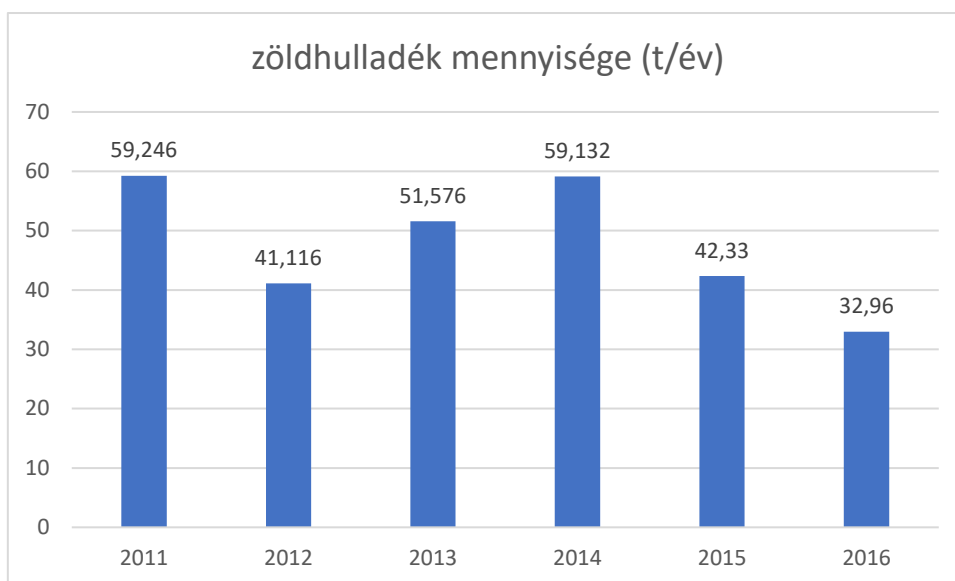
A TKP III-ban a települési zöldfelületek hasonlóan jelentős szerepet kapnak, mint a TKP II-ben. Ennek az az oka, hogy a zöldfelületek számos, összességében ingyenes, másutt részletezett ökoszisztéma szolgáltatását mindenképpen kiaknázni javasoljuk.

A zöldfelületek fenntartása az ARIES Kft Városgondozás-üzletágának feladata. A cég ezirányú tevékenysége széleskörű: közterület-fenntartás; park-fenntartás; fakivágás, gallyazás, úrszelvény-tisztítás; útszegély-tisztítás; park-rekonstrukció; egyéb zöldfelületi munkák; gyepmesteri szolgáltatás; automata öntözőrendszerek karbantartása, téli hó- és síkosság-mentesítés.

Az ARIES Kft által fenntartott zöldfelületek kiterjedése évről évre 53.838 m² ebben az időszakban.

A Kft-től kapott adatok alapján a faültetés volumene nagy szélsőértékek között változik. Egyes években, pl. 2011-ben és 2016-ban több mint 100 fát ültettek, s volt olyan év, amikor 2 db-ot (2015), vagy egyetlen egy darabot sem (2012, 2013).

A Kft. által gyűjtött zöldhulladék mennyiségéről a 2011-2016. közötti 6 évről állnak rendelkezésre adatok. Amint az alábbi ábrán is látható, ez az adat 32 és 59 t/év között változik.

31. ábra A begyűjtött zöldhulladék mennyiségének változása 2011- és 2016. között. (Az adatok forrása: ARIES Kft.)

A begyűjtött zöldhulladék aprítást követően komposztálásra, mulcsozásra használható fel. A nagyobb ágak, törzsek tüzelőként is felhasználhatók.

A zöldfelületek kapcsán külön kiemeljük Pest Megye Közgyűlése alábbi két véleményét, miszerint

1. az alapvetően agrárcélok között szereplő „Zöldítés” mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek védelmét, mind pedig az élővilág védelmét szolgálja az agrártájban; illetve
2. a meglévő gyümölcsösök, szőlők hagyományőrző fenntartását támogatni javasolt.

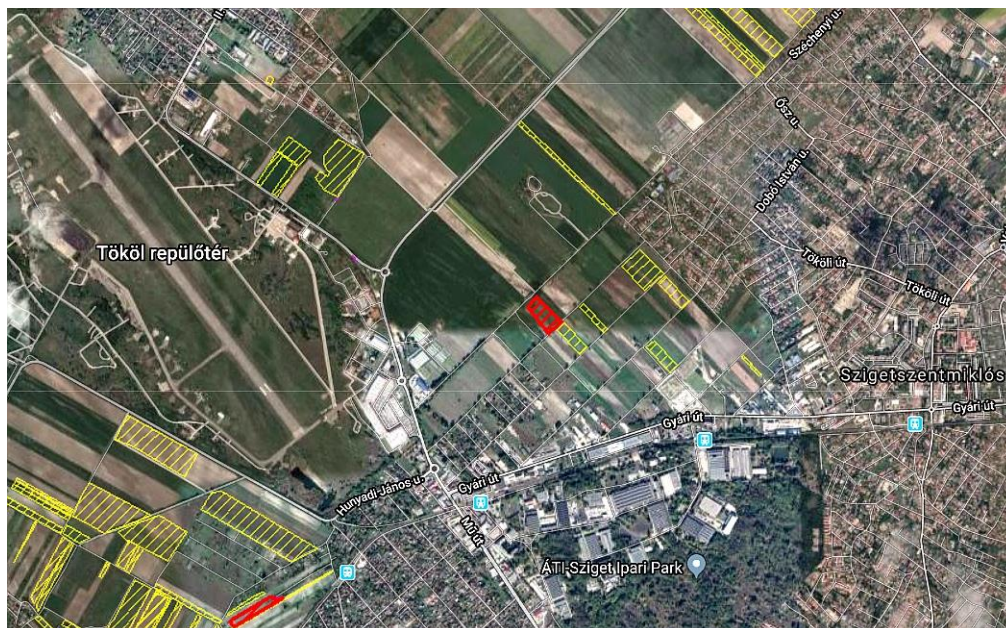
7.8. A levegőminőség védelme

A klímavédelem levegőminőséggel és energiagazdálkodással való „hagyományos” társításával szakítva a klímavédelem, a klímaváltozáshoz alkalmazkodás külön fejezetben kerül tárgyalásra.

A levegőminőséget természetesen befolyásolja adott terület klímája, de adott területre jellemző állapotokat nem az javítja, vagy rontja, hanem

1. rontja a közlekedés és a fűtés károsanyag-emissziója, zöldhulladék égetése, az ipari létesítmények égéstermékei, a levegőben szálló pollentömeg, növényzet-mentes talajfelszínnek (pl. szántók, építkezések területei, utak mente, az ezeken megtelepedő allergén gyomok) kiporzása
2. javítja az átszellőzés, a növényzet por- és széndioxid-megkötő képessége, a vegetáció oxigéntermelése, hogy csak néhány példát említsünk.

Az alábbi ábrán látható, hogy a településen a parlagfüvel szennyezett területek a korábbi időszakhoz képest jelentősen csökkentek. (E tendencia fakadhat a bejelentések számnak csökkenéséből is, de lehet tényleges javulás jele is.)

32. ábra Szigetszentmiklós parlagfű-szennyezettségi térképe (részlet). A sárga területek a 2011-2016. közötti időszakban, a piros színnel jelölt területek a 2018-ban szennyezett területeket jelölik. (Forrás: NÉBIH Parlagfű információs térkép).

A területhasználatok jellemzőit korábban elemeztük; ismert, hogy alacsony az erdők, zöldfelületek aránya, viszonylag jelentős a vízfelületeké, magas a szántóké és a beépített területeké.

A TKP II-ben közvetve vagy közvetlenül 3 program foglalkozik a levegőminőség védelmével, javításával:

1. sz. program	Információs célú monitoring mérő és adatrendszer kialakítása „Levegő-, víz-, talaj-, zajszennyezettség mérésére monitoring-rendszer létesítése, 2013-ig”
2. sz. program	Levegőszennyezés csökkentése „Belterületi utak pormentesítése, burkolása, aszfaltozása tervezése, zöldfelületi tervezés, 2017-ig”
18. sz. program	Allergiát okozó anyagok csökkentése

A fenti programok részben megvalósultak. Monitoring rendszer nem épült ki. Utak burkolására sor került, de az utak száma, hossza is nőtt, valamint gyarapodik az építési területeké. Az allergiát okozó anyagok csökkentése itt az allergén gyomfajok kaszálását jelenti, de ez mindig csővégi feladat marad, mindaddig, míg az utak, építkezések taposott földfelszíneit nem rendezik. (A gyomfajok jellemzően pionír növények, melyek bolygatott talajfelszíneken jelennek meg és mindaddig míg azon a vegetáció be nem áll, ki nem szorítja őket a területről, vagy kaszálás árán, vagy árnyékoláson keresztül, ill. amíg a talajban a magbankban jelen vannak, addig nem várható a visszaszorulásuk. Ezért a legfontosabbnak a beavatkozási felületek mielőbbi rendezése, gyepesítése tekinthető.)

Az allergia témakörét árnyalja, hogy egyes vélemények szerint az allergia kialakulása más tényezőkön is múlik, így részben egyéni érzékenység és a táplálkozás is a háttérben van.

A TKP II-ben a levegőminőség kérdéskörével összefüggenek még például a következő intézkedések:

9. sz. program	Természetes növényzet, élőhelyek megőrzése a településen
10. sz. program	Zöldfelületek, közparkok fejlesztése
16. sz. program	Aktuális információ a lakosság egészségi állapotáról

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

A levegőminőségre vonatkozóan két adatbázis áll rendelkezésre.

Az egyik adatbázis a százhalombattai Dunai Olajfinomító szigetszentmiklósi hatásait vizsgáló felmérés eredményeként keletkezett. A „Dokumentáció a MOL DUFI környezetében (Százhalombatta) végzett levegőterheltségi szint vizsgálatáról” című tanulmány megbízója a MOL NYRt. FF és EBK. A vizsgálatra 2018.02.14. és 2018.02.20. között került sor Szigetszentmiklóson, a Városi Sportcsarnok (Szebeni út 81.) környezetében. A laboratóriumi vizsgálat eredményei alapján a szakértők megállapítják, hogy a szállópor esetében két alkalommal volt egészségügyi határérték-túllépés. A többi légszennyező komponens (nitrogén-dioxid, nitrogén-oxidok, szén-monoxid, kén-dioxid, benzol, etil-benzol, xilolok, toluol) esetében a mért értékek határérték alatt maradtak.

A másik adatbázis az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) Levegőtisztaság-védelmi Információs Rendszermodulja (LAIR). Ez utóbbi internetes adatbázisban a 2002-2017-es időszakra vonatkozóan 2000 szigetszentmiklósi „tétel” (telephelyre vonatkozó sor) szerepel; minden egyes sor tartalmazza a kibocsátó nevét, jellegét, földrajzi koordinátáját, helyszínét (utcanév és házszám formájában), a kibocsátott szennyezőanyag nevét, éves mennyiségét. A legnagyobb mennyiségben széndioxid kerül a légkörbe Szigetszentmiklós területén (a nagyságrend jellemzően öt, ritkán hat számjegyű, vagyis többszáz ezer kg/év; egyéb anyagok esetében nagyságrend egy, ritkábban két- és háromszámjegyű.) A LAIR interaktív térképén az egyes helyszínek meg is tekinthetők az érdeklődők számára.

Az adatbázis legutolsó lezárt évében, 2017.-ben 120 szigetszentmiklósi tétel található, melyben van bevásárló központ, szigetelőanyaggyártó üzem, további számos egyéb telephely.

7.9. Klímavédelem

A TKP II-ben külön klímavédelmi program nem szerepel. Az utóbbi években vált igazán jelentőssé a témakör, azzal együtt, hogy a klímaváltozás jeleit már évtizedek óta magunk is érzékeljük.

A klíma változása természetes folyamat. A klímát befolyásolják a Föld bolygó sajátosságai, helye, viszonyai a Naprendszerben, olyannyira, hogy a Föld történetében egészen szélsőséges klimatikus állapotokkal is találkozhatunk a talán nem is egész bolygóra kiterjedő száraz sivatagtól a teljesen hó- és jég borította „jégbolygóig”. A legutóbbi jégkorszak is csak 10.000 éve ért véget, és jól ismert a kis jégkorszak az 1400-as évektől az 1800-as évek végéig, mely már igencsak emberi történelmi léptékű folyamat volt.

A klíma változásának természetes okai mellé besorakoznak az antropogén okok, így a légköri széndioxid-mennyiség növekedése, de nem mellőzhető a klímát egyenletesebbé tevő vizek és a vegetáció „kiűzése” a tájból. Elég itt a nyári vízmelletti és erdőben történő nyaralás elviselhető voltára gondolni, a városban töltött nyár helyett, valamint a szántóföldek, az erdőirtás, gyepfeltörés, lecsapolás, folyószabályozás, a beépítések, burkolások nagy arányára gondolni.

Mindezek mentén a légkört hűtő víz eltűnik a talajból, folyók, tavak, mocsarak medréből, erdők, gyepek, városi zöldfelületek híján a vegetációból. Míg ezeket racionálisan mindig meg tudjuk magyarázni, pl. élelmiszer- és árvízi biztonság címszóval, addig a vízmegtartó megoldások, zöldfelületek megfelelő mértékű növelése felesleges, érthetetlen és kivitelezhetetlen passzióként kerül feltüntetésre. Ugyanakkor számos, köztük némely harmadik világbéli ország már százhektár számra telepít erdőt...

A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak csökkentését számos más, jobban értett megoldással szoktuk előmozdítani, pl. fosszilis energiahordozók csökkentésével, alternatív energiaforrások igénybevételével, az energiaigény csökkentésével, melyek az egyes ember szintjén jelentheti a napelemek, napkollektorok használatát, az autóhasználat mérséklését, elektromos autó, busz használatát, a gyalogos és kerékpáros közlekedést. Ezek a megoldások az egyén szintjén gyakran költségesek és kényelmetlenek; a tendenciák sem ebben az irányban haladnak: Például, megnőtt a kereslet nagyméretű, egyúttal nagyfogyasztású autók iránt; mindeközben még nem általánosan megfizethetők az elektromos autók; nő a lakóépületek mérete; a munkahely és lakhely távolsága gyakran nem hidalható át tömegközlekedéssel, csak autóval; az olcsó repülőjáratok már szinte mindenkinek elérhetők.

A TKP III-ban ezért egy átfogó klímavédelmi stratégia készítését javasoljuk, melyre pályázati források is elérhetők még.

A korábbi stratégiák mentén említeni szükséges Szigetszentmiklós Város 2013-ban készült Veszély-elhárítási tervét, mely a következő, klímavédelemmel is összefüggő veszélyforrásokat fogalmazza meg (az összefüggőket **vastag betűs** kiemeléssel jelöltük meg):

Veszélyforrások	Tervezői megjegyzés, javaslat
1. Árvíz, belvíz, helyi vízkár: Dunai árvíz	Kárvallottja a település is, de okozója a klíma változásán kívül minden felvízi lefolyásnövelő és árterület-csökkentési politika. Így maga a település is hozzájárul alvízi irányban a kockázathoz.
2. Rendkívüli időjárás veszélyei: erős széljárás, nagymértékű viharok	A település egybefüggő, nagy nyitott térségekkel rendelkezik, továbbá a két folyó ág is szélesatornaként működhet. Szántók monotonitását megtörő erdősávok, fasorok, erdők létesítése javasolt a szélerősség mérséklése érdekében.
3. Nagy kiterjedésű tüzek által okozott veszély: külterületi szántók, erdők	Ipari és egyéb tűz is lehet jelentős káresemény elindítója. A szélsőséges időjárás (pl. aszály, hőség, szél) fokozza a tűzkárt. Az erdők is hozzájárulhatnak a tűz kialakulásához terjedéséhez, de ez is típusfüggő és klímaszabályzó hatásuk mérsékelheti is a kár lehetőségét.
4. Földtani veszélyforrások: törésvonalon való fekvés	Legfeljebb földrengésbiztos épületekkel lehet a károkat mérsékelni. A lakó- és intézményi épületek kockázatosága mellett meg kell említeni a közlekedési és árvízvédelmi infrastruktúrák, ellátórendszerek (ivóvíz, szennyvíz, energiavezetékek, élelmiszer, egészségügy, stb.) károsodásának lehetőségét.
5. Veszélyes anyagok előállítása, felhasználása, tárolása, szállítása	A dokumentum szerint nincs ilyen. Korábról említést érdemel a Bucka-tó szennyezése. Ha a településen jelenleg nincs is ilyen veszélytényező, még az átszállítás mentén sem, akkor más tényezőkkel összefüggés sincs

	kockázat. (Pl. árvízi elöntés során veszélyes anyagot szállító jármű sérülése.)
6. Felszíni és felszínalatti ivóvízbázisok sérülékenysége	Az ivóvízbázisok sérülékenységét szigorú védelmi intézkedésekkel előzik meg. Ezzel együtt pl. árvíz okozhat károkat a kitermelésben. A klímaváltozás során a jellemző hozamok is változnak, mely a vízminőségre és a termelésbiztonságra is hatással lehetnek. (Pl. tartósan alacsony nyári dunai vízállás a vízfogyasztás korlátozásával járhat.)
7. Humán járvány vagy járványveszély, valamint állatjárvány	A klímaváltozással összefüggésben az időjárási szélsőségek nőnek, mely elérhet egy olyan léptéket, mely kezelhetetlenné válik.
8. Létfonosságú rendszerelemekkel (kritikus infrastruktúra) kapcsolatos kockázatok: M0 autótút forgalom	Az épületek, közlekedési infrastruktúrák, árvízvédelmi töltések, az RSD-t lezáró/szabályozó zsilipek is sérülhetnek szélsőséges időjárási körülmények következtében. A közlekedési infrastruktúrák túlterhelődhetnek a mindennapokban is, de katasztrófa-helyezettben kiváltképp.

9. táblázat Klímaváltozás és a lehetséges veszélyforrások összevetése a Veszély-elhárítási terv alapján

7.10. Szennyezett területek

A településen három jelentősen szennyezett terület van, melyek közül legismertebb a a Bucka-tó. A tó kármentesítése 2019-ben az utolsó szakaszba érkezett:

A 2011-ben készült TKP II-ben az 5. sz. intézkedés (program) a tó kármentesítése, mely cél a Hulladékgazdálkodási Tervben is megfogalmazódik. A kármentesítés a TKP II. ütemezése szerint 2012. decemberéig kellett volna megvalósuljon, de pályázati lehetőség csak abban évben állt ténylegesen rendelkezésre. A nyertes pályázat címe és száma: „Megtisztul a Bucka-tó környezetében egy 3,67 hektáros terület, Szigetszentmiklós, Bucka-tó kármentesítése, KEOP-2.4.0/2F/09-11-2012-0001”

A kármentesítés tereprendezéssel járó munkafázisa 2013-ban kezdődött meg és 2015-ben fejeződött be. 2017. óta már a víztisztítási és monitoring-szakasz zajlik, mely 2019. augusztusában fog befejeződni a tervek szerint.

Ismeretlen kockázati tényezőt jelentenek az illegális hulladéklerakások és a szennyvizek elszikkasztása. Az illegális lerakók felmérése korábban megtörtént; újabb felmérés és felszámolás szükséges.

Az RSD parti sávjából az illegális szennyvíz-szikkasztás nagyrészt megtörtént. A szennyvízhálózat fejlesztése továbbra is szükséges; számunkra jelenleg nem ismert a közműöllő nyitottsága és az ellátatlan településrészek ingatlanok elhelyezkedése.

A TKP III-ban a Bucka-tó és általában a felszín alatti vizek monitorozása és terhelésének csökkentése továbbra is célként került meghatározásra az előttünk lévő tervezési időszakban.

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

A Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya tájékoztatás szerint két további kármentesítés is folyamatban van Szigetszentmiklóson. A hatóság levelét, a szóban forgó területek rövid leírásával a 17. sz. mellékletben adjuk közre.

Az egykori Csepel Autógyár területen feltárt szennyezés kapcsán, valamint a Gyári út 45. szám alatti ingatlan kapcsán folyik eljárás a hatóságnál. Mindkét helyszínen, ahogy a Bucka-tónál is, jellemző a különböző szénhidrogének általi szennyezettség.

8. AZ ELÉRNI KÍVÁNT KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK ÉS CÉLÁLLAPOTOK – A III. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM EGYES FELADATAI

A TKP II. felülvizsgálata és számos települési szintű dokumentum, adatok, információk alapján kidolgozott TKP III. feladatait, táblázatos formában a 2. sz. melléklet tartalmazza.

A TKP II. egyes intézkedéseit részben megőriztük, részben átalakítottuk és kiegészítettük. A tervezési cél az volt, hogy egy átfogó, komplex, integrált szemléletű, de könnyebben áttekinthető TKP III. készüljön, melyben látszanak olyan összefüggések, melyek a „csak” szakági és antropocentrikus megközelítésben nem nyilvánvalók.

Az egyes intézkedéseket a szerint ütemeztük, priorizáltuk, hogy a korábbi tervezési ciklusban mennyiben nem, illetve mennyiben valósultak meg, továbbá, mekkora a lehetősége, hogy időben mindig hátra fog sorolódni.

Településeken jellemzően ilyen a zöldfelületek fejlesztése, a természeti értékek védelme. Azzal együtt van ez így, hogy közvetett, sokrétű jótékony hatásuk van az emberi jól-létre.

Az egyes feladatokhoz költségterv, költségbecslés nem készült, mert a költségek csak egyes feladatok részleteinek ismeretében, így pl. kiviteli terv alapján állapíthatók meg. A tervek ára is nehezen állapítható meg ennyi szakterületre nézve és a mai árak néhány év múlva már nem feltétlenül érvényesek.

Ebben a szakpolitikai programban legfontosabbnak azt tartjuk, hogy a megelőzés elve alapján minden egyes szakági terv úgy készüljön el – és ez a tenderkiírásban is szerepeljen, mint feltétel - hogy a tervek integráltan, a környezeti hatások relevancia-szintű vizsgálatával készüljenek el.

Így például egy kerékpárút-fejlesztés, mely hozzájárul a biztonságos, szennyezésmentes közlekedés, egészséges életmódot támogató fejlesztésével, ne természeti környezetben valósuljon meg, vagy azt ne károsítva, illetve úgy legyen lehetőség szerint kialakítva, hogy legalább egy keskeny cserjés-fás sáv válassza el az utaktól, egyrészt a por, a zaj csökkentése, másfelől a nap és a szél hatásainak mérséklése céljából.

A környezeti szempontok érvényesítését stratégiai dokumentumok esetén a 2/2005. évi Kormányrendelet teszi lehetővé és szükségessé.

Emellett jelen Program ajánlásai, egyes intézkedései képeznek tervezési szempontokat, különösen a településrendezési eszközök felülvizsgálatakor.

Az egyes fejlesztések környezeti hatásainak, következményeik, lehetőségeinek és korlátainak előzetes ismerete megóvja a fejlesztőt az esetleges hatósági elutasítástól, mely elsősorban már nyertes pályázatok és/vagy már kész kiviteli tervek esetében fontos.

Itt hívjuk fel a figyelmet arra az országosan jellemző jelenségre, hogy Natura 2000 területeken a tervező és a megrendelő nem számol azzal, hogy környezeti hatásvizsgálatot kell végezni és/vagy Natura2000 hatásbecslési dokumentációt kell készíteni. Továbbá, fel sem merül benne, hogy elképzelése elutasítással járhat. Az említett dokumentumokat gyakran feleslegesnek, egyszerűen kipipálandó, súlytalan tervek tartják.

A TKP III-ban több mint 30 intézkedést/programot/feladatot határoztunk meg. Számszerűleg ez több, mint a TKP II. intézkedéseinek száma. Ugyan egy-két intézkedést elhagytunk, mert nem éreztük Szigetszentmiklósról specifikusnak, jellemzően azonban az intézkedések nagy részét megtartottuk, némi átértelmezés és szétválasztás után. A TKP II. is, és a TKP III. is, szükségszerűen a maga komplexitásában dolgozza fel a szigetszentmiklósi környezetvédelmi teendőket, azonban a hangsúlyok mások. Annak érdekében, hogy könnyebben átláthatók és megvalósíthatók legyenek az intézkedések, a nagyon tág, „összemosódó” feladatokat különválasztottuk. Tipikusan ilyenek a helyi környezetügyi

RENATUR 2005 BT.

*** Székhely: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. *** Tel.: +36 70 325 02 54 ***

*** E-mail: dukayigor@gmail.com *** Honlap: www.renatur.hu ***

szakmapolitika intézkedések, melyek a döntéshozatal, a management, a környezeti nevelés és forrásszerzés összefüggő témaköreiben 10 intézkedésre terjednek ki az általunk meghatározott 32 intézkedésből. **Ebből is látható, hogy a legfontosabb tennivaló a környezetügyi kérdések, témakörök felszínén tartása, a tájékoztatás, a környezetvédelmi szempontok hatékony integrációja a döntéshozatalban.** A környezetvédelmi szempontok érvényesítése nemcsak pénzkérdés, hanem stratégia, szándék és végrehajtás kérdése is, ezért tartjuk fontosnak akár csak rész-munkaidős vagy megbízásos környezetvédelmi referens/tanácsnok kijelölését/igénybevételét, aki a döntéshozatali folyamat kezdeti lépéseiben megvizsgálja, hogy adott elképzelés milyen környezeti hatásokkal jár, illetve olyan megoldásokat javasol, melyek környezetkímélők, és további előnyökkel járnak. Mindehhez maga a TKP III. nyújt kéznél lévő szakmai háttérrel, segít láttatni az összefüggéseket. A referens dolga ennek fényében magának a Programnak is a management-je, mely szükségszerűen kapcsolódik a településvezetők és a lakosság, mint két külön döntéshozói kör tevékenységéhez. A település vezetői stratégiai szinten, a lakosság a mindennapokban hozhat jó vagy kedvezőtlen döntéseket. A helyi környezetvédelmi feladatok megvalósításában a társadalmi szervezeteknek kulcsszerepe lehet: többek között a lakossággal való kapcsolattartásban, a környezeti nevelésben, a forrásszerzésben, a közösségi akciókban lehet az egyesületekre támaszkodni, velük partneri együttműködést kötni.

Az önkormányzat környezetvédelmi feladatainak megvalósításában támaszkodhat az állami szakági szervezetekre is, így a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságra, valamint az Érdi Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályára.

Tekintettel arra, hogy számos intézkedés településüzemeltetési jellegű, és ennél fogva többé-kevésbé folyamatos tevékenységet kíván, az **olyan intézkedések megvalósítását emeljük ki továbbá, külön, melyek fejlesztési jellegűek, vagy általában elhanyagoltak. Az első csoportba tartoznak például az energetikai, tömegközlekedési, kerékpárút fejlesztések. Az utóbbi csoportba a természeti értékek feltárása, védelme, bemutatása**, mely azon a ponton szintén fejlesztési vonatkozású, hogy semmilyen felelős döntést nem lehet hozni a nélkül hogy a természeti kárait ne ismernénk, illetve, a turisztikai fejlesztéseknek egy sarkallatos eleme az ökoturisztikai potenciál, ami a természeti értékek ismeretére épül. (Lásd, tanösvényt nem lehet létesíteni, anélkül, hogy nem tudnánk, milyen értékeink vannak, azokat hogyan szabad bemutatni.) Az említett témakörök számos helyen kapcsolódhatnak, ilyen pl. a kerékpáros és ökoturizmus kapcsolása. A turizmust és több más témakört éppen ezen összefüggések mentén határoztuk meg külön intézkedésként, holott, nyilvánvalóan a turizmus önmagában nem környezetvédelmi témakör.

Az intézkedések egy további lehetséges csoportját képezik azok, melyek más hatáskörben valósulnak meg, vagy, önkormányzati cégen keresztül, de közvetve. Ilyen az árvízvédelem, a zöldfelületek kezelése, az energia-ellátás, a tömegközlekedés, az ivóvíz- és szennyvíz-szolgáltatás. Ezek megvalósítása az önkormányzat és a szolgáltatók szoros együttműködését igényli, az önkormányzat katalizátor szerepet vállalhat ezek „zöld” fejlesztésében. Nagy részük jelentős anyagi befektetést is igényelnek.

9. FELHASZNÁLT IRODALOM

1. 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
2. 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
3. Dövényi (2010): Magyarország kistájainak katasztere
4. Európai Bizottság: Jólét bolygónk felélése nélkül
5. VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM (2013): 4. NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM (2014-2019) szakpolitikai stratégia tervezet
6. Szigetszentmiklós Város Gazdasági Programja, 2015-2019
7. SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA, és MEGALAPOZO VIZSGALAT, 2015. augusztus
8. SZIGETSZENTMIKLÓS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA, 2008
9. Szigetszentmiklós Város közlekedésfejlesztési koncepciója, 2015
10. Szigetszentmiklós Város Informatikai Fejlesztési Koncepciója 2009-2013
11. Szigetszentmiklós Város oktatási-nevelési koncepciója, 2008
12. Szigetszentmiklós Város Civil koncepciója (2009-2012), 2009. október
13. Szigetszentmiklós Város Önkormányzat tulajdonában álló Duna-parti területek környezetrendezési terve Munkaközi dokumentáció bizottsági egyeztetéshez, 2009. szeptember
14. Szigetszentmiklós Város Egészségfejlesztési Koncepció, 2006. szeptember
15. Helyi Esélyegyenlőségi Program (2013-2018), 2013. november
16. Szigetszentmiklós Város Hulladékgazdálkodási Terve (2011-2016)
17. Szigetszentmiklós Város Környezetvédelmi Programja (I.) (2003-2008)
18. Szigetszentmiklós Város Környezetvédelmi Program (II.) (2011-2016)
19. Szigetszentmiklós Város közművelődési koncepciója, 1999
20. Szigetszentmiklós Város közművelődési koncepciója, 2009
21. Szigetszentmiklós Településképi Arculati Kézikönyv, 2017. augusztus
22. Szigetszentmiklós Város Veszély-elhárításai terve, 2013. június
23. Tervezés támogatás Szigetszentmiklós Városi csapadékvízgazdálkodási programjához, 2018. október
24. Szigetszentmiklós Város Településfejlesztési Koncepciója, 2004
25. Középmagyarországi régió ráckevei statisztikai kistérség, KISTÉRSÉGI KÖZOKTATÁSI INTÉZKEDÉSI TERVE 2008-2012.
26. Szigetszentmiklós Város Lakóépület-felújítási Programja, 2006
27. Dornbach Ádám: SZIGETSZENTMIKLÓS ZÖLDINFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA, 2017
28. Trabak Zoltán, diplomamunka „Vízvisszatartási lehetőségek vizsgálata a zöld infrastruktúra fejlesztése kapcsán Szigetszentmiklóson”, 2017. december
29. Béres Katalin, diplomamunka-feladat: „LID kontroll megoldások hatékonyságának vizsgálata egy mintaterületen”, 2017

SZIGETSZENTMIKLÓS II., 2011-2016. ÉVEK KÖZÖTTI IDŐSZAKRA KÉSZÜLT TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJÁNAK (TKP II.) INTÉZKEDÉSEINEK TELJESÜLTSGE

Program sorszáma	Program megnevezése és ütemezése	Teljesültség
1. sz. program	Információs célú monitoring mérő és adatrendszer kialakítása „Levegő-, víz-, talaj-, zajszennyezettség mérésére monitoring-rendszer létesítése, 2013-ig”	A kapott dokumentációkban erre nézve nincs információ. Az intézkedést nem teljesültnek tekintjük.
2. sz. program	Levegőszennyezés csökkentése „Belterületi utak pormentesítése, burkolása, aszfaltozása tervezése, zöldfelületi tervezés, 2017-ig”	A nyertes „Szigetszentmiklósi belterületi utak fejlesztése / KMOP-2.1.1/B-09-2009-0033” pályázat alapján történt ilyen jellegű fejlesztés. „A projekt keretében megvalósul a kijelölt, Szigetszentmiklós két városnegyedét érintő, önkormányzati tulajdonban lévő 4 belterületi, csatornázott útjának szilárd burkolatúvá tétele, szegély építéssel és a kapcsolódó zöldterület- és zöldsávrendezéssel, gyepesítéssel és a csapadékvíz-elvezetés megoldásával. Így az érintett utak közelében lévő intézmények, szolgáltató egységek, BKV buszvégállomás könnyen, akadálymentesen, akár babakocsival megközelíthetők mind gyalogosan, mind gépkocsival.” Vélhetően 2010 -től indult a megvalósítás, ami így még a TKP II. időszaka előtt vagy annak elején történt. A fejlesztés részintézkedés egyrészt az utak jelentős hossza, másfelől a lehetséges megoldások tekintetében, ezért részben, jellegéből fakadóan folyamatosan teljesülő intézkedésnek tekintjük.
3. sz. program	Bucka városrész csatornázása, szennyvíztisztító bővítése, tisztított víz biztonságos elvezetésének megteremtése	Ez az intézkedés részben biztosan megtörtént, és egyes esetekben elegendő információ áll rendelkezésre. A tervezett dátumokban eltérhetnek a megvalósulás dátumától.
	1. Bucka városrész szennyvízcsatorna-hálózatának tervezése, előkészítése (1. forduló), 2011	Megvalósult.
	2. Bucka városrész szennyvízcsatornájának	Megvalósult.

	kiépítése + Szennyvíztelep bővítése (2. forduló), 2015	
	3. Iszapstabilizálás és víztelenítés megoldása, iszapelhelyezés, 2012	Információra híján nem tekintjük teljesültnek, azonban meg kell jegyezni, hogy az új szolgáltató 2014-től a Fővárosi Vízművek és új telep létesült. Az intézkedés ennél fogva okafogyott.
	4. Csapadékvíz-hálózat felülvizsgálata a szennyvíztisztító teleppel együttműködve tervezés, kivitelezés, 2012	Összefüggésben az előző ponttal (ti. az akkor még egy szolgáltató kezében lévő két szolgáltatás szétvált és új telep létesült), az intézkedés vélhetően okafogyott.
4. sz. program	<p>Az RSD mikrobiológiai szennyezettségének csökkentése</p> <p>RSD projekt tervezése folyamatban. 2013-ig</p> <p>I. projektlem: A Duna-ágban a több évtizede lerakódott, magas szerves anyag tartalmú mederüledék eltávolítása kotrással, a kikerülő iszap ideiglenes és végleges elhelyezésének, illetve hasznosításának megoldása.</p> <p>II. projektlem: A Dél-pesti Szennyvíztisztító telepéről származó szennyvíz átvezetése a Dunába.</p> <p>III. projektlem: A Tassi vízleeresztő műtárgy újjáépítése a Duna-ág biztonságos és a megfelelő vízmennyiséget és vízminőséget garantáló üzemeltethetősége szempontjából. A megfelelő üzemeltetéshez szükséges további beavatkozások, rekonstrukciók. = Műtárgy rekonstrukció.</p> <p>IV. projektlem: A szennyezőanyagok kivezetése a partisávból.</p>	<p>Az alábbi megjegyzések alapján az intézkedést részben megvalósultnak, részben nem relevánsnak, részben további célnak tekintjük.</p> <p>Megvalósult a IV. projektlem.</p> <p>Az említett projektlemek egy része közvetve az Önkormányzat kompetenciája lehet, annyiban, hogy befolyást fejt ki az üzemeltetőkre.</p>

5. sz. program	Bucka-tó kármentesítése	Az intézkedés összességében megvalósult.
	Részletes tényfeltárás és kármentesítési terv elkészítése, 2011. dec-ig	Megtörtént. Ld. még HGT 2011, 133. oldal.
	Kivitelezés, 2012. dec-ig	A kármentesítés jelenleg is tart, abban formában, hogy 2017-2019 között víztisztítás és monitoring zajlik – a leírásokból tudottan 2019. 08.hóig. Ugyancsak a honlapról ismert, hogy van egy 2012. évi pályázat, mely segítségével 2015-re lettek készen, de még most is tart a tisztítási fázis. „Megtisztul a Bucka-tó környezetében egy 3,67 hektáros terület, Szigetszentmiklós, Bucka-tó kármentesítése, KEOP-2.4.0/2F/09-11-2012-0001”
6. sz. program	Szigetszentmiklói Önkormányzat tulajdonában lévő hulladéklerakó rekultivációja	A lerakó Taksonyban található, rekultivációja megtörtént. Most az utómonitoring időszaka van.
	Rekultiváció tervezés aktualizálása, 2012	
	Kivitelezés, 2013 + a Biofeld Kft kármentesítése	
7. sz. program	Szelektív hulladékgyűjtés és a háztartási veszélyes hulladék gyűjtésének fejlesztése	Az intézkedés megtörtént.
	A települési szilárdhulladék szelektív gyűjtésének és hasznosításának hatékonyabbá tétele (veszélyes hulladék is!), 2017-ig	
	Települési folyékony hulladék (lakossági szennyvíz) gyűjtésének hatékonyabbá tétele, 2017-ig	Ez az intézkedés az szennyvízteleppel és -hálózattal függ össze, így átfed a 4./IV-gyel. Szakági felelős, kezelő 2014-ig az Észak-Csepel-szigeti Víz- és Csatornamű Kft volt, azóta a Fővárosi Vízművek. Befogadó a Nagy-Duna. A szennyvízhálózati fejlesztések a Buckában 2013-2015 között megvalósultak. Ld. KEOP-1.2.0/09-11-2011-0014 Címe: SZIGETSZENTMIKLÓS, BUCKA VÁROSRESZ SZENNYVÍZCSATORNÁZÁSA ÉS A

		SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEP BŐVÍTÉSE Az Európai Unió és a Magyar Állam által nyújtott támogatás összege 2.312.170.000 Ft
	Települési szennyvíziszap kezelése és elhelyezése, 2017-ig	Ez az szennyvíztisztítótelep működéséhez kapcsolódó intézkedés. Üzemeltető 2014-ig az Észak-Csepel-szigeti Víz- és Csatornamű Kft. 2014-től a Fővárosi Vízművek. A témakör más intézkedésnél is megfogalmazódik és a kérdés meg is oldódott.
8. sz. program	Illegális hulladéklerakások megszüntetése	Nincs adat.
	Állapot felmérés, a lerakott hulladék, elszállítása, rövidtávon	A 2011. évi HGT szerint 2004-ben történt egy felmérés, mely szerint kb. 15.000 m ³ összterefogatot állapítottak meg, de jelzik, hogy ez nem a teljes mennyiség. Frissebb adat, információ nem áll rendelkezésre.
	A további lerakás megakadályozása, rövidtávon	Nem ismert konkrét intézkedés.
9. sz. program	Természetes növényzet, élőhelyek megőrzése a településen	A helyi szintű védelemről, állapotfelmérésről és gyakorlati kezeléssel igen kevés az információ, ezért ebből a szempontból nem teljesültnek tekintjük az intézkedést. Országos védettséggű területekről van adat, információ.
	Állapotfelmérés, középtávon	A Bucka-erdő (mely Natura 2000-terület) felmérése a DINPI megbízásából, 2018-ban történt meg. Az RSD és a Duna természeti állapotfelmérése a DINPI és egyes beruházások, projektek mentén szakértők által eseti jelleggel történik.
	Feladatok, 2011-2017	Nincs adat, hogy történt-e védetté nyilvánítás, állapotfelmérés, kezelés, kezelési terv készítése, rehabilitáció, bemutatás (pl. tanösvénnyel). Az ismert, hogy az RSD menti tanösvényt 2002-ben hozták létre, melynek karbantartás biztosan alkalmi feladatot ad.
	Helyi rendelet alkotása, rövidtávon	A fentiekkel összhangban nem egyértelmű, melyek a helyi védett területek: A helyi adatforrásokban hol egyik, hol másik terület szerepel, de egyik sem szerepel a hivatalos természetvédelmi adatbázisban. Egyes forrásokban a Czuczor-sziget és két tölgyfa egy galagonya helyi védett. 2/2007./I.31./ sz. rendelettel módosított 2003. évi rendelet vonatkozik a környezet- és természetvédelmi alapra, melybe befolyt összegekből az egyes feladatok, pl. az állapotfelmérés is finanszírozható.
	Építési korlátozás, tilalom, rövidtávon	Ezen intézkedés alapvetően a TRT/HÉSZ szintjén valósul meg, melyet szabályoz a stratégiai környezeti vizsgálat és a TKP. Ismert tény, hogy a beépített területek arányának növekedése rendkívül nagy veszélyforrást hordoz. Egyrészt a település mindennapi élıhetőségét, komfortját csökkenti (levegőszennyezés, forgalom, közlekedési problémák, stb.), másfelől az olyan alapvető ökoszisztéma szolgáltatások lehetőségét rontja, mint a

		levegőminőség, a víz talajba szivárgása, zöldfelületek rekreációt, lelki-szellemifizikai felfrissülést segítő szerepe, természetvédelem, stb.)
10. sz. program	Zöldfelületek, közparkok fejlesztése	<p>Az ARIES Kft. a közterületi zöldfelületek kezelője. Parkfenntartás – és fejlesztés is történik, ezért folyamatos jellegű, részben teljesült és részben nem teljesült intézkedésnek tekintjük ezt a feladatot.</p> <p>Koncepcionális és érintőleges információk van, pl. esőkertek, de egyéb konkrét adattal nem rendelkezünk.</p> <p>A zöldfelületekkel kapcsolatban elsőként a 2017-ben készült SZIGETSZENTMIKLÓS ZÖLDINFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA c. munka említhető meg, de két másik diplomamunka is foglalkozik a zöldfelületek (és a vízgazdálkodás) témakörével.</p> <p>Továbbá a KMOP-5.1.1/B-12-k-2012-0005 Híd a generációk között - A szigetszentmiklósi József Attila lakótelep szociális célú rehabilitációja c. azonosító számú pályázat tartalmaz zöldfelület-fejlesztési célt is.</p>
	Állapot felmérés, meglévő tervek illesztése, középtávon	Ld. előző pont.
	Koncepció kialakítása, jóváhagyása, rövidtávon	Átfogó tervezésről nincs információ.
	Zöldfelületi kataszter, rövidtávon	Zöldfelület kimutatás készült, melynek tartalma nem ismert.
11. sz. program	Település bányatavai környezetének rendezése	Nincs adat, attól eltekintve, hogy 1-2 tavat már feltöltöttek, helyük majdani beépítése céljából. A többi tóra nézve nincs információ. A leírt okokból kis részben teljesültnek tekintjük az intézkedést . Legjobban a koncepcionális tervezés és megvalósítás hiányolható.
	Tervek készítése, középtávon	
	Kivitelezés, középtávon	
12. sz. program	Közúti forgalom csökkentése	<p>Az intézkedés koncepcionális, stratégiai szintű, de gyakorlati is, melyek mentén történt intézkedés. Jellegeből fakadóan hosszú időn átívelő, folyamatos tevékenység, de nem tekintjük teljesültnek.</p> <p>A TKP II időszakát a 2009. évi Közlekedési Koncepció érinti, melyet 2015-ben felülvizsgáltak Szigetszentmiklós Város közlekedésfejlesztési koncepciója, címmel.</p> <p>Két nyertes pályázat, a TKP II. előtti időszakból:</p> <p>A hatékony módváltás elősegítése: P+R és B+R fejlesztések megvalósítása a fővárosi agglomerációban - Szigetszentmiklós-Gyártelep, HÉV-állomás / KMOP-2.3.1/C-08-2009-001</p>

		Kerékpár- és gyalogút építése Szigetszentmiklós és Szigetszentmiklós- Lakihegy között / KMOP-2.1.2-2007-0011 A rugalmasságot növelő helyi, innovatív kezdeményezések támogatása" című, TÁMOP-2.4.5-12/4-2012-0005 számú pályázatnak is vannak közúti közlekedéssel közvetve kapcsolatos vonatkozásai.
	Tervek készítése, középtávon	
	Kivitelezés, középtávon	
13. sz. program	Környezetbarát ipar megőrzése	Az intézkedés fontos, de kevés információnk van róla. Alapvetően a HÉSZ szabályozza – az Önkormányzat ezen a szinten döntésképes, a gyakorlati tevékenység az ipari termelőké. Részben teljesültnek tekintjük , bár ebben a megfogalmazásban és értelmezésben nem releváns.
	Környezeti, gazdasági, társadalmi hatásvizsgálatok, tervek készítése, 2011-2016	
	Kivitelezés, 2011-2016	
14. sz. program	Zajszennyezés csökkentése	Stratégiai szinten az intézkedést teljesült. A város stratégiai zajtérképe elkészült; most aktuális a felülvizsgálat. Rendelkezésre áll még az Egészségügyi koncepció is. Elvileg és közvetve ide tartozhat két, TKP II. időszaka előtti pályázat: 1. A hatékony módváltás elősegítése: P+R és B+R fejlesztések megvalósítása a fővárosi agglomerációban - Szigetszentmiklós-Gyártelep, HÉV-állomás / KMOP-2.3.1/C-08-2009-001 2. Kerékpár- és gyalogút építése Szigetszentmiklós és Szigetszentmiklós- Lakihegy között / KMOP-2.1.2-2007-0011
	Zajszennyezés mérése program szerint, 2011-2016	
	Zajcsökkentő intézkedések meghozatala, 2011-2016	
15. sz. program	Turizmus fejlesztése	Turisztikai koncepció nem ismert, a tervezett irányok egyes dokumentumokból sejthetők. Szó van az RSD-ről, kerékpárutakról. Kerékpárút és tanösvény létesült, ezzel együtt összességében az intézkedést nem tekintjük teljesültnek.

	Tervek készítése, rövidtávon	
	Kivitelezés, középtávon	
16. sz. program	Aktuális információ a lakosság egészségi állapotáról	Van, rendszeresen felülvizsgált egészségügyi koncepció, de a 2014-ig bezárult időszakra szól. Az egészségügyi ellátás infrastrukturális feltételeit javították. Információ híján a feladatot nem tekintjük teljesültnek.
	Tervek készítése, középtávon	
	Kivitelezés, 2017-ig	
17. sz. program	Környezeti menedzsment hiánya	<p>Dokumentációs szinten a Környezeti menedzsment alapjai megvannak, de gyakorlati szinten a megvalósulás a településüzemeltetés szintjén történik. Ezzel együtt az intézkedést folyamatos, hosszútávú jellege miatt részben teljesültnek tekintjük.</p> <p>A TKP II-ben az ISO és EMAS igénye is felmerült, de alapvetően egy környezetügyért felelős személy (referens), szervezeti egység lenne célszerű.</p> <p>SZIGETSZENTMIKLÓS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA megfogalmaz környezeti elemzést, jövő képet.</p> <p>A TKP felülvizsgálata és minden egyes szakági koncepció készítése/felülvizsgálata lehetőség a környezetügy képviselésére.</p> <p>Kifejezetten ilyen lehet a Szigetszentmiklós Város Informatikai Fejlesztési Koncepciója, 2009-2013, annyiban, hogy környezeti adatok, információk közzétételét segíti, valamint a térinformatikai rendszer, mely településüzemeltetési szolgáltatásai mellett környezeti adatokat is felvonultat. Környezeti információs rendszerré bővíthető. Hatalmas térinformatikai adatbázisa a mindennapi és „zöld” döntéshozatalt is segítheti.</p> <p>A többi diploma dolgozattal együtt átfogó management eszköz Dornbach Ádám által 2017-ben készített SZIGETSZENTMIKLÓS ZÖLDINFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA c. munkája.</p> <p>Szintén már a TKP II. időszaka után, 2017. 08. hóban készült el a SZIGETSZENTMIKLÓS TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV , mely elsősorban az épített értékekre koncentrálnak.</p> <p>SZIGETSZENTMIKLÓS Város Veszély-hárítási terve 2013-ban készült el. Tulajdonképpen katasztrófa-védelmi terv. A veszélyek jelentős része környezeti eredetű, de természetesen az egyéb veszélyforrások is a környezetben realizálódnak. Pl. árvíz, belvíz, közlekedés, időjárás.</p> <p>Szigetszentmiklós Város oktatási-nevelési koncepciója 2008. évi változatában nincs szó a környezeti nevelésről, a 2003. éviben a tervező jelzi az értékörzés fontosságát. Az óvodai környezeti nevelésen túli tevékenység nem ismert.</p>

		Szigetszentmiklós Város Gazdasági Programja (2015-2019) ugyan nem környezeti management céllal jött létre, de a gazdaság és környezetügy szükségszerűen együtt megjelenik benne, pl. SWOT-elemzés, fejlesztési koncepció formájában.
	Környezeti menedzsment létrehozása, rövidtávon	Nincs ISO, EMAS és kinevezett környezetvédelmi referens. A TKP a mindenkori környezeti management-eszköz: útmutató szakági tervek „zöld” felülvizsgálatához és a mindennapi tervezéshez, döntéshozatalhoz. A témához kapcsolódik az alábbi pályázat, melyről szeretnénk információt kapni: „Szigetszentmiklós Önkormányzatának szervezetfejlesztése című ÁROP-3.A.2-2013- 2013-0030”
18. sz. program	Allergiát okozó anyagok csökkentése	Egészségügyi koncepció van. (2006-van készült el, 2007-ben került rendeletileg elfogadására, majd 2010-ben felülvizsgálták, rendelettel újra elfogadva 2010-2014-es időszakra). A koncepció iránymutató, de itt a gyakorlati megvalósuláson (itt az allergén fajok kaszálására koncentrálva) van a hangsúly. (Kapcsolódó indikátorok, pl. hatósági felszólítások/év, kényszerkaszálások/év, érintett területek kiterjedése (m ² /év), birságolás (db/év). A közterületek fenntartása mentén az intézkedés folyamatosan megtörténik.
	Kaszálás, folyamatos	
	Birságolás, folyamatos	
19. sz. program	Hatékony energiagazdálkodás	Az alábbiak alapján az intézkedés folyamatában megvalósul.
	Települési energiapolitika kialakítása, megoldási alternatívák feltárása, 2012	Tudomásunk szerint ilyen koncepció, vizsgálat nem készült, de több pályázat igen, melyek mögött lehet valamilyen szakmai alátámasztó dokumentum. <ol style="list-style-type: none"> 1. Szigetszentmiklós közvilágításának energiatakarékos átalakítása című KEOP-5.5.0/K/14-2014-0021 2. Városi Könyvtár energetikai felújítása című KEOP-5.5.0/A-12-2013-0329 3. Polgármesteri Hivatal energetikai felújítása című KEOP-5.5.0/A-12-2013-0326 4. Szigetszentmiklós épületeinek energetikai felújítása című KEOP-5.5.0/A-12-2013-0322 5. Megújuló energiahordozó-felhasználás a szigetszentmiklói Ádám Jenő Többcélu Intézményben KMOP-3.3.3-11-2011-0041 Ebben van szó alternatív E-forrásról: „A projekt közvetlen célja egy háztartási kiserőmű rendszer, azaz 50kW-ot meg nem haladó napelemes hálózatra csatlakoztatott rendszer létrehozása. A napelemes kiserőmű közvetlenül kapcsolódik az Ádám Jenő többcélu létesítményhez. 2012-ben.”

		6. Energia-hatékonyság fokozása Szigetszentmiklós Város intézményeiben, az épületek hőtechnikai adottságok javítása által / KEOP-5.3.0/A/09-2009-0142
	Szemléletformálás, és megvalósítás, folyamatos	Egy példát ismerünk 2013-ból: A Föld órája, WWF Magyarországgal közös program az energiahatékonyság jegyében
20. sz. program	Környezettudatos életforma ösztönzése, szemléletformálás	<p>Több dokumentumban szerepel az intézkedés fontossága. Tényszerű információ társadalmi szervezetek internetes híreiből van a teljesülésről.</p> <p>Ld. 2014-ben elkészült a közművelődési rendelet, mely 2017-ben lett módosítva. A közműv. koncepció 1999. évi változatában nincs szó a természeti értékekről, csak a kulturálisról, a 2009. évben már, 1997. évi CXL. tv. 76. § (1) idézésével említésre kerülnek a környezeti értékek. A témakör említésre kerül az Eg.ügyi Konc.-ban és a HEP-ben. Ld. pl. „értékeink: Környezetvédelem, környezettudatosság”, stb. Az aktuális HEP a 2013-2018-es terminusra vonatkozik, így most aktuális a felülvizsgálata. Az aktuális 2013. évi rendelettel lett elfogadva. A HEP 2016-ban felül lett vizsgálva; ebben van szó a tömegközlekedésről és arról, hogy 2014-ben jelentős változások történtek ezen a téren. A Kt. 2017-ben változatlan formában elfogadta a HEP-et.</p> <p>Szigetszentmiklós Város oktatási-nevelési koncepciójának 2003. évi változatában van szó értékörzésről, a 2008. évben nincs. Ezzel együtt a civil szervezetek és iskolák végeznek szemléletformálást.</p> <p>A leírtak okán az intézkedés részben teljesült.</p>
	Környezeti nevelési program kidolgozása, 2012	Ismereteink szerint nem készült.
	Versenyszerű aktivitás a környezetért, folyamatos	Papírgyűjtést végeznek az iskolák, de ennek versenyjellege nem ismert.
	Civil szervezetek általi tanácsadások támogatása (energiatakarékosság, folyamatos hulladékszegény életmód, alternatív energiaforrások)	<p>Készült Civil koncepció (CK), mely a 2009-2015-es időszakra szól. Az elfogadó rendelet 2009-es.</p> <p>A város honlapján lévő civil-listában kb. 50 szervezet található, melyek egy része zöldüggyekkel foglalkozik. A CK 100-at említ! A szervezetek aktivitásáról honlapjukon van információ. nem helyi szervezet is segíti a munkájukat. (ld. 2013: A Föld órája, WWF program az energiahatékonyság jegyében.)</p>
21. sz. program	Ütemezett együttműködési program a Fővárosi Vízmű Zrt.-vel, 2011-2017	A TKP I. számos olyan feladatot sorol fel, melyet másutt már említett, de itt és most a Fővárosi Vízművekkel közösen végeztetne el. Nem ismert a megvalósulás, ezért ebben a formában nem teljesültnek tekintjük az intézkedést. A Vízművek ezzel együtt ellátja az érintett, rábízott feladatokat, így részben teljesültnek tekinthető a feladat.

A 2019-ben készült harmadik szigetszentmiklói települési környezetvédelmi program (TKP III.) javasolt intézkedései, ütemezésük, valamint a teljesülés nyomon-követéséhez kidolgozott indikátorok

Az intézkedések címe, megnevezése teljes egészében felöleli a Ktv.-ben meghatározott és a szerződésben követni kért, kötelező és „választható” témaköröket.

Ezen felül szükségesnek éreztük további témakörök számbavételét, részben a település sajátosságai, részben az egyes feladatok/intézkedések/programok jobb kezelhetősége, megfelelő hangsúlya miatt.

Az alábbiakban követett sorrendiség logikája:

Az első intézkedések/programok a környezeti elemek „klasszikus” tagolásán alapul (ld. földtani, talajtani, víztani elemek, levegő, természeti, táji elemek).

Az intézkedések/programok második csoportja abban az értelemben antropocentrikus, hogy a környezettel összefüggő szolgáltatásokra és hatásokra fókuszál (pl. energia- és hulladékgazdálkodás, ivóvíz-ellátás, szennyvízkezelés).

Az intézkedések/programok harmadik csoportja környezetpolitikai intézkedéseket tartalmaz.

Az utolsó, negyedik csoport, többek között, a kárelhárítás, veszély-elhárítás, turizmus témaköreire tér ki, melyek a környezetvédelméhez sajátosan kapcsolódó kérdéskörök.

Az egyes csoportok, természetesen, egymással összefüggenek.

Az egyes intézkedések megvalósítás, éppen ezért, egy vagy több másik megvalósítását is segítheti! Annak érdekében, hogy valóban egymást támogassák a feladatok, holisztikus és koncepciózus megközelítés szükséges. Sok esetben ezért egy jó szemléletű, kellő mélységében a hatásrendszereket vizsgáló koncepcióban számos szakterület szempontjai érvényesíthetők együtt a fenntartható, környezetbarát város megvalósítása érdekében.

A maga keretein belül a TKP III. önmagában is igyekszik ezt az űrt betölteni. Ahol szükségesnek láttuk, azonban külön koncepciók készítését javasoljuk elkészíteni, a megelőzés elve alapján.

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
1. Földtani közeg és a termőtalaj védelme	2019-2024	A talaj erózió, defláció, szennyezés, műtrágyázás, helytelen művelés, beépülés, bányászat stb. révén károsodhat, felszámolásra kerül. A cél a helyi károsodás mértékének, okainak megállapítása, folytatódásának megelőzése, csökkentése. Megalapozó eszköze célszerűen egy, a leírtakat komplexen vizsgáló koncepció készítése lehetne. A talajnak a településüzemeltetésben és a klímaváltozásban is kulcsszerepe van, pl. rengeteg vizet képes tárolni; a szabad talajfelszíneken nagy biológiai aktivitású növényzet telepíthető. Szigetszentmiklóson nagy a szántók és beépített területek	Talajvédelmi Intézkedések beépítése más szakpolitikákba. (Intézkedések mértékegysége, pl.: db/év) Indikátorok: Gyakorlati intézkedések száma, jellege, kiterjedése. Pl. véderdősáv létesítése, műtrágya használat csökkentése, szennyezőforrások felszámolása. (db/év, ha/év) A tényleges koncepciózus tervezés előkészítése érdekében javasolt egy komplex/integrált

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>aránya, kiterjedt a kavicsbányák területe. Utóbbi a talaj alatti földtani közeget is érinti és hatással van a talajvíz szintjére, minőségi állapotára. A kérdéskör, többek között, összefügg a területhasználatokkal, a vízbázisvédelemmel.</p> <p>A témakörhöz tartozik, ezért megemlítjük, hogy a település földrengésveszélyes terület. A veszélyeztetettség csökkentésére nincs ráhatásunk, a károk mérséklésére alig.</p>	talajvédelmi koncepció elkészülte 2020-ban. (db)
<p>2. Felszíni vizek védelme</p>	2019-2024	<p>Szigetszentmiklós felszíni vizei a RSD, a Duna, a bányatavak és a Bucka-tó. A felszíni vizek védelme vízbázisvédelmi, turisztikai-rekreációs és ökológia-természetvédelmi szempontból fontos, mely jelzi, hogy több, akár ellentétes igénynek is ki kell elégülniük a felszíni vizek mentén. Ebben az intézkedésben a vízminőség kérdésével foglalkozunk, mely nem különíthető el a többi szemponttól. Ezért külön intézkedéseknek is tárgyai a kavicsbánya-tavak, a Bucka-tó (ld. pl. kármentesítés), a Duna (ld.pl. ármentesítés), az RSD (pl. turizmus, természetvédelem).</p> <p>A felszíni vizek minőségét a talajban és a felszínen érkező vízzel oldott és nem oldott szennyezőanyagok terhelésének kizárásával, így elsősorban pl. olaj- és homokfogók létesítésével, illegális szennyvíz-szikkasztók és hulladéklerakók felszámolásával, a szennyvízhálózat fejlesztésével, szennyvíztisztítómű hatékonyságának növelésével, kármentesítéssel lehet javítani. Ezen intézkedések részben megvalósultak, részben folyamatban vannak, továbbá kötelező intézkedések. Az illegális hulladéklerakók felszámolása a hulladékgazdálkodási intézkedések között szintén szerepelnek. Az élőhely-védelmi szempontok a természetvédelmi</p>	<p>Javasolt egy vízminőség-védelmi program elkészítése (2019), de attól függetlenül is javasolt minden vízminőség-védelmet szolgáló gyakorlatias intézkedés (pl. szennyvíz-szikkasztás és illegális lerakók felszámolása, utakról érkező csapadékvizek olaj- és hordalékfogón keresztül felszíni vízbe juttatása, szennyvíztisztító telepek tisztítási hatásfokának javítása) megvalósítása. (pl. db/év, %/beavatkozás, közműolló-nyitottsága %-ban/év)</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>intézkedéseknél olvashatók.</p> <p>Az RSD-t terhelő tisztított szennyvíz kérdéskörében ugyan felmerült a Dunába való átvezetést, de szemléletében helyesebb a tisztítómű megfelelő hatékonyságának elérése. Az önkormányzatnak ebben lobbista szerepe van, míg a többi esetben saját közigazgatási területén belül vannak hatósági, megrendelői feladatai.</p> <p>A témakör összetettsége miatt vízminőségvédelmi program összeállítását javasoljuk, melyben vizsgálják az egyes felszíni vizeket érő terhelések okait, jelentőségét, megszüntetésük lehetőségeit és a szükséges lépéseket, indikátorokat, partnerszervezeteket.</p>	
3. Felszín alatti vizek védelme, vízbázis-védelem	2019-2024	<p>Az ivóvíz minőségének és mennyiségének biztosítása alapvető fontosságú; felelőse a vízszolgáltató Fővárosi Vízművek Zrt. Azonban mindennemű települési tervezés során figyelembe kell venni a vízbázisok védelmét, melynek érdekében a vízbázisok rögzítésre kerülnek a településrendezési eszközökben és az engedélyeztetés során.</p> <p>Ezen túli intézkedés a potenciális szennyezőforrások feltárása és megszüntetése, mely jellemzően más intézkedésekben is szerepel (ld. pl. talajvédelem), azokat kölcsönösen támogatja. Például a kockázatok vizsgálata keretében a kutak vizsgálata, kútkataszter készítése, illegális hulladéklerakások és szennyvíz-terhelések megszüntetése, kármentesítése.</p>	<p>Vízbázis-védelmi szempontok tervi szintű és gyakorlati érvényesítése.</p> <p>Kútkataszter készítése. Talajvíz-vizsgálatok.</p> <p>Illegális hulladéklerakások és szennyvíz-szikasztás felszámolása.</p> <p>Célzott tájékoztatások, helyszínelések, szennyezések és kármentesítések esetszámai. (db/év)</p>
4. Árvíz- és belvíz-védelem	2019-2024	<p>Árvízvédelmi intézkedésekre a Duna mentén van szükség; ellátásukért a KDV VIZIG a felelős.</p> <p>A településen belvíz-elöntés nincs. Lokális, gátolt levezetésű</p>	<p>Szükségszerű részvétel az árvízi védekezésben, hosszú távon a passzív árvízvédelem megalapozásán.</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>csapadék-összefolyások vannak, melyekkel a csapadékvíz-kezelési intézkedések foglalkoznak.</p> <p>Az önkormányzatra háruló feladatok az árvízi védekezés mentén vannak, valamint a csapadékvíz-kezeléssel összefüggésben.</p> <p>Ma Magyarországon annak a lehetősége, hogy az árvízi elöntések elleni védekezésnek az öntésterületek növelése (gátak áthelyezése, hullámtér növelése) lenne a megoldása, valószínűleg semmi esélye. Hosszútávon azonban a gátak magasságának növelése is korlátokba ütközik. A meglévő „ártereken” a lefolyásnövelés ma már csak természetkárosítás, Natura2000-terület tönkretétele révén lenne lehetséges. Minden vízfolyásunk mentén mindenképpen dolgozni kellene a passzív árvízvédelem alapjainak lefektetésén.</p>	<p>A csapadékvíz-kezelés felelőse önkormányzati cég, a Szigeti Vízművek Nkft,</p>
<p>5. A levegőminőség védelme</p>	<p>2019-2024</p>	<p>A levegőminőséget számos tényező befolyásolja, pl. a terület domborzata, kitettsége alapján a légcseré lehetősége, a területhasználatok, a szennyező források jellege (fűtési módok, közlekedés, ipari szennyezők, stb), hatása, a hatásviselők érzékenysége.</p> <p>A településen minden bizonnyal a közlekedés a levegőminőségre ható legjelentősebb hatótényező. A TKP II-ben többek között a tömegközlekedés és a zöldfelületek fejlesztését javasolták intézkedésnek, mely a témakör komplexitására felhívta a figyelmet. A közlekedés és a zöldfelület-hálózat fejlesztése, a klímavédelem külön-külön is intézkedések tárgyát képezi, így a szempontokat kölcsönösen érvényesíteni kell. Jelen programban a levegőminőségi állapot felmérését, feltérképezését javasoljuk ahhoz, hogy célzott</p>	<p>Átfogó települési levegőminőség-vizsgálat, az eredmények értékelése és közzététele, intézkedések megfogalmazása, végrehajtása. (évszám, db/év)</p> <p>A levegőszennyezéssel kapcsolatos esetek száma, intézkedések száma, sikere. (db/év)</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>intézkedéseket lehessen megfogalmazni és megvalósítani. A kapott adatok, információk más tervezési feladatokat nagymértékben támogatnak, közzétételük a helyi Környezetvédelmi Információs rendszerben javasolt.</p>	
6. Területhasználatok	2019-2024	<p>A települések történetében a területhasználatoknak és azok változásának igen nagy gazdasági, társadalmi és környezeti jelentősége van.</p> <p>A város területhasználati arányai kissé egyoldalúak: nagyon megnőtt a beépített területek és jelentős a szántók aránya, alacsony a természetközeli területeké. Ökoszisztéma szolgáltatások szempontjából a beépített területek a természetközeli területek szolgáltatásainak (pl. oxigéntermelés, rekreáció, csapadékvíz-elhelyezés) haszonélvezői, de a meglévő arányok és területi megoszlás ezt nem segítik.</p> <p>Szükségesnek látjuk a területhasználatok komplex átgondolását (összhangban alapvetően, a csapadékvíz-kezelési, természet- és tájvédelmi, turisztikai intézkedésekkel) és HÉSZ-ben megjelenítését.</p>	<p>Területhasználatok környezeti szempontú felülvizsgálata támájú terv készítése (2019) és a következtetések beépítése a településrendezési eszközökbe és döntéshozatalba (2019-2024).</p> <p>Gyakorlati intézkedések jellege, száma. (pl. db/típus, ha/év)</p>
7. Természetvédelem	2019-2024	<p>A településen igen kicsi a természetközeli területek, azon belül is a magas természetességi állapotú, jogszabály által védett területek aránya. A helyi védett területek (HTT) esetében nincs egységes adatbázis, nem ismert ezen területek állapota és szakszerű természetvédelmi kezelésének módja. Eddig még ismeretlen, védelemre érdemes területek is előfordulhatnak a településen, melyek veszélyeztetettsége éppen az információhiánynak köszönhető.</p> <p>Javasoljuk olyan természetvédelmi koncepció/terv készítését,</p>	<p>Védett és védelemre javasolt területek állapotfelmérése. (Pl. felmért HTT/év/összes potenciális védelemre javasolt terület.)</p> <p>Települési természetvédelmi koncepció/terv elkészülte (2019-2020) és intézkedéseinek alkalmazása (2019-2025; db/év).</p> <p>Védett és védelemre javasolt területek, objektumok, egyedi tájértékek száma, kiterjedése, kezelése. (db, db/év, ha/db, védett terület ha/közigazgatási terület ha; kezelt tv-i terület</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		mely feltárja a jelenlegi védett és védelemre érdemes területek körét, természeti állapotát, meghatározza a kezelési eljárásokat, előkészíti a jogi védettséget, a területek ökoturisztikai bemutatásának lehetőségeit. A terv készülhet együtt is a tájvédelmi tervvel és mindenképpen figyelembe kell venni más szakmapolitikai dokumentum készítésekor (HÉSZ, Klímavédelmi terv, csapadékvíz kezelési tervek, stb.).	db/év, ha/év) Kezelési tervek felülvizsgálata. (db/év/összes)
8. Tájvédelem	2020, 2019-2024	A természetvédelemmel és a területhasználatokkal szorosan összefügg a tájvédelem témaköre. Az ott leírtak alapján látható, hogy Szigetszentmiklós tájképe erősen átalakított: A domborzati jellemzők még idézik a hajdani táji adottságokat, de az eredeti felszínborítás (területhasználat) és a természetesség már csak nyomokban fedezhető fel. Ilyen tájra jellemző terület a Bucka-erdő, a Duna. Az RSD bár igen magas természetességű, természeti, táji, tájképi értékkel bír, mesterséges beavatkozások eredménye (ha lefűződött, némileg átöblítődő holtágnak tekintjük, összességében tájra jellemző; az RSD korábban a főághoz hasonló gyorsfolyású folyóág volt). A kavicsbánya tavak is mesterséges tájlemek. A hajdani településmag mint épített tájképi érték is mesterséges, de ott is megfogalmazhatók a települési táj sajátos építészeti és beépítési formái, mely védelmet érdemelnek és mintául szolgálhatnak az épített környezetben (ez is egyfajta „tájbaillesztés”). A tájban nagyfokú a beépítettség, a logisztikai, kereskedelmi épületek és a szántóföldek aránya. Az elmondottak alapján javasoljuk olyan tájvédelmi jövőkép megfogalmazását, mely változtat a jelenlegi helyzeten, pl. a szántóföldek tájra jellemző élőhelyekkel,	Javasolt települési tájvédelmi koncepció/terv elkészülte (2020) és gyakorlati intézkedéseinek alkalmazása (pl. beépítés megállítása, takarófásítások létesítése, élőhely-rehabilitáció; 2019-2025; db/év). A terv elkészültéig mindent meg kell tenni a tájra jellemző épített és természetes karakter védelme érdekében, melybe a települési arculati kézikönyv és a 7. sz. intézkedés is segítséget nyújt.

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>fasorokkal, erdőfoltokkal való tagolásával, épületek, utak és egyéb létesítmények takarásával (pl. fasorok, erdőfoltok), kialakításával (pl. megmaradó bányatavak „élő” nádasos, füzes szegélyzónájának kialakítása) és/vagy az épületek színezésével.</p> <p>A tájvédelmi koncepció értelemszerűen több más szakági feladattal együtt, integráltan kell készüljön. Az elmondottakon túl ilyen pl. a klímavédelem és a turizmus, hiszen a (természetközeli és parkosított, egyes esetekben vízmegtartást is alkalmas) zöldfelületek kialakítása több funkciónak is eleget tesz. A koncepció alapvetően úgy éri el hatását, ha minden releváns terv készítésekor és felülvizsgálatakor, engedélyeztetéskor figyelembe veszik.</p>	
9. Klímavédelem	2019	<p>A klímavédelem nagyon aktuális és rendkívül összetett tevékenység. Az okokat és a megoldási lehetőségeket vizsgálva, számos úton lehet elindulni a hagyományosnak tekintett energetikai korszerűsítésektől, a fogyasztási szokások megváltoztatásán át az ökoszisztéma-szolgáltatások igénybevételéig és fejlesztéséig.</p> <p>Javasoljuk egy komplex szakmapolitikai dokumentum, egy részletes intézkedéseket tartalmazó Klímavédelmi Terv készítését és közkinccsé tételét. Javasoljuk az intézkedések mielőbbi megvalósítását (ill. folytatását, hiszen intézményi energetikai beruházásokra már sor került) és lakosság tájékoztatását, aktív részvételre készítését (ld. szemlélet- és tudatformálás), valamint minden tervezési tevékenység során a</p>	<p>Klímavédelmi Terv elkészülte és majdani felülvizsgálata. <i>(2019. tavaszán külön pályázati forrás áll rendelkezésre!)</i></p> <p>Megvalósult gyakorlati intézkedések, pl. erdősítés, vízmegtartás, napenergia-hasznosítás növelése, hőszigetelést támogató projektek. (Pl. ha/év, kW/év, db/év)</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		klímavédelmi megoldások alkalmazását.	
10. Települési zöldfelületek	2019-2024	A lakóövezeti magán- és közterületi zöldfelületek multifunkcionális, jóléti előnyeit, fejlesztési igényét nem lehet eléggé hangsúlyozni. Más szavakkal: ökoszisztéma szolgáltatásaik széleskörűek és a szó megfelelő értelmében, kiaknázásra várnak. Belterületi fejlesztésüket számos tényező befolyásolja, pl. helyszűke, közlekedési és ellátó rendszerek úrszelvényeinek, pásztáinak biztosítása, de külterületen is vannak kötöttségek, még akkor is ha a lehetőségek nagyságrendekkel nagyobbak. A belterületi zöldfelületek ökológiai, csapadékvíz-elhelyezési, klíma- és levegőminőségvédelmi és egyéb szempontból összefüggenek egymással és a külterületi, védett vagy nem védett, különböző területhasználatú zöldfelületekkel. A zöldfelületek tagolják a tájat, takarják az épített infrastruktúrát is (pl. utak és töltések, logisztikai csarnokok takarása fasorral, mezővédő erdősávok, gyepsávok). A néhány szempont alapján is látható, hogy fejlesztésük tervszerűséget, más szakterületekkel történő szoros együttműködést igényel, melyre megindultak a törekvések Szigetszentmiklóson. Javasoljuk a település zöldinfrastruktúra fejlesztési program és más, már elkészült ill. elkészíteni javasolt dokumentumok (zajvédelmi program, 2019 – folyamatban; javasolt klímastratégia, 2019, természeti terület felmérése, 2019-2020, stb.) együttes felhasználásával konkrét tervezés megkezdését.	Zöldfelületeket érintő koncepciók, tervek összehangolása, konkrét fejlesztési tervek készítése (db, év) és gyakorlati megvalósítása. (Pl. fasor-km, zöldfelület-m ² , megtartott víz-m ³ , ha, ültetett fa és cserje-db/év)

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
11. Épített környezet, az épített örökség védelme		<p>A település védett és védelemre érdemes épületei, építményei a jövő számára úgy őrizhetők meg, ha azok köre, állapota, az állapotjavítás módja, a tulajdonos, a kezelő, az állapotmegőrzést és -javítást szolgáló pénzügyi forrás, és szakmai bázis ismert. Az eddig ismert értékek köre időszakosan bővíülhet. A településrendezési eszközök és a települési arculati kézikönyv e tekintetben alaplódokumentumok.</p>	<p>Védett és védelemre javasolt értékek állapotfelmérése. (db/év/összes)</p> <p>Védett és védelemre javasolt településrészek, objektumok, egyedi tájértékek száma, kiterjedése, kezelése. (db, db/év)</p> <p>Kezelési tervek felülvizsgálata. (db/év/összes)</p>
12. Környezetbarát közlekedés, közlekedés-szervezés	2019-2024	<p>Mint minden település esetében a közlekedésnek kulcsszerepe van minden ember életében, fontos társadalmi, gazdasági szervező erő; környezetvédelmi vonatkozásai pedig széleskörűek. Itt alapvetően a területfoglalásra, a területhasználatok és a hidrológiai viszonyok közvetett átalakítására, a levegő- és talajvíz-szennyezésre, a zaj és a rezgés káros hatásaira, a balesetek és a közlekedés okozta stressz kérdéskörére gondolunk, melyek hatásainak csökkentése szükséges. Másfelől megoldandó a gyalogos és kerékpáros, valamint a tömegközlekedés témaköre is.</p> <p>A Város rendelkezik Közlekedésfejlesztési koncepcióval, mely 2015-ben készült el. Deklarált célja a közlekedés fenntartható, környezetkímélő és infrastrukturális fejlesztése. Javasolt az egyes fejlesztési irányok szükség esetén részletesebb összefüggésekre kiterő vizsgálata a környezeti konfliktusok mérséklése érdekében. (Pl. a Bucka-erdő egészében nem nevezhető elhanyagoltnak, amit parkerdővé lehet alakítani a „Déli körút” kialakítása során. Az egész településre kiterjedően a zárt csapadékvíz elvezető rendszer kialakítása lokálisan műszaki célszerű, de a befogadót terheli, a tájból a vizet</p>	<p>Felülvizsgálati dokumentáció elkészülte. (db, évszám)</p> <p>Javasolt, megkezdett és megvalósított gyakorlati intézkedések száma, aránya az összeshez. (db/év, db/db)</p> <p>Közlekedésfejlesztési és más koncepciók, tervek készítése és felülvizsgálata során a hatásokat a maguk összefüggés-rendszerében kell elemezni, mérlegelni.</p> <p>A tervek, koncepciók felülvizsgálatáig is szükségesnek tartjuk a futó projektek vizsgálatát.</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>elvezeti, stb. Csak ott javasoljuk, ahol már megoldás nem kivitelezhető, mindenütt másutt a szikkasztás célszerű. A koncepció nem foglalkozik a vízi közlekedéssel, ami az RSD vonatkozásában azért „előny”, mert az RSD turisztikailag és a beépítettség okán már most is terhelt, a korábbi hajóközlekedés visszaállítása természetvédelmi szempontokkal ütközhet.)</p> <p>Javasoljuk minden már érintett terv és koncepció készítése során a hatások és összefüggések vizsgálatát. Például az egészségvédelmi elképzelések végig vitele sem mellőzheti a környezeti tényezőket, köztük a közlekedési vonatkozások vizsgálatát.</p> <p>Mint minden esetben az okokat is vizsgálni kell, nem csak műszaki megoldást keresni, mint ahogy arra a Város IVS-e is utal: a lakosság- és a beépített területek növekedése generálja, növeli a közlekedési problémákat.</p>	
13. Hulladékgazdálkodás	2019-2024	<p>A témakörben legfontosabb, a meglévő szolgáltatás biztosításán, esetleges fejlesztésén túl, a hulladékmennyiség csökkentése és a keletkezett hulladék minél nagyobb arányú újrahasznosítása. A hulladékszegény (pl. csomagolóanyag-szegény) technológiák alkalmazása függ gyártóktól, a kereskedőktől, de a fogyasztóktól is. Az újrahasznosítás függ a rendelkezésre álló infrastruktúrától, valamint a társadalom részvételétől, hajlandóságától. Mindezek jogszabályokkal is szabályozottak, de nagy a szemlélet- és tudatformálás, a tudatos döntés jelentősége is (ld. környezettudatos vásárlási szokások</p>	<p>Keletkezett hulladék mennyisége és változása, kategóriánként ($m^3/év/(fő)$, $t/év/(fő)$). A változás aránya évről évre (%).</p> <p>Hulladékgazdálkodási fejlesztések száma (db/év).</p> <p>Információ-nyújtás. (Pl. db/év, témakör, pl. illegális lerakás környezeti káraitól; bevont lakosok, partnerek száma ($fő/év$, $fő/összlakosság/év$)).</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>kialakítása).</p> <p>A kertvárosias településrészekben kiemelt jelentősége van a helyi/kerti komposztálásnak, a közterületi zöldfelületeken keletkező biomassza feldolgozás során a szolgáltató által végzett komposztálásnak.</p> <p>A helyi termékek helyi piacon való jelenlétével többek között csökkenhet a közlekedés okozta terhelés is, és a közösségépítés lehetősége is megnő, de – mint elsődleges célként - hozzájárulhat vegyszer- és hulladékmentes élelmiszer-előállításához is. Ezért a helyi, elsősorban „öko- és bio-termelők” részvételét támogatni, a lehetőséget népszerűsíteni kell.</p> <p>Az illegális hulladék-lerakásokat és szennyvíz-elhelyezést elsősorban meg kellene tudni előzni, másodsorban szankcionálni és felszámolni kell. Jellegeből fakadóan a megoldás nehézségekbe ütközik, ezért a már eddig tett intézkedéseket folytatni, kiegészíteni szükséges. A tudatformálásnak ezen a téren is szerepe lenne, hiszen a nem-inert hulladék, szennyvíz a környezetben (a talajban, a talajvízben, felszíni vízben, vagy akár a levegőben) szennyezést okoz, kockáztatja az ivóvízszolgáltatás biztonságát, az emberek egészségi állapotát, kedvezőtlen az élővilágra.</p> <p>A szennyezés nem csak vegyi úton, hanem mechanikailag is károsít. Hazai, viszonylag kis számú példán túl a médiában az utóbbi időben megsokszorozódtak az óceánok, tengerek élővilágát károsító műanyag-hulladékról szóló híradások. Az</p>	

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>átlag magyar fogyasztónak ehhez aligha van köze, lévén a hulladékgyűjtés nálunk megoldott, és folyóinkon át a tengerekig hazai hulladék alig jut el, mégis felhívja a figyelmet az illegális hulladék természetben okozott káira.</p> <p>Javasoljuk a hulladékszegény technológiák alkalmazását, szolgáltatóknak, termelőknek előírását, a fogyasztók környezettudatos döntésének segítségét, továbbá a meglévő hulladékgyűjtő és kezelő rendszer szükség- és lehetőség szerinti fejlesztését.</p>	
14. Illegális hulladéklerakók felszámolása	2019-2024	<p>Az illegális hulladéklerakók keletkezésének és megelőzési módjainak további vizsgálata, a felszámolás ütemezésének elkészítése és nyomonkövetése.</p> <p>Megelőzés a lakosság, a gazdálkodó szervezetek bevonásával (szemléletformálás, partnerség-építés).</p> <p>Illegális hulladéklerakók felszámolásának folytatása a lakosság, a gazdálkodó szervezetek bevonásával.</p> <p>Műszaki intézkedések szükség- és lehetőség szerinti megtétele, pl. kamerarendszer kiépítése, hulladékudvar létesítése.</p>	<p>Vizsgálati dokumentáció. (db)</p> <p>Intézkedések jellege, száma. (jelleg, db/év)</p> <p>Bevont partnerek száma. (jelleg, db/év)</p> <p>Felszámolt lerakók száma, tömege, jellege. (db, jelleg, m²/m³/t)</p> <p>Kirótt büntetés (Ft/év)</p>
15. Energiagazdálkodás	2019-2024	<p>Lehetőség szerint folytatni kell a megkezdett intézményi energia-hatékonysági programot. Amennyiben eddig külön szakmai koncepció nem állt rendelkezésre, javasoljuk készítését, melyben felmérésre kerül, pl. az alternatív energiahordozók használatának település-szintű potenciálja, a zöldfelületek szerepe a településklíma szabályozásában (pl. hűtőhatás nyáron). A témakör több más témakörrel is</p>	<p>Energiagazdálkodási koncepció készítése (2019) és intézkedéseinek megvalósítása (db/év).</p> <p>Tervezett energetikai fejlesztések folytatása.</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		kapcsolatban van, egymást támogatják.	
16. Ivóvíz-ellátás	2019-2024	A megfelelő minőségű és mennyiségű ivóvíz biztosítása alapvető fontosságú. Kockázati tényező a vízbázisok szennyeződése, mely külön intézkedési programként került meghatározásra. A szolgáltatást a hálózat sérülése, esetleges szennyezések korlátozhatják, ill. lehetnek el-nem látott településrészek. Alapvetően a szolgáltatott víz minőségének megfelelőnek kell lennie.	Szolgáltatott víz minősége, megfelelősége a határértékeknek. Ellátott településrészek, ingatlanok és személyek száma (db, db/év, fő/év).
17. Szennyvíz-elvezetés és kezelés	2019-2024	A talaj, a felszín alatti és felszíni vizek, a vízbázisok és élőhelyek minősége, valamint környezetegészségügyi és a rekreációs lehetőségek szempontjából kulcskérdés a megfelelő szennyvíz-gyűjtés, elvezetés és kezelés. A rendelkezésre álló rendszer működik, fenntartása rendszeres, bővítése, fejlesztése szükséges lehet. A tisztított szennyvíz befogadója a Duna. Illegális szennyvíz szikkasztás, kivezetés lehetséges; feltárásuk és megszüntetésük fontos feladat.	Meglévő szennyvíztisztító telep és gyűjtőhálózat további működtetése, fenntartása, esetleges fejlesztése. Csapadékvizek kizárása a gyűjtőhálózatból. Illegális szennyvíz-szennyezések felszámolása, hálózatra kötéssel (pl. hatósági fellépés és gyakorlati műszaki intézkedés/év).
18. Csapadékvíz-kezelés	2019-2025	A település domborzati adottságai és növekvő beépülése miatt a csapadékvíz elhelyezése jelentős megoldandó feladat. Több tanulmány is foglalkozik a kérdéskörrel. Környezetvédelmi szempontból javasol: 1.) a szennyvíz-hálózatra kötés felszámolása, tiltása; 2.) minél nagyobb fokú helyben tartás szikkasztókúttal, árokkal, tározóval, esőkerttel, mélyfekvésű terület bevonásával; 3.) szükség szerint burkolt nyílt árkos vagy zárt szelvényű elvezetéssel. A klímavédelem szempontjából a víz megtartása helyi érdek is, de csökkenti a továbbvezetett	Helyben tartást és elvezetést szolgáló létesítmények száma, kiterjedése, lefedett településrészek száma, aránya. (db, km, m ² , m ³ , ha, ...).

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>hozam csökkentése miatt az alvízi területek árvízi kockázatát is. A legnagyobb hangsúlyt ezért a helyben tartásra, szivárogtatásra, ennek tervezési célként meghatározására tesszük. A megoldás kapcsolódhat zöldfelületek kialakításához, vízellátásához; csökkentheti vizes élőhelyek mennyiségi és minőségi terhelését.</p> <p>Javasolt a megadott szempontok figyelembevétele a koncepcionális és konkrét csapadékvíz-hálózat fejlesztési projekteknél, a tervezet és a tervezés során.</p>	
19. A zaj és rezgés káros hatásai elleni védekezés	2019-2020	<p>A zajvédelmi intézkedési terv felülvizsgálata jelenleg zajlik. A zaj és rezgés védelem szoros összefüggésben van a közlekedési témakörrel. A 2017. évi dokumentumhoz csatolt „általános leírásban” a közlekedés okozta zaj csökkentésének módjai szerepelnek, az oki kezelési szempontjai mérsékelten. Nyilvánvalóan a fő okok kezelése (a város beépített részének és lakosságának megnövekedett volta, az egyéni közlekedés szükségessége) nem kivitelezhető, így a növekedés megállítása és a környezetkímélő, zaj- és rezgés-csökkentő technológiák alkalmazásán van a hangsúly.</p>	<p>Zajvédelmi intézkedési terv végrehajtása, gyakorlati intézkedések (db/év).</p> <p>A zaj és rezgés káros hatásai elleni védelem megoldásainak alkalmazása koncepciókban és konkrét tervekben (db/év).</p> <p>Zajvédelmi hatósági eljárások helyszínei, száma (helyszín, db/év).</p>
20. Környezetvédelmi referens	2019-től	<p>A TKP II. tervezői jelezték a minőségbiztosítás és szakmai management szükségességét. Az önkormányzat, cégei és intézményei élhetnek a környezetvédelmi minőségbiztosítás lehetőségével. Mindenekelőtt javasolt olyan munkatárs (rész vagy teljes munkaidő környezetvédelmi referens, külső tanácsadó) kinevezése, aki gondoskodik a környezetvédelmi szempontok érvényesítéséről, továbbá, a TKP intézkedéseinek</p>	<p>Környezetvédelmi referens kinevezése. (Kinevezés és tevékenység évszáma)</p> <p>Környezetvédelmi intézkedések (db/év).</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		végrehajtásáról és felülvizsgálatáról. Az egyes feladatokat több munkatárshoz is lehet delegálni. Fontos, hogy a környezetvédelmi referens ne elszigetelten tevékenykedjen, hanem együtt a többi szakma képviselőjével, a pályázatíróval, szolgáltatókkal.	
21. Környezetvédelmi Bizottság	2019-2024	Jelenleg sem önállóan, sem más bizottsággal közösen nem működik önkormányzati környezetvédelmi testület. Létrehozását olyan formában javasoljuk, hogy már a településfejlesztési törekvések felmerülésekor legyen mód a környezetvédelmi vonatkozások megbeszélésére. A bizottságnak legyen lehetősége szakértők bevonására. A bizottságba javasolt, hogy minden politikai párt delegáljon tagot és a társadalmi szervezetek képviselői is kaphassanak legalább külső tagságot. Fontos, hogy a döntés-előkészítéshez kellő mennyiségű idő, adat, információ rendelkezésre bocsátása.	Bizottság létrehozása (év). Képviselő és nem képviselő tagok száma (fő/év). Rendelkezésre álló források mennyisége (összeg/bizottság, idő/fő, ..). Bizottsági javaslatok száma, jellege, elfogadási aránya (db/év, %).
22. Környezetvédelmi témájú helyi rendeletek felülvizsgálata	2019-2024	A rendeletek időről időre felülvizsgálatra szorulnak, visszavonják őket, újak születnek. Egységes környezetvédelmi rendelet alkotása nehézkes – a rendeletek szükségszerűen tematikusak, de egy ilyen komplex témakörben egy irányba kell mutassanak. A rendeletek gyakran települési szintű koncepciók, stratégiák alapján készülnek, gyakran azok elfogadásáról és/vagy intézkedéseik deklarálásáról szólnak. A helyi természetvédelmi területek esetében mindenképpen szükséges az érintett területek körének pontosítása, kezelési tervek készíttetése, a kezelési intézkedések rendeletbe építése.	Felülvizsgált rendeletek száma (db/év, lefedett szakterületek/összes szakterület (db/db)).
23. A település-rendezési eszközök	2019-2024	A településrendezési eszközök a területhasználatok szabályozásán keresztül jelentősen befolyásolják egy település	Felülvizsgált településrendezési eszközök. (db/tervezési ciklus)

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
környezetvédelmi felülvizsgálata		<p>élhetőségét, jelenét, jövőjét, környezeti állapotát, ezért szükséges a településrendezési eszközök fenntarthatósági, környezetvédelmi szempontok szerinti felülvizsgálata, esetleges módosítása.</p> <p>A települési stratégiák „zöldítése” már a tervezés folyamán szükséges, többek között, de elsősorban a környezetvédelmi program, mint konkrét intézkedéseket és szempontokat nyújtó dokumentum alapján. Utólagos környezeti „átvilágításukat” segíti a külön jogszabályban meghatározott környezeti értékelés.</p>	Figyelembe vett környezeti szempontok száma, és aránya az összes javaslatához (db/dokumentum, %).
24. A TKP III. felülvizsgálata, TKP IV. készítése	2019-2024	<p>Ezen dokumentumban megadott és egyéb lehetséges indikátorok, konkrét adatok alapján szükséges a megfogalmazott intézkedések teljesülésének, a környezetállapot változásának vizsgálata, a 2025-2031. évekre szóló TKP IV. elkészítése. Az indikátorok a nyomon követhetőség érdekében kerültek megfogalmazásra, azok célirányos adatgyűjtést igényelnek (ld. pl. referens). A jogszabályi környezet is változhat az évek során.</p> <p>Ezen intézkedés átfedhet a környezetvédelmi referens alkalmazásával, de míg ott mindennapi szakmai felügyeletről van szó, melynek része a TKP megvalósítása is, itt a program-dokumentáció felülvizsgálatára fókuszálunk.</p>	<p>A felülvizsgált TKP III. és az új TKP IV. elkészülte (db/tervezési ciklus (2-6 év)).</p> <p>A TKP III. teljesült intézkedéseinek száma, jellege (pl. db/év, db/témakör, folyamatos/egyszeri intézkedés).</p>
25. Fenntarthatósági Program felülvizsgálata	2019-2024	<p>A TKP II-vel egyidőben készült és egy időszakra vonatkozik a legutóbbi Fenntarthatósági Program. Felülvizsgálata szintén aktuális. Célja a környezet- társadalmi és gazdasági hatótényezők együttes vizsgálata, olyan környezeti szempontból fenntartható intézkedések meghozatala, melyek a rendelkezésre álló természeti erőforrásokat nem élik fel. Tulajdonképpen ugyanez a TKP célja is, de a Fenntarthatósági Program deklaráltan és már nevében utal a célzott kiút keresésre. Nem véletlen, hogy a két Program egyes intézkedései átfednek egymással.</p>	<p>A felülvizsgált FP és új FP elkészülte (db/tervezési ciklus (2-6 év)).</p> <p>A 2011-2016. és a most következő tervi ciklusra készült FP teljesült intézkedéseinek száma, jellege (pl. db/év, db/témakör, folyamatos/egyszeri intézkedés).</p>
26. Hazai és EU-s	2019-2024	Környezetvédelmi és egyéb, de környezeti szempontokat	Megírt és megnyert pályázatok száma, összege,

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
környezetvédelmi pályázatok igénybevétele		elemeket, szükségszerűen figyelembe vevő, tartalmazó projektek megvalósítása gyakran külső forrásokat igényel. Szükséges a pályázatok figyelése, megpályázása, felhasználása a TKP III. intézkedéseinek végrehajtása érdekében.	hatékonysága (fő, m, m ² , m ³ , t, db, ...)
27. Környezet- és természetvédelmi alap (KTA) felhasználása	2019-2024	Szigetszentmiklóson van alapról szóló rendelet és időről-időre fel is használják a rendelkezésre álló keretet. Kiindulva abból, hogy a helyi közösség rendelkezhetne saját, de forráshiányos elképzelésekkel, illetve a célzott források is generálnak projekteket, fontos környezet- és társadalompolitikai kezdeményezésnek tartjuk a helyi környezetvédelmi alap létrehozását, melynek anyagi háttere a költségvetésből és a bírságokból tevődik össze. Lehet a mindenkori költségvetés 1 %-a, vagy konkrét összeg. (Szigetszentmiklóson és Szentendrén korábban egy egy millió Ft állt rendelkezésre helyi közösségek számára, egyenként max. 200.000 Ft összegig bezárólag.)	Kihirdetett helyi KTA-pályázatok száma/év, összege/év, kiosztott összeg/év, elért hatékonyság (fő, m ² , m ³ , t, db, ...)
28. Környezetvédelmi Információs Rendszer (KIR) kialakítása	2019-2024	A környezetre vonatkozó adatok és információk, tervek közzétételét szolgálja a KIR. A önkormányzati honlapon található térinformatikai adatbázis és térkép, települési dokumentumok és rendeletek elérhetősége mind szolgálja a tájékoztatást, a nyilvánosságot és partneri együttműködést. Természetesen nem minden térképi adatréteg és dokumentum szól a környezetről és védelméről, és nem is minden környezeti adat és információ érhető el. Mindezek alapján a javasolt intézkedés a meglévő információs rendszer célirányos környezetügyi továbbfejlesztése (pl. további adatrétegek elhelyezése, tervezések során születő, érdeklődésre számottartó adatok közérthető közzététele, engedélyek közzététele, éves környezeti jelentés). Az intézkedés szorosan kapcsolódik más intézkedésekhez (pl. szemlélet- és tudatformálás, környezeti menedzsment).	KIR létrejötte (évszám) és üzemeltetése. Közzétett adatok, információk száma, alkalma (db/év). Felhasználói visszajelzése száma, jellege (db/év, témakör, ...).
29. Környezeti nevelés, szemlélet- és	2019-2024	A környezeti nevelés, ha nem is rövidtávon, de megsokszorozza a későbbi megfelelő környezetügyi döntések számát, megelőzi a	Környezeti nevelési koncepció elkészítése (2019).

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakra
tudatformálás		<p>környezeti károkat, ezért támogatása a jövőbe fektetett energia, de számos téren nemcsak ökológiai, hanem ökonómiai előnyökkel is jár. Gondoljunk itt például a megörökölt környezeti károk helyreállításának hatalmas költségire. Ezzel együtt a környezeti nevelésnek nem csak a gyerekek a célcsoportjai, hanem rajtuk keresztül a szülők, családok, összességében – különösen a kommunikációs csatornákkal felerősítve – az egész társadalom. A szemlélet- és tudatformálás célcsoportjai - külön intézkedésként – maguk a települési döntéshozók (ld. bizottság, referens segítségével a környezeti munka felerősítése), a gazdasági szereplők is (ld. tevékenységük különböző jogi szabályozása, megállapodások kötése).</p> <p>Összességében a szemléletformálásnak a jelenben is lehetnek hatásai.</p> <p>A környezetvédelem részben saját döntés eredménye. Ahhoz, hogy a társadalom tagjai környezetet kímélő döntést hozzanak, látniuk kell, hogy milyen döntési lehetőségeik vannak és a szerint kell döntsenek. A szemlélet és tudatformálást minél előbb el kell kezdeni, ahhoz lehetőséget kell biztosítani. Önkormányzati és egyéb szolgáltató, oktatási vagy egészségügyi intézmény, társadalmi szervezetek, magánemberek a maguk keretei között előre tudják mozdítani, és előre is kell mozdítsák a környezettudatos gondolkodást és magatartást. Tekintettel arra, hogy a szempontok így is rendkívül szerte ágazók, javasoljuk a TKP II-ben is szereplő környezeti nevelési, szemlélet- és tudatformálási koncepció</p>	<p>Szemléletformálást szolgáló rendezvények szervezése, támogatása (db/év, résztvevők száma/rendezvény, rendezvények/év, ...).</p> <p>Megszólított célcsoportok, személyek száma (fő, fő/év). Partnerszervezetek száma (db/év).</p> <p>Kiadványok, internetes és nyomtatott sajtóban megjelent cikkek száma, tv és rádióinterjúk, tematikája (típus, téma, db/év).</p> <p>Létrehozott és fenntartott tanösvények száma (db/év).</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>elkészítését a célok, lehetőségek, intézkedések, résztvevő és további szempontok meghatározása céljából.</p> <p>(Külön-külön intézkedésként javasoltuk továbbá, például a költségvetésből és/vagy a környezetvédelmi alapból az oktatási intézmények és társadalmi szervezetek szemléletformáló projektjeinek támogatását; önkormányzati és másokkal partnerségben megvalósított pályázatok igénybevételét.)</p> <p>A Városban jelenleg egy tanösvény található, melyen túl továbbiak is létesíthetők, ill. időről időre karban kell tartani a meglévő infrastruktúrát.</p>	
30. Rendkívüli veszély elhárítása	2020	<p>A Város Veszély-elhárításai terve 2013. júniusában készült el. Az alapvető veszélytényezőket felsorolja, felülvizsgálata környezeti szempontból nem feltétlenül indokolt. Azonban meg kell jegyezni, hogy a témakör szorosan összefügg a klímavédelmi, az árvíz és belvíz káros hatásai elleni védelemmel, közvetve összefügg az ellátó infrastruktúrák, rendszerek (ld. pl. ivóvíz-szolgáltatás, szennyvíz- és csapadékvíz-elvezetés, kezelés, közlekedés, stb) állapotával, de a természetvédelemmel is.</p> <p>Amint másutt jelezzük, egy egységes klímavédelmi terv és annak új veszély-elhárítási tervvel közös együttgondolása széleskörűen alapozza meg a veszélyhelyzetek megelőzését, csökkentését. Mindezek, szükségszerűen, érintik a területhasználatok kérdését is.</p> <p>A veszély-elhárításban, megelőzésben való relevancia szintű részvétel mindenki feladata és érdeke.</p> <p>Javasolt intézkedés: A Klímavédelmi Terv alapján, vagy azzal</p>	Felülvizsgált Veszély-elhárításai terv (db/év). Teljesült intézkedések (db/év).

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		párhuzamosan történjen meg a Veszély-elhárítási terve, amennyiben azt a vonatkozó jogszabály előírja, és a döntéshozók fontosnak tartják.	
31. Rekultiváció, rehabilitáció	2019-2024	<p>A TKP III. -ban nem térünk ki a vonatkozó és rokon kifejezések részletes definíciójára, csak arra az anomáliára hívjuk fel a figyelmet, hogy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a rekultiváció, rehabilitáció, revitalizáció, rekonstrukció és egyéb hasonló fogalmakat gyakran használják egymás szinonimájaként, mely önmagában is problematikus. 2. Az eligazodást tovább bonyolítja, hogy ugyanazon kifejezés alatt a különböző szakmák mást, esetenként teljesen ellentétes tevékenységet értenek. <p>Erre példa a vízfolyások és tavak rekonstrukciója, mely egy korábbi műszaki állapot (mederparaméterek) helyreállítását jelenti, de semmiképpen nem jelent élőhely-rekonstrukciót, hiszen a korábban tervezett műszaki állapot nem feltétlenül szolgált ki élőhelyi szempontokat. Sőt, gyakran éppen a műszaki rekonstrukció elmaradása vezetett az élőhely kialakulásához (jobb élőhely létrejöttéhez), melyet a fenntartási munka (iszapkotrás, vízi és parti növényzet irtása) tönkretesz.</p> <p>Az élőhelyek átalakulása és regenerálódása természetes folyamat, mely nem mindig felel meg a „rendezett”, „városi” településképnek. Erről a kérdéskörrel a természetvédelmi és zöldfelület-védelmi intézkedések mentén lesz még szó, ebben az intézkedésben a kármentesítéssel összefüggő rekultivációval és a bányatavak helyzetének kezelésével foglalkozunk:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A Bucka-tó kármentesítése, rekultivációja 2019-ben vélhetően lezárul, így csak az utókövetés mentén hárulnak feladatok az önkormányzatra. 	<p>Bucka-tó: Lezárt rekultiváció. Utókövetés munkálatai, információk közzététele (db/év).</p> <p>Bányatavak rekultivációja. (db/év).</p>

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		<p>2. A bányatavak kérdésköre szintén nagyon összetett. A bányatavak egyrészt a felszín alatti vizet megnyitják a szennyezés lehetősége előtt, mely vízbázisvédelmi kockázatot jelent. A bányatavak vízfelszíne jelentős párolgási felületet jelent, mely hozzájárul a talajvízszint süllyesztéséhez is. A talajvízszint süllyedésével a földművelés lehetőségei csökkennek, egyes élőhelyek kiszáradnak vagy állapotuk romlik, eljellegtelenednek, leromlanak, belőlük védett fajok tűnnek el.</p> <p>A fenti okokból a kavics és homokbányák rekultivációja tulajdonképpen egy módon képzelhető el: inert anyaggal való feltöltéssel, majd talajterítéssel (melyre a Városban is van példa). Ezzel válik valójában <i>újra művelhetővé</i> („re-kultiválttá”) a terület. A bányatavak tóként történő utóhasznosítása is gyakran rekultivációként kerül említésre, de ez más célú, és nem eredeti célú hasznosítás, mely szántó, gyeperdő (mely magasabb térszíneken, természetes állapotában száraz gyepekkel mozaikos ligetes homoki erdő, mint például a Bucka-erdő) volt.</p> <p>A tavak utóhasznosítása egyes, körbeépített tavaknál valószínűleg megmarad. A feltöltött tavak helye művelésre, hasznosításra alkalmassá válik (ezek lehetnek a leírtak és a beépítés); a talajvízszint süllyedése megállhat, sőt emelkedhet is.</p> <p>A bányatavak egy kivételével magánkézben vannak. Ezért a célszerű intézkedéseket az önkormányzat csak a tulajdonossal és/vagy a hatóságokkal együtt tudja megvalósítani.</p>	

Intézkedések („programok”) megnevezése	Javasolt ütemezés	Intézkedés tartalma, főbb elemei, jellemzői	Indikátorok a TKP III. (2019-2024) időszakára
		Javasolt konkrét intézkedés: Átfogó, intézkedéseket és scenáriókat felvonultató, környezetvédelmi szempontú koncepció készítése a bányatavak majdani sorsára vonatkozóan.	
32. Turizmus, idegenforgalom	2019-2024	Külön idegenforgalmú, turisztikai koncepció nem készült, így a település ilyen irányú céljai közvetve ismertek. A fókusz jellemzően és érhetően az RSD-n van, ez azonban a meglévő és tervezett terhelések szempontjából kedvezőtlen. Egyrészt önmagában is nagyok az elvárások az RSD-vel kapcsolatban, másfelől a természetvédelmi, esetenként más szempontok is ütköznek a turisztikai célú tervekkel. Javasolt olyan koncepció kidolgozása, mely a számos más szakmai célokat is figyelembe vesz (csapadékvíz-elhelyezés, zöldfelületek és közlekedés fejlesztése, természet- és klíma-védelem) és az RSD-koncentráció mellett a fókusz már területekre is kiterjeszti, akár a sziget belsejébe más szempontokból is javasolható zöldfelület-fejlesztési területekre.	Komplex turisztikai koncepció elkészítése (2020), vagy legalább megadott és további szempontok figyelembe vétele a turisztikai célok tervezésekor (2019-2025). Tervezett és megvalósult intézkedések (db, évszám...)
33. Környezetegészségügyi adatok gyűjtése, értékelése		A területi Népegészségügyi Osztály ajánlása alapján a népegészségügyi adatok gyűjtése a TKP II-höz hasonlóan a Program egyik intézkedése lett. Az adatgyűjtést javasoljuk a releváns környezeti állapot-adatokkal összehasonlíthatóan végezni, mely adatgyűjtési koncepció készítését, később az adatgyűjtés folyamatos fenntartását, végül az értékelés és visszacsatolás lépéseinek megtételét teszi szükségessé.	Egészségügyi és környezetállapot-adatok gyűjtésének megtervezése (2020), a tapasztalatok alapján későbbi felülvizsgálata (2025, 2030). Adatok mennyisége, minősége (évszám, típus). Értékelés megtörténte (évszám). Visszacsatolás megtörténte (2020-2025).

VIZSGÁLT SZIGETSZENTMIKLÓSI SZAKMAI PROGRAMOK

A környezetvédelmi célok általában, és így a TKP tervezett intézkedéseinek a megvalósítása is, ritkán önálló, más szakmai koncepcióktól független „ügy”. Nem is lehet ez másképp, hiszen minden tevékenység ugyanabban a tájban zajlik: Ha a táj/település, bármely elemén változtatunk, az a rendszer egy részét vagy egészét érinti. (A táj és a település között nincs egyenlőségjel, csupán azt akartuk érzékeltetni, hogy van, akinek adott földdarab településként /elsősorban: belterületként/, netán csak az épített elemeken keresztül fogalmazódik meg, másnak a táj egy összetett, környezeti, természeti, társadalmi szálakból szőtt sokszínű, sokrétegű és sokfunkciójú szövet.)

Természetes, hogy az egyes szakmai koncepciók, stratégiák adott szakág szempontjai szerint és mélységében néznek a tájra, ez azonban a különböző szakmai célok (önálló vagy együttes) megvalósítása során feszültséget teremt, elegendő itt arra utalni, hogy a területhasználatok változása, a beépítés növekedésével milyen sok hatással jár. A beépítés mentén legjelentősebb hatás, például, a termőterületek és természeti területek elvesztése, a közlekedés okozta hatások (zaj, forgalom, stressz, baleseti kockázat) megjelenése, növekedése, jelentős infrastruktúrajfelszerelési igény, kezdve utaktól az egészségügyi és oktatási intézmények létesítésén át az , ellátási rendszerek (víz, szennyvíz csapadékelvezetés, stb.) bővítéséig.

Meglátásunk szerint – és a jogszabály szerint is - a TKP-nek ezért kell bemeneti információként szolgáltatnia legelsősorban a településfejlesztési szándékok megfogalmazása során. Környezeti szempontokat a településrendezési eszközök különböző mélységben vesznek figyelembe. Legkésőbb a stratégiai környezeti vizsgálat készítése során történik meg a „környezeti hatásvizsgálat”, de ezek nem minden esetben teljes körűek, a valós problémák csak később, konkrét célok megvalósítása során derülnek ki. (Nem helyi példát említve: út védett területen való átvezetése a térképen megjelenítésre kerül, de nem von le belőle senki konzekvenciát, nem kérdőjelezi meg, hogy az valóban megvalósulhat-e. Azonban hasonló a helyzet az RSD menti funkcióbővítéssel.)

Jelen felülvizsgálat csak a korábbi TKP-ra terjed ki, nem az összes többi szakági koncepció, stratégiai környezeti vizsgálata. De éppen azért, hogy lássuk, hogy a többi szakági dokumentumban milyen környezetet érintő irányok kerültek megfogalmazásra., áttekintettük azokat és néhány esetben röviden felhívjuk a figyelmet a konfliktusforrásra.

Gyakorlati szempontból a települési egészségfejlesztési koncepció mentén született megoldást javasoljuk: minden egyes szakági terv, a relevancia szintjén vegye figyelembe a TKP-t felülvizsgálatuk során.

Ez az egyetlen garancia arra, hogy már stratégiai szinten ismerté és kezelhetővé válnak az esetleg eltérő szakmai igények, és nem „bebetonozott” nyomonvonások, funkciók kerülnek, ugyan merő jószándékkal, tervekbe, vagy maradnak ki egymást támogató intézkedések egyes programokból. Klasszikus példa: A csapadékvíz alternatív elhelyezése árvíz-, klíma-, természet- és tájvédelmi szempontból is előnyös lenne, nem csak arról van szó, hogy adott területről a vízfelesleget elvezetjük.

A megvizsgált programok és egyéb dokumentációk listája az alábbi.

A készítés és az érvényesség dátuma alapján többé-kevésbé látható, ütemezhető, mely szakági program mikor kerül felülvizsgálatra. A listában vannak átfogó, vázaltszerű és vannak nagyon konkrét helyszíneket és megoldásokat kínáló. Egyes programok csak érintőlegesen, egy szűk témakör mentén fednek át a környezetvédelemmel, másokkal az átfedés jelentős.

Összességében elmondható, hogy számos szakági koncepció, program elkészült már, némelyiknek a felülvizsgálata aktuális. Vannak hiányzó, a TKP II-ben is intézkedésként javasolt hasonló tevékenységek, melyek megvalósítása még várat magára (pl. környezeti nevelési program készítése, de a természetvédelem is átfogó koncepció/terv készítését sejteti).

Új szempontként lépett be a klímavédelmi stratégia készítése.

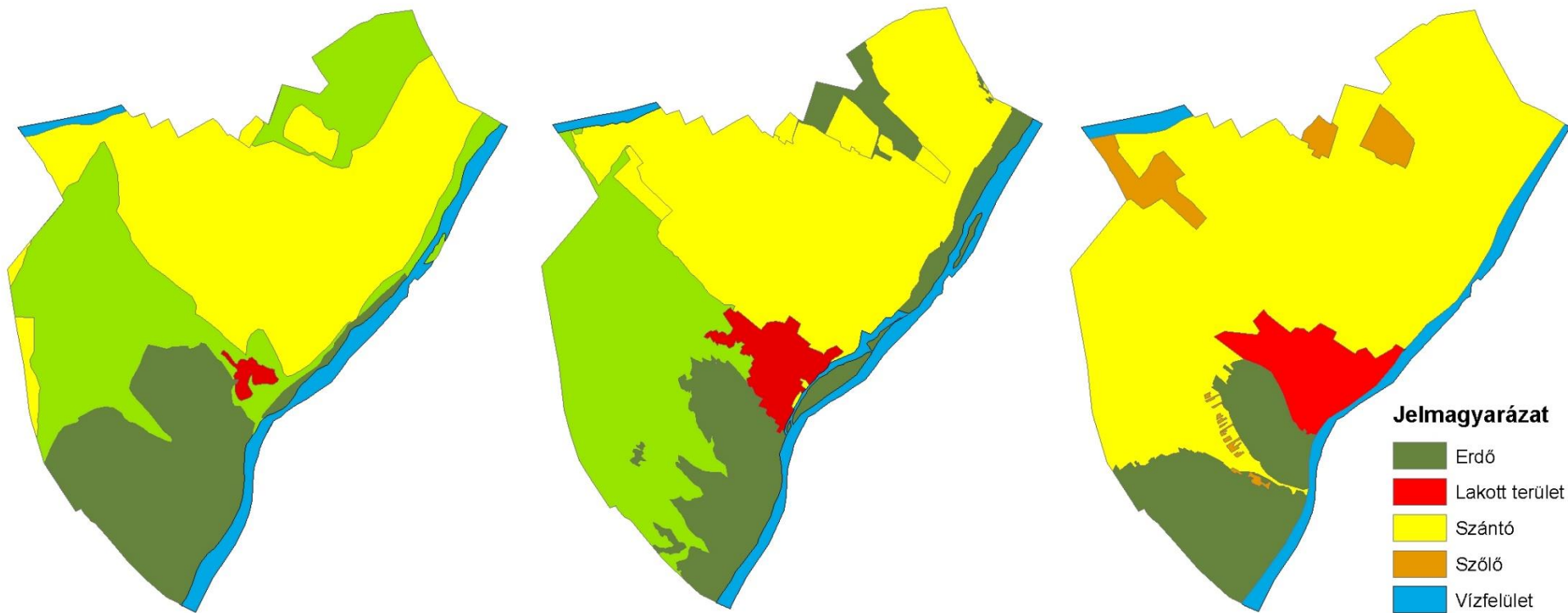
Egyes korábban tervezett intézkedéseket, mint ahogy másutt bemutatjuk, törölnénk, másokat átstrukturálunk a 3. Program készítése során. Általában másutt is olyan szakági koncepciók készítését javasoljuk készíteni, melyek integráltak, tehát több szakmai szempontjait veszik figyelembe. Jellemzően nem szokott ennyi koncepció rendelkezésre állni.

1. Szigetszentmiklós Város Gazdasági Programja, 2015-2019
2. SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA, és MEGALAPOZO VIZSGALAT, 2015. augusztus
3. SZIGETSZENTMIKLÓS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA, 2008
4. Szigetszentmiklós Város közlekedésfejlesztési koncepciója, 2015
5. Szigetszentmiklós Város Informatikai Fejlesztési Koncepciója 2009-2013
6. Szigetszentmiklós Város oktatási-nevelési koncepciója, 2008
7. Szigetszentmiklós Város Gazdasági Programja (2015-2019)
8. Szigetszentmiklós Város Civil koncepciója (2009-2012), 2009. október
9. Szigetszentmiklós Város Önkormányzat tulajdonában álló Duna-parti területek környezetrendezési terve Munkaközi dokumentáció bizottsági egyeztetéshez, 2009. szeptember
10. Szigetszentmiklós Város Egészségfejlesztési Koncepció, 2006. szeptember
11. Helyi Esélyegyenlőségi Program (2013-2018), 2013. november
12. Szigetszentmiklós Város Hulladékgazdálkodási Terve (2011-2016)
13. Szigetszentmiklós Város Környezetvédelmi Programja (I.) (2003-2008)
14. Szigetszentmiklós Város Környezetvédelmi Program (II.) (2011-2016)
15. Szigetszentmiklós Város közművelődési koncepciója, 1999
16. Szigetszentmiklós Város közművelődési koncepciója, 2009
17. Szigetszentmiklós Településképi Arculati Kézikönyv, 2017. augusztus
18. Szigetszentmiklós Város Veszély-elhárításai terve, 2013. június
19. Tervezés támogatás Szigetszentmiklós Városi csapadékvízgazdálkodási programjához, 2018. október
20. Szigetszentmiklós Város Településfejlesztési Koncepciója, 2004
21. Középmagyarországi régió ráckevei statisztikai kistérség, KISTÉRSÉGI KÖZOKTATÁSI INTÉZKEDÉSI TERVE 2008-2012.
22. Szigetszentmiklós Város Lakóépület-felújítási Programja, 2006
23. Dornbach Ádám: SZIGETSZENTMIKLÓS ZÖLDINFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA, 2017
24. Trabak Zoltán, diplomamunka „Vízvisszatartási lehetőségek vizsgálata a zöld infrastruktúra fejlesztése kapcsán Szigetszentmiklóson”, 2017. december
25. Béres Katalin, diplomamunka-feladat: „LID kontroll megoldások hatékonyságának vizsgálata egy mintaterületen”, 2017

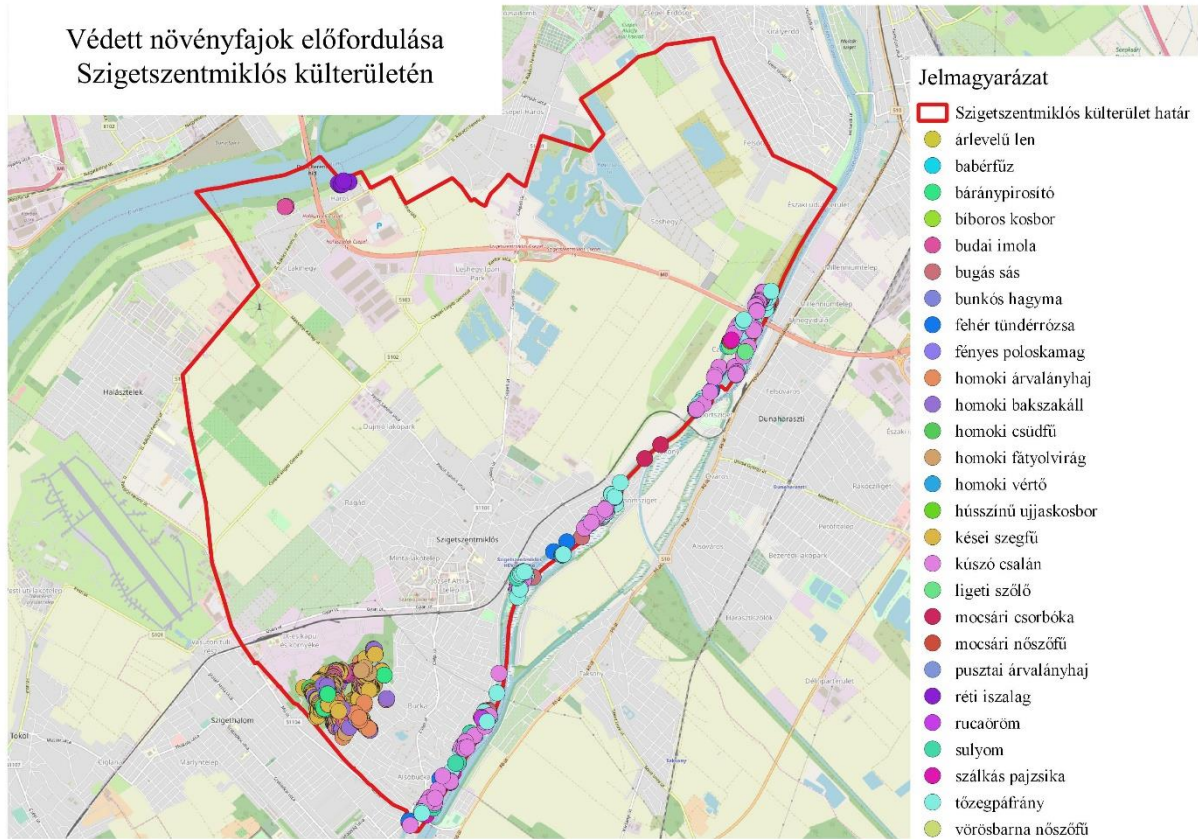
Első katonai felmérés

Második katonai felmérés

Harmadik katonai felmérés

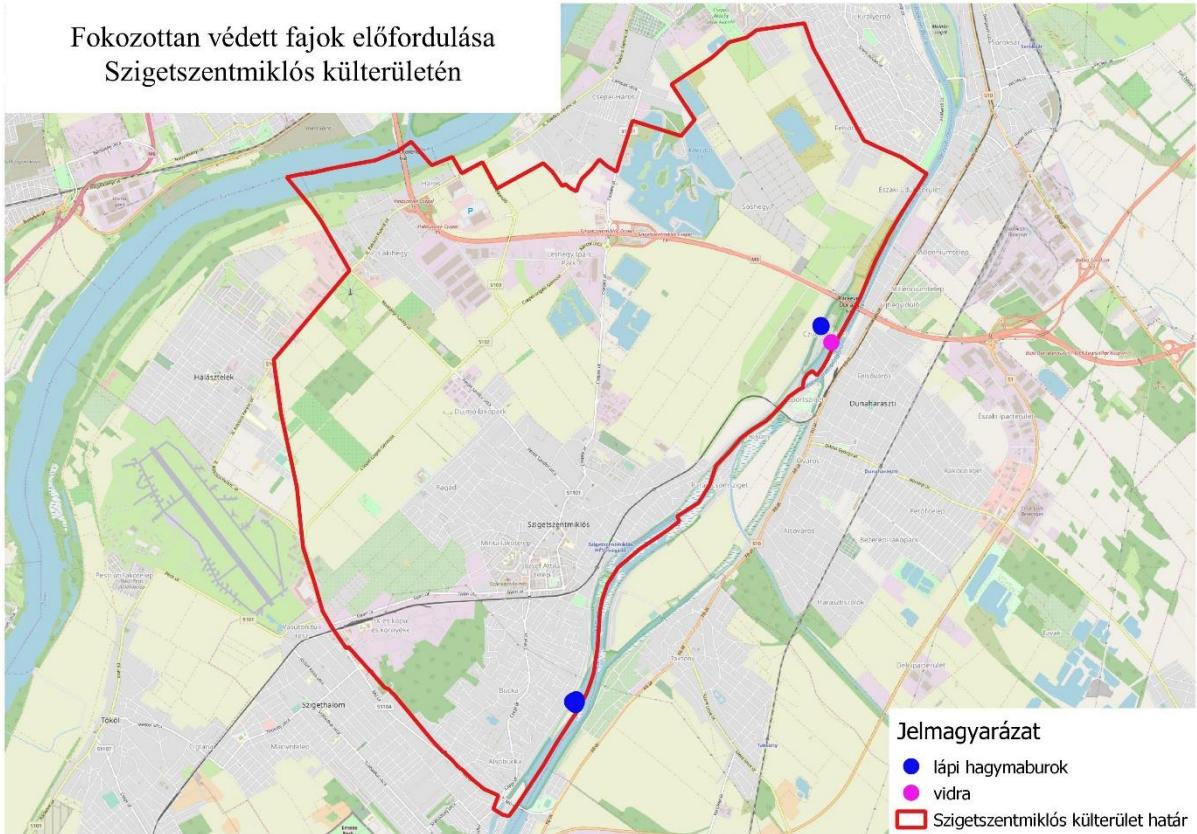

A DINPI TÉRKÉPI ADATSZOLGÁLTATÁSA 1.: VÉDETT, FOKOZOTTAN VÉDETT ÉS NATURA 2000 JELŐLŐ FAJOK ELŐFORDULÁSA SZIGETSZENTMIKLÓSON

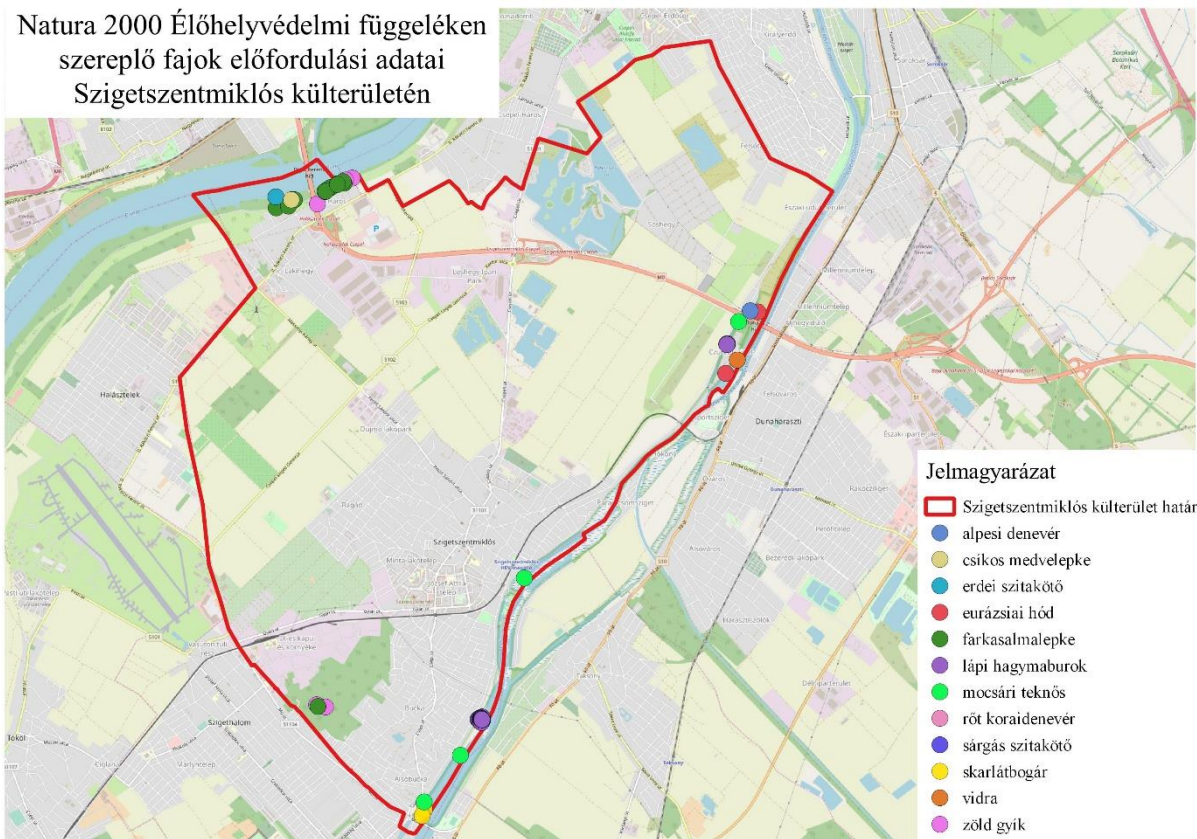

Fokozottan védett fajok előfordulása
Szigetszentmiklós külterületén

Natura 2000 Élőhelyvédelmi függeléken
szereplő fajok előfordulási adatai
Szigetszentmiklós külterületén

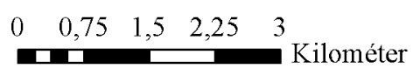

**A DINPI TÉRKÉPI ADATSZOLGÁLTATÁSA 2.: VÉDETT ÉS NATURA 2000 TERÜLETEK
SZIGETSZENTMIKLÓSON**

Ex lege lápterületek

M = 1:66000

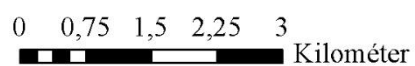
Jelmagyarázat

 Ex lege láp

Natura 2000-es területek

M = 1:66000

Jelmagyarázat

 Natura 2000

Ökológiai hálózat elemei

M = 1:66000

0 0,75 1,5 2,25 3
Kilométer

Jelmagyarázat

Ökológiai hálózat típus

- magterület
- puffer terület
- ökológiai folyosó

Természetvédelmi prioritások és célkitűzések

Szigethalmi homokbuckák HUDI20045 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Prioritás (SDF 4.2 Quality and Importance):

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése/helyreállítása:

Kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok: 6260 Pannon homoki gyepek

Célkitűzések (SDF 6.2 Management):

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

Kedvező természetvédelmi helyzet megőrzése:

A jó állapotú pannon homoki gyepek természetszerű szerkezetének, fajkészletének, térbeli mintázatának megőrzése.

Kedvező természetvédelmi helyzet elérése érdekében szükséges fejlesztés:

Inváziós fajok, különösen a selyemkóró, fehér akác, bálványfa, nyugati ostorfa által veszélyeztetett jelölő gyeptársulás megóvása a degradációtól, az inváziós fajok terjedésének megállítása, állományaik csökkentése.

A jelölő élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke nem növelhető. Ennek érdekében a jelölő élőhelyekkel érintkező, az adott helyen tényleges inváziós fenyegetést jelentő tájidegen fásszárú állományok nem telepíthetők. Újonnan telepített, vagy erdőfelújítás során létesített tájidegen fásszárú állomány és a jelölő élőhelyek között legalább 20 m széles védőzónának szükséges lennie fásszárú növényzetből, vagy legalább 30 m széles védőzónának lágyszárú növényzetből.

A területen található őshonos facsoportok megőrzése, belőlük az inváziós fafajok eltávolítása.

A területen a pannon homoki gyep-foltok közé ékelődő zárt akácosok fokozatos átalakítása őshonos fafajú erdővé, a felnyílt, jó gyepszinttel rendelkező állományok gyepké, vagy őshonos erdőfoltokkal mozaikoló gyepké váló alakítása.

A becserjésedés miatt leromlott pannon homoki élőhelyek gyepké alakítása, a cserjések túlzott térfoglalásának megakadályozása.

Fokozott ügyelni kell az abiotikus katasztrófák (pl: tűzkár) megelőzésére.

Az élőhelyeket veszélyeztető egyéb tevékenységek (pl.: gépjármű forgalom, crossmotorozás, quad, illegális bányászat) megszüntetése, a jogilag nem létező, de kijárt földutak felszámolása, a területet körbevevő kerítés felújítása és fenntartása.

Természetvédelmi prioritások és célkitűzések

Ráckevei Duna-ág HUDI20042 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Prioritás (SDF 4.2 Quality and Importance):

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése/helyreállítása:

Közösségi jelentőségű élőhelytípusok: 3150 Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel, 3160 Természetes disztróf tavak és tavacskák, 7140

Tőzegmohás lápok és ingólápok, 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)

Kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok: 91E0 Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Közösségi jelentőségű állatfajok: lápi póc (*Umbra krameri*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), vidra (*Lutra lutra*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

Közösségi jelentőségű növényfajok: hagymaburok (*Liparis loeseli*)

Célkitűzések (SDF 6.2 Management):

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

Kedvező természetvédelmi helyzet megőrzése:

A területen található jó állapotú tőzegmohás lápok és ingólápok, disztróf kistavak, ligeterdők, és eutróf tavi élőhelyek kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése.

A területen található lápi póc, réti csík, mocsári teknős és hagymaburok állományok fennmaradásának biztosítása.

Nem véghasználható a tíz éves erdőtervezési cikluson belül - jelölő élőhely típusonként vizsgálva -több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba.

A jelölő erdei élőhelyek állományaiban a tájidegen fafajok elegyaránya nem növekedhet.

A többlet vízhatástól függő jelölő élőhelyek számára a megfelelő vízellátottság és vízháztartás biztosítása, vízjárást negatívan befolyásoló vízrendezési beavatkozások nem végezhetőek.

Kedvező természetvédelmi helyzet elérése érdekében szükséges fejlesztés:

Inváziós fajok, különösen a selyemkóró, kanadai aranyvessző, zöld juhar, fehér akác, bálványfa, által veszélyeztetett jelölő gyeptársulások megóvása a degradációtól, az inváziós fajok terjedésének megállítása, állományaik csökkentése.

A jelölő erdei élőhelyek állományaiban előtérbe szükséges helyezni a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy ahhoz funkciójában jobban közelítő használatok alkalmazását, valamint közelíteni szükséges a lombkorona-, cserje-, lágyszárú szint faji, életkori összetételét a természetes állapotokhoz.

A lápcserjések, pionír facsoportok túlzott térfoglalásának megakadályozása az úszólápok rögzülésének elkerülése, a lápi vegetáció és a hagymaburok (*Liparis loeseli*) populációk megőrzése érdekében.

A Ráckevei Duna-ág vízminőségének javítása, különösen a felső szakaszon, a szennyező források feltérképezésével, megszüntetésével.

Az egész Duna-ág területén szükséges megoldani a stégek és az engedély nélkül a nádasokban kialakított kijárócsatornák által okozott élőhely fragmentálódás problémáját.

Az úszólápok, lápok és disztróf kistavak védelme érdekében a vízínövényzet irtásának, elkotrásának megakadályozása az egész szakaszon.

A kishajó forgalomra jelenleg érvényes sebességkorlátozás gyakorlatban való megvalósítása az úszólápot érő hullámverés csökkentése érdekében, valamint 5 km/h sebességkorlátozó táblák kihelyezése a főágon Szigetcsép térségében, illetve géphajóval történő behajtást tiltó táblák kihelyezése a Szigetszentmiklós, Taksony, Ráckeve-Angyal-sziget, Szigetcsép, térségében található hókonyok és mellékágak bejáratához.

A Duna-ág vízügyi üzemeltetését a jelölő élőhelyek védelmével összhangban szükséges megvalósítani, a napszakos vízszintingadozás elkerülendő, az áramlási sebesség a jelenlegihez képest ne növekedjen.

A parti ingatlanok melletti vizes élőhelyek betöltésének megakadályozása.

A hagyamburok élőhelyén kézi kaszálással történő élőhelykezelés a téli időszakban.

A feliszapolódó hókonyok, mellékágak természetvédelmi célú fenntartó kotrása szakaszosan ütemezve.

Az úszólápot közvetlenül, közvetve veszélyeztető infrastrukturális fejlesztések, területhasználatok megakadályozása, elsősorban Szigetcsépen a Csupi-szigeten, illetve annak közvetlen környezetében.

A vízteret használók természetvédelmi szemléletének formálása.

Természetvédelmi prioritások és célkitűzések

Duna és ártere HUDI20034 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Prioritás (SDF 4.2 Quality and Importance):

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése/helyreállítása:

Közösségi jelentőségű élőhelytípusok: 3270 iszapos partú folyók részben *Chenopodium rubri*, és részben *Bidention* növényzettel, 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*), 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)

Kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok: 91E0 Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Közösségi jelentőségű állatfajok: közönséges hód (*Castor fiber*), vidra (*Lutra lutra*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajos götte (*Triturus dobrogicus*), leánykoncér (*Rutilus pigus*), ragadozó ön (balin) (*Aspius aspius*), halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), ingola fajok (*Eudontomyzon spp.*), selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), német bucó (*Zingel streber*), magyar bucó (*Zingel zingel*), vágócsík (*Cobitis taenia*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), garda (*Pelecus cultratus*), tompa folyamikagyló (*Unio crassus*), lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*),

Célkitűzések (SDF 6.2 Management):

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

Kedvező természetvédelmi helyzet megőrzése:

A területen található jó állapotú folyópartok, mocsárrétek, kaszálórétek, keményfás-, és puhafás ligeterdők kiterjedésének, szerkezetének, fajkészletének megőrzése.

A területen található jelölő fajok állományai fennmaradásának biztosítása.

A Duna folyóvízi jellegének megőrzése, a főágban található kavicsos, nagy áramlási sebességű élőhelyek, illetve kavics- és homokzátonyok megőrzése a magyar bucó, német bucó, selymes durbincs, halványfoltú küllő, balkáni csík érdekében különösen Dunaalmás, Nyergesújfalú, Tát, Esztergom, Szob, Nagymaros, Verőce, Vác, Göd, Szigetmonostor, Érd, Rácalmás térségében, illetve a Szentendrei-Dunaág Tahi-híd feletti szakaszán található Kecse-zátony térségében a Duna mindkét oldalán.

A Duna még megmaradt természetes/természetközeli állapotú partszakaszainak, mellékágainak, holtágainak megőrzése, az ártéri vizes élőhelyek vízutánpótlásának biztosítása, a szigetek parthoz kapcsolódásának, az oldalágak és az ártér feltöltésének megakadályozása, a parti zóna védelme.

A területen található, életciklusában legalább részben vízhez kötött állatfajok ivó-, táplálkozó és telelőhelyei állapotának megőrzése.

Nem véghasználható a tíz éves erdőtervezési cikluson belül - jelölő élőhely típusonként vizsgálva - több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba.

A jelölő erdei élőhelyek állományaiban a tájidegen fafajok elegyaránya nem növekedhet.

Kedvező természetvédelmi helyzet elérése érdekében szükséges fejlesztés:

A természetmegőrzési területen található ligeterdők, mocsárrétek, kaszálók megőrzése, invazív gyom- és kultúrfajok (*Acer negundo*, *Amorpha fruticosa*, *Ailanthus altissima*, *Prunus serotina*, *Populus x hybrida*, *Impatiens glandulifera*, *Impatiens noli-tangere*, *Phytolacca americana*, *Solidago gigantea*, *S. canadensis*, *Aster spp.*, *stb.*) visszaszorítása, irtása az élőhelyek védelme érdekében.

A jelölő erdei élőhelyek állományaiban előtérbe szükséges helyezni a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy ahhoz funkciójában jobban közelítő használatok alkalmazását, valamint közelíteni szükséges a lombkorona-, cserje-, lágyszárú szint faji, életkori összetételét a természetes állapotokhoz.

Mellékágak természetvédelmi célú rehabilitációjának kidolgozása és megvalósítása, vízgyűjtő szintű szemlélet meghonosítása a jelenleg településenként tervezett mellékág-rehabilitációk vonatkozásában: a különféle típusú mellékágak (eu-, para-, plesio- és paleopotamon) szakaszra jellemző arányának meghatározása, illetve ezt követően a mellékág-rehabilitációk, illetve új élőhelyek kialakítása során ennek gyakorlatba történő átültetése.

A selymes durbincs, a magyar bucó, a német bucó, a halványfoltú küllő, a balin, a márna védelmének érdekében szükséges kíméleti területnek kijelölni a sekély zátonyos területeket. E területeken a hullámkeltést alacsony vízállás esetén korlátozni szükséges, elsősorban az éjjeli órákban, különösen a következő területeken: Szobi zátonyok, Zebegényi-sziget, Dömös zátonyai, Szentendrei-sziget felső szigetcsúcs, Verőce zátonyok, Kompkötő-sziget, Vác, Torda-sziget térsége, Égető-sziget alsó bejárata, Gödi, illetve a Surányi zátonyok, illetve a Szentendrei Duna-ágban a Kecse-zátony, a Kacsza-sziget, a Lupa-sziget és a Szentendrei kanyar zátonyai.

A Duna egyéb szakaszain található sekély zátonyos területek, pontosabb feltérképezésének elvégzése. A kijelölt területeken meghatározni azt a vízállást, amely alatt a hullámozás tömegesen pusztítja az ivadékokat, majd a szükséges sebességkorlátozó intézkedések meghozása és táblák segítségével, illetve a hajósoknak szóló hirdetményeken való közlése.

Új ívóhelyek létrehozása.

A területen található közönséges denevér (*Myotis myotis*) állományok fennmaradásának biztosítása, részben a gyepek fenntartásával, részben a folyam partjának és a szegélyező erdőállományok fenntartásával.

A közönséges hód (*Castor fiber*) védelme érdekében, ismert élőhelyei környékén a vízparti 15 méteres sávban a lágú-, és fásszárú növényzet háborítatlanságának biztosítása.

A Dunába torkolló kisvízfolyások torkolatának természetes állapotban tartása, a vízi szervezetek számára az átjárhatóság biztosítása.

Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési/kaszálási rendszer kialakítása a mocsárrétek, ártéri kaszálók területén a túlhasználat/alulhasználat, a beerdősülés, valamint a természetes gyepszerkezetet romboló használat elkerülése érdekében.

A becserjésedés miatt leromlott mocsárrétek, ártéri kaszálók gyepké alakítása és fenntartása extenzív mezőgazdasági használat, a jellegtelen cserjések túlzott térfoglalásának megakadályozása.

A Duna további medersüllyedésének természetvédelmi szempontból előnyös módon történő megakadályozása.

A ligeterdők helyén álló, az eredeti gyepszint fajait őrző ültetvény erdők fokozatos átalakítása őshonos fafajú erdőkké, a jelölő élőhelyek kiterjedésének növelése érdekében.

Az élőhelyeket veszélyeztető egyéb tevékenységek (pl.: gépjármű forgalom, crossmotorozás, quad, illegális bányászat, favágás) megszüntetése, a jogilag nem létező, de kijárt földutak felszámolása az ártéren.

A lovas, gyalogos turista forgalom, illetve vízisportok (evezőtúra, horgászat) szabályozása, túraútvonalak, kikötési lehetőségek kijelölése, illegális kikötési-és horgász helyek felszámolása.

Az illegálisan kialakított anyagnyerő helyek, hulladéklerakó helyek gyom és hulladék mentesítése, további lerakások megakadályozása, őshonos fafajú erdő kialakításával történő rekultivációja a megmaradt eredeti domborzati formák bolygatása nélkül.

A jelölő élőhelyek infrastrukturális fejlesztésekkel szembeni védelme.

A hajózási fejlesztési elképzelések és a természetvédelem céljainak összehangolása.

A vízteret használók természetvédelmi szemléletének formálása.

SZIGETSZENTMIKLÓSI TÁRSADALMI SZERVEZETEK

Az alábbi lista az Önkormányzat honlapján található. **Vastag betűvel** a szervezet neve és/vagy internetes tájékoztató alapján, tágabb értelemben környezetvédelemmel foglalkozónak tekintett szervezet nevét jelöltük.

1. Ádám Jenő Zeneiskola Művészeti Csoportjai
2. AEROFON Művészeti Egyesület
3. "Aglow" Nők Krisztus Fényében Egyesület
4. Barbara a Fogyatékkal Élőkért Közhasznú Egyesület
5. Bátya Terápiás Közalapítvány
6. Bíró Lajos Öntevékeny Fotósok Formációja
- 7. Buckai Szövetség Egyesület**
8. Csak tiszta forrásból Hagyományörző Egyesület
9. Csepel Sziget Baráti Társaság
10. Csillag Születik Kiemelten Közhasznú Egyesület
11. Deák Ferenc Közéleti és Kulturális Egyesület
12. Hajnalcsillag Alapítvány
13. Harmónia Énekegyüttes
14. INSULA Képző és Iparművészeti Egyesület
- 15. KAMILLA Környezet és Természetvédelmi Egyesület**
16. Kárpátok-Erdély Baráti Kör
17. KEF-Kábitószergyi Egyeztető Fórum
18. Kicsinyek Vidámsága Szigetszentmiklói Gyermekek- és Ifjúságsegítő Egyesület
- 19. Kossuth Kertbarát Kör**
- 20. Közösen Városunkért Egyesület**
21. Kulcs a Jövőhöz Alapítvány
22. Lakihegyi Hóvirág Nyugdíjas Klub
23. Lányok Asszonyok Klubja
24. Lila Akác Nyugdíjas Klub
25. Magyar Vöröskereszt Szigetszentmiklói Szervezete
26. Magyar - Finn Baráti Kör
27. Megyelakó Egyesület
28. Mézeskalács Gyermekek Néptánc Egyesület
29. Miklósi Kézimunkások Közhasznú Alapítvány
30. Művészeti Tanoda Alapítvány
31. Nádasdy Tánc Stúdió
32. Német Nemzetiségi Klub
- 33. Otthon Szigetszentmiklóson Egyesület**
34. Örökifjak Nyugdíjas Klub
35. Örökzöld Nyugdíjas Klub
36. Ószirozsa Nyugdíjas Klub
37. Patak Képzőművészeti Egyesület
- 38. Polgárőr Egyesület**
- 39. Ragádi Kulturális, Családsegítő és Városszépítő Egyesület**
- 40. Segítő Mancs Kiemelten Közhasznú Állatvédő Alapítvány**
41. Szent Erzsébet Kórus
42. Szentmiklós Kör Egyesület
43. Szervusz! Szigetszentmiklós
44. Sziget Színház Egyesület
- 45. Szigetszentmiklós és Térsége Turisztikai Egyesület**
- 46. Szigetszentmiklósért Egyesület**
47. Szigetszentmiklói Alkotói Kör Képzőművészeti Egyesület
48. Szigetszentmiklói Érdekvédelmi és Érdekképviselői Cigány Szervezet

- 49. Szigetszentmiklósi Honismereti Szakkör**
- 50. Szigetszentmiklósi Ifjúságért Egyesület
- 51. Szigetszentmiklósi Ifjúsági Parlament Egyesület
- 52. Szigetszentmiklósi Máté János Református Énekkar
- 53. Szigetszentmiklósi Mozgáskorlátozottak Egyesülete
- 54. Szigetszentmiklósi Nagycsaládosok Egyesülete (SZINE)
- 55. Szigetszentmiklósi Nemzetőrség
- 56. Szigetszentmiklósi Vadász Társaság**
- 57. Válasz-út Prevenációs Segítő és Oktatási Egyesület
- 58. Zenesziget Alapítvány
- 59. Zöldi Környezetvédelmi Egyesület Közhasznú Szervezet**

Nemzetközi arany
minősítésű szolgáltató

Dukay Igor
RENATUR 2005 Bt.
dukayigor@gmail.com

Tárgy: Adatkérés, Szigetszentmiklós települési környezetvédelmi programjának felülvizsgálatához

Tisztelt Dukay Igor!

Hivatkozással a 2019. február 14. napján a vizvonalt@vizvonalt.hu elérhetőségünkre küldött megkeresésére, az alábbi információkat küldjük:

Szigetszentmiklós település víz és szennyvíz értékesítési adatai:

A települési víziközmű-szolgáltatást 2013. év végén vettük át, ezért csak 2014. évtől vannak értékesítési adataink.

Ivóvíz értékesítés (m ³)	2014	2015	2016	2017	2018
Lakosság	1 195 691	1 268 175	1 312 723	1 361 681	1 425 752
Közület	220 042	220 551	211 768	260 933	264 189
Összesen	1 415 733	1 488 726	1 524 491	1 622 614	1 689 941
Szennyvíz értékesítés (m ³)	2014	2015	2016	2017	2018
Lakosság	831 987	869 531	1 074 019	1 183 594	1 270 146
Közület	174 423	161 694	184 680	208 622	204 278
Összesen	1 006 410	1 031 225	1 258 699	1 392 216	1 474 424

Amint azt korábban telefonon jeleztük Önnek, víziközmű-szolgáltatóként Társaságunk nem ingatlanokat, hanem víziközműveket tart nyilván a településeken. Ehhez szükséges alapadatokat nyilvántartunk a MIR-ben, de az nem teljes körű és nem minden ingatlanról van adatunk. Ingatlan nyilvántartás az Önkormányzatnál illetve a Földhivatalnál érhető el. Emiatt nincsen információnk a település ivóvíz- illetve szennyvíz-szolgáltatási lefedettségéről sem. Társaságunk bekötési vízmérőket tart nyilván, azok darabszámát tudjuk megadni:

Bekötési vízmérők darabszáma		
	Lakosság	Nem lakosság
2014. dec. 31.	10 449	1 040
2015. dec. 31.	10 213	997
2016. dec. 31.	10 424	976
2017. dec. 31.	10 613	1 042
2018. dec. 31.	10 772	1 068

A víziközmű-szolgáltatás átvételét követően egy több mint egy évig tartó folyamat során Társaságunk adattisztítást végzett a mérők darabszámának nyilvántartásában, ezért látható az első év után csökkenés a darabszámok tekintetében. Javasoljuk emiatt, hogy a 2015. év végi adatot tekintsék alapadatnak.

A víziközmű fejlesztésekkel kapcsolatban, mivel a feladat a Vksztv 11. § (1) (2) alapján az ellátásért felelősé, javasoljuk, hogy az Önkormányzattól kérje el Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal számára benyújtott gördülő fejlesztési terveket.

A levelében jelzett további információkérés tekintetében az alábbi dokumentumokat csatoljuk levelünkhöz:

- Szigetszentmiklós vízminőség 2014-2018 - Szsztmiklós2014-2018.xls
- Csepel-szigeti vízbázisok védőövezeteinek elhelyezkedése – CsH_vedoter.jpg
- Leírás a szennyvíztisztító telepről – Szszm környv progr v2.doc
- Szennyvíztisztító telep kibocsátott szennyvíz minőség - SZSZTM_elfolyó szvminőség_2014-2018.xls
- Víziközmű hálózatok hossz és anyag adatai csőátmérő bontásban – SZSZM hálózathossz.xls
- Üzemeltetési szabályzat –K14_Uzemeltetesi_szabalyzat_1_10_mell_Szigetszentmiklos_v3_181203.pdf

Amennyiben a most megküldött adatokkal kapcsolatban merül fel kérdése, illetve további adatigény esetén, kérjük, keresse Boldizsár Dórát a 30/3399110 telefonszámon.

Budapest, 2019. február 28.

Tisztelettel:

dr. Paksi Piroska
ügyfélszolgálati igazgató

dr. Dienes Adrienn
koordinációs és kapcsolattartási
osztályvezető

SZ 026/004
FŐVÁROSI VÍZMŰVEK
Zártkörűen Működő Részvénytársaság

	Paraméterek	Mértékegység	Szigetszentm iklós 2014	Szigetszentm iklós 2015	Szigetszentm iklós 2016	Szigetszentm iklós 2017	Szigetszentm iklós 2018
A) Mikrobiológiai vízminőségi jellemzők	Escherichia coli (E. coli)	[szám/100 ml]	0	0	0	0	0
	Enterococcusok	[szám/100 ml]	<1	0	0	0	0
B) Kémiai vízminőségi jellemzők	Antimon	[µg/l]	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
	Arzén	[µg/l]	<1	<1	<1	1,1	<1
	Benzol	[µg/l]	<0,15	<0,15	<0,15	<0,15	<0,15
	Benz(a)pirén	[µg/l]	<0,005	<0,005	<0,005	<0,005	<0,005
	Bór	[mg/l]	0,05	0,04	0,03	0,04	0,04
	Bromát	[µg/l]	<3	<3	<3	<3	<3
	Kadmium	[µg/l]	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
	Króm	[µg/l]	1,0	1,1	<1	1,6	<1
	Réz	[mg/l]	0,013	0,134	0,016	0,005	0,079
	Cianid	[µg/l]	<10	<10	<10	<10	<10
	1,2-diklór-etán	[µg/l]	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
	Fluorid	[mg/l]	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2
	Ólom	[µg/l]	0,7	0,8	0,9	0,5	0,8
	Higany	[µg/l]	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05
	Nikkel	[µg/l]	<1	2,3	<1	<1	1,4
	Nitrát	[mg/l]	10	9	11	11	14
	Nitrit	[mg/l]	<0,03	<0,03	<0,03	<0,03	<0,03
	Összes peszticid	[ng/l]	<30	<30	<30	<30	<30
	Policiklusos aromás szénhidrogének	[µg/l]	<0,03	<0,03	<0,03	<0,03	<0,03
	Szelén	[µg/l]	1,3	1,7	1,2	1,6	<1
	Tetraklór-etilén és triklór-etilén	[µg/l]	<1	<1	<1	<1	<1
	Összes trihalo-metán	[µg/l]	11,8	14,2	11,8	11,4	12,6
	Cisz-1,2-diklór-etilén	[µg/l]	<5	<5	<5	<5	<5
Kötött aktív klór	[mg/l]	0,08	0,07	0,06	0,06	0,08	
szabad aktív klór	[mg/l]	0,14	0,16	0,17	0,17	0,14	

	Alumínium	[µg/l]	32 (51,2)	4,2	2,5	4,6	2,5 (24,3)
	Ammónium	[mg/l]	<0,04	<0,04	<0,04	<0,04	<0,04
	Klorid	[mg/l]	28,2	28,4	28,7	28,8	36,1
C) Indikátor vízminőségi jellemzők	Clostridium perfringens (spórákkal együtt)	[szám/100 ml]	0	0	0	0	0
	Szín	[-]	-	-	-	-	-
	Vezetőképesség	[µS/cm 20°C]	591	609	569	610	647
	pH	[-]	7,45	7,48	7,43	7,47	7,5
	Vas	[µg/l]	25	24	16	11	14
	Mangán	[µg/l]	7	6	5	3	5
	Szag	[-]	-	-	-	-	-
	Permanganát index (KOIps)	[mg/l]	0,53	0,64	0,52	0,63	0,52
	Szulfát	[mg/l]	85	86	73	80	87
	Nátrium	[mg/l]	22,6	19,9	18,6	20,7	20,3
	Íz	[-]	-	-	-	-	-
	Telepszám 22 °C-on	[szám/ml]	38	2	15	9	0
	Telepszám 37 °C-on	[szám/ml]	7	9	7	0	0
	Coliform baktériumok	[szám/100 ml]	0	0	0	0	0
	Pseudomonas aeruginosa	[szám/100 ml]	0	0	0	0	0
	Összes szerves szén (TOC)	[mg/l]	1,25	1	1,08	1,06	1,03
	Zavarosság	[FNU]	0,18	0,26	0,12	0,1	0,12
	Keménység	[mg/l CaO]	195	197	179	169	130
	Radon	[Bq/l]	n.a	n.a	4,7	2,7	4
	összes alfa aktivitás	[Bq/l]	n.a	n.a	<0,09	<0,09	0,1
összes béta aktivitás	[Bq/l]	<0,09	0,18	<0,09	0,13	0,16	
Egyéb biológiai vízminőségi parametrikus értékek *	Üledék	[ml/l]	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
	Vas- és mangánbaktériumok	[szám/l]	90	50	0	40	20
	Kénbaktériumok	[szám/l]	0	0	0	0	0
	Szennyezettséget jelző baktériumok	[szám/l]	0	0	0	0	0
	Cianobaktériumok és algák	[szám/l]	0	0	0	0	0
	Gombák	[szám/l]	0	0	0	0	0
	Házas amóbák	[szám/l]	<1	<1	0	<1	<1

E) Mikroszkó
jellemzők é:

Egyéb véglények	[szám/l]	0	<1	0	0	0
Fonálférgek	[szám/l]	<1	<1	<1	<1	0
Egyéb férgek	[szám/l]	0	<1	0	0	0
Egyéb (gerinctelen) szervezetek	[szám/l]	0	0	0	0	0

"<" jel: a mért érték alacsonyabb a vizsgálati módszer alsó méréshatáránál

() kiugró értéket is tartalmazó átlag

* Mikroszkópos biológiai vízminőségi jellemzők mértéke alacsony, az egészségügyi kockázat minimális, kifogásoltság esetén öblítés és ellenőrző mintavétel történik

Az érzékszervi vizsgálatok (szín, szag, íz) nem számszerűsíthető paraméterek, ezért ezek átlagos értékét nem tüntettük fel.

A felsorolt évben a BFKNF közegészségügyi szakhatóság részéről a szolgáltatási területünkön az ivóvíz minőségi adatok alapján vízkorlátozásra, vagy vízellátásra vonatkozó tiltó határozat nem volt.

Dátum	Összes BOI5	Összes KOI	Összes lebegő anyag	Összes lebegőanyag izzítási maradék	Összes oldott anyag	Összes oldott anyag izzítási maradék	NH4-N	NO3-N	NO2-N	TKN	Összes N (számított)
	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)
Határérték * (2014.06.04. előtt)	25	125	35	-	-	-	10	-	-	-	15 (05.01-11.15. időszak) /25 (11.16-04.30. időszak)
Határérték * (2014.06.04-től)	25	125	35	-	-	-	10	-	-	-	35
2014**	11	51	22	7	907	658	0,53	9,67	0,42	4,21	14,32
2015**	12	42	11	4	895	702	3,96	1,76	0,14	6,86	9,50
2016	<10	43	14	<10	753	565	1,13	6,15	0,17	3,18	9,51
2017	<10	39	12	<10	795	574	1,01	5,01	0,17	2,86	8,05
2018	14	51	18	11	798	631	1,19	3,38	0,19	3,78	7,38

* A fenti táblázatban nem szereplő (azaz a Vízügyi Üzemeltetési Engedélyben meg nem határozott) határértékekre a 28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet 2. számú melléklete az irányadó, a "2. Egyéb védett területek befogadói" kategória szerint.

**Szigetszentmiklóson 2014. novemberől 2015. júniusig próbaüzemi időszak volt, mely alatt az önellenőrzéseket nem az FV. Zrt. végeztette

Dátum	Összes szerves n N (számított)	Összes P	pH	SZOE	Cd	Cr	Cu	Hg	Ni	Pb
	(mg/l)	(mg/l)	-	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)	(mg/l)
Határérték * (2014.06.04. előtt)	-	2	-	5	-	-	-	-	-	-
Határérték * (2014.06.04-től)	-	5	6,0-9,5	5	-	-	-	-	-	-
2014**	10,95	0,84	7,28	3	<0,001	0,008	0,018	<0,001	0,028	0,0015
2015**	5,85	2,65	7,65	2,3	<0,001	<0,05	0,04	0,00020	0,017	<0,0005
2016	7,49	2,18	7,43	<2	<0,001	<0,002	0,02	0,00015	0,0025	0,006
2017	6,19	2,09	7,46	<2	<0,001	0,006	0,035	<0,0001	0,0025	0,003
2018	4,76	2,96	7,7	<2	<0,001	0,004	0,01	<0,0001	<0,002	<0,002

* A fenti táblázatban nem szereplő (azaz a Vízügyi Üzemeltetési Engedélyben meg nem határozott) határértékekre a 28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet 2. számú melléklete az irányadó, a "2. Egyéb védett területek befogadói" kategória szerint.

**Szigetszentmiklóson 2014. novemberől 2015. júniusig próbaüzemi időszak volt, mely alatt az önellenőrzéseket nem az FV. Zrt. végeztette

**"ARIES" Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató
Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság**

melyet a Budapest Környéki Törvényszék Cégbírósága a Cg. 13-09-063424 számon tart nyilván

Székhely és telephely: 2310 Szigetszentmiklós, Határ út 12-14.
Telefon: 06-24-442-927, 367-016, 367-166
Telefax: 150-es mellék
Honlap: www.arieskft.hu
E-mail: titkarsag@arieskft.hu

Dátum: 2019.02.27
Ikt.sz: 1172/2019
Ügyintéző: Tiba Gábor
Tárgy: Adatszolgáltatás

Renatur 2005 Bt.**Dukay Igor ügyvezető**

részére

E-mail cím: dukayigor@gmail.com**Tisztelt Dukay Igor Úr!**

Tiba Gáborral folytatott telefonos megbeszélésére hivatkozva, levelünk mellékleteként csatoltan küldjük a Távhőszolgáltatási egység által értékesített hőmennyiségeket éves bontásban, illetve felhasználó típusonként. Az adatokhoz – az összehasonlíthatóság okán – felvezettük a kiszámlázott számlák havi átlagos darabszámának alakulását.

Telefonbeszélgetésünkkel kapcsolatban tájékoztatom, hogy – a jogszabályi és gazdasági lehetőségeink keretei között – energiahatékonyságot javító beruházásokat valósítottunk meg az elmúlt években és ezzel tervezünk a jövőben is. A már megvalósult beruházásaink közül említésre méltó egy korszerű kondenzációs hőhasznosító kéménnyel szerelt, 1MW teljesítményű kazán beszerzése, illetve az ehhez, és egy 4MW-os kazánunkhoz beszerzett, korszerű égőfej aktiválása.

Az elmúlt évekhez képest kb. 20%-os villamos energia megtakarítást értünk el a szolgáltatási területünkön lévő hőközponti keringtető szivattyúk cseréjével. A legutóbbi, energia megtakarítást eredményező beruházásunk egy napelemes rendszer telepítése volt, amely terveink szerint évente 11.000 kWh energia megtermelésével segíti az üzem működését, a primer energia költségek csökkentését.

További terveink az energiahordozók, elsősorban a földgáz felhasználásának csökkentését irányozzák elő, amelyet napkollektoros, vagy hőszivattyús elven működő rendszerekkel kívánunk elérni.

További kérdése, kérése esetén szíveskedjen Tiba Gábor távhőszolgáltatási egységvezetőt keresni a 06 70 6543 432-es telefonszámon.

Tisztelettel:

Szarvas Tibor

igazgató

"ARIES" Nonprofit Kft.
2310 Szigetszentmiklós, Határ út 12-14.
Budapest Környéki Törvényszék Cégbíróságán
Cg.13-09-063424 cégjegyzékszámmon nyilvántartva
Adószám: 10563845-2-13

ARIES Nonprofit Kft. Távhőszolgáltatási egység

Értékesített hőmennyiségek és kiadott számlák havi átlagos darabszáma, 2011-2016. között

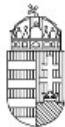
Év	Típus	Értékesített hőmennyiség			Havi átlagos számla db
		Fűtés (MJ)	HMV (MJ)	Összesen	
2011	Lakosság	21 990 397	12 671 933	34 662 330	1 151
2011	Külön kezelt intézmények	1 196 527	-	1 196 527	1
2011	Egyéb intézmények	1 220 839	44 136	1 264 975	11
2011 összesen:		24 407 763	12 716 069	37 123 832	1 163
2012	Lakosság	22 670 528	11 074 097	33 744 625	1 072
2012	Külön kezelt intézmények	4 038 694	-	4 038 694	6
2012	Egyéb intézmények	1 731 610	106 182	1 837 792	36
2012 összesen:		28 440 832	11 180 279	39 621 111	1 114
2013	Lakosság	20 081 874	10 407 711	30 489 585	1 058
2013	Külön kezelt intézmények	5 166 788	247 700	5 414 488	8
2013	Egyéb intézmények	302 690	90 818	393 508	35
2013 összesen:		25 551 352	10 746 229	36 297 581	1 101
2014	Lakosság	16 151 987	9 975 073	26 127 060	1 043
2014	Külön kezelt intézmények	3 337 773	685 100	4 022 873	6
2014	Egyéb intézmények	269 190	107 567	376 757	33
2014 összesen:		19 758 950	10 767 740	30 526 690	1 082
2015	Lakosság	19 226 861	10 062 660	29 289 521	1 044
2015	Külön kezelt intézmények	3 507 211	566 000	4 073 211	7
2015	Egyéb intézmények	256 633	106 431	363 064	30
2015 összesen:		22 990 705	10 735 091	33 725 796	1 081
2016	Lakosság	19 852 206	10 071 454	29 923 660	1 049
2016	Külön kezelt intézmények	3 557 327	599 800	4 157 127	6
2016	Egyéb intézmények	265 268	114 440	379 708	30
2016 összesen:		23 674 801	10 785 694	34 460 495	1 085
2017	Lakosság	21 454 781	8 974 661	30 429 442	1 055
2017	Külön kezelt intézmények	3 769 866	542 600	4 312 466	7
2017	Egyéb intézmények	226 379	106 873	333 252	29
2017 összesen:		25 451 026	9 624 134	35 075 160	1 091
2018	Lakosság	19 146 774	8 857 464	28 004 238	1 079
2018	Külön kezelt intézmények	3 492 645	602 300	4 094 945	6
2018	Egyéb intézmények	228 019	111 657	339 676	30
2018 összesen:		22 867 438	9 571 421	32 438 859	1 116

LAKOSSÁGI VÉLEMÉNYEKRE ADOTT TERVEZŐI VÁLASZ

Lakossági észrevétel:	Vélemény:	Szakértői válasz:
Lakos 1.	1. Miért maradt ki 2 év (2017-2018)?	A kérdés nem igényel szakértői választ.
Lakos 1.	2. Az önkormányzat illetékes szakbizottsága (Gazdasági Bizottság) miért nem értékelte rendszeresen a II. Környezetvédelmi Programban foglalt célkitűzések teljesülését?	A kérdés nem igényel szakértői választ.
Lakos 1.	3. Valóban megoldott az árvízvédelem? Mi, vagy ki védi meg a Duna hullámtérben lévő illegális lakóépítményeket egy, a 2013-ashoz hasonló nagyságú árvíz esetén?	<p>A KDV VIZIG honlapján is megjelenik az a gondolat, hogy az ártéren tervezett építkezéshez ők sem kötelesek, éppen az építető érdekében, hozzájárulni. Illegális ártéri építkezések esetében pedig, éppen annak illegális volta miatt nincs a hatóságoknak ráhatása (legfeljebb utólag, elbontást elrendelve).</p> <p>Ettől függetlenül a Programban távlati célként felmerül a passzív árvízvédelem gondolata is, mint egy egyelőre távlati alternatív megoldás az árvízvédelem helyzet kezelésére.</p>
Lakos 1.	4. Mi az, hogy “nehezen megoldható a csapadékvíz kezelése”?	<p>Nem a csapadékvizes (és más) koncepciók, tervek és a témakör újabb, független vizsgálata volt a TKP célja.</p> <p>A jelenlegi, klímaváltozással terhelt helyzetben - mely kockázatát a zöldfelületek kiterjedésének további csökkenése, a felszíni és felszín alatti vizek automatikus és kötelező összevezetése, mely az alvízi irányban az árhullámokat növelik, - kulcskérdés a lefolyás lassítása, a víz helyben tartása, szikkasztása, mely az eddig megszokottól eltérő gondolkodást és műszaki megoldást kíván. (Érdemes itt utalni az előbbi árvizes témakörre, tekintettel arra, hogy Szigetszentmiklós alvízi irányban van a felvízi Duna-menti településekhez képest, és felvízi irányban az alsóbb Duna-szakaszok településeihez képest – nem csak hazai, hanem nemzetközi szinten is!)</p>

Lakos 1.	5. Mi az, hogy "jelentős az illegális területfoglalás, különösen az RSD mentén", meg hogy "az RSD melletti vízpartok elépítettsége a tulajdonviszonyok ismeretében távlatban is nehezen kezelhető gond"?	Valóban, ezzel együtt a probléma mértékéből a helyzet kezelése nehéz, és jogi úton folytatandó le. A Programban csak a problémát tudjuk jelezni.
Lakos 1.	6. Miért nincs elképzelése az önkormányzatnak a bányatavak kezelésére?	Egyetlen bányató van az önkormányzat tulajdonában, ami jelenleg is élő szerződéssel rendelkezik a horgászto hasznosításra.
Lakos 1.	7. Miért feledkezik el mindenki az egykori Csepel Autógyár területén fekvő, a működését a vízügyi hatóság rendelkezésére bszüntető, de nem felszámolt és nem rekultivált szennyvíztisztító telepről és kapcsolódó létesítményeiről (a Bucka városrész alatt húzódó csövekről, az RSD-parti 4299 hrsz-ú ingatlanról, illetve az RSD-ben álló rogyant betonstégről)?	Magántulajdonban van a terület, az önkormányzat minden tőle telhetőt megtesz, de az ellenőrzés más hatóság alá tartozik.
Lakos 1.	8. Tessék már tisztázni, hogy a Tanösvény északi végétől pár száz méterre valóban egy RSD-parti forrás van, vagy lehet, hogy csak valami illegális szennyvízbevezetésről van szó?	Az önkormányzat munkatársainak közreműködésével, a csapadékvíz-elvezető rendszer vizsgálatával, arra a következtetésre jutottunk, hogy egy éppen vizet még szállító csapadékvízcsatorna-szakaszt láthattam korábban, csapadékos időszak utáni állapotban, amikor az esőzések nyoma már nem látszott sem a víz zavarosságán, sem pl. tócsák formájában, azonban a talajban tározódott víz még napokig adott utánpótlást az árokba. A feltételezés egyetlen, évekkal ezelőtti, más célú bejáráson tett megfigyelésre épült, mely feltételezés így elvetésre és a Programból törlésre kerül.
Lakos 1.	9. Jó lenne a talajvíz szennyvíz-terheléséről valami adat (pl. elszivárgó házi szennyvíztárolók száma)!	Igen, sajnos erre nézve nincs több és pontosabb információ. A nem csatornázott településrészek esetében ismert a szükségszerűen hálózatra nem kötött konkrét épületek/ingatlanok mibenléte. Azon ingatlan tulajdonosok, akik nem tudják igazolni a szennyvíz tengelyen (szippantós autóval) történő elszállítását, ott a talaj terhelése az épület használatba vétele óta joggal feltételezhető. A vízfogyasztás alapján is (durván) becsülhető a kibocsátott szennyvíz mennyisége, valamint vannak „ökölszámok” is a személyes (fejenkénti) szennyvízterhelésre. Ezen kérdések bővebb kifejtése és megválaszolása túlmutat a TKP hatókörén, egy szennyvízkezelési koncepció/terv részét képezhetné.

Lakos 1.	10. Hogyan lehet úgy Déli Kiskörútról egyáltalán beszélni, hogy közben a “megnyitott” Csepel Autógyár véderdő megőrzi NATURA-2000-es védelmét, azaz ott semmilyen infrastrukturális, vagy lakóterületi fejlesztés nem valósul meg?	A Déli Kiskörút csak azért került megemlítésre, mert a TKP készítése során vizsgált települési stratégiai dokumentumban szerepelt és fontosnak éreztük az említett anomália miatt erre a figyelmet felhívni. A Natura2000-területen ilyen terv megvalósulásának valóban igen kicsi a lehetősége; valószínűleg ezért sincs már napirenden.
Lakos 1.	11. Az “alvóváros” szerepkört tudomásul kellene venni, a félreértelmezett “szuverenitást”, a Csepel-sziget fővárosa címért folyó értelmetlen harcot pedig el kellene felejteni.	A véleményben kifejtett szempontok közül az alvóváros vonatkozásában tudunk nyilatkozni, olyan formán, hogy a főváros vonzáskörzetében számos település jár hasonló cipőben, mint Szigetszentmiklós. A fővároshoz közeli települések valóban óriási vonzerőt fejtenek ki a Budapestről élhetőbb környezetbe kívánczó lakosok számára, azonban – valóban – ez együtt jár pl. a mindennapokban tapasztalható és egyre csak fokozódó közlekedési nehézségekkel. Említést lehetne tenni, más települések alapján, a szociális és egészségügyi ellátásra, ezek nehézségére vonatkozóan is.
Lakos 1.	12. Az RSD-vel kapcsolatos rész pontatlan. Semmilyen helyi iszapkoztási kezdeményezésről nincs szó (a Czuczor-szigeti holtág koztásának terveztetése egy holt ötlelet), ugyanakkor a Dél-pesti Szennyvíztisztító Telep nagy esőzések idején történő tisztítatlan szennyvíz-beeresztéséről az anyag nem tesz említést sem!	A feltöltődés-koztás témakörének kifejtésének végén szerepelt a következő mondatunk: „Mindezt tetézik az antropogén hatások, a nem eléggé megtisztított vagy egyáltalán nem tisztított szennyvizek általi közvetlen terhelés.” Itt, ha valóban nem is szó szerinti megnevezéssel, de a Dél-pesti telep általunk is ismert problémájára is utaltunk. Pár mondattal és oldalakkal később, egyébként, a Dél-pesti telep név szerint említésre kerül, mint az RSD-re nézve kockázati tényező.
Lakos 1.	13. Az elhanyagolt RUC-torzó szintén említésre sem méltó?	Az Önkormányzat által haszonbérbe adott területen a Szigetszentmiklói Testgyakorlók Köre folytat beruházást, amit ideiglenesen felfüggesztett.

FŐVÁROSI KATASZTRÓFAVÉDELMI IGAZGATÓSÁG
KATASZTRÓFAVÉDELMI HATÓSÁGI OSZTÁLY

Tárgy: Szigetszentmiklós Települési
Környezetvédelmi program
véleményezése
– tájékoztatás

Hiv. számunk: 35100-11546 /2019.ált

Ügyintéző: Rácz Anna Mária

Telefon: +36(1) 459-2476

RENATUR 2005 Természet- és Környezetvédelmi Szolgáltató Bt.

Szentendre
Frangepán utca 16.
2000

Tisztelt Dukay Igor!

Szigetszentmiklós Önkormányzata teljes közigazgatási területére vonatkozó „Szigetszentmiklós város III. települési környezetvédelmi programja (2019-2024)” című dokumentációval kapcsolatban a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály (a továbbiakban: FKI-KHO) a megküldött véleményezési dokumentációt elfogadja, valamint az alábbi tájékoztatást adja:

- *A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vizilétesítmények védelméről* szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásait be kell tartani.
- Szigetszentmiklós területe érinti a 35100/2797-28/2016.ált. (FKI-KHO: 400-26/2016.) számú határozattal módosított, KTVF: 11490-3/2009. számú határozatban kijavított, KTVF: 5020-3/2008. számú határozattal (a továbbiakban: Vízbázis-határozat) kijelölt Csepel-Halásztelek vízbázis hidrogeológiai „A” és „B” védőterületét. A vízbázis üzemeltetője a Fővárosi Vízművek Zrt. (1138 Budapest, Váci út 182.).
- A felszíni és a felszín alatti vizek minősége nem veszélyeztethető, be kell tartani *a felszín alatti vizek védelméről* szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet és *a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól* szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásait.
- A területről elvezetett szennyvíz és csapadékvíz minőségének meg kell felelnie *a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól* szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet előírásainak.
- Amennyiben közüzemi ivó-, csapadék-, vagy szennyvízhálózat kiépítése, átépítése,
Ügyfélfogadás: Vízügyi és vízvédelmi hatósági ügyekben előzetes időpont-egyeztetést követően az ügyfelek az alábbi időpontokban fordulhatnak kérdéseikkel személyesen a hatósághoz, illetve tekinthetnek be az eljárás során keletkezett iratokba:
Hétfő, szerda: 9:00-12:00, 14:00-16:00; Péntek: 9:00-12:00

megszüntetése válik szükségessé, úgy a munkálatok megkezdése *a vízgazdálkodásról* szóló 1995. évi LVII. törvény 28/A. § (1) bekezdés szerinti, végleges és érvényes vízjogi létesítési, illetve megszüntetési engedély birtokában kezdhető meg.

- *A víziközmű-szolgáltatásról* szóló 2011. évi CCIX. törvény 55. § alapján a szennyvízcsatornával rendelkező területeken az ingatlan tulajdonosok kötelesek a víziközmű-szolgáltatást igénybe venni, ha az ingatlant határoló közterületen olyan, a közműves ivóvízellátás vagy a közműves szennyvízelvezetés és -tisztítás biztosítását szolgáló víziközmű-rendszer helyezkedik el, amihez ivóvíz-bekötővezeték vagy szennyvíz-bekötővezeték és azok műtárgyai kiépítésével közvetlenül csatlakozni lehet.

FKI-KHO feladat- és hatáskörét a 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése, *a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló a 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet] 10. § (1) bekezdés 2. pontja, valamint illetékességét a 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének 2. pontja szabályozza.

Budapest, *elektronikus bélyegző szerint.*

Dr. Varga Ferenc t. dandártábornok
igazgató
nevében és megbízásából

dr. Vimi Zoltán
szolgálatvezető-helyettes

Terjedelem: 2 oldal
Továbbítva: elektronikus levélben (biztonságos kézbesítési szolgáltatás útján) Céghely
Kapja: 1. RENATUR 2005 Bt. (2000 Szentendre, Frangepán utca 16.)
Email: dukayigor@gmail.com

PEST MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL
ÉRDI JÁRÁSI HIVATALA

Ügyiratszám: PE-06/ÉKTF/01593-2/2019.

Tárgy: Szigetszentmiklós Város III. Települési
Környezetvédelmi Program véleményezése

Ügyintéző: Marlyin Kádár Enéh
Berecz Veronika
dr. Zsille Ákosné
Juhász László
Pék Miklós

Hiv. szám: -

Telefon: (06-1) 478 4558

Dukay Igor részére
ügyvezető

RENATUR 2005 Bt.

Szentendre,
Frangepán u 16.
2000

Tisztelt Ügyvezető Úr!

Szigetszentmiklós Város Polgármestere meghatalmazása alapján benyújtott megkeresésében a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály (a továbbiakban: Járási Hivatal) számára mellékelten megküldte Szigetszentmiklós Város III. Települési Környezetvédelmi Programjának [20019-24.] tervezetét (a továbbiakban: Program) véleményezés céljából.

A Járási Hivatal a *környezet védelmének általános szabályairól* szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 48/F. § (1) bekezdése alapján a Programban foglaltak vonatkozásában **az alábbiakra hívja fel a figyelmet:**

- A *hulladékról* szóló 2012. évi CLXXXV. törvény [a továbbiakban: Ht.] 61. § (4) bekezdésének figyelembevételével az illegális lerakásokat fel kell számolni és a veszélyeztetett területek ellenőrzését meg kell oldani, az ütemezést ki kell dolgozni.
- A Ht. 92. §-ában foglaltakra különös tekintettel kell lenni, úgymint:
  - o „(1) 2020. december 31-ig a háztartási, valamint a háztartásihoz hasonló hulladék részét képező papír-, fém-, műanyag- és üveghulladék újrahasználatra előkészítésének és újrafeldolgozásának együttes mértékét a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében országos szinten legalább 50%-ra kell növelni.

Ezért a szelektíven gyűjtött hulladékok részarányának növelése érdekében a szelektív hulladékgyűjtő rendszer megfelelő üzemeltetését, fejlesztését, valamint a veszélyeshulladékok lakossági hulladékba való keveredésének csökkentése érdekében célirányos gyűjtési akciók megtartását, illetve a hulladékgyűjtő udvar fejlesztését szorgalmazni kell.

- o (3) 2020. december 31-ig a nem veszélyes építési–bontási hulladék – a föld és a kő kivételével – újrahasználatra előkészítésének, újrafeldolgozásának és egyéb, anyagában történő hasznosításának – ideértve a feltöltési műveleteknél más anyagok helyettesítésére használt hulladékot – együttes mértékét a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében országos szinten legalább 70%-ra kell növelni.”

Ezért az építési–bontási hulladékok kezelésével kapcsolatos teendők kidolgozását a Járási Hivatal szükségesnek tartja.

- A biológiailag lebomló szerves anyag hulladéklerakón történő elhelyezésének csökkentését kiemelten kell kezelni. A zöldhulladék gyűjtési akciók mellett a házi komposztálás minél nagyobb arányú elterjedését is szorgalmazni, támogatni kell.
- A Program kiegészítésre szorul abban a tekintetben, hogy Járási Hivatal nyilvántartása szerint Szigetszentmiklós Város közigazgatási területén belül jelenleg **három kármentesítés van folyamatban**, az alábbiak szerint:

1. A Szigetszentmiklós, Csépi út 5931 hrsz. alatti egykori illegális hulladéklerakó (Bucka-tó) területe:

Szennyezettséggel érintett terület: Szigetszentmiklós 5601/5, 5927-5932, 5933/1-6, 5934/6, 5934/8, 5935, 5971/5-15, 5976, 5980 és 7039 hrsz. alatti ingatlanok.

Szennyezőanyag jellege: egyes fém és félfém komponensek, összes alifás szénhidrogén, policiklikus aromás szénhidrogének (PAH), benzol, valamint piridin.

A feltárt talaj- és talajvízszennyezés kármentesítése során a Járási Hivatal PE-06/KTF/3120-17/2018. számon módosított PE-06/KTF/3623-16/2017. számú határozatával Szigetszentmiklós Város Önkormányzatát (2310 Szigetszentmiklós, Kossuth Lajos utca 2.) felszín alatti víz tekintetében beavatkozás végzésére és a beavatkozás alatti kármentesítési monitoring végzésére kötelezte.

2. Az egykori Csepel Autógyár területén feltárt szennyezés:

Szennyezettséggel érintett terület: Szigetszentmiklós 12001/4, 12001/9-10, 12001/13, 12001/17, 12001/29, 12001/33, 12001/37, 12001/41, 12001/43, 12001/50, 12001/52, 12001/54, 12001/56, 12001/59, 12001/66-67, 12001/69, 12001/74, 12001/77-78, 12001/80, 12001/84-87, 12001/92-96, 12001/103, 12001/105, 12002/1-2, 12012/3, 12012/6-7, 12014 és 12022/1 hrsz. alatti ingatlanok.

Szennyezőanyag jellege: alifás szénhidrogének, egyes policiklusos aromás szénhidrogén (PAH)-, illékony halogénezett alifás (VOC)-, és aromás szénhidrogén komponensek, egyes általános vízkémiai paraméterek, valamint fém és félfém komponensek, továbbá egyes szerves és egyéb vegyületek.

A kármentesítés során a Járási Hivatal PE-06/KTF/901-1/2019. számon módosított PE-06/KTF/4411-13/2018. számú határozatával a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-t (1133 Budapest, Pozsonyi út 56.) az érintett terület vonatkozásában földtani közeg és felszín alatti víz tekintetében beavatkozási terv és a beavatkozás alatti kármentesítési monitoring terv készítésére kötelezte.

3. Szigetszentmiklós, Gyári út 45. szám (zártkert 8783 hrsz.) alatti ingatlan:

Szennyezőanyag jellege: alifás szénhidrogének, valamint benzol, toluol, etil-benzol, xilolok és egyéb alkilbenzolok (BTEX vegyületek).

A Mabanft Hungary Kereskedelmi Kft. (1016 Budapest, Mészáros u. 58/b, Cg. 01-09-699184) megbízásából az INTERGEO Budapest Környezettechnológiai Kft. (1089 Budapest, Bláthy Ottó u. 41. sz.) a Járási Hivatal részére 2019. augusztus 12. napján benyújtotta a „Tényfeltárási záródokumentáció a 2310 Szigetszentmiklós, Gyári út 45. szám alatti ingatlan területén” című dokumentációt, melynek elbírálása ügyében jelenleg a Járási Hivatalnál eljárás van folyamatban.

A Járási Hivatal a Kvt. 48/F. § (1) bekezdése alapján a Programban foglaltakat – a fentiekben foglalt prioritások pontosításával, illetve kiegészítésekkel – összességében elfogadja.

Kérjük a Kvt. 48/F. § (5) bekezdése alapján az elfogadott Programot a Járási Hivatal részére megküldeni szíveskedjenek.

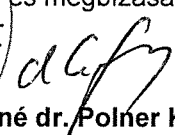
A Járási Hivatal környezetvédelmi és természetvédelmi feladat- és hatáskörét a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 9. § (3) bekezdés a) pontja, 13. § (1) bekezdés c) pontja, és illetékességét 8/A. § (1)-(2) bekezdése szabályozza.

Budapest, 2019. október 17.

Pest Megyei Környezetvédelmi és Természetvédelmi Hivatal
Érdi Járási Hivatala
* 155. *

dr. Zöld-Nagy Viktória járási hivatalvezető
névében és megbízásából:

dr. Orosziné dr. Polner Kinga
osztályvezető

dr. Cserkői Szabolcs

Kapják:

1. RENATUR 2005 Bt.
(2000 Szentendre, Frangepán u 16.)
2. Irattár

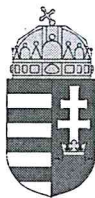
KRID
22149055

Az eredeti papíralapú dokumentummal egyező.

Ezen lap nem része az eredeti iratnak, kizárólag a jogszabályi megfeleléshez szükséges
záradékolás megjelenítését szolgálja.

PEST MEGYEI

KORMÁNYHIVATAL

SZIGETSZENTMIKLÓSI JÁRÁSI HIVATALA

Dr. Burst Gabriella
Digitálisan aláírta: Dr. Burst Gabriella
Dátum: 2019.10.16 15:23:39 +02'00'

Ügyiratszám: PE-15/NEO/04200-5/2019.

Ügyintéző: Vagácsné Gerencsér Andrea

Telefon: (06 24) 424-107

Tárgy: Szigetszentmiklós város III. települési környezetvédelmi programjának (2019-2024) véleményezése

Hiv. szám: -

Melléklet: -

Kizárólag elektronikusan kerül továbbításra!

Közegészségügyi vélemény

Szigetszentmiklós város 2019 és 2024 közötti időszakra szóló III. Települési Környezetvédelmi Programjával kapcsolatos dokumentáció áttanulmányozása alapján az alábbi közegészségügyi véleményt adom:

Szigetszentmiklós III. Települési Környezetvédelmi Programja (továbbiakban: TKP III.) szorosan kapcsolódik a releváns hazai és uniós jogszabályokhoz és stratégiákhoz, továbbá bemutatja Szigetszentmiklós környezetvédelemmel kapcsolatos helyi szabályozási rendszerét. Hosszú távú stratégiai célja, hogy Szigetszentmiklós fejlett gazdaságú, identitását pozícionáló, élhető lakó környezetű multifunkcionális, a fővárostól elkülönülő agglomerációs társközpont, a Csepel-sziget vezető városa, kistérségi és igazgatási központ legyen.

A Környezetvédelmi Program ismerteti az egyes környezeti elemek állapotát. Szigetszentmiklós közigazgatási területe, 4568 ha, 45,68 km², mely Magyarország kistájainak katasztere alapján a Csepeli-sík kistáj területén található. A kistáj területhasználatának több mint fele (54,4 %-a) szántó, 11,5 %-a beépített terület, 16 %-a gyeperdő (rét, legelő). Az erdők térfoglalása az országos átlag felét sem éri el. Szigetszentmiklós táj- és területhasznosítási arányai a kistáj átlagától eltérnek, az erdők aránya például a kistájénál is lényegesen alacsonyabb, mindössze 0,1 %. A város területének 24,5 %-a kivett (beépített, beépítésre szánt) terület, 75,4 %-a, azaz túlnyomó része mezőgazdasági terület.

Országosan védett, tehát Nemzeti Park-terület és Tájvédelmi Körzet nem érinti a város területét. A Ráckevei-(Soroksári)-Duna szabályozásának eredményeképpen kialakult úszólápok ex lege védettséget élveznek. Szigetszentmiklóson a Natura 2000 hálózatba és a Nemzeti Ökológiai Hálózatba tartozó területek is megtalálhatók. A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság adatai alapján 27 védett, egy-egy fokozottan védett növény- és állatfaj, egy Natura 2000 jelölő növényfaj, 11 Natura 2000 jelölő állatfaj fordul elő Szigetszentmiklós közigazgatási területén.

A környezet állapotát az emberi, társadalmi és gazdasági tevékenység általában jelentősen befolyásolja. A településen 1988 és 2008. közötti két évtizedben közel háromszorosára nőtt a belterületbe vont területek mérete. Míg korábban a szántók, legelők és az erdők adták a helyi lakosság megélhetésének alapjait, az utóbbi évtizedekben e területhasználati módok jelentősége és kiterjedése háttérbe szorult. A

megnövekedett lakosság ma már többnyire ingázóként és jellemzően a tercier szektorban dolgozik. A fenntarthatóság és élıhetőség szempontjából település-stratégiai kérdés, hogy a kivett területek aránya alacsony, az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal bíró területek aránya magas maradjon.

A településen egy jelentősen szennyezett terület van, a Bucka-tó, mely kármentesítése 2019-ben az utolsó szakaszba érkezett. A kármentesítés tereprendezési munkafázisa 2013-ban kezdődött meg és 2015-ben fejeződött be. 2017. óta már a víztisztítási és monitoring-szakasz zajlik. Ismeretlen kockázati tényezőt jelentenek az illegális hulladéklerakások és a szennyvizek elszikkasztása, ez utóbbi részben a csatornázottság máig csupán részleges kiépítettségére vezethető vissza. Mindkét tevékenység jelentős és káros hatást gyakorol a felszín alatti vizek minőségére.

A TKP III. hivatkozik a lakosság egészségi állapotának fejlesztését célzó városi koncepcióra és kiemeli, hogy az egészségi állapot javítása (és így a környezeti állapot védelme és javítása is) csak integráltan, az egyes döntések során történő tudatos odafigyeléssel valósítható meg.

Szigetszentmiklós polgárainak aktuális egészségi állapotára vonatkozóan a település önkormányzata nem rendelkezik naprakész információkkal. Míg a II. Települési Környezetvédelmi Program kezdeményezte ezen adatok begyűjtését és rendszerezését, addig a TKP III. már erre vonatkozó célkitűzéseket nem fogalmaz meg annak ellenére sem, hogy a II. TKP vonatkozó programja nem valósult meg.

A TKP III. vizsgálja, hogy a 2011-2016. közötti idősakra szóló környezetvédelmi program vállalásai milyen mértékben teljesültek. A korábban vállalt 21 program közül 5 valósult meg teljes mértékben: a szennyvíztisztító bővítése, Bucka városrész csatornázása és a tisztított szennyvíz biztonságos elvezetése; a hulladéklerakó rekultivációja; a szelektív hulladékgyűjtés és a háztartási veszélyes hulladék gyűjtésének fejlesztése, melyek közegészségügyi vonatkozásban is fontosak. A nem megvalósult és részben megvalósult programelemek közül szinte valamennyi szolgálhatná a lakosság egészségi állapotának további javulását, ezek egy részét a TKP III. megvalósítandó célként ismét tartalmazza.

A Környezeti Program összeállításához a Nemzeti Környezetvédelmi Program mintájára SWOT-elemzést készítettek, melyben meghatározták az erősségeket, a gyengeségeket, a lehetőségeket, illetve a veszélyeket. A SWOT analízisben a közegészségügyi relevanciával bíró megállapítások a gyengeségek (a településen kis kiterjedésűek a természetvédelmi szempontból értékes területek és általában a zöldfelületek, jelentős az illegális hulladék elhelyezés) és a veszélyek (zsúfoltság, forgalom növekedése, levegőszennyezettség növekedése) oldalon jelentkeznek.

A TKP III. összesen 32 programot sorol fel, melyek közül 14 intézkedés közvetlenül, míg a maradék 18 kisebb-nagyobb mértékben közvetetten szolgál közegészségügyi érdekeket. Valamennyi javasolt intézkedéshez megvalósítási javaslatokat és indikátorokat is társítottak. Utóbbiak a teljesülés nyomon követéséhez nyújtanak segítséget.

Az összeállított Környezetvédelmi Programban szereplő jövőkép, illetve az ahhoz szükséges célrendszer a város környezeti állapotának javítását célozza. Környezet-egészségügyi szempontból kiemelten fontos lenne megvalósítani a II. Környezetvédelmi programban részben megvalósult, vagy meg nem valósult intézkedéseket és a TKP III. végrehajtása során azokat prioritásként kezelni. Ezek a lakosság életminőségét meghatározó zajterhelés és légszennyezettség csökkentése, a közúti forgalom mérséklése, a kármentesítési eljárások mielőbbi befejezése, a zöldfelületek, közparkok fejlesztése (célszerűen allergiát nem okozó növényfajok telepítésével), az illegális hulladéklerakás megszüntetése, illetve a lakosság ösztönzése a környezettudatos, egészséges életmódra szemléletformáló kezdeményezések megvalósításán keresztül.

PE-15/NEO/04200-5/2019.

Véleményemet a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény Kt.48/F. §. (1) d) pontja által biztosított jogkörömben eljárva adtam meg.

Szigetszentmiklós, 2019. október 9.

Dr. Bekk Mária járási hivatalvezető
nevében és megbízásából

Dr. Burst Gabriella
járási tisztifőorvos

Értesül:

1. Renatur 2005 Bt. Dukay Igor cégvezető dukayigor@gmail.com
2. Irattár

e-mailen in
2019.07.19.

PEST MEGYE KÖZGYÜLÉSÉNEK ELNÖKE

1052 BUDAPEST, VÁROSHÁZ U. 7. – 1364 BUDAPEST, PF.: 112 – TEL.: (06 1) 233-6800 – FAX: (06 1) 233-6881

ELNOK@PESTMEGYE.HU

Szabó József

polgármester úr részére

**Szigetszentmiklós Város
Önkormányzatának
Polgármesteri Hivatala**

Ikt. szám: 15-11/2019

Hiv. szám: –

Ügyintéző: Schindler-Kormos Eleonóra

Tel: 06-1-233-68-60

Fax: 06-1-233-68-90

Email: kormose@pestmegye.hu

2310 Szigetszentmiklós

Kossuth Lajos u. 2.

Tárgy: Szigetszentmiklós város III
környezetvédelmi programjának véleményezése

Tisztelt Polgármester Úr!

Szigetszentmiklós város III. Környezetvédelmi Programjára vonatkozó, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban környezetvédelmi tv.) 48/F. § (3) bekezdése szerinti véleménykérő levelét köszönettel megkaptam, amelyre a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 11. § (1) bekezdés ca), cf) pontjának, illetve a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban a környezetvédelmi törvény) 46. § (2) b) pontjának és a 48/F § (3) bekezdésnek megfelelően az alábbi véleményt fogalmazom meg.

A dokumentáció felépítéséhez a környezetvédelmi törvény előírásai adtak alapot.

A véleményezésre elküldött egyeztetési dokumentáció Szigetszentmiklós környezeti elemekkel való kapcsolatát, környezetvédelmi intézkedéseit, a 2019-től 2024-ig terjedő időszakra megfogalmazott rövid-, és közép- távú cél- és intézkedésrendszerét mutatja be.

A véleményezendő anyag igényesen, részletesen kidolgozott. Mind a megalapozó vizsgálat, mind a program részletezettsége ellenére átlátható, érthető.

Az alábbiakban megfogalmazott véleményünkkel szeretném arra ösztönözni Önöket és a dokumentáció készítőit, hogy a javaslatok alapján kiegészítsék a dokumentációt annak érdekében, hogy Szigetszentmiklós város Környezetvédelmi Programja még tartalmasabbá, használhatóbbá válhasson.

1. Mind a társadalmi, mind a gazdasági és infrastrukturális változások jelentősen hatottak a környezeti elemekre az elmúlt tervezési időszakban, és az azokat befolyásoló tényezők rendszerére, amelyek bemutatásra kerültek a dokumentációban. A változások tendenciáinak visszahatásaival kapcsolatban fontos hangsúlyozni pl.: A város lakó-, gazdasági-, azaz a beépített területeinek növekedése addig tudja fenntartani a város vonzását, élhetőségét, amíg az agglomerációs közlekedési folyosó keresztmetszetének beszűkülése, kedvezőtlen hatásainak csökkentése érdekében intézkedéseket kíván/tud érvényesíteni a település.
2. Sok helyen szóba kerül a zöldfelületek fontossága, annak hiánya, fejlesztése az élhetőbb város és a klímaváltozás vonatkozásában is, ezért javasolt részletesebben megvizsgálni a település zöldfelület-gazdálkodását, és kiegészíteni – akár térképpel is – a dokumentációt a program konkrét intézkedéseinek helyszíneivel.

3. A zöldfelületek növelésénél, fejlesztésénél szerepel a növénytelepítés, fásítás, fasorok telepítése. Az intézkedés nagyon fontos a *légszennyezettség-csökkenés*, valamint a *klímavédelem*, az *éghajlatváltozás várható hatásaihoz való alkalmazkodás* szempontjából is.
4. Részletes a természeti értékek bemutatása, a természeti értékeket veszélyeztető, fenyegető tényezők és tevékenységek bemutatása azonban bővíthető (pl. beépítés, környezetkárosító ipari technológiák, illegális hulladéklerakás, szennyezés, invazív fajok terjedése stb.) illetve a kapcsolódó, javasolt intézkedések felsorolása is. Az intézkedésekhez javaslom kiegészítésként, a NEFAG Zrt. és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság segítségével, együttműködésével a tájidegen, özönfajok elterjedésének feltérképezését és megállítást. Itt szeretném megemlíteni, hogy a vizsgálatban nem kapott elég hangsúlyt az aktív helyi civil szervezetek tevékenysége a településen. Segítségük, közreműködésük ebben a feladatban is bevonható.
5. Mind a vízgazdálkodás, mind a klímaváltozás kapcsán sok szó esik a helyes vízgazdálkodásról, a vizek gyors elvezetéséről és megtartásáról.
  - a. Az ellentmondás feloldására javasolt az önkormányzati és intézményi telkeken belül mintaprojektek megvalósítása, bemutatása a hatékonyabb szemléletformálás érdekében (esztétikus vízgyűjtő konténerok, felszín alatt elhelyezhető ciszternák, ballonok, illetve esőkertek építése).
  - b. A gyakran vízállásos helyeken javasolt eső(víz)kerteket létrehozni, amelyek fokozatosan eresztik vissza a vizet a vízfolyásokba, és még esztétikus közösségi terekként, játszóterekként is hasznosulhatnak.
  - c. A talaj tápanyagutánpótlásának ma már elfogadott formája a tisztított, nem bűzös szennyvíz (gazdag foszfor és tápanyagtartalom), amely – *nem csak egy helyre koncentrált kiöntéssel* – nem okoz szennyezést a környezetben. Ehhez kapcsolódóan javasolható a szennyvíztisztítók fejlesztése is a szomszéd településeken. (pl.: Hollandiából drága pénzért importáljuk azt a talajjavításban hasznos granulátumot, amit az ottani megmaradó szennyvíziszapból állítanak elő.)
6. A *felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelme és az élővilág, természeti környezetre* vonatkozó intézkedések közt is szerepelhet a „zöldítés”, ami a természetes víztisztaság megóvásának azon lehetősége, ami a mezőgazdaságban támogatott tevékenység. A vízelvezető árkok, vízfolyások, patak- és tópartok zöldítésének támogatási lehetőségeiről a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara honlapján lehet tájékozódni. Megjegyzem, hogy ezzel kapcsolatban érdemes arra figyelni, hogy a zöldítéssel fenntartott mezőgazdasági terület ne számítson műveléssel felhagyott területnek a helyi szabályozásban.
7. Javasolt a *meglévő gyümölcsösök, szőlők hagyományőrző fenntartásának ösztönzési szándékát* erősíteni, mert az uniós jogszabályok miatt a támogatási rendszerben jelentős szerep jut az I-II. kataszteri területeknek.

Összességében szeretném ismét méltatni a megküldött dokumentációt. A benne foglaltak végrehajtásához sikeres munkát kívánok.

Budapest, 2019. július 19.

Üdvözlettel:

Szabó István

SZIGETHALOM ALJEGYZŐJÉNEK VÁLASZA

Fwd: Fwd: Szigetszentmiklós Települési Környezetvédelmi Program véleményezésre történő megküldése.

Molnárné dr. Bánfalvi Ágnes <banfalvi.agnes@szigetthalom.hu>
címezett: én; Fákj; Krómer; Stiebel

aug. 15., Cs 15:31

Tiszteit Szakértő Úr!

Hivatkozva lenti levelére, Szigethalom Város Önkormányzat részéről ezúton tájékoztatom, hogy Szigetszentmiklós Város III. Települési Környezetvédelmi Programját áttekintve ahhoz kiegészítő-, illetve módosító javaslatunk nincs, munkájukhoz további sok sikert kívánunk.

dr. Stiebel Viktória jegyző nevében és megbízásából:

Üdvözléttel:

Molnárné dr. Bánfalvi Ágnes

aljegyző

Tel: +36/24-403-658 / 145-ös mellék

Fax: +36/24-514-800

E-mail: banfalvi.agnes@szigetthalom.hu

SZIGETHALMI POLGÁRMESTERI HIVATAL

2315 Szigethalom, Kossuth Lajos u. 10.

www.szigethalom.hu

(21. sz. melléklet)

HATÓSÁGI VÉLEMÉNYEKRE ADOTT TERVEZŐI VÁLASZ

Észrevételt tevő:	Vélemény:	Szakértői válasz:
Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály tájékoztatása, 1. sz. vélemény	A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási művek védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet előírásait be kell tartani.	A vonatkozó 7.2. sz. fejezetbe a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály minden javaslatát beépítettük a jogszabályok megemlítésével.
Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály tájékoztatása, 2. sz. vélemény	Szigetszentmiklós területe érinti a 35100/2797-28/2016. ált. (FKI-KHO: 400-26/2016.) számú határozattal módosított, KTVF: 11490-3/2009. számú határozatban kijavított, KTVF: 5020-3/2008. számú határozattal (a továbbiakban: Vízbázis-határozat) kijelölt Csepel-Halásztelek vízbázis hidrogeológiai „A” és „B” védőterületét. A vízbázis üzemeltetője a Fővárosi Vízművek Zrt. (1138 Budapest, Váci út 182.).	A vonatkozó 7.2. sz. fejezetbe a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály minden javaslatát beépítettük.
Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály tájékoztatása, 3. sz. vélemény	A felszíni és felszín alatti vizek minősége nem veszélyeztethető, be kell tartani a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Kormányrendelet és a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII.21.) Kormányrendelet előírásait.	A vonatkozó 7.2. sz. fejezetbe a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály minden javaslatát beépítettük a jogszabályok megemlítésével.
Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály tájékoztatása, 4. sz. vélemény	A területről elvezetett szennyvíz és csapadékvíz minőségének meg kell felelnie a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII.25.) KvVM. rendelet előírásainak.	A vonatkozó 7.2. sz. fejezetbe a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály minden javaslatát beépítettük a jogszabályok megemlítésével.

Észrevételt tevő:	Vélemény:	Szakértői válasz:
Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály tájékoztatása, 5. sz. vélemény	Amennyiben közüzemi ivó-, csapadék-, vagy szennyvízhálózat kiépítése, átépítése, megszüntetése válik szükségessé, úgy a munkálatok megkezdése a <i>vízgazdálkodásról</i> szóló 1995. évi LVII. törvény 28/A.§ (1) bekezdés szerinti, végleges és érvényes vízjogi létesítési, illetve megszüntetési engedély birtokában kezdhető meg.	A vonatkozó 7.2. sz. fejezetbe a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály minden javaslatát beépítettük a jogszabályok megemlítésével.
Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály tájékoztatása, 6. sz. vélemény	A <i>víziközmű-szolgáltatásról</i> szóló 2011. évi CCIX. törvény 55. § alapján a szennyvízcsatornával rendelkező területeken az ingatlan tulajdonosok kötelesek a víziközmű-szolgáltatás igénybe venni, ha az ingatlant határoló közterületen olyan, a közműves ivóvízellátás vagy a közműves szennyvízelvezetés és tisztítás biztosítását szolgáló víziközmű-rendszer helyezkedik el, amihez ivóvíz-bekötővezeték vagy szennyvíz-bekötővezeték és azok műtárgyai kiépítésével közvetlenül csatlakozni lehet.	A vonatkozó 7.2. sz. fejezetbe a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály minden javaslatát beépítettük a jogszabályok megemlítésével.
Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály levele, 1. sz. vélemény	A <i>hulladékokról</i> szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban Ht.) 61. § (4) bekezdésének figyelembevételével az illegális lerakásokat fel kell számolni és a veszélyeztetett területek ellenőrzését meg kell oldani, az ütemezést ki kell dolgozni.	Az intézkedés a TKP III. 14. sz. intézkedésében szerepel.
Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály levele, 2. sz. vélemény	A Ht. 92. §-ában foglaltakra különös tekintettel kell lenni, úgymint: (1) 2020. december 31-ig a háztartási, valamint a háztartásihoz hasonló hulladék részét képező papír-, fém-, műanyag- és üveghulladék újrahasználatra előkészítésének és újrafeldolgozásának együttes mértékét a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében országos szinten legalább 50%-ra kell növelni. Ezért a szelektíven gyűjtött hulladékok részarányának növelése érdekében a szelektív hulladékgyűjtő rendszer megfelelő üzemeltetését, fejlesztését, valamint a veszélyes hulladékok lakossági hulladékba való keveredésének csökkentése érdekében célirányos gyűjtési akciók megtartását, illetve a hulladékgyűjtő udvar fejlesztését szorgalmazni kell. (2) 2020. december 31-ig a nem veszélyes építési-bontási hulladék - a föld és a kő kivételével – újrahasználatra előkészítésének, újrafeldolgozásának és egyéb, anyagában történő hasznosításának – ideértve a feltöltési műveletnél más anyagok helyettesítésre használt hulladékot – együttes	A jogszabályban előírt célkitűzések teljesítése célirányos összefogást igényel az önkormányzattól, a hulladékgyűjtést, újrahasznosítást végzőktől, valamint a lakosságtól és a társadalmi szervezetektől. A lakosság partnernek való megnyerését a 29. sz. intézkedés szolgálja. A 14. sz. Hulladékgazdálkodásra vonatkozó intézkedés az adatgyűjtésen túl a fejlesztések célirányos tervezését is szükségessé teszi, minden hulladékgazdálkodással összefüggő tevékenység során, így az építési-bontási hulladék hatékony helyi újrahasznosítása mentén is.

Észrevételt tevő:	Vélemény:	Szakértői válasz:
	<p>értékét a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében országos szinten legalább 70 %-re kell növelni. Ezért az építési-bontási hulladékok kezelésével kapcsolatos teendők kidolgozását a Járási Hivatal szükségesnek tartja.</p>	
<p>Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály levele, 3. sz. vélemény</p>	<p>A biológiailag lebomló szerves anyag hulladéklerakón történő elhelyezésének csökkentését kiemelten kell kezelni. A zöldhulladék gyűjtési akciók mellett a házi komposztálás minél nagyobb arányú elterjedését is szorgalmazni, támogatni kell.</p>	<p>A Program törzsanyagában (ld. különösen 6.4. és 7.1. sz. fejezetek) és a következő évekre szóló TKP III. 13. sorszámú, Hulladékgazdálkodásra vonatkozó intézkedésében a komposztálás, azon belül a házi komposztálás jelentősége említésre kerül.</p>
<p>Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály levele, 4. sz. vélemény</p>	<p>A Hivatal nyilvántartása szerint a településen nem egy, hanem három kármentesítés van folyamatban, melyek körét véleményében tételesen felsorolja.</p>	<p>A Programhoz 17. sz. mellékletét képezi a véleményt, a kármentesítés alatt álló három terület megnevezésével, helyrajzi számával és további adataival.</p>
<p>Pest Megyei Kormányhivatal Szigetszentmiklósi Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály levele, első vélemény</p>	<p>Szigetszentmiklós polgárainak aktuális egészségi állapotára vonatkozóan a település önkormányzat nem rendelkezik naprakész információkkal. Míg a II. Települési Környezetvédelmi Program kezdeményezte ezen adatok begyűjtését és rendszerezését, addig a TKP III. már erre vonatkozó célkitűzéseket nem fogalmaz meg annak ellenére sem, hogy a II. TKP vonatkozó programja nem valósult meg.</p>	<p>A véleménynek helyt adva a TKP III-ban 33. intézkedésként szerepel a Környezetegészségügyi adatok gyűjtése, értékelése c. intézkedés.</p>
<p>Pest Megyei Kormányhivatal Szigetszentmiklósi Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály levele, második vélemény</p>	<p>Az összeállított Környezetvédelmi Programban szereplő jövőkép, illetve az ahhoz szükséges célrendszer a város környezeti állapotának javítását célozza. Környezet-egészségügyi szempontból kiemelten fontos lenne megvalósítani a II. Települési Környezetvédelmi Program részben megvalósult, vagy meg nem valósult intézkedéseket és a TKP III. végrehajtása során azokat prioritásként kezelni. Ezek a lakosság életminőségét meghatározó zajterhelés és légszennyezés csökkentése, a közúti forgalom mérséklése, a kármentesítési eljárások mielőbbi befejezése, a zöldfelületek, közparkok fejlesztése (célszerűen allergiát nem okozó növényfajok telepítésével), az illegális hulladéklerakás megszüntetése, illetve a lakosság ösztönzése a környezettudatos, egészséges életmódra szemléletformáló kezdemények megvalósításán keresztül.</p>	<p>A kiemelten javasolni kezelt témakörök a TKP III. időszakában a következő számú intézkedéseknek közvetlenül képezik tárgyát (felsorolás sorrendje a javaslat sorrendjét követi). Közvetve más intézkedésben is szerepelnek.</p> <ul style="list-style-type: none"> 19. A zaj és rezgés káros hatásai elleni védekezés 5. A levegőminőség védelme 12. Környezetbarát közlekedés, közlekedés-szervezés 31. Rekultiváció, rehabilitáció 10. Települési zöldfelületek 14. Illegális hulladéklerakók felszámolása 29. Környezeti nevelés, szemlélet- és tudatformálás <p>A prioritással összefüggésben: A javasolt intézkedések első lépéseinek megtételét (pl. képviselőtestületi döntés előkészítését arra nézve, hogy az egyes témakörök megvalósítását ki, mikor és hogyan, milyen forrásból</p>

Észrevételt tevő:	Vélemény:	Szakértői válasz:
		végzi, végezteti el) a TKP III. tervezési időszakának elejére, akár 2020. évre javasoljuk megtenni.
Pest Megye Közgyűlésének Elnöke levele, 1. sz. vélemény	Mind a társadalmi, mind a gazdasági és infrastrukturális változások jelentősen hatottak a környezeti elemekre az elmúlt tervezési időszakban, és az azokat befolyásoló tényezők rendszerére, amelyek bemutatásra kerültek dokumentációban. A változások tendenciáinak visszahatásaival kapcsolatban fontos hangsúlyozni pl.: A város lakó-, gazdasági-, azaz a beépített területeinek növekedése addig tudja fenntartani a város vonzását, élhetőségét, amíg az agglomerációs közlekedési folyosó keresztmetszetének beszűkülése, kedvezőtlen hatásainak csökkentése érdekében intézkedéseket kíván/tud érvényesíteni a település	A véleményező hatóság aláhúzza a településen zajló, annak élhetőségét csökkentő tényezők, folyamatok megállításának szükségességét, elsősorban a közlekedés és a beépítettség felől megközelítve a kérdést. A témakör valóban nagyon fontos és a TKP III-ban is alapvető mérlegelési szempontként szerepel. A település jövője érdekében a fenntarthatósági, környezetvédelmi szempontoknak a napi döntéshozatalban és gyakorlatban szükséges megjelenniük. A kapott szempontot a Program 6.3. fejezetében hivatkozunk meg. A Programban az élhetőség és az infrastrukturális fejlesztések közötti, élhetőség határát meghaladó negatív összefüggés, ideértve különösen a beépítettség növekedését, több helyen említésre kerül.
Pest Megye Közgyűlésének Elnöke levele, 2. sz. vélemény	Sok helyen szóba kerül a zöldfelületek fontossága, annak hiánya, fejlesztése az élhetőbb város és a klímaváltozás vonatkozásában is, ezért javasolt részletesebben megvizsgálni a település zöldfelületgazdálkodását, és kiegészíteni - akár térképpel is - a dokumentációt a program konkrét intézkedéseink helyszínével.	A Programban keretjellegű tervezői feladatot látunk el. Nem volt (nem lehetett) célunk a település zöldfelületgazdálkodásának felülvizsgálata, a különböző, akár konkrét zöldfelületeket említő szakági dokumentációk alapján egy célirányos települési zöldfelületgazdálkodási terv készítése sem. Általánosságban minden olyan területet, mely nem épült be, különösen, ha azon természetvédelmi szempontból értékes, védendő vegetáció és állatvilág van, vizsgálatra és az alapján védelemre javaslunk (a természet- és tájvédelmi intézkedések keretében, külön). A természetvédelmi szempontból nem értékes zöldfelületi elemek, pl. szántók, közterületi vagy közlekedési infrastruktúra menti gyepek, erdősávok esetében is javasoljuk a beépítések mellőzését. Javasoljuk ezen területek bővítését, hálózatba kapcsolását akár a már felhagyott ipari területeken, akár mezőgazdasági területek terhére. Javasoljuk a csapadékvizek minél hatékonyabb beszivárogtatását, pl. esőkertekkel, burkolatlan árkokkal, a köz- és magánterületi zöldfelületek egységes stratégia menti fejlesztését (pl. tájhonos fajok telepítésének

Észrevételt tevő:	Vélemény:	Szakértői válasz:
		támogatása, általában a zöldfelület fejlesztés szempontjainak prioritásként történő figyelembe vétele, pl. kerékpárút, közút csak háromszintű fasorral, ahol lehet erdősávval létesüljön, ahol lehet, már meglévő vagy majdani fejlesztések során tájra jellemző, minél nagyobb területei arányú vegetáció kerüljön telepítésre).
Pest Megye Közgyűlésének Elnöke levele, 3. sz. vélemény	A zöldfelületek növelésénél, fejlesztésénél szerepel a növénytelepítés, fásítás, fasorok telepítése. Az intézkedés nagyon fontos a <i>légszennyezettség-csökkentés</i> , valamint a <i>klimavédelem</i> , az <i>éghajlatváltozás várható hatásaihoz való alkalmazkodás</i> szempontjából is.	A véleménnyel messzemenően egyetértünk. A vonatkozó 7.8. és 7.9. sz. fejezetekben nem jelenik meg markánsan a zöldfelületek jelentőségének kérdése, de a Programot ebben a szellemben készítettük és annak minden részében, ahol az releváns, ahol érvényesíthető a szempont, ott azt megjelenítettük.
Pest Megye Közgyűlésének Elnöke levele, 4. sz. vélemény	<p>Részletes a természeti értékek bemutatása, a természeti értékeket veszélyeztető, fenyegető tényezők és tevékenységek bemutatása azonban bővíthető (pl. beépítés, környezetkárosító ipari technológiák, illegális hulladéklerakás, szennyezés, invazív fajok terjedése stb.) illetve a kapcsolódó, javasolt intézkedések felsorolása is.</p> <p>Az intézkedésekhez javaslom kiegészítésként, a NEFAG Zrt. és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság segítségével, együttműködésével a tájidegen, özönfajok elterjedésének feltérképezését és megállítást.</p> <p>Itt szeretném megemlíteni, hogy a vizsgálatban nem kapott elég hangsúlyt az aktív helyi civil szervezetek tevékenysége a településen. Segítségük, közreműködésük ebben a feladatban is bevonható.</p>	<p>A hiányolt tényezőkre és tevékenységekre történő utalás, véleményünk szerint meg-megtalálható a dokumentumban. Magában a vonatkozó 5.5. fejezetben külön alfejezet igyekszik ráirányítani a figyelmet arra, hogy pl. más szakági tervekben is szükséges a természetvédelmi szempontok figyelembevétele. A témakör véleményező általi hangsúlyosabb megjelenítéssel egyetértünk, ahogy azzal is, hogy a társadalmi szervezeteknek a környezet- és természetvédelemben markáns szerepe van/lehet. A szervezetek jelentős részének tevékenységéről az interneten igyekeztünk információhoz jutni. A legaktívabbakat a híradásokban, honlapjaikon lévő emailcímen megkerestük, de telefonos is megkeresésre is sor került. A Programban bemutattuk a tárgyra vonatkozó internetes keresések eredményeit. A 6.4 sz. fejezetben a társadalmi szerepvállalás jelentőségét, ha nem is feltétlenül minden aspektusában, de hangsúlyozzuk. Ebben a fejezetben soroljuk fel azon szervezeteket, melyekről konkrét információ volt elérhető a világhálón. (A rendelkezésre álló listát külön mellékletben közöltük.)</p> <p>A javasolt intézkedések szó szerinti megjelenítését, hangsúlyozását fontosnak tartjuk; ezzel együtt a következő tervezési időszakra javasolt 7. sz. feladatban</p>

Észrevételt tevő:	Vélemény:	Szakértői válasz:
		<p>a természeti állapotfelmérések végzése alatt az invazív fajok állományainak felmérése is megtörténhet, akár szándékosan, akár „mellékesen” is. A Program-készítéshez egy részletes, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által készített állapotfelmérési dokumentáció állt rendelkezésre, mely részletes élőhely-térképe mutatja be adott terület természeti állapotát, annak részeként az invazív fajokkal való szennyezettséget is.</p>
<p>Pest Megye Közgyűlésének Elnöke levele, 5. sz. vélemény</p>	<p>Mind a vízgazdálkodás, mind a klímaváltozás kapcsán sok szó esik a helyes vízgazdálkodásról, a vizek gyors elvezetéséről és megtartásáról.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Az ellentmondás feloldására javasolt az önkormányzati és intézményi telkeken belül mintaprojektek megvalósítása, bemutatás és a hatékonyabb szemléletformálás érdekében (esztétikus vízgyűjtő konténerek, felszín alatt elhelyezhető ciszternák, ballonok, illetve esőkertek építése). b. A gyakran vízállásos helyeken javasolt eső(víz)kerteket létrehozni, amelyek fokozatosan eresztik vissza a vizet a vízfolyásokba, és még esztétikus közösségi terekként, játszóterekként is hasznosulhatnak. c. A talaj tápanyagutánpótlásának ma már elfogadott formája a tisztított, nem bűzös szennyvíz (gazdag foszfor és tápanyagtartalom), amely – <i>nem csak egy helyre koncentrált kiöntéssel</i> – nem okoz szennyezést a környezetben. Ehhez kapcsolódóan javasolható a szennyvíztisztítók fejlesztése is a szomszéd településeken. (pl. Hollandiából drága pénzért importáljuk azt a talajjavításban hasznos granulátumot, amit az ottani megmaradó szennyvíziszapból állítanak elő.) 	<p>A témakörrel célzottan a 7.3. fejezetben foglalkozunk.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. A Program készítése során a rendelkezésre álló szakági tervekben láthattuk, hogy esőkertek létesítésére javaslat érkezett, de azok még nem valósultak meg. Megvalósult azonban, többek között, a belterület nyugati szélén, az új sportcsarnoknál egy felszíni szikkasztó medence, mely az esőkertekkel és más javasolt megoldásokkal együtt valóban példaértékű és bemutatásra érdemes lenne. A javaslat alapján törekedni szükséges a lakossági vízmegtartás ösztönzésére is. b. A Programban a jó, követendő, többcélú példák között kaptak helyet az egyelőre csak tervlapokon szereplő esőkertek. c. Mindenképpen fenntarthatóbb lenne, ha a szennyvíztisztító telepekről a felszíni vizekre nézve valóban nem terhelő minőségű „tisztított szennyvíz”, kerülne ki a befogadó vízfolyásokba, és a tisztítás során a tápanyagtartalom a mezőgazdaságban, kertészetekben hasznosulna, lehetőleg helyben. A javaslat egy vagy több önkormányzat összefogását igényli és különösen a Délpesti szennyvíztisztító telep kapcsán érdemel említést a Ráckevei-Soroksári-Duna vízminőségének, természeti állapotának, rekreációs hasznosításának érdekében.
<p>Pest Megye Közgyűlésének Elnöke levele, 6. sz. vélemény</p>	<p><i>A felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelme és az élővilág, természeti környezetre vonatkozó intézkedések között szerepelhet a „zöldítés”, ami a természetes víztisztaság megóvásának azon lehetősége, ami a mezőgazdaságban támogatott tevékenység. A</i></p>	<p>A Véleményező „Zöldítés” figyelembevételére vonatkozó javaslatát beépítettük a Program 7.7. sz. fejezetébe.</p>

Észrevételt tevő:	Vélemény:	Szakértői válasz:
	vízvezető árkok, vízfolyások, patak- és tópartok zöldítésének támogatási lehetőségeiről a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara honlapján lehet tájékozódni. Megjegyzem, hogy ezzel kapcsolatban érdemes arra figyelni, hogy a zöldítéssel fenntartott mezőgazdasági terület ne számítson műveléssel felhagyott területnek a helyi szabályozásban.	A településrendezési eszközökben történő beépítését javasoljuk, ahogy általában is azok környezettudatos, „zöld” átgondolását.
Pest Megye Közgyűlésének Elnöke levele, 7. sz. vélemény	Javasolt a meglévő gyümölcsösök, szőlők hagyományőrző fenntartásának ösztönzési szándékát erősíteni, mert az uniós jogszabályok miatt a támogatási rendszerben jelentős szerep jut az I.-II. kataszteri területeknek.	A javaslatot szintén beépítettük a Programba.
Szigethalom Aljegyzőjének válasza	Szigethalom Város Önkormányzatának nincs módosító javaslata	A kérdés nem igényel szakértői választ.